

คู่มือการลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน

ประจำปี 2559

www.boi.go.th

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานนายกรัฐมนตรี

คู่มือการลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน ประจำปี พ.ศ. 2559

คณะกรรมการ : Dr.Renliang Li
ศ.(พิเศษ) วิทยุ ตั้งกิตติภากรณ์
นายธนพิชญ์ ภู่อ่าง
นายเอก ตั้งกิตติภากรณ์
Ms.Sishi Liu
Ms.Priscilla Pui Kay Hui
โครงการส่งเสริมการลงทุนไทย – จีน ประจำปี 2559

พิมพ์ครั้งที่ 1 : พ.ศ. 2559

จำนวน : 1,000 เล่ม

ISBN : 978-616-235-268-3

พิมพ์ที่ : บริษัท แสงสว่างเวิลด์เพรส จำกัด

ที่อยู่: 2779 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม. 10900

โทรศัพท์: 0-2579-2654

จัดทำโดย : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

(Thailand Board of Investment)

555 ถนนวิภาวดีรังสิต เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10230

โทรศัพท์ + 66 (0) 2553 8111

โทรสาร + 66 (0) 2553 8222

Email : head@boi.go.th

<http://www.boi.go.th>

สงวนลิขสิทธิ์©

คำนำ

ตลอดระยะเวลา 30 กว่าปีนับตั้งแต่การดำเนินนโยบายเปิดประเทศในปี ค.ศ. 1949 การปฏิรูปเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรมของประเทศจีนได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้ประเทศจีนกลายเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลก มีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศมากเป็นอันดับ 1 ของโลก มีการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมากเป็นอันดับ 1 ของโลก และในขณะเดียวกันประเทศจีนมีการลงทุนในต่างประเทศคาดว่าจะเกิน 170,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ปี พ.ศ. 2559) ซึ่งมากกว่ายอดเงินลงทุนที่ต่างประเทศลงทุนในประเทศจีน จึงสามารถกล่าวได้ว่าทุกวันนี้ประเทศจีนมีบทบาทสำคัญอย่างมากในระบบเศรษฐกิจโลก

อย่างไรก็ตาม สภาวะทางเศรษฐกิจของโลกและสถานการณ์ภายในประเทศจีนเอง ก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการลดระดับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศจีนให้ชะลอตัวลง ซึ่งรัฐบาลจีนเรียกว่า สภาวะปกติใหม่ หรือ New Normal รัฐบาลจีนต้องออกมาตรการและนโยบายใหม่อย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาสุขภาพและความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจของประเทศ ในปี พ.ศ. 2559 เป็นปีที่รัฐบาลจีนประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (ปี พ.ศ. 2559-2563) และเป็นปีที่ 3 ที่รัฐบาลจีนผลักดันนโยบาย “One Belt One Road” ของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ซึ่งนโยบายเหล่านี้จะนำมาซึ่งโอกาสและความท้าทายสำหรับประเทศจีนและประเทศต่างๆ ทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Thailand Board of Investment: BOI) จัดทำ “คู่มือการลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน” เป็นประจำทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในประเทศจีนให้กับนักลงทุนไทยและผู้สนใจได้ใช้เป็นแนวทางหรือเป็นข้อมูลประกอบในการศึกษาตัดสินใจเข้าไปลงทุน หรือใช้ประโยชน์ในการติดตามข้อมูลนโยบายด้านการลงทุนของประเทศจีน ทั้งนี้ เป็นไปตามนโยบายของสำนักงานในการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมการลงทุนสองทางระหว่างประเทศไทยและประเทศจีน คู่มือฯ ฉบับนี้จัดทำขึ้นด้วยการสนับสนุนข้อมูลจากศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ภายใต้ “โครงการจัดจ้างที่ปรึกษาส่งเสริมการลงทุนไทย-จีน ประจำปี 2559” มีเนื้อหาครอบคลุมข้อมูลพื้นฐาน สถานภาพและนโยบายทางเศรษฐกิจ

คู่มือการลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน ประจำปี 2559

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในจีน เขตพัฒนาเศรษฐกิจและเขตการค้าเสรีของจีน สถานภาพการค้า การลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีน กฎระเบียบในการดำเนินธุรกิจ สิทธิประโยชน์ในการลงทุน ของประเทศจีน ระบบการเงินการธนาคาร โอกาสทางการค้าการลงทุนในอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ และ วัฒนธรรมในการดำเนินธุรกิจของชาวจีน

อนึ่ง สำนักงานได้จัดทำเว็บไซต์ศูนย์ข้อมูลจีน หรือ China Information Center (<http://chineseinfo.boi.go.th/>) สำหรับเป็นแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนระหว่างไทยและจีน ซึ่งผู้สนใจสามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมได้จากเว็บไซต์นี้ สำนักงานหวังเป็นอย่างยิ่งว่านักลงทุนและผู้สนใจ ทั่วไปจะได้รับประโยชน์จาก “คู่มือการลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน ประจำปี 2559”

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

กันยายน 2559

สารบัญ

บทที่	หัวข้อ	เนื้อหา	หน้า
บทที่ 1	ข้อมูลพื้นฐานของประเทศจีน		9
1.1	ข้อมูลพื้นฐาน.....		9
1.2	ลักษณะภูมิประเทศ.....		10
1.3	ลักษณะภูมิอากาศ.....		12
1.4	ชนชาติ ศาสนา และภาษา.....		13
1.4.1	ชนชาติ.....		13
1.4.2	ศาสนา ลัทธิ และปรัชญา.....		14
1.4.3	ภาษา.....		15
1.5	ระบอบการเมืองการปกครอง.....		16
1.5.1	สังคมนิยมที่มีเอกลักษณ์ของจีน.....		16
1.5.2	รัฐธรรมนูญของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน.....		16
1.5.3	พรรคการเมือง.....		18
1.5.4	สภาผู้แทนประชาชน.....		20
1.5.5	รัฐบาล.....		22
1.5.6	สภาที่ปรึกษาการเมือง.....		22
1.5.7	องค์กรยุติธรรม.....		23
1.5.8	การแบ่งเขตบริหาร.....		24
1.6	การศึกษา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี.....		27
1.6.1	การศึกษา.....		27
1.6.2	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.....		29
1.7	ระบบสาธารณูปโภค.....		30
1.7.1	ที่ดิน.....		30
1.7.2	ไฟฟ้า.....		32
1.7.3	น้ำประปา.....		33
1.7.4	พลังงาน.....		34
1.7.5	การคมนาคม.....		36
1.7.6	โทรคมนาคมและการสื่อสาร.....		38

บทที่	หัวข้อ	เนื้อหา	หน้า
บทที่ 2	สถานภาพทางเศรษฐกิจของประเทศจีน		40
2.1	ประวัติการพัฒนาเศรษฐกิจ.....		40
2.2	เศรษฐกิจภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ.....		41
2.3	สถานภาพการค้าระหว่างประเทศ.....		45
บทที่ 3	นโยบายสำคัญด้านเศรษฐกิจ		47
3.1	ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะ 5 ปี ฉบับที่ 13		47
3.1.1	แนวคิดที่ชี้นำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13.....		47
3.2	นโยบายพัฒนาเศรษฐกิจตามพื้นที่.....		54
3.2.1	การยกระดับเศรษฐกิจชายฝั่งตะวันออก.....		54
	(1) ลำดับการดำเนินนโยบายเปิดประเทศ.....		54
	(2) นโยบายขยายขอบเขตอำนาจและสิทธิพิเศษในการเปิดเมือง เลียบชายฝั่งทะเล.....		55
	(3) เป้าหมายพื้นฐานของเมืองเปิดเลียบชายฝั่งทะเล.....		55
	(4) คุณค่าของเมืองเปิดเลียบชายฝั่งทะเล.....		56
3.2.2	การผงาดของภาคกลาง.....		56
	(1) สถานการณ์เศรษฐกิจปัจจุบัน.....		56
3.2.3	การฟื้นฟูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....		57
	(1) สถานการณ์ที่เผชิญ.....		57
	(2) การยกระดับโครงสร้างอุตสาหกรรม.....		58
	(3) การพัฒนาการเกษตรสมัยใหม่.....		59
	(4) การเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมบริการเพื่อเพิ่มอัตราการจ้างงาน.....		60
3.2.4	การบุกเบิกภาคตะวันตก.....		60
	(1) นโยบายการพัฒนาประเทศแบบ 2 ช่วง.....		60
	(2) รัฐบาลจีนประกาศ "นโยบายดำเนินการมุ่งตะวันตก".....		61
	(3) การนำผลกำไรที่ได้รับจากการลงทุนกลับไปลงทุนใหม่.....		61
3.2.5	ปากแม่น้ำจูเจียง.....		61
	(1) จุดเด่นพื้นฐาน.....		62
	(2) ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จ.....		63

บทที่	หัวข้อ	เนื้อหา	หน้า
	3.2.6	แหลมเหลียวหนิงกับแหลมซานตง.....	64
	(1)	โครงการโดยสังเขป.....	64
	(2)	ยุทธศาสตร์ที่ใช้ในการพัฒนา.....	64
	3.2.7	แถบเศรษฐกิจแม่น้ำฉางเจียง.....	68
	(1)	แนวคิดโดยรวม.....	68
	(2)	หลักการพื้นฐาน.....	69
	(3)	เป้าหมายการพัฒนา.....	69
3.3		นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศ.....	69
	3.3.1	การปฏิรูปเชิงอุปทาน.....	70
	(1)	มูลเหตุที่จีนต้องดำเนินการปฏิรูปเศรษฐกิจเชิงอุปทาน.....	70
	(2)	สาระสำคัญของการดำเนินการปฏิรูปเชิงอุปทาน.....	72
	3.3.2	การปฏิรูปเศรษฐกิจเชิงอุปสงค์.....	72
	(1)	สาเหตุที่ประเทศจีนต้องปฏิรูปเชิงอุปสงค์.....	72
	(2)	สาระสำคัญของการดำเนินการปฏิรูปเชิงอุปสงค์.....	73
	1)	การสร้างเมืองรูปแบบใหม่.....	73
	2)	ปรับภูมิทัศน์แหล่งชุมชนแออัด.....	74
3.4		นโยบายส่งเสริมการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ.....	75
	3.4.1	นโยบายเชิญเข้ามา.....	75
	(1)	มาตรการส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์ในภาคธุรกิจ.....	75
	(2)	โครงการที่ส่งเสริมให้ต่างชาติเข้ามาลงทุน.....	75
	(3)	นโยบายด้านภาษี.....	76
	(4)	สิทธิประโยชน์การใช้ที่ดินสำหรับบริษัทต่างชาติ ค.ศ.2015.....	77
	(5)	การส่งเสริมการลงทุนในภาคกลางและตะวันตก.....	79
	3.4.2	นโยบายเดินออกไป.....	79
	3.4.3	ข้อเสนอ One Belt One Road.....	80
	(1)	มณฑลกว่างสี ประตูสู่อาเซียน.....	84
	(2)	มณฑลยูนนาน ประตูสู่อนุภูมิภาคแม่น้ำโขงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียใต้.....	84
	(3)	มณฑลกว่างตง มณฑลที่มีความร่วมมือกับต่างประเทศที่อยู่ตามเส้นทาง One Belt One Road.....	85

บทที่	หัวข้อ	เนื้อหา	หน้า
บทที่ 4	กฎหมายเกี่ยวกับการลงทุนในประเทศจีน		86
4.1	กฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรวิสาหกิจทุนต่างชาติในประเทศจีน (วิสาหกิจร่วมทุน วิสาหกิจร่วมประกอบการ วิสาหกิจทุนต่างชาติ).....		89
4.2	กฎหมายเกี่ยวกับบริษัทจำกัด		93
4.3	กฎหมายว่าด้วยการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าและกักกันโรคพืช.....		96
4.4	กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการปริวรรตเงินตราต่างประเทศของประเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีน.....		104
4.5	กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา.....		106
4.6	กฎหมายภาษีอากร.....		111
4.7	กฎหมายแรงงาน.....		125
4.8	กฎหมายต่อต้านการผูกขาดและการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม.....		139
4.9	กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค.....		147
4.10	กฎหมายที่เกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทนอกศาล.....		149
4.11	กรณีศึกษา.....		158
บทที่ 5	การลงทุนโดยตรงของนักลงทุนไทยในประเทศจีน		168
5.1	สถานภาพการลงทุนโดยตรงของนักลงทุนไทยในประเทศจีน.....		168
5.2	การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความท้าทายของนักลงทุนไทยใน ประเทศจีน.....		170
5.3	ปัญหาที่พบบ่อยสำหรับนักลงทุนในประเทศจีน.....		173
5.4	อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสำหรับนักลงทุนไทยในประเทศจีน.....		174
บทที่ 6	นโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในจีน		177
6.1	นโยบายของประเทศจีนเกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ.....		177
6.1.1	นโยบายภาคธุรกิจ.....		177
	(1) อุตสาหกรรมประเภทให้การส่งเสริม.....		178
	(2) อุตสาหกรรมประเภทจำกัด.....		181
	(3) อุตสาหกรรมประเภทต้องห้าม.....		182
	(4) อุตสาหกรรมประเภทได้รับอนุญาต.....		183
6.1.2	นโยบายภาคพื้นที่.....		183
	(1) เขตพัฒนาไฮเทคโนโลยี่.....		183
	(2) เขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยี.....		183
	(3) เขตเศรษฐกิจพิเศษใหม่.....		184

บทที่	หัวข้อ	เนื้อหา	หน้า
		(4) เขตปลอดอากร.....	184
		(5) เขตการค้าเสรี.....	185
	6.2	สถานภาพการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ.....	187
บทที่ 7	วัฒนธรรมพื้นฐานของชาวจีน และวัฒนธรรมการทำธุรกิจของชาวจีน		189
7.1	เอกลักษณ์วัฒนธรรมจีน.....		189
	7.1.1	การเกาะกลุ่ม.....	189
	7.1.2	การยอมรับ.....	189
	7.1.3	ความหลากหลาย.....	190
7.2	การแสดงออกถึงลักษณะเด่นของชาวจีน.....		191
	7.2.1	ความถ่อมตัวของคนจีน.....	191
	7.2.2	ให้ความสำคัญกับความกลมเกลียวและทางสายกลาง.....	192
	7.2.3	ลัทธิส่วนรวม.....	192
	7.2.4	รักษาหน้าตาเชิงชีวิต.....	193
7.3	วัฒนธรรมการทำธุรกิจของชาวจีน.....		193
	(1)	การนัดหมาย.....	193
	(2)	ชื่อ-สกุล.....	194
	(3)	คำเรียกสถานภาพ.....	194
	(4)	การแนะนำตัว.....	195
	(5)	นามบัตร.....	196
	(6)	การทักทาย.....	196
	(7)	การแต่งกาย.....	197
	(8)	คำทักทาย.....	198
	(9)	การสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ.....	198
	(10)	การจัดงานเลี้ยง.....	199
	(11)	การดื่มเหล้า.....	200
	(12)	การใช้ตะเกียบ.....	201
	(13)	อาหารจีน.....	202
	(14)	การสูบบุหรี่.....	203
	(15)	การมอบของขวัญ.....	204
	(16)	ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล.....	205

บทที่	หัวข้อ	เนื้อหา	หน้า
		1) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน.....	207
		2) ความสัมพันธ์กับลูกค้า.....	208
		3) ความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่รัฐ.....	208
(17)	การเจรจาต่อรอง.....		209
		1) การเลือกผู้เจรจา.....	209
		2) การต่อรองราคา.....	210
		3) การทำสัญญา.....	210
(18)	การบริหารจัดการ.....		210
		1) สิทธิหน้าที่และฐานะของแผนก.....	211
		2) แผนผังโครงสร้างของบริษัท.....	211
		3) การบริหารบุคลากร.....	211
		4) การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน.....	212
		5) เงินเดือน ประสิทธิภาพ และอายุ.....	212
		6) การทำงานล่วงเวลา.....	213
(19)	ความเชื่อและสิ่งที่ไม่พึงกระทำ.....		213
		1) ความหมายของสี.....	213
		2) ตัวเลข.....	214
		3) สัตว์.....	215
บทที่ 8 วิเคราะห์และบทสรุป			217
8.1	ประเทศจีนกับนโยบายคุณภาพควบคู่กับประสิทธิภาพ.....		217
8.2	ประเทศจีนกับการปรับปรุงการรับเทคโนโลยีจากต่างประเทศให้เข้าสู่แนวทางที่ถูกต้อง.....		218
8.3	ประเทศจีนกับการสร้างสิ่งแวดล้อมทางกฎหมายที่ดี.....		219
8.4	ประเทศจีนต้องสร้างมาตรฐานการแข่งขันที่เป็นธรรมระหว่างบริษัททุนจีนกับบริษัททุนต่างชาติ.....		220
8.5	การลงทุนจากต่างประเทศที่เหมาะสมกับจีนในศตวรรษที่ 21.....		221
8.6	ข้อเสนอแนะ.....		225

บทที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของประเทศจีน

1.1 ข้อมูลพื้นฐาน

ประเทศจีนหรือเรียกชื่อเต็มว่า สาธารณรัฐประชาชนจีน (the People's Republic of China: PRC) ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกของแผ่นดินใหญ่ยุโรป-เอเชีย อยู่บนฝั่งตะวันตกของมหาสมุทรแปซิฟิก สถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1949 ภายหลังที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนมีชัยชนะ ดังนั้นวันที่ 1 ตุลาคม ของทุกปีจึงเป็นวันชาติของประเทศจีน

สรุปข้อมูลพื้นฐานของจีนดังต่อไปนี้

ลำดับ	รายการ	ดัชนี
1	เนื้อที่	9.6 ล้านตารางกิโลเมตร
2	ประชากร	1374.62 ล้านคน (ณ 31 ธันวาคม 2015)
3	เมืองหลวง	ปักกิ่ง
4	GDP (Nominal) GDP per Capita	10,510,800 ล้านเหรียญสหรัฐฯ 7,808 เหรียญสหรัฐฯ
5	เขตเวลา	เวลามาตรฐานจีน (UTC+8)
6	ธงชาติ	
7	ตราแผ่นดิน	
8	วันชาติ	วันที่ 1 ตุลาคม ของทุกปี

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

เนื้อที่

สาธารณรัฐประชาชนจีนตั้งอยู่บนทวีปเอเชียตะวันออก (บริเวณซีกโลกเหนือในทวีปเอเชียตะวันออก และอยู่ทางฝั่งตะวันตกของมหาสมุทรแปซิฟิก) พื้นที่ประเทศมีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ของโลกด้วยพื้นที่ 9.6 ล้านตารางกิโลเมตร มีพรมแดนติดต่อกับ 15 ประเทศโดยรอบ มีชายฝั่งทะเลยาว 18,000 กิโลเมตร ครอบคลุมหมู่เกาะจำนวน 6,536 เกาะ โดยเกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดคือ เกาะไต้หวัน รองลงมาคือ เกาะไห่หนาน

แผนที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

แหล่งที่มา : <http://www.vidiani.com/detailed-political-and-administrative-map-of-china-in-chinese/>

อาณาเขต

ทิศเหนือ จรด คาซัคสถาน มองโกเลีย รัสเซีย

ทิศตะวันออก จรด เกาหลีเหนือ

ทิศตะวันตก จรด คีร์กีซสถาน ทาจิกิสถาน อัฟกานิสถาน ปากีสถาน

ทิศใต้ จรด อินเดีย รัฐสิกขิม เนปาล ภูฏาน พม่า ลาว เวียดนาม

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีสภาพภูมิประเทศค่อนข้างซับซ้อน พื้นที่ด้านตะวันตกยกตัวสูงและลาดต่ำลงมาทางตะวันออก และมีสภาพภูมิประเทศที่มีภูเขาเป็นจำนวนมาก ซึ่งคิดเป็นเนื้อที่ประมาณ 2 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งประเทศซึ่งประกอบด้วย ภูเขา เนินเขา และที่ราบสูง โดยที่ราบสูงที่มีชื่อเสียงของจีน ได้แก่ ที่ราบสูงชิงไห่ ที่ราบสูงกุ้ยโจว และมีที่ราบสูงที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลมากถึง 1,000 เมตร ได้แก่ ที่ราบสูงทิเบต ที่ราบสูงมองโกเลียใน ที่ราบสูงหวงถู่ และที่ราบสูงยูนนาน

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนยังมีแม่น้ำมากกว่า 50,000 สาย มีบริเวณลุ่มน้ำมากกว่า 1,000 ตารางกิโลเมตร มีแม่น้ำแยงซีเป็นแม่น้ำสายที่ยาวที่สุดอันดับสามของโลก โดยมีความยาวอยู่ที่ 6,380 กิโลเมตร ในขณะที่แม่น้ำสายสำคัญอื่นๆ ได้แก่ แม่น้ำหวงเหอหรือแม่น้ำเหลืองซึ่งมีความยาว 5,464 กิโลเมตร

แม่น้ำแยงซีเกียง

แม่น้ำแยงซีเกียงมีต้นน้ำมาจากยอดเขาหิมะเกอลาดันตง ซึ่งเป็นยอดที่สำคัญของภูเขาทังกูลา-ซานบนที่ราบสูงชิงไห่-ทิเบต แม่น้ำแยงซีเกียงไหลผ่าน มณฑล นคร และเขตปกครองตนเองจำนวน 11 แห่ง ได้แก่ ชิงไห่ ทิเบต เสฉวน หยุนหนาน ฉงชิ่ง หูเป่ย์ หูหนาน เจียงซี อันฮุย เจียงซูและเซี่ยงไฮ้ และไหลลงสู่ทะเลจีนตะวันออก มีความยาวรวมกว่า 6,300 กิโลเมตร เป็นแม่น้ำที่ใหญ่ที่สุดของจีนและยาวเป็นอันดับที่ 3 ของโลก ในตอนต้นของแม่น้ำแยงซีเกียงนั้นมีน้ำไหลเชี่ยว สองฟากฝั่งเป็นภูเขาสูงชันจึงมีช่องแคบระหว่างเขาเป็นจำนวนมาก บริเวณตอนกลางแม่น้ำแยงซีเกียงมีโค้งน้ำและแควมากมาย มีทะเลสาบและหนองบึงหลากหลาย ในบริเวณตอนปลายแม่น้ำแยงซีเกียงมีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลุ่มมีความอุดมสมบูรณ์จึงถือเป็นอยู่อาศัยที่สำคัญแห่งหนึ่ง นอกจากนี้พื้นน้ำบริเวณนี้มีความกว้างใหญ่และลึก แม่น้ำแยงซีเกียงจึงถือเป็นแม่น้ำที่มีทรัพยากรพลังน้ำที่อุดมสมบูรณ์มาก

แม่น้ำหวงเหอ

แม่น้ำหวงเหอมีต้นน้ำมาจากเชิงเขายาลาต้าเจ้อของภูเขาบายนฮาร์ในมณฑลชิงไห่ ไหลผ่านมณฑลชิงไห่ เสฉวน กานซู หนิงเซี่ย มงโกเลียใน ซานซี ส่านซี เหอหนาน และซานตง รวม 9 เขต แล้วจึงไหลลงสู่ทะเลป๋อไห่ รวมความยาวของแม่น้ำได้กว่า 5,400 กิโลเมตร และถือเป็นแม่น้ำที่ยาวเป็นอันดับที่ 2 ของจีน

1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

ดินแดนของประเทศจีนส่วนมากอยู่ในเขตอบอุ่นตอนเหนือ มีภูมิอากาศโดยรวมที่ไม่ร้อนและไม่หนาว ในส่วนของฤดูกาลนั้นสามารถแยกออกเป็น 4 ฤดูได้อย่างชัดเจน

ฤดูกาลในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ช่วงเวลา	ฤดูกาล	อุณหภูมิโดยเฉลี่ย
มีนาคม-มิถุนายน	ฤดูใบไม้ผลิ	12 ถึง 25 °C
กรกฎาคม-สิงหาคม	ฤดูร้อน	25 ถึง 36 °C
กันยายน-พฤศจิกายน	ฤดูใบไม้ร่วง	13 ถึง 25 °C
ธันวาคม-กุมภาพันธ์	ฤดูหนาว	-10 ถึง 12 °C

ปริมาณน้ำฝนในแต่ละภาคมีปริมาณที่แตกต่างกันมากเนื่องจากปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งติดทะเลมีปริมาณน้ำฝนอยู่ที่ 1,500 มิลลิเมตรต่อปี ส่วนในเขตภาคตะวันตกเฉียงเหนือมีปริมาณน้ำฝนไม่เกิน 200 มิลลิเมตร สาเหตุมาจากการที่ภูมิประเทศในภาคตะวันออกเฉียงใต้ติดทะเลจึงทำให้ได้รับผลกระทบจากลมมรสุมจากทะเลมากกว่าภูมิประเทศในภาคตะวันตกซึ่งตั้งห่างออกไปจากทะเลมากและมีภูเขาและที่ราบสูงปิดกั้นลมมรสุมจากภาคตะวันออกเฉียงใต้ด้วย

1.4 ประชาธิ ศาสนา และภาษา

1.4.1 ประชาธิ

ประเทศจีนมีประชากรทั้งสิ้น 1,374.62 ล้านคน (ณ 31 ธันวาคม ค.ศ. 2015) แบ่งเป็น ประชากรเพศชายจำนวน 704.14 ล้านคน และเป็นประชากรเพศหญิงจำนวน 670.48 ล้านคน

ประเทศจีนเป็นประเทศเอกภาพที่ประกอบด้วยชนเผ่าต่างๆทั้งหมดจำนวน 56 ชนเผ่า มีชนเผ่าอื่น ชนเผ่ามองโกล ชนเผ่าหุย ชนเผ่าทิเบต เป็นต้น ประเทศจีนใช้นโยบายที่ให้ทุกชนเผ่ามีความเสมอภาคกัน โดยชนเผ่าอื่นมีประชากรมากที่สุด คิดเป็นประมาณร้อยละ 91.59 ของประชากรทั้งหมดของจีน นอกจากชนเผ่าอื่นแล้ว 55 ชนเผ่าอื่นเรียกรวมว่า ชนเผ่าส่วนน้อย มีทั้งหมด 106.43 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 8.41 ของประชากรทั้งหมดของจีน หลายพันปีที่ผ่านมา ชนเผ่าต่างๆ ดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมและประวัติศาสตร์ทางสังคมที่แตกต่างกัน ก่อให้เกิดประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของตน

ตารางแสดงประชากรโดยแยกตามชนเผ่าของประเทศจีน

ลำดับ	ชนเผ่า	จำนวนคน	พื้นที่
1	จ้วง	16 ล้าน	เขตปกครองตนเองกวางสีจ้วง ฯลฯ
2	แมนจู	10 ล้าน	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปักกิ่ง ฯลฯ
3	หุย	9 ล้าน	เขตปกครองตนเองหุยหนิงเซีย ฯลฯ
4	ม้ง	8 ล้าน	มณฑลกุ้ยโจว มณฑลยูนนาน ฯลฯ
5	อุยกูร์	7 ล้าน	เขตปกครองตนเองซินเจียงอุยกูร์ ฯลฯ
6	อี	7 ล้าน	มณฑลยูนนาน ฯลฯ
7	ตูเจีย	5.75 ล้าน	หูหนาน เสฉวน ฯลฯ
8	มองโกล	5 ล้าน	เขตปกครองตนเองมองโกเลียใน ฯลฯ
9	ทิเบต	5 ล้าน	เขตปกครองตนเองทิเบต ฯลฯ
10	บูยี	3 ล้าน	มณฑลกุ้ยโจว ฯลฯ

1.4.2 ศาสนา ลัทธิ และปรัชญา

ประเทศจีนนับถือลัทธิเหลาจื๋อ ลัทธิขงจื๊อ ศาสนาเต๋า ศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ โดยเฉพาะลัทธิขงจื๊อและศาสนาเต๋ามีอิทธิพลหยั่งรากลึกในภาษาและวัฒนธรรมของจีนมานับพันปี

(1) ลัทธิเหลาจื๊อกับปรัชญาศาสนาลัทธิเต๋า

เหลาจื๊อ คือผู้ก่อตั้งลัทธิเต๋าของจีนในช่วงปลายยุคคลื่นชิว (ก่อน ค.ศ. 551 - 479) เหลาจื๊อ แซ่หลี่ ชื่อเอ๋อร์ เคยรับราชการเป็นขุนนางดูแลหอสมุดของราชวงศ์โจว ผลงานของเหลาจื๊อ คือ “เต๋าท่องจิง” เหลาจื๊อเน้นในหลักสรรพสิ่งต่างๆ กับตัวตนของเราให้เกิดความสมดุลกัน ต่อมาจวงจื๊อได้สืบทอดและเผยแพร่หลักปรัชญาของเหลาจื๊อ จวงจื๊อ ชื่อโจว เคยรับราชการในรัฐซ่ง ผลงานที่มีความโดดเด่นได้แก่ตำรา “จวงจื๊อ” ซึ่งได้สืบทอดและพัฒนาจากหลักแนวคิดในเรื่องของเหลาจื๊อ เนื่องจากแนวคิดปรัชญาของเหลาจื๊อและจวงจื๊อมีส่วนคล้ายกันมาก จึงทำให้คนรุ่นหลังเรียกทั้งสองรวมกันว่า “เหลาจวง”

(2) ลัทธิขงจื๊อ

ขงจื๊อ (ก่อน ค.ศ. 551-479) ชื่อชิว สมณานามจ้งหนี่ เป็นคนรัฐหลู่ อยู่ในยุคคลื่นชิว เป็นนักปรัชญา นักการศึกษาที่ยิ่งใหญ่ของจีนและเป็นผู้ก่อตั้งสำนักปรัชญาขงจื๊อ (หลู่เจีย)

บรรพบุรุษของขงจื๊อเป็นชนชั้นสูงศักดิ์ในรัฐซ่ง บิดาของขงจื๊อได้เสียชีวิตลงขณะที่เขายังเยาว์วัย ต่อมาฐานะทางครอบครัวเริ่มซบดสนลงเรื่อยมา แต่ขงจื๊อก็ได้ตั้งปณิธานที่จะร่ำเรียนวิชาความรู้ให้สำเร็จ ต่อมาขงจื๊อก็ได้เริ่มรับนักเรียนและถ่ายทอดวิชาความรู้ที่ตนมี ศิษย์ของขงจื๊อมีไม่น้อยที่เป็นคนยากจน จุดนี้เองทำให้ระบบการศึกษาของจีนในสมัยโบราณที่ลูกหลานขุนนางและชนชั้นสูงศักดิ์เท่านั้นที่จะได้เรียนหนังสือเปลี่ยนไป ช่วงปลายชีวิตขงจื๊อได้รวบรวมหนังสือโบราณมากมาย ซึ่งเป็นการรักษาหนังสือเหล่านั้นให้สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

คำสอนของขงจื๊อได้ถูกรวบรวมโดยลูกศิษย์และเรียบเรียงเป็นหนังสือที่มีชื่อว่า “หลุนหฺยู่” แนวคิดของขงจื๊อได้รับการศึกษาและเผยแพร่อย่างกว้างขวาง กลายเป็นลัทธิที่ยิ่งใหญ่และมีอิทธิพลต่อคนส่วนมากของจีน

นอกจากนี้ลัทธิขงจื๊อยังเป็นมรดกล้ำค่าของโลก ดังที่องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือองค์การยูเนสโกได้ยกย่องให้ขงจื๊อเป็นหนึ่งในสิบบุคคลที่มีชื่อเสียงด้านวัฒนธรรมของโลก

(3) ศาสนาพุทธ

ศาสนาพุทธซึ่งมีต้นกำเนิดจากประเทศอินเดียได้เริ่มเผยแพร่เข้ามาในประเทศจีนสมัยราชวงศ์ฮั่น ราชวงศ์ซุยและราชวงศ์ถัง ซึ่งถือเป็นยุครุ่งเรืองของพุทธศาสนารูปแบบจีน ในเวลานั้นได้มีการรวมประเทศจึงมีการแลกเปลี่ยนด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรมภายในจีนเพิ่มขึ้น พุทธศาสนาจึงได้มีการพัฒนามากขึ้น กษัตริย์ในสมัยราชวงศ์ถังได้ยึดหลักปรัชญาทั้งของขงจื๊อ พุทธศาสนา และเต๋า มาใช้ในการปกครองประเทศ พุทธศาสนาที่ผ่านการหลอมรวมจากวัฒนธรรมจีนนั้นได้นำเอาปรัชญาของขงจื๊อและเต๋ารวมเข้าด้วยกัน กลายเป็นพุทธศาสนานิกายต่างๆ ในแบบวัฒนธรรมจีน โดยพุทธศาสนานิกายเซนถือเป็นนิกายที่รุ่งเรืองที่สุด

1.4.3 ภาษา

ภาษาจีนเป็นภาษาที่ชนชาวฮั่น (จีน) ใช้กัน ซึ่งมีประวัติศาสตร์มายาวนาน เมื่อสามพันปีก่อนก็มีตัวอักษรที่ค่อนข้างสมบูรณ์เกิดขึ้นแล้ว ภาษามาตรฐานของภาษาจีนคือ ภาษาจีนกลาง ซึ่งในมณฑลไต้หวันเรียกว่า “กั๋วหฺยู่” (ภาษาของประเทศจีน) ในสิงคโปร์และมาเลเซีย เรียกว่า “หฺวาหฺยู่” (ภาษาของจีน) อาณาเขตของประเทศจีนกว้างใหญ่ไพศาล และมีประชากรมาก ถึงแม้ทุกคนจะใช้ภาษาจีน แต่ท้องถิ่นต่างๆ มีภาษาพูดที่ไม่เหมือนกัน เรียกว่าภาษาถิ่น

คนจีนรู้จักใช้ภาษาเดียวกันในการติดต่อในสังคมมาเป็นเวลานานแล้ว หากเปรียบเทียบจากคำพูดที่ว่า “ห่างกันสิบลิ้นสำเนียงก็ต่างกันแล้ว” ผู้คนในทุกพื้นที่ต่างสามารถเข้าใจภาษาจีนกลางได้ การพูดภาษาจีนกลางทำให้ผู้คนทุกพื้นที่ทุกคนสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมและข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันได้ ดังนั้นรัฐบาลจีนจึงให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ภาษาจีนกลาง โดยชักชวนให้ทุกคนหันมาเรียนภาษาจีนกลาง

ภาษาจีนกลาง เป็นภาษาราชการของประเทศจีน แต่ชาวจีนในมณฑลต่างๆ ก็ยังคงมีการใช้ภาษาพูดในท้องถิ่นที่แตกต่างกัน เช่น เสฉวน หูหนาน แต้จิ๋ว ไหหลำ กวางตุ้ง ฮกเกี้ยน อักกา และเซี่ยงไฮ้ เป็นต้น การออกเสียงภาษาจีนกลางจึงมีสำเนียงเพี้ยนไปตามท้องถิ่นนั้นๆ

1.5 ระบอบการเมืองการปกครอง

1.5.1 สังคมนิยมที่มีเอกลักษณ์ของจีน

ตั้งแต่การสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนเมื่อปี ค.ศ. 1949 ประธานเหมา เจ๋อตง ได้ใช้แนวทางและทฤษฎีในการบริหารประเทศแบบสังคมนิยมอย่างเคร่งครัด โดยมีการวางแผนจากรัฐบาลส่วนกลางไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การผลิตภาคอุตสาหกรรม และภาคการเกษตร ตลอดจนการศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรรมสิทธิ์ที่ดิน และปัจจัยการผลิตล้วนแต่ตกเป็นของรัฐ จนกระทั่งประธานเหมาถึงแก่อสัญกรรม เมื่อปี ค.ศ. 1976 และเติ้ง เสี่ยวผิง ได้มาบริหารประเทศเมื่อปี ค.ศ. 1978 ได้ดำเนินนโยบายเปิดประเทศและปฏิรูปเศรษฐกิจ โดยที่เติ้ง เสี่ยวผิง ได้ยึดแนวคิดและทฤษฎีที่ว่า

“ความแตกต่างระหว่างสังคมนิยมกับทุนนิยมไม่ได้อยู่ที่การวางแผนจากส่วนกลางหรือระบบเศรษฐกิจกลไกการตลาด สังคมนิยมก็สามารถที่จะใช้กลไกการตลาดได้ ในขณะที่เดียวกันทุนนิยมก็มีการควบคุมวางแผนจากส่วนกลางได้ ความยากจนไม่ใช่เอกลักษณ์ของสังคมนิยม ทำอย่างไรให้ประชาชนอยู่ดีกินดีได้ย่อมถือว่าเป็นระบบที่ดี ดังนั้นไม่ว่าแมวขาวหรือแมวดำ จับหนูได้ก็ย่อมเป็นแมวที่ดี”

1.5.2 รัฐธรรมนูญของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายพื้นฐานของรัฐ โดยทั่วไปจะระบุถึงระบอบสังคมของรัฐใดรัฐหนึ่งและหลักการมูลฐานเกี่ยวกับระบอบของรัฐ หลักการมูลฐานเกี่ยวกับการจัดตั้งและกิจกรรมของหน่วยงานรัฐบาล สิทธิและหน้าที่มูลฐานของพลเมือง ตลอดจนเรื่องสำคัญอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับรัฐ รัฐธรรมนูญบางฉบับยังได้ระบุเกี่ยวกับธงชาติ เพลงชาติ ตราชาติและเมืองหลวง ตลอดจนระบอบอื่นๆ ซึ่งชนชั้นปกครองเห็นว่า เป็นเรื่องสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับรัฐ รัฐธรรมนูญมีอำนาจเป็นกฎหมายสูงสุด เป็นข้ออ้างอิงในการบัญญัติกฎหมายอื่นๆ กฎหมายหรือกฎข้อบังคับทุกฉบับล้วนมีเนื้อหาที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญไม่ได้

หลักนโยบายร่วมกันของสภาปรึกษาการเมืองแห่งประชาชนจีน ซึ่งได้ประกาศก่อนที่สาธารณรัฐประชาชนจีนจะทำการสถาปนาขึ้นนั้นไม่เพียงแต่เป็นหลักนโยบายของแนวร่วมประชาธิปไตยประชาชนจีนเท่านั้น หากยังได้ขยายบทบาทเป็นรัฐธรรมนูญชั่วคราวด้วย หลักนโยบายร่วมกันได้รับการลงมติในที่ประชุมเต็มคณะครั้งแรกของสภาที่ปรึกษาการเมืองแห่งประชาชนจีน และเมื่อวันที่ 29 กันยายน ค.ศ. 1949 ได้ขยายบทบาทเป็นรัฐธรรมนูญชั่วคราว ก่อนการประกาศรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนเมื่อปี ค.ศ. 1954

คู่มือการลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน ประจำปี 2559

ก่อนที่สาธารณรัฐประชาชนจีนจะได้รับการสถาปนาขึ้นในวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1949 นั้น ได้มีการบัญญัติและประกาศ รัฐธรรมนูญแห่งประชาชนจีนจำนวน 4 ฉบับในปี ค.ศ. 1954 , 1975 , 1978 และ 1982 ตามลำดับ

รัฐธรรมนูญฉบับที่ 4 หรือ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ได้รับการลงมติประกาศให้ใช้ในที่ประชุมของสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติของจีนชุดที่ 5 ครั้งที่ 5 เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม ค.ศ. 1982 รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้สืบทอดและพัฒนาหลักการมูลฐานของรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. 1954 โดยได้สรุปประสบการณ์ของจีนในการพัฒนาสังคมนิยม ทั้งได้รับเอาประสบการณ์ของประเทศต่างๆ ในโลก จึงนับว่าเป็นกฎหมายมูลฐานที่มีเอกลักษณ์ของจีนและสอดคล้องกับความต้องการของจีนในการสร้างสรรค์สังคมนิยมที่ทันสมัย ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนถึงระบอบการเมือง เศรษฐกิจ สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง การจัดตั้ง และขอบเขตอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานรัฐบาล ตลอดจนหน้าที่มูลฐานของสาธารณรัฐประชาชนจีนในอนาคต

ลักษณะพิเศษของรัฐธรรมนูญฉบับนี้คือ ได้ระบุระบอบและหน้าที่มูลฐานของจีน กำหนดหลักการพื้นฐาน 4 ประการและหลักนโยบายมูลฐานว่าด้วยการปฏิรูปและเปิดประเทศ โดยกำหนดว่าประชาชนชนชาติต่างๆ และองค์กรทุกองค์กรทั่วประเทศล้วนต้องยึดถือรัฐธรรมนูญเป็นบรรทัดฐาน ไม่ว่าจะเป็นองค์กรหรือบุคคลใดๆ ล้วนจะถืออำนาจพิเศษเหนือรัฐธรรมนูญไม่ได้

รัฐธรรมนูญฉบับนี้แบ่งเป็น 5 หมวด ได้แก่ คำนำ บททั่วไป สิทธิและหน้าที่มูลฐานของพลเมือง องค์กรของรัฐ ธงชาติ เพลงชาติ ตราชาติ และเมืองหลวง รวม 4 บท 138 มาตรา หลังจากได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้แล้วจีนได้แก้ไขรัฐธรรมนูญเพิ่มเติม 4 ครั้ง เพื่อทำให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

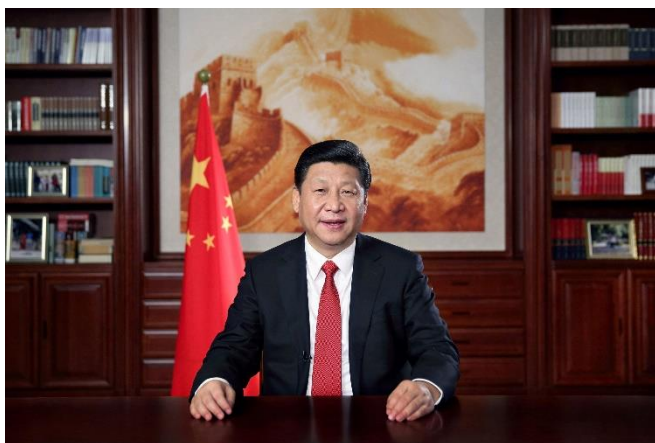

แหล่งที่มา : <http://www.gokunming.com/images/blog/7977.jpg>

1.5.3 พรรคการเมือง

(1) พรรคคอมมิวนิสต์จีน

พรรคคอมมิวนิสต์จีนก่อตั้งขึ้นเมื่อ เดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1921 ปัจจุบันพรรคคอมมิวนิสต์จีนมีสมาชิกร่วม 70 ล้านคน

นายสี จิ้นผิง
เลขาธิการใหญ่คนปัจจุบัน

แหล่งที่มา : <http://img.dwnnews.com/houtai/201312/2013123108533575189529.jpg>

พรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นหน้าตาของชนชั้นกรรมาชีพของจีน ขณะเดียวกันก็เป็นหน้าตาของประชาชนและประชาชาติจีน เป็นศูนย์กลางการกำหนดภารกิจสังคมนิยมที่มีเอกลักษณ์ของจีน เป็นตัวแทนความต้องการในการพัฒนาการปฏิรูปที่ทันสมัย เป็นตัวแทนทิศทางความก้าวหน้าของวัฒนธรรมจีนที่ทันสมัยและเป็นตัวแทนผลประโยชน์ขั้นมูลฐานของประชาชนจีนทุกคน

อุดมการณ์สูงสุดและเป้าหมายของพรรคคอมมิวนิสต์จีน คือ บรรลุซึ่งลัทธิคอมมิวนิสต์ โดยธรรมนูญพรรคฯ กำหนดว่า พรรคคอมมิวนิสต์จีนยึดถือลัทธิมาร์กซ์ เลนิน ความคิดเหมาเจ๋อตง ทฤษฎีเติ้ง เสี่ยวผิง และความคิดอันสำคัญว่าด้วย 3 ตัวแทน เป็นเครื่องชี้นำปฏิบัติการของตน

พรรคคอมมิวนิสต์จีนก่อตั้งขึ้นเมื่อ เดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1921 นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1921 ถึงปี ค.ศ. 1949 พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้นำประชาชนจีนดำเนินการต่อสู้อย่างทรหดอดทนที่สุดจนโค่นล้มการปกครองของจักรวรรดินิยม คักดินานิยม และลัทธิทุนขุนนางได้ และได้สถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนขึ้น หลังจากนั้น พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้นำประชาชนชนชาติต่างๆ ทั่วประเทศ รักษาเอกราชและความมั่นคงของชาติ และได้บรรลุการปรับเปลี่ยนของสังคมจีนจากลัทธิประชาธิปไตยใหม่สู่สังคมนิยมเป็นผลสำเร็จ ได้ดำเนินการสร้างสรรค์สังคมนิยมขนาดใหญ่ และมีโครงการที่จะทำให้เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของจีนได้รับการพัฒนาอย่างไม่เคยมีมาก่อนในประวัติศาสตร์

พรรคคอมมิวนิสต์จีนมีเจตนารมณ์ในการพัฒนาความสัมพันธ์กับต่างประเทศอย่างแข็งขัน โดยพยายามช่วงชิงบรรยากาศระหว่างประเทศที่เป็นผลดีต่อการปฏิรูป เปิดประเทศ และการสร้างสรรค์กิจกรรมระหว่างประเทศที่ทันสมัยของจีน พรรคคอมมิวนิสต์จีนยืนหยัดดำเนินนโยบายต่างประเทศที่สันติและอิสระ เป็นตัวของตัวเอง รักษาเอกราชและอธิปไตยของจีน คัดค้านลัทธิครองความเป็นเจ้า และการเมืองที่วางอำนาจบาตรใหญ่ รักษาสันติภาพของโลก ส่งเสริมความก้าวหน้าของมนุษยชาติ พัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ ทั่วโลกบนพื้นฐานหลัก 5 ประการ อันได้แก่ เคารพอธิปไตยและบูรณภาพของกันและกัน ไม่รุกรานซึ่งกันและกัน ไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน เสมอภาคและอำนาวยุติประโยชน์แก่กัน ตลอดจนอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

พรรคคอมมิวนิสต์จีนสถาปนาและพัฒนาความสัมพันธ์ฉันมิตรกับพรรคการเมืองประเทศต่างๆ ทั่วโลกบนพื้นฐานหลัก 4 ประการ อันได้แก่ ความอิสระและการเป็นตัวของตัวเอง มีความเสมอภาคทุกประการ เคารพซึ่งกันและกัน และไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน ปัจจุบันพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้รักษาความสัมพันธ์ฉันมิตรกับพรรคการเมือง 300 กว่าพรรคในประเทศต่างๆ กว่า 120 ประเทศทั่วโลก

พรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นองค์กรที่มีเอกภาพซึ่งก่อตั้งขึ้นตามหลักนโยบายและธรรมนูญของตน ตลอดจนหลักการประชาธิปไตยรวมศูนย์ ธรรมนูญพรรคคอมมิวนิสต์จีนกำหนดว่า กรรมกร ชาวนา ทหาร ปัญญาชนและบุคคลที่ก้าวหน้าในชนชั้นอื่นๆ ทางสังคมที่มีอายุครบ 18 ปีแล้ว ยอมรับหลักนโยบายและธรรมนูญของพรรคฯ และยินดีที่จะเข้าร่วมองค์การของพรรค ทั้งทำงานอย่างแข็งขันในองค์การดังกล่าว ปฏิบัติตามข้อตกลงของพรรคและยอมเสียค่าบำรุงพรรคตามกำหนดเวลา ผู้นั้นสามารถแสดงความจำนงขอเข้าเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้

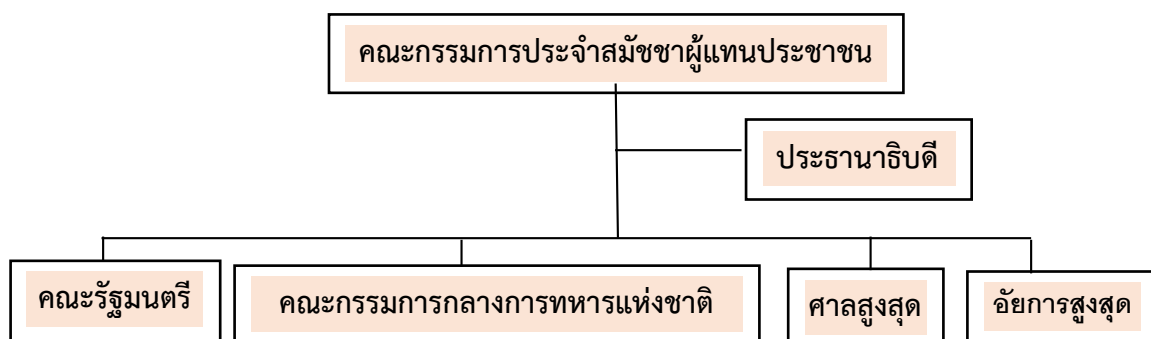
องค์การส่วนกลางของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ประกอบด้วย การประชุมสมัชชาผู้แทนทั่วประเทศของพรรคฯ คณะกรรมการกลาง กรมการเมือง คณะกรรมการประจำกรมการเมือง สำนักเลขาธิการ คณะกรรมการการทหารและคณะกรรมการตรวจสอบวินัยของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน การประชุมสมัชชาผู้แทนทั่วประเทศของพรรคคอมมิวนิสต์จีนเปิดประชุม 5 ปีต่อครั้ง ในช่วงที่ การประชุมสมัชชาผู้แทนทั่วประเทศปิดประชุมคณะกรรมการกลาง เป็นองค์กรนำสูงสุดของพรรคคอมมิวนิสต์จีน

ในประเทศจีนนอกจากพรรคคอมมิวนิสต์จีนแล้วยังมีพรรคการเมืองอื่นๆ อีกจำนวน 8 พรรค ที่มีชื่อรวมว่า พรรคและกลุ่มประชาธิปไตย ได้แก่

- คณะกรรมการปฏิวัติพรรคก๊กมินตั๋งแห่งประเทศไทย
- สันนิบาตประชาธิปไตยแห่งประเทศไทย
- สมาคมสร้างชาติประชาธิปไตยแห่งประเทศไทย
- สมาคมส่งเสริมประชาธิปไตยแห่งประเทศไทย
- พรรคประชาธิปไตยกรรมกรชาวนาแห่งประเทศไทย
- พรรคจื่อกงตั้งแห่งประเทศไทย
- สมาคมจิ่วซาน
- สันนิบาตปกครองตนเองประชาธิปไตยไต้หวัน

1.5.4 สถาผู้แทนประชาชน

(1) โครงสร้างการปกครอง

ระบอบการประชุมสภาผู้แทนประชาชน เป็นระบอบการเมืองขั้นมูลฐานของจีน การประชุมสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติเป็นองค์กรอำนาจสูงสุดของจีน ประกอบด้วยผู้แทนที่เลือกตั้งขึ้นโดยมณฑล เขตปกครองตนเอง นครที่ขึ้นตรงต่อส่วนกลาง เขตบริหารพิเศษและกองทหารจีน คณะกรรมการประจำสมัชชาผู้แทนประชาชนเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติและตกลงปัญหาสำคัญในวิถีทางการเมืองของรัฐ

อำนาจนิติบัญญัติ ได้แก่ อำนาจนิติบัญญัติของการประชุมสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ คณะกรรมการประจำสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ อำนาจนิติบัญญัติของคณะรัฐมนตรีตลอดจน หน่วยงานของคณะรัฐมนตรี อำนาจนิติบัญญัติในท้องถิ่นทั่วไป อำนาจนิติบัญญัติของเขตปกครองตนเอง เขตเศรษฐกิจพิเศษ และเขตบริหารพิเศษด้วย

การประชุมสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติมีวาระ 5 ปี โดยจัดการประชุมปีละครั้ง เมื่อการประชุมสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติปิดประชุม จะกำหนดให้คณะกรรมการประจำซึ่งเป็นองค์กรประจำของการประชุมสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติเป็นผู้ใช้อำนาจสูงสุดของรัฐ คณะกรรมการประจำสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติประกอบด้วย ประธาน รองประธาน และกรรมการ

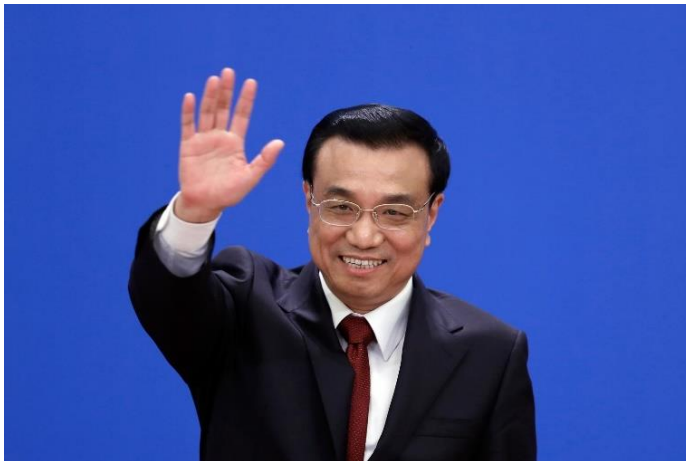
สิทธิและอำนาจหน้าที่ที่สำคัญของการประชุมสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ คือ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ควบคุมตรวจตราการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ บัญญัติและแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง กฎหมายขององค์กรรัฐบาล และกฎหมายขั้นมูลฐานอื่นๆ พิจารณาตรวจสอบและอนุมัติ รายงานเกี่ยวกับโครงการพัฒนาเศรษฐกิจประชาชาติและสังคม และปฏิบัติตามโครงการดังกล่าว ตลอดจนรายงานเกี่ยวกับงบประมาณแผ่นดินและการปฏิบัติตามงบประมาณแผ่นดิน การอนุมัติการตั้ง มณฑล เขตปกครองตนเองและนครที่ขึ้นตรงต่อส่วนกลาง การตั้งเขตบริหารพิเศษและระบอบการบริหาร เขตดังกล่าว การตกลงปัญหาสันติภาพหรือสงคราม การเลือกตั้งผู้นำองค์กรอำนาจสูงสุดของรัฐ เช่น เลือกตั้งหรือกำหนดตัวสมาชิกคณะกรรมการประจำสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ เลือกตั้งประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี การกำหนดตัวนายกรัฐมนตรีและสมาชิกคนอื่นๆของคณะรัฐมนตรี การเลือกตั้ง ประธานคณะกรรมการการทหารกลางและสมาชิกคนอื่นๆของ คณะกรรมการการทหาร การเลือกตั้ง ประธานศาลประชาชนสูงสุด หัวหน้าสำนักอัยการประชาชนสูงสุด นอกจากนี้การประชุมสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติของจีนยังมีสิทธิและอำนาจในการปลดบุคคลเหล่านี้ออกจากตำแหน่งได้อีกด้วย

แหล่งที่มา : <http://i2.cdn.turner.com/cnnnext/dam/assets/121114090011-china-congress-great-hall-of-the-people-horizontal-large-gallery.jpg>

1.5.5 รัฐบาล

คณะรัฐมนตรีจีน ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีกระทรวงต่าง ๆ ประธานคณะกรรมการต่างๆ ประธานสำนักงานตรวจบัญชี และเลขาธิการ

นายหลี่ เค่อเฉียง
นายกรัฐมนตรีจีนคนปัจจุบัน

แหล่งที่มา : http://russian-chinese.org/wp-content/uploads/2014/10/keqiang_3.jpg

คณะรัฐมนตรีจีน คือ รัฐบาลประชาชนส่วนกลาง เป็นองค์การบริหารสูงสุดของรัฐ คณะรัฐมนตรีจีนมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายที่บัญญัติขึ้นโดยการประชุมสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติและคณะกรรมการประจำสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ ตลอดจนรับผิดชอบในการประชุมสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ และคณะกรรมการประจำสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ รับผิดชอบและรายงานกิจการงาน ต่อการประชุมสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติและคณะกรรมการประจำสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ คณะรัฐมนตรีจีนมีสิทธิและอำนาจที่จะกำหนดมาตรการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตน กำหนดกฎข้อบังคับทางการบริหาร ประกาศการตกลงและคำสั่ง

1.5.6 สถาปนาที่ปรึกษาการเมือง

สภาปรึกษาการเมืองแห่งประชาชนจีน เป็นองค์การแนวร่วมผู้รักชาติของประชาชนจีน เป็นองค์กรสำคัญแห่งความร่วมมือกันประกอบด้วยหลายพรรคการเมืองและเป็นสภาที่ใช้ในการปรึกษาหารือกันทางการเมืองซึ่งนำโดยพรรคคอมมิวนิสต์จีน โดยมีรูปแบบที่สำคัญในการเชิญประชาธิปไตยแห่งสังคมนิยมทางการเมืองของจีนอันมีประเด็นสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ ความสามัคคี และประชาธิปไตย

จีนเป็นประเทศที่มีพรรคการเมืองจำนวนหลายพรรค นอกจากพรรคคอมมิวนิสต์จีนซึ่งเป็นพรรครัฐบาลแล้ว ยังมีพรรคการเมืองและกลุ่มประชาธิปไตยอื่นๆ อีก 8 พรรค กลุ่มประชาธิปไตยต่างๆของจีนไม่ใช่พรรคนอกรัฐบาลและไม่ใช่พรรคฝ่ายค้าน หากแต่เป็นพรรคที่มีส่วนร่วมในการบริหาร กล่าวคือ มีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือหลักนโยบายสำคัญของรัฐ และการเลือกตั้งผู้นำของรัฐ มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการบ้านเมือง และมีส่วนร่วมในการตกลง หรือปฏิบัติตามหลักนโยบาย กฎหมาย และกฎข้อบังคับของรัฐ

1.5.7 องค์การยุติธรรม

ศาลประชาชน เป็นองค์กรตุลาการของสาธารณรัฐประชาชนจีน อันประกอบด้วย ศาลประชาชนสูงสุด ศาลประชาชนระดับมณฑล ระดับเขตปกครองตนเอง และระดับนคร ซึ่งขึ้นตรงต่อส่วนกลาง ในส่วนของการลำดับศักดิ์ของศาลนั้นสามารถลำดับได้เป็น ศาลประชาชนชั้นสูงสุด ศาลประชาชนชั้นกลาง และศาลประชาชนชั้นล่าง

ศาลประชาชนสูงสุด เป็นองค์กรตุลาการสูงสุดของรัฐ มีอำนาจหน้าที่พิพากษาคดีความอย่างอิสระ และเป็นองค์กรที่คอยควบคุมตรวจสอบศาลประชาชนในระดับต่างๆ รวมไปถึงงานพิพากษาของศาลประชาชนพิเศษ ศาลประชาชนสูงสุดมีหน้าที่รับผิดชอบการรายงานกิจการงานต่างๆ ต่อการประชุมสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติและคณะกรรมการประจำสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ โดยการประชุมสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติเป็นผู้กำหนดการแต่งตั้งประธาน รองประธาน และกรรมการ คณะกรรมการพิพากษาของศาลประชาชนสูงสุด

อำนาจหน้าที่ของศาลประชาชนสูงสุด คือ การดำเนินการพิพากษาต่อ คดียื่นอุทธรณ์ คดีที่จำเลยไม่ยอมปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลท้องถิ่น หรือคดีที่จำเลยไม่ยอมปฏิบัติตามคำพิพากษาที่เสนอขึ้นโดยสำนักอัยการประชาชนสูงสุดตามระเบียบวาระการพิพากษา การพิจารณาตรวจสอบและอนุมัติโทษประหารชีวิตจากคำพิพากษาและการตัดสินของศาลประชาชนระดับต่างๆ ที่เกิดผลบังคับใช้แล้วทางกฎหมาย หากศาลประชาชนสูงสุดพบว่ามีการกระทำความผิดจริงก็ย่อมมีอำนาจที่จะนำคดีดังกล่าวมาพิพากษา หรือสั่งให้ศาลชั้นล่างดำเนินการพิพากษาใหม่ได้ มีอำนาจอนุญาตในการเปรียบเทียบหรือเทียบเคียงข้อกฎหมายต่อคดีที่มีการกระทำความผิดกฎหมายอาญาแต่ในข้อกฎหมายไม่ได้อยู่อย่างชัดเจน มีอำนาจดำเนินการพิจารณาตรวจสอบและอนุมัติหรือดำเนินการตีความในรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีสบัญญัติในกระบวนการสอบสวน เป็นต้น

สำนักอัยการประชาชน เป็นองค์กรที่มีหน้าที่ควบคุมตรวจสอบในด้านกฎหมายของรัฐซึ่งคอยปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบสำนวนคดีซึ่งมีการกระทำความผิดในฐานต่างๆ อันได้แก่ ความผิดฐานทรยศต่อ

ประเทศชาติ ความผิฐฐานแบ่งแยกดินแดน และคดีที่มีความสำคัญอื่นๆ นอกจากนี้สำนักงานอัยการประชาชนยังดำเนินการพิจารณาตรวจสอบสำนวนคดีที่ต้องมีการออกคำสั่งจับกุม การสั่งฟ้องศาล การเข้ายื่นคำฟ้องแทนรัฐ สนับสนุนคำฟ้องของรัฐต่อคดีอาญาแผ่นดิน ดำเนินการควบคุมตรวจการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรตำรวจ ศาลประชาชน เรือนจำ สถานคุมขัง ให้ถูกต้องตามกฎหมาย

1.5.8 การแบ่งเขตบริหาร

เขตการปกครองของจีน แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ มณฑล อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีเขตการปกครองระดับมณฑลจำนวน 23 มณฑล และได้หวันอีกจำนวน 5 เขต

แผนที่แสดงเขตการปกครองของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

แหล่งที่มา : <http://s2.thingpic.com/images/4W/uxVZ6JKUendSZnXZ6nPRBV2u.jpeg>

คู่มือการลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน ประจำปี 2559

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนประกอบด้วย 23 มณฑล

ชื่อ	จีนตัวย่อ	เมืองหลวง	พื้นที่ (km ²)	ประชากร (2015)
กวางตุ้ง	广东	กวางโจว	177,900	78,590,000
ก๊วยโจว	贵州	ก๊วยหยาง	176,100	38,370,000
กานซู	甘肃	หลานโจว	454,000	25,930,000
จีหลิน	吉林	ฉางชุน	187,400	26,990,000
เจียงซู	江苏	หนานจิง	102,600	73,810,000
เจียงซี	江西	หนานฉาง	166,900	42,220,000
เจ้อเจียง	浙江	หังโจว	101,800	46,470,000
ส่านซี	陕西	ซีอาน	205,800	36,740,000
ซานซี	山西	ไท่หยวน	156,800	32,940,000
ซานตง	山东	จีหนาน	156,700	90,820,000
ชิงไห่	青海	ซีหนิง	721,000	5,290,000
ซื่อชวน (เสฉวน)	四川	เฉิงตู	485,000	86,730,000
ฝูเจี้ยน (ฮกเกี้ยน)	福建	ฝูโจว	121,400	34,660,000
ยูนนาน	云南	คุนหมิง	394,100	43,330,000
หูเป่ย์	湖北	อู่ฮั่น	185,900	59,880,000
หูหนาน	湖南	ฉางซา	211,800	66,290,000
เหอเป่ย์	湖北	ฉือเจียจวง	187,700	67,350,000
เหอหนาน	河南	เจิ้งโจว	167,000	96,130,000
เหลียวหนิง	辽宁	เสิ่นหยาง	145,900	42,030,000

คู่มือการลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน ประจำปี 2559

ไห่หนาน (ไหหลำ)	海南	ไหโข่ว	33,920	8,030,000
อานฮุย	安徽	เหอเฟย์	139,400	63,380,000
เฮย์หลงเจียง	黑龙江	ฮาร์บิน	460,000	38,130,000
ไต้หวัน	台湾	ไทเป	35,882	23,490,000

เขตปกครองตนเอง

เขตปกครองตนเอง เป็นเขตการปกครองระดับมณฑล ซึ่งปกครองด้วยชนกลุ่มน้อย ในปัจจุบันมีทั้งหมด 5 เขต

ชื่อ	จีนตัวย่อ	เมืองหลวง	พื้นที่ (km ²)	ประชากร (2015)
กว่างซีจ้วง (กวางสี)	广西壮族自治区	หนานหนิง	236,000	48,220,000
มองโกเลียใน	内蒙古自治区	โฮฮอต (ฮูเหอเฮ่าเท่อ)	1,183,000	23,790,000
หนิงเซีย่หุย	宁夏回族自治区	หยินชว่น	66,400	5,720,000
ซินเจียง อุยกูร์	新疆维吾尔自治区	อูรุมชี	1,660,000	19,050,000
ทิเบต	西藏自治区	ลาซา	1,183,000	2,670,000

เทศบาลนคร

เทศบาลนคร คือเมืองที่มีขนาดใหญ่และมีการปกครองเทียบเท่ามณฑล ในปัจจุบันมี 4 เมือง

ชื่อ	จีนตัวย่อ	พื้นที่ (km ²)	ประชากร
เป่ย์จิง (ปักกิ่ง)	北京	16,808	14,230,000
ฉงชิ่ง (จุงกิง)	重庆	82,300	31,072,300
ช่างไห่ (เซี่ยงไฮ้)	上海	6,340.5	16,250,000
เทียนจิน (เทียนสิน)	天津	11,920	10,070,000

เขตบริหารพิเศษ

ในปัจจุบันจีนมีเขตบริหารพิเศษอยู่ 2 แห่ง ซึ่งเคยเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตกมาก่อน

ชื่อ	จีนตัวเต็ม	พื้นที่ (km ²)	ประชากร	อดีตอาณานิคม
ฮ่องกง	香港	1,104	7,324,300	อังกฤษ
มาเก๊า	澳门	32.8	646,800	โปรตุเกส

1.6 การศึกษา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

1.6.1 การศึกษา

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่มีประชากรจำนวนมหาศาล มีจำนวนนักเรียนและนักศึกษาทั้งประเทศกว่า 320 ล้านคน มีโรงเรียนจำนวน 680,000 โรงเรียน มีเจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาว่า 16 ล้านคน ซึ่งถือเป็นจำนวนที่สูงติดอันดับต้นๆของโลก ดังนั้นรัฐบาลจีนจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาของประเทศเป็นอย่างยิ่ง ระบบการศึกษาของจีนถูกวางแผนโดยรัฐบาลกลางโดยมีกระทรวงศึกษาธิการจีนเป็นหน่วยงานหลักในการควบคุมดูแลและมีหน้าที่รับผิดชอบ

โดยตรงในการบัญญัติกฎหมายอันเกี่ยวกับการศึกษา กำหนดนโยบายแผนงานการศึกษา และวางแผนการพัฒนาระบบการศึกษาจีน

สรุปจำนวนนักศึกษาของประเทศจีนในปี ค.ศ. 2015 (หน่วย:หมื่นคน)

ระดับการศึกษา	รับนักศึกษาใหม่	นักศึกษาที่เรียนอยู่	สำเร็จการศึกษา
ระดับปริญญาโท เอก	64.5	191.1	55.2
ปริญญาตรี	737.8	2625.3	680.9
อาชีวศึกษา	601.2	1656.7	567.9
มัธยมศึกษาปลาย	796.6	2374.4	797.6
มัธยมศึกษาต้น	1411.0	4312.0	1417.6
ประถม	1729.0	9692.2	1437.2
อนุบาล	-	4264.8	-

การศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึงการศึกษาในระดับประถมศึกษาซึ่งมีระยะเวลา 6 ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี รวมกันเป็น 12 ปี นอกจากนี้รัฐบาลจีนได้สนับสนุนค่าเล่าเรียนให้แก่นักเรียนที่มีฐานะยากจนในระดับชั้นประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้นอันเป็นการศึกษาภาคบังคับบรวมระยะเวลา 9 ปีการศึกษา

การศึกษาด้านวิชาชีพ

การศึกษาด้านวิชาชีพ หมายถึง โรงเรียนด้านวิชาชีพรวมถึงหลักสูตรอบรมวิชาชีพระยะสั้น ปัจจุบันสถานการณ์การเติบโตของการศึกษาด้านวิชาชีพมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ การศึกษาในหมวดเศรษฐกิจ การคลัง พลศึกษา ศิลปกรรม มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ส่วนการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกลับมีแนวโน้มที่ลดต่ำลง

การศึกษาระดับอุดมศึกษา

การศึกษาระดับอุดมศึกษา หมายถึง การศึกษาระดับอนุปริญญา ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก การศึกษาระดับอุดมศึกษาของจีนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในปี ค.ศ. 1981 เป็นต้นมาจีนได้เริ่มปรับปรุงระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้เป็นไปตามแบบสากล ปัจจุบันมหาวิทยาลัยในจีนมีจำนวนประมาณ 3,000 แห่ง โดย 2 ใน 3 เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐและ 1 ใน 3 เป็นมหาวิทยาลัยเอกชน การเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยของจีนจำเป็นต้องผ่านการสอบเข้าศึกษาโดยวัดจากระดับคะแนนในการสอบ มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในจีนส่วนใหญ่จะเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ

การศึกษาผู้ใหญ่

การศึกษาผู้ใหญ่ หมายถึง การศึกษาประเภทต่างๆที่จัดขึ้นสำหรับผู้ใหญ่และผู้ไม่รู้หนังสือ หรือการศึกษาอื่นที่มีรูปแบบใกล้เคียงกับการศึกษาผู้ใหญ่ ในปี ค.ศ. 1999 มีสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ใหญ่จำนวน 871 แห่ง และยังมีอีกกว่า 800 แห่งที่เปิดการศึกษาทางไปรษณีย์และการศึกษาภาคค่ำ

1.6.2 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของจีนหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นคอมมิวนิสต์ในปี ค.ศ. 1949 นั้น ได้ถูกปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรและการบริหารงาน ตามแบบอย่างโซเวียต และใช้โครงสร้างดังกล่าวจนกระทั่งถึงปี ค.ศ. 1972 โดยกำหนดให้หน่วยงานการวิจัยแยกออกจากการผลิตอุตสาหกรรม โดยสั่งการตามสายบังคับบัญชาที่จัดตั้งขึ้นตามแบบคอมมิวนิสต์ หรือการตัดสินใจจากส่วนกลาง (central plan)

ในอดีตประเทศจีนได้ให้ความสำคัญกับการวิจัยในภาคอุตสาหกรรม และการวิจัยประยุกต์ และมีการจัดตั้งหน่วยงานวิจัยเทคโนโลยีทางทหารเป็นอันดับแรก ในปี ค.ศ. 2015 งบประมาณสำหรับการวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของจีนอยู่ที่ 1,422,000 ล้านดอลลาร์ต่อปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.2 เมื่อเทียบกับงบประมาณในปี ค.ศ. 2014 และคิดเป็นร้อยละ 2.1 ของ GDP จนถึงสิ้นปี ค.ศ. 2015

ประเทศจีนมีศูนย์วิจัยสำหรับโครงการของรัฐจำนวน 132 แห่ง มีห้องทดลองทางวิทยาศาสตร์ 158 แห่ง ศูนย์เทคโนโลยีของเอกชนที่ได้รับมาตรฐานที่รัฐกำหนด 1,187 แห่ง รัฐบาลได้อุดหนุนการก่อตั้งบริษัท New Start Up กว่า 1,233 บริษัท คิดเป็นเงินอุดหนุนจำนวนกว่า 55,700 ล้านดอลลาร์ ซึ่งได้รับ

การยื่นขอจดสิทธิบัตร 2.79 ล้านราย และมอบสิทธิบัตร 1.71 ล้านราย จนถึงปี ค.ศ. 2015 มีสิทธิบัตรทั้งสิ้น 5.47 ล้านราย ในจำนวนนี้เป็นสิทธิบัตรของประชาชนชาวจีนที่จดทะเบียนในประเทศจีนจำนวน 8.7 แสนราย เฉลี่ยแล้วในประชากรชาวจีนทุกๆ 1 ล้านคน จะมีผู้ได้รับสิทธิบัตรจำนวน 6.3 ราย

ในปี ค.ศ. 2015 ที่ผ่านมาประเทศจีนได้มีการปล่อยจรวดขึ้นสู่วงโคจรโลกจำนวน 19 ครั้ง มีการส่งดาวเทียมขึ้นสู่วงโคจรโลกจำนวน 4 ดวง และได้มีการผลิตเครื่องบินที่ใช้สำหรับการทางพลเรือนภายใต้รหัส C 919 สำเร็จอีกด้วย

1.7 ระบบสาธารณูปโภค

1.7.1 ที่ดิน

กรรมสิทธิ์ในที่ดินของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นของรัฐ แต่เอกชนสามารถเช่าที่ดินจากรัฐเพื่อลงทุนทำประโยชน์ต่างๆ ได้ โดยมีข้อกำหนดดังต่อไปนี้

ข้อ 1 บริษัทได้รับสิทธิจากการใช้ประโยชน์ที่ดินบนพื้นฐานและราคาเดียวกัน และเป็นไปตามผลการพิจารณาตามที่คณะกรรมการนิคมอุตสาหกรรมได้พิจารณา และสามารถมีการพิจารณาเป็นกรณีพิเศษได้

ข้อ 2 ถ้าเป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจประเภทการผลิตอุตสาหกรรมที่มียอดการลงทุนจำนวน 10 ล้านหยวนขึ้นไป สามารถที่จะยื่นคำร้องขอเช่าที่ดินจากนิคมอุตสาหกรรมในราคามาตรฐานได้ หากมีการเช่าที่ดินน้อยกว่า 5 ปี ราคาในการเช่าที่ดินจะมีอัตราอยู่ที่ 600 หยวนต่อ 1 หนู่ (1 ไร่เท่ากับ 2.4 หนู่) หรือ 667 ตารางเมตรต่อปี ถ้ามีระยะเวลาการเช่า 5 ปีขึ้นไปราคาการเช่าที่ดินจะอยู่ที่ 1,000 หยวนต่อหนู่ต่อปี ในการทำสัญญาเช่าที่ดินนั้น ระยะเวลาในการเช่าที่ดินจะต้องไม่เกิน 15 ปี โดยต้องชำระค่าเช่าภายในงวดเดียว

ข้อ 3 ถ้าเป็นบริษัทต่างชาติที่มีการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานหรือโครงสร้างการคมนาคม สามารถที่จะขอรับสิทธิประโยชน์แห่งการใช้ที่ดินได้ตามแนวเส้นทางโครงสร้างพื้นฐานในราคาพิเศษ

ข้อ 4 บริษัทต่างชาติที่ดำเนินธุรกิจในรูปแบบของการร่วมลงทุนกับบริษัทจีนและมีการลงทุนในระบบสาธารณูปโภค สามารถขอรับสิทธิประโยชน์ในราคาเช่าที่ดินในอัตราที่ลดลงร้อยละ 15 จากราคาปกติ

ข้อ 5 ถ้าบริษัทต่างชาติมีการลงทุนที่มียอดเงินของโครงการลงทุนอยู่ที่ 4 ล้านเหรียญสหรัฐขึ้นไป ภายในการลงทุนเพียงครั้งเดียว ก็จะสามารถขอรับสิทธิประโยชน์ในการลดราคาการเช่าที่ดินลงในอัตรา ร้อยละ 50 จากราคาประเมินที่ดินของรัฐบาลท้องถิ่น และถ้าหากชำระค่าเช่าที่ดินเสร็จสิ้นภายในงวด เดียวก็จะสามารถขอรับสิทธิประโยชน์ในการลดอัตราค่าเช่าที่ดินลงร้อยละ 5 อีกด้วย

ส่วนบริษัทสัญชาติจีนหากมียอดการลงทุน 10 ล้านหยวนขึ้นไปก็สามารถที่จะขอรับสิทธิประโยชน์ พิเศษต่างๆ ได้เช่นเดียวกับบริษัทต่างชาติ

ตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิการใช้ที่ดินและสิทธิในการโอนที่ดินของรัฐในมาตราที่ 12 ได้กำหนดว่า สิทธิในการใช้ที่ดินหรือโอนประโยชน์ในการใช้ที่ดินโดยมีระยะเวลากำหนดดังต่อไปนี้

- ที่ดินที่อยู่อาศัย มีอายุการเช่าที่ดินไม่เกิน 70 ปี
- ที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมการผลิต มีอายุการเช่าที่ดินไม่เกิน 50 ปี
- ที่ดินที่ใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วัฒนธรรม สาธารณสุข การกีฬา มีอายุการเช่าที่ดินไม่เกิน 50 ปี
- ที่ดินที่ใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยว การพาณิชย์ และการบันเทิง มีอายุการเช่าที่ดินไม่เกิน 40 ปี
- ที่ดินที่ใช้ประโยชน์เพื่อสร้างเป็นโกดังเก็บของ มีอายุการเช่าที่ดินไม่เกิน 50 ปี
- ที่ดินเพื่อการใช้ประโยชน์อื่นๆ มีอายุการเช่าที่ดินไม่เกิน 50 ปี

แหล่งที่มา : https://eventiculturalimagazine.files.wordpress.com/2013/01/ss_shanghai-city1.jpg

สรุป ประเภทการใช้ที่ดินและอายุการเช่าที่ดิน

ประเภทการใช้ที่ดิน	อายุการเช่าที่ดิน
ที่อยู่อาศัย	70 ปี
อุตสาหกรรมการผลิต	50 ปี
การศึกษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วัฒนธรรม สาธารณสุข การกีฬา	50 ปี
การท่องเที่ยว การพาณิชย์ และการบันเทิง	40 ปี
การใช้ประโยชน์อื่นๆ	50 ปี

1.7.2 ไฟฟ้า

ประเทศจีนในแต่ละเมืองจะมีอัตราค่าไฟที่แตกต่างกันไม่มากนัก : *กรณีศึกษาอัตราค่าไฟของมหานครเซี่ยงไฮ้*

อัตราค่าไฟสำหรับพลเมืองในมหานครเซี่ยงไฮ้					
ประเภท	ชั้นบันได	KWH/Y/House	ค่าไฟ หยวน / KWH		
			เวลาปกติ	ช่วงเวลา	
ครัวเรือน	ชั้นที่1	0-3120	0.617	Peak	0.617
				Valley	0.307
	ชั้นที่2	3120-4800	0.667	Peak	0.677
				Valley	0.337
	ชั้นที่3	4800ขึ้นไป	0.917	Peak	0.977
				Valley	0.487
หน่วยงานอื่น (โรงเรียน สถาน สงเคราะห์ สาธารณประโยชน์)	น้อยกว่า 1 KW		0.641	*	
	10 KW		0.636		

คู่มือการลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน ประจำปี 2559

อัตราค่าไฟสำหรับหน่วยงานราชการในมหานครเซี่ยงไฮ้										
ประเภท			ราคา							
			มิใช่ฤดูร้อน				ฤดูร้อน			
			น้อยกว่า 1 KW	10 KW	35KW	110 KW	น้อยกว่า 1 KW	10 KW	35KW	110 KW
	พาณิชย์	Peak	1.110	1.080	1.050		1.145	1.115	1.085	
		Valley	0.527	0.497	0.467		0.562	0.532	0.502	
	การเกษตร	Peak	0.784				0.784			
		Valley	0.418				0.418			
	พาณิชย์	Peak	1.252	1.222	1.192	1.167	1.287	1.257	1.227	1.202
		Normal	0.782	0.752	0.722	0.697	0.817	0.787	0.757	0.732
		Valley	0.370	0.364	0.358	0.352	0.305	0.299	0.293	0.287
	การเกษตร	Peak		0.874				0.874		
		Normal		0.544				0.544		
		Valley		0.286				0.286		

1.7.3 น้ำประปา

ในแต่ละเมืองของจีนจะมีอัตราค่าน้ำประปาที่แตกต่างกันไม่มากนัก : กรณีศึกษาของมหานครเซี่ยงไฮ้

อัตราค่าน้ำประปาสำหรับพลเมืองในมหานครเซี่ยงไฮ้ (สำหรับพลเมืองค่าน้ำประปาคิดในอัตราก้าวหน้า)				
ชั้นบันได	ลูกบาศก์เมตร	หยวน/ลูกบาศก์ เมตร	บำบัดน้ำเสีย (หยวน/ลูกบาศก์เมตร)	รวม (หยวน/ลูกบาศก์เมตร)
ขั้นที่1	0-220	1.92	1.53	3.45
ขั้นที่2	220-300	3.30	1.53	4.83
ขั้นที่3	300 ขึ้นไป	4.30	1.53	5.83

อัตราค่าน้ำประปาสำหรับหน่วยงานราชการในมณฑลเซียงไฮ้			
ประเภท	หยวน/ลูกบาศก์ เมตร	บำบัดน้ำเสีย (หยวน/ลูกบาศก์เมตร)	รวม (หยวน/ลูกบาศก์เมตร)
พาณิชย์	2.89	2.21	5.00
หน่วยงานรัฐ	2.89	2.01	4.90

อัตราค่าน้ำประปาสำหรับกิจการพิเศษในมณฑลเซียงไฮ้			
ประเภท	หยวน/ลูกบาศก์ เมตร	บำบัดน้ำเสีย (หยวน/ลูกบาศก์เมตร)	รวม (หยวน/ลูกบาศก์เมตร)
Sauna	11.49	2.11	13.60
ล้างรถ	6.49	2.11	8.60
เครื่องดื่ม	3.99	2.11	6.10

1.7.4 พลังงาน

ในระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมาประเทศจีนพยายามพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศอย่างรวดเร็ว โดยการเร่งรัดการลงทุนและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง ทำให้ประเทศจีนประสบปัญหาสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมอย่างหนักในหลายพื้นที่ รัฐบาลจีนมิได้นิ่งนอนใจและให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมดังกล่าว ตลอดจนพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในปัจจุบันประเทศจีนได้ให้ความสำคัญกับการมีบทบาทที่สร้างสรรค์ในเวทีระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อนซึ่งเป็นประเด็นที่นานาชาติประเทศรวมทั้งจีนด้วยที่ให้ความสนใจและพยายามที่จะเข้ามามีบทบาท ดังนั้นจึงไม่เป็นที่น่าแปลกใจที่จีนทำการส่งเสริมอุตสาหกรรมพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกซึ่งเป็นนโยบายที่รัฐบาลจีนให้ความสนใจเป็นลำดับต้นๆ

(1) ความท้าทายของการพัฒนาพลังงานของจีน

พึ่งพิงพลังงานต่างประเทศในอัตราสูง

ปี ค.ศ. 2013 ประเทศจีนต้องใช้จ่ายงบประมาณกว่า 300,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ ในจำนวนนี้การนำเข้าน้ำมันปิโตรเลียมอยู่ที่ร้อยละ 61 ของการใช้น้ำมันปิโตรเลียมทั้งหมดของประเทศจีน ตามสถิติของสถาบันวิจัยเทคโนโลยีน้ำมันปิโตรเลียม ปริมาณการใช้จ่ายน้ำมันดิบและน้ำมันอยู่ที่ 498 - 487 ล้านตัน การพึ่งพิงน้ำมันปิโตรเลียมจากต่างประเทศอยู่ที่ร้อยละ 58.1 เนื่องจากการพึ่งพิงน้ำมันปิโตรเลียมต่างประเทศมาหลายปีทำให้การพึ่งพิงน้ำมันเกินร้อยละ 50 เป็นอัตราส่วนที่ค่อนข้างสูงซึ่งในอดีต (ปี ค.ศ. 2013) การพึ่งพิงน้ำมันปิโตรเลียมจากต่างประเทศมีเพียงร้อยละ 31.6 เท่านั้น

โครงสร้างการบริโภคทรัพยากรพลังงานยึดถ่านหินเป็นหลัก

การบริโภคทรัพยากรพลังงานจากถ่านหินปัจจุบันอยู่ที่ร้อยละ 70 นอกจากถ่านหินแล้วเป็นพลังงานที่สะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพียงร้อยละ 30 เท่านั้น

(2) มาตรการเพิ่มความสามารถในการจัดหาพลังงานของประเทศจีน

1) การพัฒนาถ่านหินอย่างมีระบบ

ถ่านหินถือเป็นทรัพยากรขั้นพื้นฐานของประเทศจีน ประเทศจีนจึงเพิ่มขีดความสามารถในการจัดหาและเพิ่มคุณภาพในการให้พลังงานจากทรัพยากรที่มีจำกัด มีการปรับปรุงโครงสร้างการผลิตพลังงานจากทรัพยากรถ่านหินให้มีความปลอดภัย ลดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม เพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร พัฒนาอุตสาหกรรมถ่านหินสมัยใหม่เพื่อตอบสนองการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ

2) เร่งการพัฒนาพลังงานไฟฟ้า

พลังงานไฟฟ้ามีประสิทธิภาพสูงและมีความสะอาด ประเทศจีนจึงมีนโยบายเร่งพัฒนาและสร้างระบบกระแสไฟฟ้าที่มีต้นทุนต่ำแต่มีประสิทธิภาพสูงและมีเสถียรภาพเพื่อเป็นหลักประกันในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมขั้นพื้นฐาน

3) เปรื่องการพัฒนาคุณภาพพลังงานที่ได้จากน้ำมันและก๊าซ

ประเทศจีนมีการเน้นนโยบายการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากน้ำมันและก๊าซ

คู่กันไป มีการส่งเสริมการผลิตน้ำมันดิบอย่างมีเสถียรภาพ ในขณะที่เดียวกันก็เพิ่มการผลิตก๊าซธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง

4) เปรื่องพัฒนาพลังงานทดแทนและทรัพยากรหมุนเวียน

ทรัพยากรทดแทนถือเป็นสาขาอุตสาหกรรมที่ประเทศจีนให้ความสำคัญและเร่งการพัฒนาในลำดับต้นๆ การวิจัยและการพัฒนาทรัพยากรพลังงานทดแทนมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการเพิ่มความมั่นคงด้านทรัพยากรพลังงานของจีน การปรับปรุงโครงสร้างพลังงาน และการส่งเสริมพลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างหลักประกันในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ประเทศจีนได้ประกาศกฎหมายว่าด้วยพลังงานทดแทนซึ่งกำหนดมาตรฐานและมาตรการในการรับซื้อพลังงานในราคาเต็มและมีการให้การอุดหนุน เป็นต้น ประเทศจีนได้มีการตั้งกองทุนเฉพาะในการทำวิจัยและการนำพลังงานทดแทนมาใช้ประโยชน์เพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน ประเทศจีนได้ประกาศการวางแผนระยะยาวของการพัฒนาพลังงานทดแทนในแผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติ 5 ปี ฉบับที่ 12 เสนอต่อที่ประชุมสภาผู้แทนประชาชน ในปี ค.ศ. 2010 สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนอยู่ที่ร้อยละ 10 ของการใช้พลังงานทั้งหมด จนถึงปี ค.ศ. 2020 การใช้พลังงานทดแทนอยู่ที่ร้อยละ 15 ของการใช้พลังงานทั้งหมด

5) การพัฒนาพลังงานแสงอาทิตย์

ประเทศจีนมีการพัฒนาพลังงานแสงอาทิตย์อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นด้านเทคโนโลยีต่างๆ และขนาดของอุตสาหกรรมการผลิตพลังงานจากแสงอาทิตย์ที่ถือว่าอยู่ในลำดับต้นๆ ของโลก ประเทศจีนได้ตั้งเป้าหมายภายใน 5 ปีข้างหน้าว่าจะมีการติดตั้งโรงไฟฟ้าเพิ่มขึ้น 10 เท่า เมื่อเทียบกับปี ค.ศ. 2011 ในหลายปีที่ผ่านมามีประเทศจีนมีการศึกษาวิจัยและนำเข้าแบตเตอรี่พลังงานแสงอาทิตย์จากต่างประเทศเพื่อทำการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้การผลิตแบตเตอรี่พลังงานแสงอาทิตย์มีความคืบหน้าเป็นที่น่าพอใจจนกลายเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพอีกอุตสาหกรรมหนึ่งในอนาคตของจีน เทคโนโลยีพลังงานแสงอาทิตย์ของจีนค่อนข้างเจริญคิดเป็นร้อยละ 60 ของโลก ในปี ค.ศ. 2007 อุตสาหกรรมแผงพลังงานแสงอาทิตย์มีมูลค่ากว่า 15,000 ล้านหยวน สามารถผลิตไฟฟ้า 820 MW. เมื่อถึง ค.ศ. 2020 จะสามารถผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ 20 GW. แต่อุตสาหกรรมนี้ยังคงต้องอาศัยเงินสนับสนุนจากทางรัฐบาล ถึงแม้จะมีการลดต้นทุนแล้วก็ตาม (ในระยะเวลาไม่กี่ปี จาก 20 หยวน/วัตต์ ลดลงเหลือ 7 หยวน/วัตต์) ค่าใช้จ่ายในการผลิตไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ยังคงสูง (0.8 หยวน/หน่วย)

1.7.5 การคมนาคม

รัฐบาลจีนมีโครงการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งมายาวนานและต่อเนื่อง ในปัจจุบันสามารถพัฒนาระบบโครงข่ายการขนส่งได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการ

ขนส่งทางบก การขนส่งทางน้ำ การขนส่งทางอากาศ ตลอดจนการวางระบบการขนส่งในรูปแบบอื่นๆ สำหรับการขนส่งสินค้าและพลังงาน อาทิ โครงการวางท่อก๊าซระหว่างจีนและสหภาพพม่าเป็นต้น ด้วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 13 (ค.ศ. 2016 - 2020) กระทรวงคมนาคมของจีนวางแผนที่จะใช้จ่ายงบประมาณจำนวน 4 ล้านล้านหยวนเพื่อยกระดับสาธารณูปโภคด้านการขนส่ง โดยวางแผนในการก่อสร้างทางหลวงเพิ่มระยะทางเป็น 120,000 กิโลเมตร ก่อสร้างรางรถไฟความเร็วสูงเพิ่มระยะทางเป็น 12,000 กิโลเมตร และก่อสร้างเชื่อมโยงทางด่วนพิเศษเพิ่มระยะทางเป็น 83,000 กิโลเมตร

(1) การคมนาคมขนส่งทางบก

การคมนาคมขนส่งทางบกเป็นรูปแบบการขนส่งภายในประเทศของจีนที่ใช้ในการขนส่งสินค้า รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับการขนส่งทางบกเป็นอย่างมาก มีการดำเนินการก่อสร้างสะพานขนาดใหญ่หลายแห่ง อาทิ สะพานข้ามอ่าวทางโจวเชื่อมต่อนครเซี่ยงไฮ้และเมืองหนิงป้อ เพื่อช่วยย่นระยะเวลาการเดินทางระหว่างท่าเรือที่สำคัญทั้งสองแห่งของจีน โดยในปี 2014 ประเทศจีนมีเส้นทางคมนาคมทางบก รวมทั้งสิ้น 4,463,900 กิโลเมตร ซึ่งเพิ่มจากปี ค.ศ. 2013 ถึง 10,700 กิโลเมตร มีสะพาน 757,100 แห่ง เพิ่มจากปี ค.ศ. 2013 ถึง 21,800 แห่ง รัฐบาลจีนได้ลงทุนกับการสร้างเส้นทางคมนาคมทางบกในปี ค.ศ. 2014 เป็นมูลค่ากว่า 1.546 ล้านล้านหยวน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเงินลงทุนในปี ค.ศ. 2013 ถึงร้อยละ 12.9

(2) การคมนาคมขนส่งทางน้ำ

รัฐบาลจีนได้มีการพัฒนาการคมนาคมทางน้ำและดำเนินการก่อสร้างท่าเรือขนส่งน้ำมันและถ่านหิน และช่องทางเดินเรือน้ำลึกหลายแห่ง โดยในปี ค.ศ. 2014 ประเทศจีนมีเส้นทางคมนาคมทางน้ำกว่า 126,300 กิโลเมตร เพิ่มจากปี ค.ศ. 2013 ถึง 427 กิโลเมตร อย่างไรก็ตามแม้ว่ารัฐบาลจีนจะมีนโยบายระหว่างประเทศเกี่ยวกับเส้นทางสายไหมทางทะเลในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเน้นแผนพัฒนากรอบนโยบายด้านการติดต่อสื่อสาร การค้า การเงิน การลงทุน และการเชื่อมโยงของประชาชนทางทะเล ในปี ค.ศ. 2014 รัฐบาลจีนได้ลงทุนกับการสร้างเส้นทางคมนาคมทางน้ำเป็นจำนวนเงิน 145,958 ล้านหยวน ลดลงจากเงินลงทุนในปี ค.ศ. 2013 ร้อยละ 4.5

(3) การคมนาคมขนส่งทางราง

การคมนาคมขนส่งทางรางหรือทางรถไฟเป็นรูปแบบการขนส่งที่สำคัญและประหยัดอีกรูปแบบหนึ่งของประเทศจีน เนื่องจากจีนเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่ มีปริมาณการขนส่งผู้โดยสารและสินค้าเป็นจำนวนมาก ในปี ค.ศ. 2014 ประเทศจีนมีเส้นทางรถไฟยาวถึง 112,000 กิโลเมตร เพิ่มจากปี ค.ศ.

2013 ถึงร้อยละ 8.4 โดยมีมูลค่าอุตสาหกรรมโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับรถไฟในปี ค.ศ. 2014 เป็น 808,800 ล้านหยวน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 12.6

ประเทศจีนรถไฟความเร็วสูงเชื่อมโยงร้อยละ 80 ของเมืองใหญ่ และมีระยะทางรถไฟกว่า 1.21 แสนกิโลเมตร ประกอบด้วยทางสำหรับรถไฟความเร็วสูงระยะทาง 1.9 หมื่นกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 60 ของระยะทางของเส้นทางรถไฟทั่วโลก (ณ วันที่ 16 มีนาคม ค.ศ. 2016) จีนจะสร้างเพิ่มขึ้นอีก 1.2 หมื่นกิโลเมตรตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 13 ของจีน (ปี 2016-2020)

การให้บริการในระบบรางที่รัฐบาลจีนได้ดำเนินการสนับสนุนและพัฒนาโดยตลอด คือ รถไฟความเร็วสูงซึ่งสามารถทำความเร็วได้สูงถึง 380 กิโลเมตรต่อชั่วโมง สามารถเชื่อมโยงพื้นที่ต่างๆให้เดินทางถึงกันได้ภายในระยะเวลาอันสั้น โดยรัฐบาลจีนมีแผนในการขยายเส้นทางรถไฟความเร็วสูงให้ครอบคลุมพื้นที่สำคัญทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ขยายเส้นทางเดินรถไฟความเร็วสูงระหว่างประเทศ (Cross-border services) ไปหลายจุดหมาย เช่น ฮองกง คาซัคสถาน เวียดนาม เกาหลีเหนือ รัสเซีย มองโกเลีย และโปแลนด์

(4) การคมนาคมขนส่งทางอากาศ

การคมนาคมขนส่งทางอากาศ เป็นเส้นทางที่ชาวจีนเลือกใช้ในการขนส่งสินค้าในปริมาณมากในการขนส่งรูปแบบอื่น แต่มีบทบาทต่อการพัฒนาความเจริญของประเทศและการเดินทางของประชากรและนักท่องเที่ยวในจีน รัฐบาลจีนจึงเร่งการลงทุนสร้างท่าอากาศยานทั่วประเทศเพื่อเร่งกระจายความเจริญไปสู่ท้องถิ่นต่างๆ และสอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อรองรับปริมาณการสัญจรทางอากาศที่เพิ่มขึ้น โดยมีเป้าหมายในการสร้างสนามบินแห่งใหม่ 45 แห่ง ซึ่งจะทำให้จีนมีสนามบินมากกว่า 220 แห่งในปี 2015 มูลค่ารวมของอุตสาหกรรมโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับท่าอากาศยานและอากาศยานในปี 2014 เป็น 2.84 ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.7 จากปี 2013

1.7.6 โทรคมนาคมและการสื่อสาร

ปัจจุบันประเทศจีนมีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยโดยมีการขยายตัวอย่างมากในตลาดการให้บริการเครือข่าย 3G/ 4G และบริการบรอดแบนด์อินเทอร์เน็ตได้รับความนิยมในจีนมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้พบว่าจีนเป็นตลาดที่มีผู้ใช้อุปกรณ์ประเภทสมาร์ทโฟน เป็นอันดับ 1 ของโลก โดยอุปสงค์ในสมาร์ทโฟนเพิ่มขึ้นตามจำนวนชนชั้นกลางที่มีมากขึ้น ปัจจุบัน China Mobile มีมูลค่าทางตลาดสูงที่สุดในลักษณะต่อปีถึง 2.8 ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งมีมูลค่าสูงกว่าบริษัท AT&T และ Verizon

คู่มือการลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน ประจำปี 2559

อุปสงค์ในสมาร์ทโฟนที่เพิ่มสูงขึ้นในอนาคต ประกอบกับการที่ประเทศจีนได้เริ่มเปิดให้บริการสัญญาณ 4G ในปี 2014 จึงส่งผลให้เทคโนโลยีการสื่อสารของประเทศจีนพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว

ตารางแสดงมูลค่าอุตสาหกรรมด้านโทรคมนาคมและการสื่อสาร

1	ธุรกรรมโทรคมนาคม	28,220,000,000	หยวน
2	ธุรกรรมไปรษณีย์	5,079,000,000	หยวน
3	ธุรกรรมการสื่อสาร	23,142,000,000	หยวน
4	จำนวนโทรศัพท์	213,370,000	เลขหมาย
5	จำนวนโทรศัพท์เคลื่อนที่	130,5740,000	เครื่อง
6	Broadband คงที่	213,370,000	เลขหมาย
7	Broadband เคลื่อนที่	785,330,000	เลขหมาย
8	ผู้ใช้อินเทอร์เน็ต	688,000,000	คน
9	ผู้ใช้มือถือเล่นเน็ต	620,000,000	คน
10	รายได้จากการให้บริการ ICT	43,249,000,000	หยวน

แหล่งที่มา : <https://habrastorage.org/files/1f1/20c/fc1/1f120cfc12074d6a86abd2c9bb06b799.jpg>

บทที่ 2 สถานภาพทางเศรษฐกิจของประเทศจีน

2.1 ประวัติการพัฒนาเศรษฐกิจ

ก่อนปี ค.ศ. 1978 จีนเป็นประเทศที่ยากจน ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชนบทและมีรายได้ต่ำ ในปี ค.ศ. 1960 มีผู้คนอดอยากล้มตายเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะช่วงการปฏิวัติวัฒนธรรมซึ่งนำโดยเหมา เจ๋อตง ซึ่งเน้นการใช้ระบอบคอมมิวนิสต์พัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรและชนบท แต่ปรากฏว่าไม่สามารถผลิตสินค้าเกษตรเพื่อสนองตอบความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศได้จึงทำให้เกิดภาวะความอดอยากกระจายไปทั่ว ในช่วงนี้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีนอยู่ในระดับต่ำมากเพียงแค่อ้อยละ 3-4 ต่อปี

หลังปี ค.ศ. 1978 ภายหลังจากการถึงแก่อสัญกรรมของเหมา เจ๋อตง เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ของจีนคือท่านเต็ง เสี่ยวผิง ได้ผลักดันแนวนโยบายนำไปสู่ความทันสมัย โดยใช้แนวทางของนโยบายทุนนิยมควบคู่ไปกับสังคมนิยม หรือการวางแผนสู่ส่วนกลางไปด้วย นโยบายที่สำคัญของการนำประเทศไปสู่ความทันสมัยได้แก่ การอนุญาตให้มีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษรอบชายฝั่งเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยเริ่มจาก 14 เมืองบริเวณชายฝั่งและพื้นที่ 3 มณฑลรอบชายฝั่ง เพื่อให้เป็นพื้นที่เปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศ นอกจากนั้นยังมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เช่น ถนนหนทาง สาธารณูปโภค เพื่อดึงดูดนักลงทุน รวมทั้งสนับสนุนให้มีการปรับปรุงระบบกฎหมาย โดยเฉพาะภาษีและแรงจูงใจต่างๆ เพื่อสนับสนุนให้มีการขยายตัวของการลงทุนในภาคอุตสาหกรรม

การเติบโตของเศรษฐกิจจีนที่มีมาอย่างต่อเนื่องมีอยู่หลายปัจจัยสำคัญ อาทิ บทบาทของภาครัฐ การเข้าเป็นสมาชิกในองค์การการค้าโลก (WTO) ของจีน รวมทั้งพัฒนาศักยภาพทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ เนื่องจากจีนเป็นประเทศที่ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบผสม กล่าวคือ ทั้งวางแผนจากส่วนกลาง (โดยเฉพาะการควบคุมการใช้ที่ดินซึ่งห้ามซื้อขายกันโดยเอกชน) แต่สามารถเช่าระยะยาว และระบบทุนนิยมที่ใช้ระบบกลไกราคา ตลอดจนการมีบทบาทสำคัญในรัฐวิสาหกิจหรือบริษัทที่เป็นของรัฐเพื่อการพัฒนาประเทศ

เมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เศรษฐกิจของจีนได้ก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมอย่างก้าวกระโดด ในปัจจุบันเศรษฐกิจจีนมีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 2 ของโลกรองจากสหรัฐฯ เป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้าเป็นอันดับหนึ่งของโลก และเป็นประเทศผู้นำเข้าสินค้าเป็นอันดับสองของโลกอีกด้วย

ตัวเลข GDP ของจีนตลอดปี ค.ศ. 2015 มีมูลค่า 67,670,800 ล้านหยวนซึ่งขยายตัวสูงขึ้นร้อยละ 6.9 เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยแบ่งเป็นอุตสาหกรรมปฐมภูมิ ขยายตัวเพิ่มขึ้นซึ่งมีกว่า 6,086,300 ล้านหยวน อุตสาหกรรมทุติยภูมิขยายตัวเพิ่มขึ้นและมีมูลค่ากว่า 27,427,800 ล้านหยวน อุตสาหกรรมตติยภูมิขยายตัวเพิ่มขึ้นและมีมูลค่า 34,156,700 ล้านหยวน การขยายตัวของอุตสาหกรรมปฐมภูมิคิดเป็นร้อยละ 9 ในสัดส่วนมูลค่ารวมของ GDP การขยายตัวของอุตสาหกรรมทุติยภูมิคิดเป็นร้อยละ 40.5 ในสัดส่วนมูลค่ารวมของ GDP การขยายตัวของอุตสาหกรรมตติยภูมิคิดเป็นร้อยละ 59.5 ในสัดส่วนมูลค่ารวมของ GDP ซึ่งตัวเลข GDP เฉลี่ยต่อคนตลอดทั้งปีของจีนมีมูลค่า 49,351 หยวน ซึ่งขยายตัวสูงขึ้นร้อยละ 6.3 เมื่อเทียบกับปีก่อน รายได้รวมของประชาชนจีนตลอดทั้งปีจำนวน 67,302,100 ล้านหยวน

ในปลายปี ค.ศ. 2015 ประเทศจีนมีเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ 3,330,400 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อัตราแลกเปลี่ยนเงินหยวนตลอดทั้งปีอยู่ที่ 1 ดอลลาร์สหรัฐต่อ 6.2284 หยวน

2.2 เศรษฐกิจภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ

(1) ภาคเกษตรกรรม

ประเทศจีนให้ความสำคัญกับสินทรัพย์ทางการเกษตร (Farm asset) และเทคโนโลยีด้านอาหาร (Food technologies) เพื่อรองรับความต้องการด้านอาหารของประชากรในประเทศจีน โดยผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตรที่จีนให้ความสนใจ ได้แก่ สินค้าประเภทธัญพืช เช่น ข้าว ข้าวสาลี ถั่วเหลือง มันสำปะหลัง ข้าวโพด ถั่วลิสง ชา ข้าวฟ่าง ข้าวบาร์เลย์ เป็นต้น ตลอดจนสินค้าอื่น เช่น แอปเปิ้ล ฝ้าย น้ำมัน เนื้อหมู ปลา เป็นต้น

รัฐบาลจีนให้การสนับสนุนและให้ความสำคัญกับการวางแผนพัฒนาการเกษตรอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะมีมณฑลเจียงซี รัฐบาลจีนวางแผนพัฒนาระบบการเกษตรอย่างเป็นขั้นตอน และมีการพัฒนาจากการเกษตรแบบดั้งเดิมให้กลายเป็นการเกษตรแบบพึ่งพาเทคโนโลยี เพื่อผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพที่ดีขึ้นและในปริมาณที่มากขึ้น มณฑลไห่หนานซึ่งเป็นมณฑลที่ได้รับแนวคิดในการพัฒนาเกษตรกรรมและเศรษฐกิจชนบทแนวใหม่ ทั้งยังมีเกษตรกรรมเขตร้อนที่มีประสิทธิภาพสูงทำให้ไห่หนานกลายเป็นฐานการผลิตพืชผลเขตร้อน การเพาะเลี้ยงพืชพันธุ์ และการเพาะปลูกพืชผักนอกฤดูกาลของจีน นอกจากนี้เนื่องจากจีนเป็นประเทศขนาดใหญ่และมีความหลากหลายทั้งทางด้านภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้ศักยภาพด้านการเกษตรของแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน ดังนี้

ภาคเหนือและตะวันตก มีศักยภาพด้านปศุสัตว์ เนื่องจากมีพื้นที่เป็นทุ่งหญ้าที่มีพื้นที่กว้างขวาง โดยเฉพาะแถบมองโกเลีย ส่านซี หึงเหอ เป็นต้น

ภาคใต้และภาคกลาง มีศักยภาพด้านการเพาะปลูกพืชผักผลไม้และข้าวโดยเฉพาะใน หูหนาน หูเป่ย์ กวางตุ้ง เสฉวน กว่างซีจ้วง

ภาคตะวันตกเฉียงใต้ มีศักยภาพในด้านการทำการเกษตรสมัยใหม่ ด้านเทคโนโลยีชีวภาพ สมุนไพร พืชพรรณดอกไม้ และยาสูบ เนื่องจากภาคตะวันตกเฉียงใต้ยังเป็นพื้นที่ป่าเขาจึงมีความอุดมสมบูรณ์ด้านป่าไม้ พืชพรรณ และสัตว์ป่า

ภาคกลางและภาคใต้ มีศักยภาพด้านประมงน้ำจืด และได้มีการพัฒนาประมงน้ำจืดอย่างต่อเนื่อง เพราะชาวจีนนิยมรับประทานปลาน้ำจืด ภาคกลางและใต้ของจีนมีแม่น้ำลำคลองมากมาย อันได้แก่ กลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียง จูเจียง รวมทั้งทะเลสาบอื่นๆ เช่น ทะเลสาบไท่หู ตังติงหู เป็นต้น นอกจากนี้ด้านตะวันออกยังมีชายฝั่งทะเลยาวจากเหนือจรด ใต้ ประมาณ 18,000 กิโลเมตร (รวมไต้หวัน) อาชีพที่สำคัญของประชาชนในพื้นที่จึงเป็นการประมงทั้งในชายฝั่งทะเลและนอกชายฝั่งทะเล

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีภูมิอากาศค่อนข้างหนาว เช่น เฮยหลงเจียง จีหลิน เหลียวหนิง เป็นต้น มณฑลเหล่านี้มีความอุดมสมบูรณ์มายาวนาน และเป็นต้นน้ำของแม่น้ำหลายสายจึงทำให้มีดินอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูกข้าวและเป็นแหล่งปลูกปศุสัตว์ที่สำคัญของจีน

พื้นที่ระหว่างเส้น 30 องศา - 40 องศา จากภาคตะวันออกเรื่อยไปถึงภาคกลางของจีน ได้แก่ เซี่ยงไฮ้ เหอเป่ย์ ซานซี เหอหนาน ส่านซี มีภูมิอากาศและภูมิประเทศที่เหมาะสมกับการปลูกผลไม้เมืองหนาว เช่น แอปเปิล สาลี่ องุ่น ลูกพลับ และพ룬 เป็นต้น

ในประเทศจีนมีพื้นที่ที่สามารถเพาะปลูกธัญพืชได้ตลอดปีจำนวน 708 ล้านไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ปลูกฝ้ายจำนวน 23.75 ล้านไร่ พื้นที่ปลูกพืชน้ำมัน 87.87 ล้านไร่ พื้นที่ปลูกพืชน้ำตาล 10.87 ล้านไร่

ปริมาณการผลิตธัญพืชตลอดทั้งปีมีจำนวน 651,440,000 ตัน โดยมีปริมาณการผลิตธัญพืช ถั่วเหลือง 141,120,000 ตัน ปริมาณการผลิตข้าวบา 33,690,000 ตัน และปริมาณการผลิตธัญพืช ถั่วป๊อไม่ร่วง 446,620,000 ตัน

นอกจากนี้ยังมีปริมาณการผลิตข้าวตลอดทั้งปี 572,250,000 ตัน โดยปริมาณการผลิตข้าว 208,250,000 ตัน ปริมาณการผลิตข้าวโอ๊ต 130,190,000 ตัน และปริมาณการผลิตข้าวโพด 224,580,000 ตัน ปริมาณการผลิตฝ้ายตลอดปีมีจำนวน 5,610,000 ตัน ปริมาณการผลิตพืชน้ำมัน จำนวน 35,470,000 ตัน ปริมาณการผลิตพืชที่ให้น้ำตาลจำนวน 125,290,000 ตัน ปริมาณการผลิตใบชา จำนวน 2,240,000 ตัน

คู่มือการลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน ประจำปี 2559

ปริมาณการผลิตเนื้อสัตว์รวมตลอดทั้งปีมีจำนวน 86,250,000 ตัน โดยมีปริมาณการผลิตเนื้อหมู 54,870,000 ตัน ปริมาณการผลิตเนื้อวัว 7,000,000 ตัน ปริมาณการผลิตเนื้อแพะ 4,410,000 ตัน ปริมาณการผลิตสัตว์ปีก 18,260,000 ตัน ปริมาณการผลิตไข่ 29,990,000 ตัน ปริมาณการผลิตนมวัว 37,550,000 ตัน ในปลายปียังมีหมูจำนวน 451,130,000 ตัว และมีหมูเกิดใหม่จำนวน 708,250,000 ตัว

ปริมาณการผลิตอาหารทะเลตลอดทั้งปีมีจำนวน 66,900,000 ตัน โดยมีปริมาณการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจำนวน 49,420,000 ตัน ปริมาณการจับสัตว์น้ำ 17,480,000 ตัน และปริมาณการผลิตไม้ตลอดทั้งปีเท่ากับ 68,320,000 ลูกบาศก์เมตร

(2) ภาคอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมที่จีนให้ความสำคัญได้แก่ อุตสาหกรรมด้านเหมืองแร่ (เช่น ถ่านหิน แร่เหล็ก ปิโตรเลียม แก๊สธรรมชาติ พรอท ดีบุก ทังสแตน) อุตสาหกรรมเครื่องจักร อาวุธยุทโธปกรณ์ และอุตสาหกรรมสิ่งทอ เป็นต้น นอกจากนี้จีนยังให้ความสำคัญมากในอุตสาหกรรมด้านการประหยัดพลังงาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดการปล่อยมลพิษ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศอย่างยั่งยืน ตลอดจนอุตสาหกรรมภาคพื้นทะเล (เช่น อุตสาหกรรมการประมง อุตสาหกรรมน้ำมัน ปิโตรเลียมและแก๊สธรรมชาติ และอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน)

อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (GDP) ของจีนในปี 2014 อยู่ที่ร้อยละ 7.4 ลดลงจากปี 2013 ซึ่งมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ที่ร้อยละ 7.7 ในขณะที่อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจปี 2015 อยู่ที่ร้อยละ 6.9 ทั้งนี้เป็นการเติบโตที่ไม่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราการเจริญเติบโตในช่วงหลายปีที่ผ่านมา และถือว่าน้อยที่สุดในรอบ 24 ปี ดังนั้นในปี 2015 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระยะ 5 ปีฉบับที่ 12 จีนจึงให้ความสำคัญกับการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคมในเชิงลึก เพื่อให้บรรลุตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับดังกล่าว โดยรัฐบาลจีนเริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจในด้านการอยู่ดีกินดีของประชากร อัตราเงินเฟ้อ อัตราการจ้างงาน และการเพิ่มตำแหน่งงานจากการคำนึงถึงการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติมากขึ้น และมีการใช้นโยบายการเงินที่ระมัดระวังมากขึ้น ทั้งยังมีการลดอัตราดอกเบี้ย การลดเป้าหมายการขาดดุลการค้า โดยเน้นพึ่งพาสินค้าในประเทศ และลดการนำเข้าตามยุทธศาสตร์ Made in China 2025

มูลค่ารวมของอุตสาหกรรมตลอดทั้งปี 2015 เพิ่มขึ้น 22,897,400 ล้านหยวน อุตสาหกรรมมีผลกำไรตลอดทั้งปี 6,355,400,000 ล้านหยวน หากดูตามประเภทของเศรษฐกิจ รัฐวิสาหกิจมีผลกำไร 1,094,400,000 ล้านหยวน วิสาหกิจชุมชน 58,800 ล้านหยวน และวิสาหกิจหุ้นส่วน 4,291,800 ล้านหยวน วิสาหกิจของนักลงทุนฮ่องกง มาเก๊า ไต้หวัน 1,572,600 ล้านหยวน และธุรกิจเอกชน 2,322,200

ล้านหยวน ทั้งนี้ หากดูตามประเภทธุรกิจ อุตสาหกรรมเหมืองแร่มีผลกำไร 260,400 ล้านหยวน อุตสาหกรรมภาคการผลิต 5,560,900 ล้านหยวน ไฟฟ้า ความร้อน ก๊าซธรรมชาติ การผลิตน้ำประปา และอุปทานของอุตสาหกรรมเท่ากับมูลค่า 534,100 ล้านหยวน

มูลค่าการก่อสร้างในสังคมตลอดทั้งปี 2015 เท่ากับ 4,645,600 ล้านหยวน จีนมีวิศวกรผู้รับเหมาที่มีคุณภาพและมีบริษัทรับเหมาก่อสร้างที่มีความเป็นมืออาชีพจึงสามารถสร้างกำไรได้กว่า 650,800 ล้านหยวน โดยรัฐเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ซึ่งมีมูลค่ากว่า 167,600 ล้านหยวน

(3) ภาคบริการ

จีนให้ความสำคัญกับภาคบริการอย่างชัดเจนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 เพื่อส่งเสริมการบริโภคและการพัฒนาภายในประเทศ ยกย่องคุณภาพชีวิตของประชาชน และตั้งเป้าหมายว่าภาคบริการจะมีมูลค่าเป็นร้อยละ 47 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติภายในปี 2015 โดยภาคบริการของจีนมีแนวโน้มเติบโตขึ้นโดยเฉพาะในเมืองสำคัญ เช่น ปักกิ่ง เทียนจิน เซี่ยงไฮ้ เจ้อเจียง เจียงซี และกวางตุ้ง เป็นต้น ธุรกิจบริการที่จีนให้ความสำคัญ ได้แก่ บริการโลจิสติกส์ บริการทางการเงิน บริการประกันภัยและกฎหมาย บริการเพื่อสุขภาพและการแพทย์ เป็นต้น

ปลายปี ค.ศ. 2015 ประชาชนจีนเป็นเจ้าของรถยนต์จำนวน 172,280,000 คัน (ประกอบด้วยรถยนต์สามล้อและรถบรรทุกของที่ขับเคลื่อนด้วยความเร็วต่ำจำนวน 9,550,000 คัน) ประชาชนจีนที่เป็นเจ้าของรถยนต์ส่วนบุคคลมีจำนวน 143,990,000 คัน โดยเป็นรถที่เป็นกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลจำนวน 95,080,000 คัน และเป็นรถที่เป็นกรรมสิทธิ์ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนจำนวน 87,930,000 คัน

ปริมาณรวมของทรัพยากรน้ำตลอดปี 2015 มีจำนวน 2,830,600 ล้านลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งปี 644 มิลลิเมตร ปริมาณการใช้น้ำตลอดปี 618,000 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยมีน้ำที่ใช้อุปโภคและบริโภคในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.1 น้ำที่ใช้ในอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.8 น้ำที่ใช้ในการเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.9 ทุกๆ GDP หนึ่งหมื่นหยวนจะมีการใช้ปริมาณน้ำ 104 ลูกบาศก์เมตร ปริมาณการใช้น้ำเฉลี่ยต่อคน 450 ลูกบาศก์เมตร

ในปลายปี 2015 กำลังการผลิตไฟฟ้าของจีน 1,508,280,000 กิโลวัตต์ โดยมีกำลังการผลิตไฟ 990,210,000 กิโลวัตต์ กำลังการผลิตพลังงานน้ำ 319,370,000 กิโลวัตต์กำลังการผลิตพลังงานนิวเคลียร์ 26,080,000 กิโลวัตต์ รวมทั้งกำลังการผลิตพลังงานลม 129,340,000 กิโลวัตต์ และกำลังการผลิตพลังงานแสงอาทิตย์ 43,180,000 กิโลวัตต์

คู่มือการลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน ประจำปี 2559

การลงทุนในสินทรัพย์ถาวรของจีนตลอดปี 2015 คือ 56,200,000 ล้านหยวน โดยภาคตะวันออกมีการลงทุน 23,210,700 ล้านหยวน ภาคใต้มีการลงทุน 14,311,800 ล้านหยวน ภาคตะวันตกมีการลงทุน 14,041,600 ล้านหยวน ภาคตะวันออกเฉิยงเหนือมีการลงทุน 4,080,600 ล้านบาท

ด้านการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร มีการลงทุนในอุตสาหกรรมปฐุมภูมิ 1,556,100 ล้านหยวน การลงทุนในอุตสาหกรรมหุติยภูมิ 22,409,000 ล้านหยวน การลงทุนในอุตสาหกรรมตติยภูมิ 31,193,900 ล้านหยวน การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน 10,127,100 ล้านหยวน การลงทุนสินทรัพย์ถาวรในภาคเอกชน 35,400,700 ล้านหยวน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนของการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรร้อยละ 64.2 การลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตเทคโนโลยีระดับสูง 3,259,800 ล้านหยวน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนของการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรร้อยละ 5.9

การลงทุนด้านอสังหาริมทรัพย์ตลอดปี 2015 มีมูลค่า 9,597,900 ล้านหยวน โดยเป็นการลงทุนด้านที่พักอาศัยจำนวน 6,459,500 ล้านหยวน การลงทุนอาคารสำนักงาน 621,000 ล้านหยวน การลงทุนที่พักสำหรับทำธุรกิจเชิงพาณิชย์ 1,460,700 ล้านหยวน

โครงการสนับสนุนที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยหรือขาดแคลนที่อยู่อาศัยในเขตเมืองซึ่งสร้างเป็นบ้านพักจำนวน 7,720,000 หลัง เริ่มสร้างใหม่จำนวน 7,830,000 หลังและปรับปรุงบ้านพักในพื้นที่สลัมจำนวน 6,010,000 หลัง

2.3 สถานภาพการค้าระหว่างประเทศ

การนำเข้าและส่งออกสินค้าตลอดทั้งปี 2015 มีมูลค่า 24,574,100 ล้านหยวน ซึ่งลดลงร้อยละ 7 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยภาคการส่งออกมีมูลค่า 14,125,500 ล้านหยวน ลดลงร้อยละ 1.8 และภาคการนำเข้า มีมูลค่า 10,448,500 ล้านหยวน ลดลงร้อยละ 13.2 ความแตกต่างของมูลค่าการนำเข้าและส่งออกสินค้า 3,677,000 ล้านหยวน เพิ่มขึ้น 1,324,400 ล้านหยวน เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

มูลค่าการนำเข้าและส่งออกภาคบริการตลอดทั้งปี 2015 มีมูลค่า 713,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.6 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยการส่งออกภาคบริการนั้น มีมูลค่า 288,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขยายตัวร้อยละ 9.2 และการนำเข้าในภาคบริการ มีมูลค่า 424,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งขยายตัวร้อยละ 18.6 การนำเข้าและส่งออกภาคบริการขาดดุล 136,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ในปี 2015 การส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (ไม่รวมธนาคาร หลักทรัพย์ ประกัน) โดยการตั้งบริษัทใหม่จำนวน 26,575 บริษัท เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.8 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา การใช้เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีมูลค่าตามจริง 781,400 ล้านหยวน (126,300 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.4 และส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากประเทศที่อยู่ตามเส้นทาง “One Belt, One Road” และจัดตั้งบริษัทใหม่จำนวน 2,164 บริษัท เพิ่มขึ้นร้อยละ 18.3 การใช้เงินลงทุนโดยตรงจากประเทศที่อยู่ตามเส้นทาง “One Belt, One Road” มีมูลค่าตามจริง 52,600 ล้านหยวน (8,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.3

ยอดการลงทุนในต่างประเทศตลอดปี 2015 (ไม่รวมธนาคาร หลักทรัพย์ ประกัน) มีมูลค่า 735,100 ล้านหยวน คำนวณตามค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นเงิน 118,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.7 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา จีนได้ลงทุนกับประเทศต่างๆ ตามเส้นทาง “One Belt, One Road” ถึง 14,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.2

ผลประกอบการธุรกิจการรับเหมาโครงการในต่างประเทศตลอดปี 2015 มีมูลค่า 959,600 ล้านหยวน ซึ่งคำนวณตามค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นเงินจำนวน 154,100 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.2 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ส่วนความร่วมมือด้านแรงงานนั้นมีการส่งแรงงานทุกประเภทไปต่างประเทศจำนวน 53,000 คน ลดลงร้อยละ 5.7

แหล่งที่มา : <https://jsis.washington.edu/ellisoncenter/news/panel-sino-russian-cooperation-the-asia-pacific-dream/>

บทที่ 3 นโยบายสำคัญด้านเศรษฐกิจ

3.1 ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติระยะ 5 ปี ฉบับที่ 13

มติข้อเสนอการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะ 5 ปี (2016-2020) ของพรรคคอมมิวนิสต์จีน

ตั้งแต่วันที่ 14 เดือนกรกฎาคม ปี ค.ศ. 2014 รัฐบาลจีนมีการประเมินแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ 5 ปี ฉบับที่ 12 และในขณะเดียวกันก็มีการตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญจำนวน 25 คณะ เพื่อทำการศึกษาและเสนอแนะแนวคิดเพื่อจัดทำแผนฉบับที่ 13

ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2015 มีการประชุมครั้งที่ 5 ของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน ชุดที่ 18 ในที่ประชุมได้สรุปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการทำแผนฉบับที่ 13 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1.1 แนวคิดที่ชี้นำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13

เพื่อบรรลุเป้าหมายการสร้างสังคมพอกินพอใช้อย่างทั่วถึงในปี ค.ศ. 2020 และผลักดันให้เศรษฐกิจสังคมพัฒนาไปอย่างเข้มแข็ง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ต้องยึดถือเป้าหมายนี้เป็นศูนย์กลางและปฏิบัติตามหลักการดังต่อไปนี้

ยืนหยัดให้ประชาชนมีบทบาทสำคัญ ประชาชนคือพลังพื้นฐานในการผลักดันการพัฒนา เป้าหมายพื้นฐานในการพัฒนาคือการบรรลุ ปกป้อง และพัฒนาผลประโยชน์พื้นฐานของประชาชน

ยืนหยัดในการพัฒนาอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ วางแผนการพัฒนากบนพื้นฐานที่ว่าจีนยังคงอยู่ในช่วงสังคมนิยมขั้นต้น และจะอยู่ในช่วงนี้ไปอีกนาน สถานการณ์พื้นฐานภายในประเทศและความขัดแย้งหลักในสังคมยังคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง อนึ่ง เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2003 นาย หู จิ่นเทา เลขาธิการพรรคฯ ได้ให้ความหมายของการพัฒนาอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ไว้ว่า

“ยืนหยัดแนวทางการพัฒนาอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ กล่าวคือยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ส่งเสริมการพัฒนาอย่างสมดุลและอย่างยั่งยืน”

ยืนหยัดในการปฏิรูปเชิงลึก โดยปรับปรุงระบบสังคมนิยมที่มีอัตลักษณ์จีนให้สมบูรณ์ พัฒนาระบบและความสามารถในการบริหารประเทศให้ทันสมัย กลไกตลาดมีบทบาทในการจัดสรรทรัพยากร

โดยรัฐบาลแสดงบทบาทได้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนเร่งปรับปรุงระบบต่างๆ โดยยึดการปฏิรูประบบเศรษฐกิจเป็นหลัก

ยืนหยัดในการปกครองประเทศด้วยหลักนิติรัฐ ตามวิถีทางของระบบกฎหมายสังคมนิยมที่มีอัตลักษณ์จีน ส่งเสริมการบัญญัติกฎหมายอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ บังคับใช้อย่างเข้มงวดและเที่ยงธรรม

(ส่งเสริมการบัญญัติกฎหมายอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ หมายถึง ในกระบวนการบัญญัติกฎหมายนั้นต้องเคารพและยึดถือตามกฎหมาย) (科学立法：科学立法是指在立法过程中要尊重和体现规律)

ยืนหยัดในการวางแผนภาพรวมทั้งในและนอกประเทศ โดยเปิดเสรีแก่ต่างชาติในทุกด้าน ส่งเสริมการพัฒนาที่เป็นประโยชน์และคำนึงถึงผลประโยชน์ที่มีร่วมกัน

ยืนหยัดในการนำของพรรค โดยเข้มงวดวินัยพรรค และยกระดับความสามารถในการปกครองพรรคอย่างต่อเนื่อง

ยกระดับจิตใจของประชาชนและความมีอารยะของสังคมให้เด่นชัด โดยปลูกฝังความฝันของจีน ค่านิยมหลักของสังคมนิยม ระบบคุณธรรม วิทยาศาสตร์วัฒนธรรม และสำนึกในการปกครองด้วยหลักนิติรัฐเข้าสู่จิตใจของผู้คนให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยรวม โดยเน้นวิธีการผลิตและการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมยิ่งขึ้น ลดการปล่อยสารคาร์บอน ลดปริมาณมลพิษ ตลอดจนใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ปรับปรุงระบบและความสามารถในการบริหารประเทศให้ทันสมัยยิ่งขึ้น โดยปรับปรุงระบบพื้นฐานทุกด้านให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น พัฒนาประชาธิปไตยภาคประชาชนให้สมบูรณ์ ระบบตุลาการมีความน่าเชื่อถือ สิทธิมนุษยชนและสิทธิในทรัพย์สินต้องได้รับการคุ้มครอง

ปรับปรุงแนวคิดในการพัฒนาให้สมบูรณ์ โดยปลูกฝังให้สมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของแนวคิดในการพัฒนาด้วยนวัตกรรม ความปรองดอง ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การเปิดกว้าง และการร่วมแบ่งปัน

ห้าแนวคิดใหม่ในการพัฒนา นำเศรษฐกิจจีนสู่จุดสมดุลใหม่

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนว่าด้วยการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ในที่ประชุมเต็มคณะครั้งที่ 5 ของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนชุดที่ 18 เน้นย้ำว่า “การยับยั้งพัฒนาคือภารกิจสำคัญอันดับหนึ่ง” โดย

จีนต้อง “ยับยั้งพัฒนา” ต่อไป เพราะเศรษฐกิจโลกภายหลังวิกฤติการเงินของนานาชาติดังไม่ฟื้นตัว และเศรษฐกิจโลกต้องการเศรษฐกิจจีนที่เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ

จีนต้อง “ยับยั้งพัฒนา” ต่อไป เพราะจีนเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่ใหญ่ที่สุดในโลก ติด “กับดักรายได้ปานกลาง” การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมีปัญหามากมายที่ไม่สมดุล ไม่สอดคล้อง และไม่ยั่งยืน

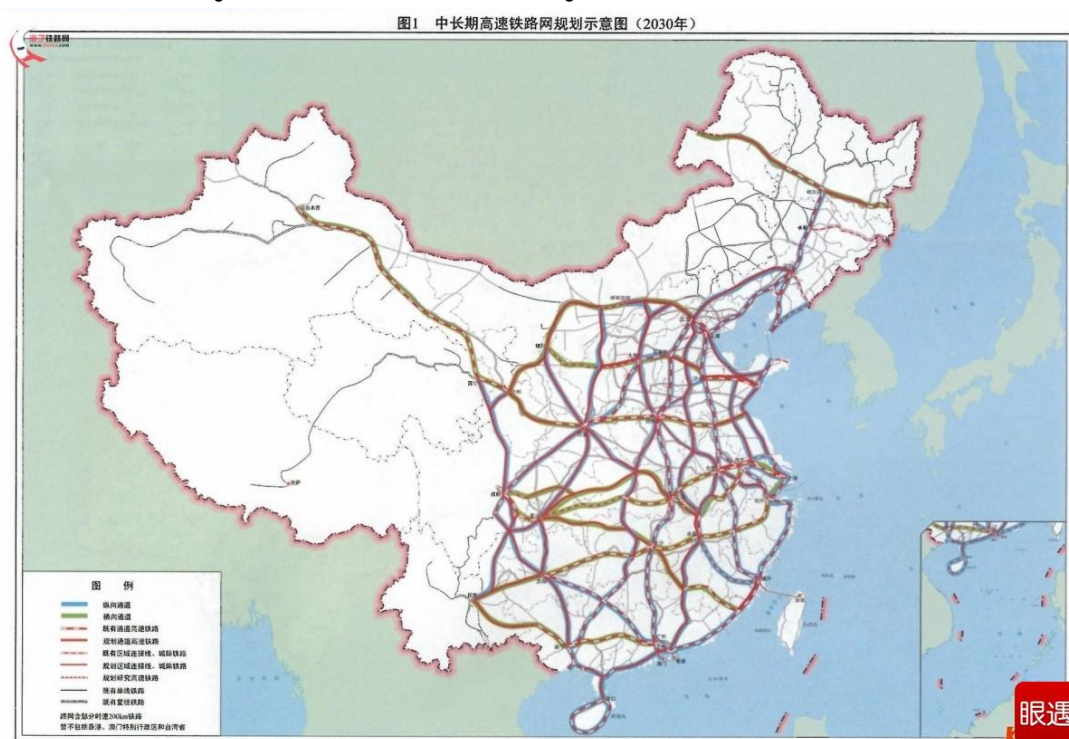
จีนต้อง “ยับยั้งพัฒนา” ต่อไป เพื่อให้ปี ค.ศ. 2020 บรรลุเป้าหมายการสร้างสังคมพอกินพอใช้อย่างทั่วถึง ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และรายได้ต่อหัวของประชากรในเขตเมืองและชนบทเพิ่มขึ้นหนึ่งเท่าจากปี ค.ศ. 2010 โดยรักษาอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจในระดับความเร็วปานกลางถึงสูง และยกระดับอุตสาหกรรมสู่ระดับปานกลางถึงสูง

ในที่ประชุมได้เสนอแนวคิดใหม่ในการพัฒนาไว้ 5 ประการ ได้แก่ “นวัตกรรม ประองตอง ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การเปิดกว้าง และการร่วมแบ่งปัน” การพัฒนาทั้งห้าประการนี้เน้นความเป็นระบบ เป็นองค์รวม และการประสานงานร่วมกัน ก่อให้เกิดการพัฒนาที่มีคุณภาพสูงขึ้น ประสิทธิภาพดีขึ้น เน้นการรักษาความสมดุลระหว่างการเติบโตกับการอนุรักษ์ การพัฒนาเพื่อการผลิตที่ก้าวหน้า ความเป็นอยู่และระบบนิเวศที่ดี สังคมเดินไปสู่วิถีแห่งความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน และแบ่งปันผลสำเร็จจากการพัฒนาไปสู่ประชาชนจำนวนมากยิ่งขึ้น

“แนวคิดใหม่ในการพัฒนา” จะนำพาเศรษฐกิจจีนไปสู่จุดสมดุลใหม่ (New Normal) จนบรรลุภารกิจตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 รวมทั้งเป็นพื้นฐานที่สนับสนุนการบรรลุสังคมพอกินพอใช้อย่างทั่วถึง อีกทั้งยังบรรลุเป้าหมายแห่งการ “ครบรอบ 100 ปี สองวาระ (ครบรอบ 100 ปีของการก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์จีนในปี ค.ศ. 2021 และครบรอบ 100 ปีของการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนในปี ค.ศ. 2049)” และบรรลุความฝันของจีนสู่การฟื้นฟูความเจริญรุ่งเรืองแห่งประชาชาติจีน

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติระยะ 5 ปีฉบับที่ 13 ประเทศจีนจะดำเนินโครงการที่หลากหลายกว่า 100 โครงการซึ่งทำให้จีนเกิดการพัฒนาอีกครั้ง เช่น

รูปที่1 โครงข่ายรถไฟความเร็วสูงในอนาคตของประเทศจีน

แหล่งที่มา <http://bbs.dahe.cn/forum.php?mod=viewthread&tid=1001512479>

รถไฟความเร็วสูงเชื่อมโยงร้อยละ 80 ของเมืองใหญ่ของประเทศจีน มีระยะทาง 1.21 แสน กิโลเมตร ซึ่งถือเป็นระยะทางรถไฟความเร็วสูง 1.9 หมื่นกิโลเมตร และคิดเป็นร้อยละ 60 ของระยะทางโลก (ณ วันที่ 16 มีนาคม ค.ศ. 2016) โดยประเทศจีนจะสร้างเส้นทางสำหรับรถไฟความเร็วสูงเพิ่มอีก 1.2 หมื่นกิโลเมตรในแผนฯ ฉบับที่ 13 (ปี 2016-2020)

แหล่งที่มา <http://i.dailymail.co.uk/i/pix/2015/06/29/16/2A1677B400000578-3143351->

Thanks_to_new_designs_on_traction_China_s_bullet_trains_could_no-a-48_1435590481279.jpg

รูปที่ 2 แผนผังการก่อสร้างสนามบินเพื่อการขนส่งสินค้าในอนาคต

图2 民用运输机场规划布局示意图 (2030年)

แหล่งที่มา http://www.cq.xinhuanet.com/2016-03/18/c_1118368847.htm

ขณะนี้ประเทศจีนมีสนามบินที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง 28 แห่ง และจะเพิ่มขึ้นอีก 163 แห่ง
ขณะที่สนามบินขนส่งสินค้ามี 11 แห่ง

แหล่งที่มา <https://laowai.ru/wp-content/uploads/2015/07/air-china-zapustit-pryamoy-rejs-chendu-parizh.jpg>

รูปที่ 3 ผังการพัฒนากลุ่มเมืองใหม่ในอนาคต

图 3 城市群空间分布示意图

แหล่งที่มา <http://www.hxdctz.com/a/20160329/29915.html>

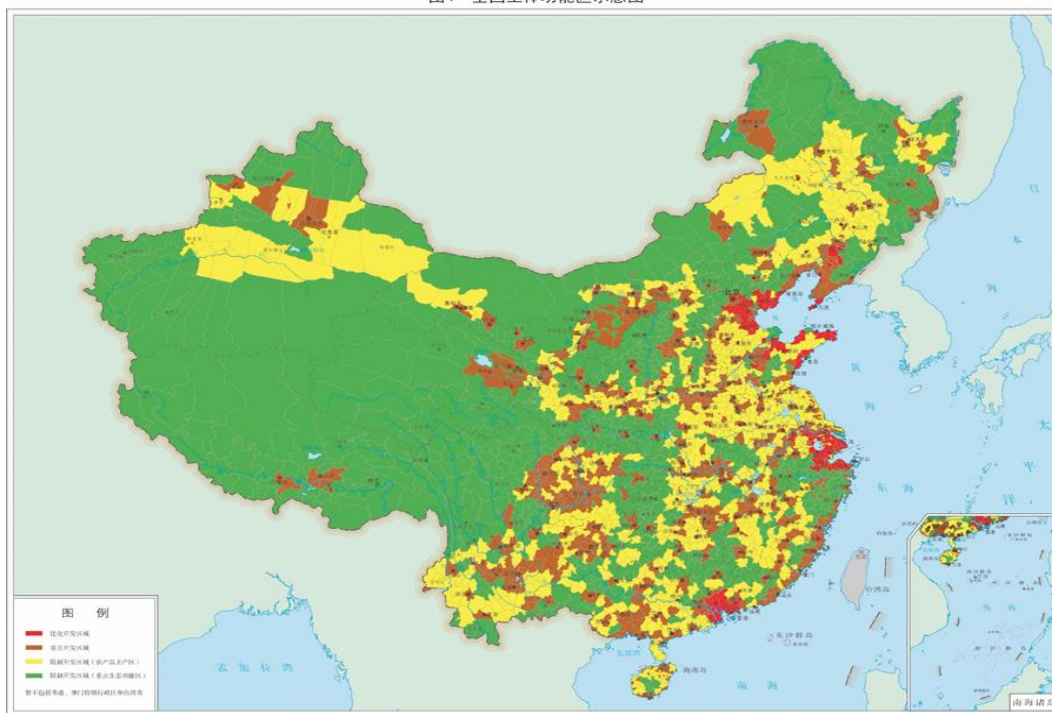
การพัฒนาความเป็นเมืองรูปแบบใหม่ โดยร้อยละ 98 ของพื้นที่ในประเทศจีนมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง 5G ซึ่งใช้ในเชิงพาณิชย์ Big Data

แหล่งที่มา <http://www.chinatelecom-h.com/en/global/home.php>

รูปที่ 4 ผังแบ่งประเภทการใช้พื้นที่ในอนาคต

图4 全国主体功能区示意图

注：禁止开发区域以自然或法定边界为基本单元，分布在其他类型主体功能区区域之中。

แหล่งที่มา <http://internal.dbw.cn/system/2016/03/18/057141367.shtml>

อัตราการใช้น้ำต่อหน่วยการผลิตจะลดลง 23% การใช้พลังงานต่อหน่วยผลิต จะลดลง 15% และการปล่อย Carbon dioxide จะลดลง 18% ขณะที่อัตราพื้นที่ป่ามี 23.04 % อัตราควันทินพิชลดลง 25% จำนวนวันที่มีคุณภาพอากาศได้มาตรฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนวันในรอบปี

ความเร็วในการขยายตัวทางเศรษฐกิจจะเข้าสู่ระดับกลางถึงสูง และเริ่มเข้าสู่ภาวะจุดสมดุลใหม่ (New Normal) เป็นปีแรก โดยจะรักษาอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ 6.5% จนถึงปี ค.ศ. 2020

ในห่วงโซ่มูลค่าและห่วงโซ่อุตสาหกรรมทั่วโลก โครงสร้างเศรษฐกิจจีนก้าวเข้าสู่ระดับ Mid-High End ปัจจุบันประเทศจีนกำลังดำเนินนโยบาย “Made in China 2025” โดยตั้งเป้าเป็นมหาอำนาจอุตสาหกรรมการผลิตในอีก 10 ปีข้างหน้า

ส่วนการอุปโภคบริโภค ถือเป็นแรงขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจเติบโตไปอีกขั้น โดยปัจจุบันปริมาณการอุปโภคบริโภคกระตุ้นเศรษฐกิจได้ถึง 59% โดยเฉพาะการอุปโภคบริโภคเกิดใหม่ อาทิ ด้านวัฒนธรรม สารสนเทศ บริการผู้สูงอายุ สุขภาพ และการท่องเที่ยว กำลังกลายเป็นปัจจัยใหม่ในการกระตุ้นเศรษฐกิจ

ขณะที่ภาคการลงทุนจะเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) คาดการณ์ว่าอีก 10 ปีข้างหน้า กองทุนเพื่อการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกจะขาดเงินทุนราว 8 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

การดำเนินยุทธศาสตร์ “One Belt One Road” เขตเศรษฐกิจแม่น้ำแยงซี และแผนประสานการพัฒนาปักกิ่ง-เทียนจิน-เหอเป่ย์ ทำให้อุตสาหกรรมย้ายฐานการผลิตไปยังเมืองที่เป็นจุดเชื่อมต่อของเขตเศรษฐกิจใหญ่ทั้งสาม ทำให้เกิดโอกาสใหม่ๆ ในการพัฒนาเศรษฐกิจและส่งผลให้อัตราความเป็นเมืองเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยจะเพิ่มขึ้นจาก 55% ในปัจจุบันเป็น 60% ในอีก 5 ปีข้างหน้า จนกลายเป็น 65% และ 70% ในปี ค.ศ. 2025 และ ค.ศ. 2030 ตามลำดับ

3.2 นโยบายพัฒนาเศรษฐกิจตามพื้นที่

หลังจากประเทศจีนดำเนินนโยบายเปิดประเทศ การปฏิรูปเศรษฐกิจในระยะแรกจึงเน้นการลงทุนจากต่างประเทศโดยให้สิทธิพิเศษแก่นักลงทุนต่างชาติที่เข้าไปลงทุนในประเทศจีนเรียกว่า “เชิญเข้ามา”

นโยบายเชิญเข้ามาแบ่งเป็น 2 มาตรการ ได้แก่ **มาตรการการส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์ในภาคธุรกิจ** และ **มาตรการการส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์ในภาคพื้นที่** ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.1 การยกระดับเศรษฐกิจชายฝั่งตะวันออก

เมืองเปิดเมืองท่าเลียบชายฝั่งทะเล (Open Coastal City) หมายถึง เมืองท่าเลียบชายฝั่งทะเลทางตะวันออกที่ติดต่อกับต่างประเทศและดำเนินนโยบายพิเศษบางประการเช่นเดียวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดย 14 เมืองแรกที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้เป็นเมืองเปิดเลียบชายฝั่งทะเลในปี 1984 ได้แก่ **ต้าเหลียน ฉินหวงเต่า เทียนจิน เยียนไถ ซิงเต่า เหลียนฮว่กั๋ว หานานทง เซี่ยงไฮ้ หนิงปอ เวินโจว ผู่โจว กว่างโจว จ้านเจียง และเป่ย์ไห่**

(1) ลำดับการดำเนินนโยบายเปิดประเทศ

1) เขตเศรษฐกิจพิเศษ เริ่มขึ้นในปี ค.ศ. 1980 โดยรัฐบาลจีนได้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้น 4 แห่ง ได้แก่ เซินเจิ้น จูไห่ ซานโถว และเซี่ยเหมิน

2) เมืองเปิดเมืองท่าเลียบชายฝั่งทะเล เริ่มต้นปี ค.ศ. 1984 โดยรัฐบาลจีนประกาศเปิด 14 เมืองท่าและเกาะไหหลำ ซึ่งแบ่งเป็นเขตเมืองเก่าและเขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยี

3) เขตเศรษฐกิจเปิดเลียบชายฝั่งทะเล ได้แก่ เขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแยงซี เขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำจูเจียง เขตสามเหลี่ยมเมืองเซี่ยเหมิน-จางโจว-เฉวียนโจว โดยในปี ค.ศ. 1985 ได้เปิดเขตคาบสมุทรเหลียวตงและในปี ค.ศ. 1988 จึงเปิดเขตคาบสมุทรชานตง

(2) นโยบายขยายขอบเขตอำนาจและสิทธิพิเศษในการเปิดเมืองเลียบชายฝั่งทะเล

“ขยายอำนาจรัฐบาลท้องถิ่นในการตรวจสอบอนุมัติโครงการที่ใช้เงินลงทุนต่างชาติ”

“ส่งเสริมการใช้เงินตราต่างประเทศและเงินกู้สกุลเงินต่างประเทศในการนำเข้าอุปกรณ์สำคัญและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า”

“ให้การสนับสนุนการชำระดุลเงินตราต่างประเทศและภาษีต่างๆ ของโครงการที่ใช้เงินลงทุนต่างชาติและโครงการที่ใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามาปรับปรุงกิจการเก่า”

นโยบายข้างต้นมุ่งส่งเสริมกิจการอุตสาหกรรมการผลิตที่มีเงินลงทุนจากต่างชาติและตั้งอยู่ในเขตเมืองเก่า รวมทั้งโครงการที่ใช้เทคโนโลยีและความรู้ขั้นสูง โครงการที่ใช้เงินลงทุนต่างชาติเกิน 30 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือโครงการด้านพลังงาน คมนาคม และการสร้างท่าเรือ โดยได้รับการลดหย่อนภาษีดังนี้

ชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราพิเศษ 15% ในจำนวนนี้กิจการที่ใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าหรือเป็นผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์ ชำระภาษีเพียง 10% ส่วนกิจการเงินลงทุนต่างชาติประเภทผู้ผลิตที่ตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ชำระภาษี 15% โดยกิจการที่ใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าหรือเป็นผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์ ชำระภาษี 10% และหากจดทะเบียนประกอบธุรกิจ 10 ปีขึ้นไปนับตั้งแต่ปีที่เริ่มได้กำไร จะได้รับการยกเว้นภาษีปีแรกถึงปีที่ 2 และเสียภาษีกึ่งหนึ่งในปีที่ 3 - 5

(3) เป้าหมายพื้นฐานของเมืองเปิดเลียบชายฝั่งทะเล ข้อได้เปรียบของเมืองเหล่านี้คือเป็นพื้นที่ที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจที่สุดในจีน ซึ่งมีขีดความสามารถในการบริหารกิจการสูง และมีบุคลากรที่โดดเด่นทั้งด้านเทคโนโลยีและการบริหารการคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำ อีกทั้งยังเป็นเมืองที่เชื่อมโยงเศรษฐกิจและเทคโนโลยีระหว่างประเทศจีนกับต่างประเทศ

นอกจากนี้เมืองเปิดเลียบชายฝั่งทะเลยังมีข้อได้เปรียบทางทรัพยากร และสามารถนําระบบเศรษฐกิจของเมืองเหล่านี้มาพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยดึงดูดเงินลงทุนต่างชาติและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าเข้ามาในประเทศ อีกทั้งขยายการส่งออก การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และการสร้างสัมพันธไมตรีที่ทันสมัย

(4) คุณค่าของเมืองเปิดเลียบชายฝั่งทะเล

- 1) การเพิ่มพื้นที่และทางเลือกในการลงทุนให้ต่างประเทศ เป็นการดึงดูดเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า และเงินทุนมาปรับปรุงกิจการเก่า รวมทั้งสร้างกิจการใหม่บนพื้นฐานของเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า
- 2) การพัฒนาเศรษฐกิจโดยมุ่งเน้นการส่งออก แปรรูปสินค้าและการท่องเที่ยวของเมืองเหล่านี้ ช่วยให้ประเทศจีนดึงดูดเงินตราต่างประเทศได้มากขึ้น และเพิ่มมูลค่าให้ผลิตภัณฑ์ในประเทศ
- 3) เทคโนโลยีและวิธีบริหารที่ก้าวหน้าของต่างประเทศ ช่วยยกระดับคุณภาพของแรงงานให้สูงขึ้น ทำให้ประชาชนร่ำรวยขึ้น
- 4) ความสามารถเรียนรู้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าและสร้างนวัตกรรมเป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของทั้งประเทศ
- 5) เศรษฐกิจที่พัฒนาอย่างรวดเร็วส่งผลให้รัฐบาลจีนสามารถเก็บภาษีได้มากขึ้นและมีสินค้าที่มีคุณภาพออกสู่ตลาดในประเทศเพิ่มขึ้น
- 6) การปฏิรูประบบเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับการเปิดเมืองเหล่านี้ เป็นตัวอย่างให้เมืองอื่นใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

3.2.2 การผงาดของภาคกลาง

แผนพัฒนาภาคกลางของจีน (Rise of Central China) นโยบายสนับสนุนของรัฐบาลจีน ส่งผลให้พื้นที่ภาคตะวันออกเริ่มพัฒนามาก่อนพื้นที่อื่น จากนั้นจึงกำหนดยุทธศาสตร์ “พัฒนาภาคตะวันตก” (China Western Development) ทำให้ภาคกลางกลายเป็นพื้นที่ที่พัฒนาเศรษฐกิจล้ำหลังกว่าภูมิภาคอื่น เพื่อแก้ปัญหาหนี้ยากไร้รัฐมนตรีเวินเจียเป่าจึงเสนอแผนพัฒนาภาคกลางขึ้นเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 2004

แผนพัฒนาภาคกลางเริ่มดำเนินการในช่วง 5 ปีของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (ปี ค.ศ. 2006-2010) เน้นการพัฒนาโดยยึดจากพื้นฐานที่มีอยู่ ส่งเสริมการก้าวสู่ภาคอุตสาหกรรมและความเป็นเมือง เพิ่มการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในภาคการเกษตร สร้างเขตพื้นที่ผลิตธัญพืช ตลอดจนเพิ่มกำลังการผลิตสินค้าเกษตรและแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า

(1) สถานการณ์เศรษฐกิจปัจจุบัน

1) มณฑลหูเป่ย์ มีเมืองอู่ฮั่น ซึ่งเป็นเมืองหลวง ถือเป็นศูนย์กลางของภาคกลาง อุตสาหกรรมหลักของมณฑลคือรถยนต์และเหล็กกล้า การมีทรัพยากรน้ำที่อุดมสมบูรณ์จึงส่งผลให้โรงงานไฟฟ้าพลังน้ำพัฒนาอย่างรวดเร็ว อุตสาหกรรมสิ่งทอจากผ้าฝ้ายและการก่อสร้างก็เจริญก้าวหน้า รัฐบาลตั้งเป้าให้เป็น

เขตแปรรูปสินค้าเกษตร เขตอุตสาหกรรมการผลิตที่ทันสมัย เขตพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูง และศูนย์กลางโลจิสติกส์

2) **มณฑลเหอหนาน** ดั้งเดิมเป็นมณฑลเกษตรแต่ปัจจุบันอุตสาหกรรมเติบโตอย่างรวดเร็ว อุตสาหกรรมหลัก ได้แก่ อาหาร อลูมิเนียม ถ่านหิน รัฐบาลตั้งเป้าเป็นมณฑลท่องเที่ยว มณฑลเกษตรและปศุสัตว์แบบทันสมัย

3) **มณฑลหูหนาน** อุตสาหกรรมหลักคือ ก่อสร้าง ผลิตเครื่องมืออุปกรณ์ เหล็กกล้าและโลหะอื่นๆ บุหรี่ และสื่อบันเทิง

4) **มณฑลอานฮุย** อุตสาหกรรมหลักคือ รถยนต์ ผลิตเครื่องมืออุปกรณ์ วัสดุโลหะ แปรรูปสินค้าและผลพลอยได้จากการเกษตร

5) **มณฑลเจียงซี** อุตสาหกรรมหลักคือ วัสดุโลหะและโลหะการ ยา อาหาร วัสดุก่อสร้าง และพลังงานใหม่

6) **มณฑลชานซี** อุตสาหกรรมหลักคือถ่านหิน มุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมโลหะการและการผลิตเครื่องมืออุปกรณ์

3.2.3 การฟื้นฟูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แผนฟื้นฟูภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน (Northeast Revitalization Plan) เพื่อให้เศรษฐกิจระดับภูมิภาคพัฒนาสอดคล้องกัน รัฐบาลจึงกำหนดแผนเร่งรัดการฟื้นฟูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งครอบคลุมพื้นที่มณฑลเหลียวหนิง มณฑลจี๋หลิน มณฑลเฮยหลงเจียง และเขตเหิงตง (หมายถึง 5 เมืองในเขตปกครองตนเองมองโกเลียใน ได้แก่ Hulunbuir City, Hinggan League, Tongliao City, Chifeng City, XilinGol League) โดยเน้นการฟื้นฟูในช่วง 5 ปีของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 11

(1) สถานการณ์ที่เผชิญ

สามปีของยุทธศาสตร์ฟื้นฟูฐานอุตสาหกรรมเก่า เป็นช่วงที่อัตราการเติบโตโดยรวมทางเศรษฐกิจของ 3 มณฑลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยกขึ้นอย่างเด่นชัด ประชากรทั้งในเมืองและชนบทได้รับประโยชน์สูงสุด โดยอีก 5-10 ปีต่อจากนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการฟื้นฟูอย่างรอบด้านของภูมิภาคนี้

ส่วนเงื่อนไขที่เอื้อต่อการพัฒนา ได้แก่ เศรษฐกิจจีนที่พัฒนาอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ชีตความสามารถโดยรวมของประเทศที่สูงขึ้นเรื่อยๆ กลไกการประสานงานกับภูมิภาคอื่นสมบูรณ์ขึ้น และการเข้าสู่ตลาดโลกของจีน ส่วนปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนา ได้แก่ กิจกรรมเอกชนยังพัฒนาไม่เต็มที่ ระบบเศรษฐกิจไม่เป็นไปตามกลไกตลาด อุตสาหกรรมไฮเทคโนโลยีและการบริการสมัยใหม่มีสัดส่วนที่ต่ำ การจ้างงาน และระบบประกันสังคมยังมีแรงกดดันสูง ความสามารถในการป้อนทรัพยากรบางประเภทลดลง บางพื้นที่ประสบปัญหาหมอกภาวะรุนแรง เป็นต้น

(2) การยกระดับโครงสร้างอุตสาหกรรม

1) สร้างฐานการผลิตอุปกรณ์ที่ก้าวหน้า โดยเร่งผลักดันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยียกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมและสร้างSystem Integration ของกิจการ เพื่อสร้างภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้กลายเป็นฐานการผลิตอุปกรณ์ขนาดใหญ่และเครื่องจักรกลหนักที่มีความสามารถในการแข่งขันระดับสากล อาทิ เครื่อง CNC อุปกรณ์ผลิตและส่งกระแสไฟฟ้า อุปกรณ์เกี่ยวกับการขนส่งระบบราง เป็นฐานการผลิตและส่งออกรถยนต์และชิ้นส่วนอะไหล่ ตลอดจนเป็นฐานการต่อเรือที่มีมาตรฐานระดับโลก

2) เร่งพัฒนาอุตสาหกรรมไฮเทคโนโลยี โดยตั้งมั่นบนนวัตกรรมของตนเอง ส่งเสริมการรวมกลุ่มอุตสาหกรรม เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ ดำเนินโครงการเพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมไฮเทคโนโลยี และสร้างห่วงโซ่อุตสาหกรรมไฮเทคโนโลยี ได้แก่ อุตสาหกรรมสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมชีวภาพ อุตสาหกรรมวัสดุใหม่ อุตสาหกรรมการบิน และอุตสาหกรรมเกิดใหม่ทางทะเล

3) พัฒนาอุตสาหกรรมพลังงานอย่างเหมาะสม โดยยืนหยัดในการพัฒนาถ่านหินและน้ำมัน ควบคู่กับการใช้อย่างประหยัดและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างความร่วมมือทางพลังงานในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ พัฒนาแหล่งถ่านหินอย่างเป็นขั้นตอน รักษาเสถียรภาพกำลังการผลิต น้ำมันดิบ ขยายการผลิตก๊าซธรรมชาติ สร้างเครือข่ายท่อส่งก๊าซและน้ำมัน พัฒนาสถานีผลิตไฟฟ้าและเครือข่ายการจ่ายไฟฟ้า สนับสนุนอุตสาหกรรมพลังงานใหม่ พลังงานทดแทน และโครงการประหยัดพลังงาน

4) ยกระดับอุตสาหกรรมวัตถุดิบพื้นฐาน โดยกำจัดการกระบวนการผลิตที่ล้าหลัง ปรับโครงสร้างภายในอุตสาหกรรมให้ดีขึ้น ควบคุมปริมาณการผลิต ยกระดับคุณภาพการแปรรูป สร้างฐานอุตสาหกรรมปิโตรเคมีรูปแบบใหม่และกลายเป็นฐานการผลิตเอทิลีนระดับโลก พัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปถ่านหินเคมีอย่างเป็นขั้นตอน และสร้างฐานการผลิตเหล็กกล้าคุณภาพสูงของภาคเหนือ

5) **เร่งพัฒนาอุตสาหกรรมเบาที่มีลักษณะเด่น** โดยใช้ข้อได้เปรียบทางทรัพยากร สร้างแบรนด์ และขยายห่วงโซ่อุตสาหกรรมให้กลายเป็นอุตสาหกรรมใหม่ที่ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจและการจ้างงาน การพัฒนาอุตสาหกรรมเบาที่เน้น ได้แก่ การผลิตยาจีนและยาพื้นบ้าน การแปรรูปสินค้าเกษตร อาหาร เนื้อสัตว์ สัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์นม สิ่งทอ เสื้อผ้า การผลิตกระดาษ ผลิตภัณฑ์พลาสติก เครื่องเรือน และการแปรรูปไม้

6) **การพัฒนาการเกษตรสมัยใหม่อย่างจริงจัง** โดยใช้อุปกรณ์ เทคโนโลยี และระบบสมัยใหม่ ยกระดับปริมาณ คุณภาพ และความปลอดภัยของสินค้าเกษตร ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน รักษาสถานภาพการเป็นฐานการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ประเภทธัญพืชที่สำคัญของชาติ ส่งเสริมการพัฒนาอย่างมีเสถียรภาพและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร

(3) การพัฒนาการเกษตรสมัยใหม่ ได้แก่

1) การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ฐานการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ประเภทธัญพืช โดยจัดตั้งเขตส่งเสริมการผลิตข้าวโพด ถั่วเหลือง และข้าว ด้วยการลงทุนด้านการชลประทาน การปรับปรุงพันธุ์ และอุปกรณ์เครื่องจักรทางการเกษตร

2) การส่งเสริมการพัฒนาสินค้าปศุสัตว์คุณภาพสูง และจัดตั้งเขตเพาะพันธุ์วัว แพะ และฟาร์มโคนมขนาดใหญ่ที่ทันสมัย

3) การสร้างฐานการผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรคุณภาพสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาแบรนด์ของผลิตภัณฑ์จากป่า อาทิ เห็ดและโสม สร้างเขตสาธิตการเพาะพันธุ์ แปรรูปและส่งออกอาหารทะเล

4) การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนาเกษตรกรรม

5) การเสริมสร้างความสามารถอย่างรอบด้านให้พื้นที่เกษตรกรรมที่ให้ผลผลิตค่อนข้างต่ำ อาทิ การปรับปรุงดินและพันธุ์พืช การชลประทานแบบประหยัดน้ำ ปรับปรุงวิธีการเกษตรแบบดั้งเดิมให้เป็นการเกษตรแบบหมุนเวียน ได้มาตรฐาน ประหยัดปุ๋ยเคมี และมีความสามารถในการรับมือกับภัยธรรมชาติได้ดียิ่งขึ้น

6) การปรับปรุงระบบสนับสนุนการเกษตร อาทิ เร่งสร้างระบบบริการด้านเกษตร พัฒนาระบบตลาดของสินค้าเกษตร จัดตั้งเขตสาธิตเทคโนโลยีทางการเกษตร ปรับปรุงกลไกโดยผสมผสานประโยชน์ระหว่างผู้ประกอบการกับเกษตรกร สร้างโมเดลความร่วมมือรูปแบบใหม่ระหว่างภาคการเกษตร อุตสาหกรรม และการพาณิชย์

(4) การเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมบริการเพื่อเพิ่มอัตราการจ้างงาน

การพัฒนาอุตสาหกรรมบริการที่เกี่ยวข้องกับภาคการผลิต ได้แก่

1) การมุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมโลจิสติกส์สมัยใหม่ โดยเร่งสร้างศูนย์โลจิสติกส์ระดับสากลที่เมืองต้าเหลียน และศูนย์โลจิสติกส์ระดับภูมิภาคที่เมืองเสิ่นหยาง ฉางชุน ฮาร์บินและทงเหลียว

2) พัฒนาอุตสาหกรรมการเงิน โดยผลักดันการปฏิรูปโครงสร้างธนาคารพาณิชย์ในเขตเมือง ปฏิรูปสหกรณ์เครดิตยูเนียนในชนบท และพัฒนาสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคารให้มีมาตรฐาน ขยายเงินกู้ให้แก่กิจการ SME ส่งเสริมนวัตกรรมด้านการบริการและประเภผลิตภัณฑ์ของธุรกิจประกันภัย

3) การส่งเสริมบริการทางธุรกิจ อาทิ บริการด้านการลงทุนและบริหารสินทรัพย์ การบัญชีและภาษีอากร การประเมินมูลค่าสินทรัพย์ บริการให้คำปรึกษาด้านต่างๆ และบริการด้านกฎหมาย

4) สนับสนุนอุตสาหกรรมความคิดสร้างสรรค์เชิงวัฒนธรรม อาทิ การออกแบบเชิงอุตสาหกรรม (Industrial Design) อุตสาหกรรมบันเทิง กีฬา สิ่งพิมพ์ และโฆษณา

5) ยกระดับมาตรฐานอุตสาหกรรมบริการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตบริการด้านการค้า ส่งเสริมความหลากหลายในการดำเนินธุรกิจและการถือกรรมสิทธิ์ของกิจการ อาทิ ธุรกิจค้าปลีกและร้านอาหาร

6) พัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีข้อได้เปรียบ อาทิ การท่องเที่ยวหิมะ ป่าไม้ ทุ่งหญ้า พื้นที่ชุ่มน้ำ ชายแดน การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเชิงอุตสาหกรรม รวมทั้งพัฒนาสินค้าท่องเที่ยวให้มีความสามารถในการแข่งขันระดับสากล

3.2.4 การบุกเบิกภาคตะวันตก

(1) นโยบายการพัฒนาประเทศแบบ 2 ช่วง คือ ช่วงแรกพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออกให้รุ่งเรือง จากนั้นจึงเข้าสู่ช่วงที่สองคือพัฒนาภาคตะวันตกที่สภาพเศรษฐกิจยังล้าหลังอยู่ให้มีความเจริญก้าวหน้า

ภาคตะวันตกของจีนประกอบด้วย 1 มหานคร 7 มณฑลและ 4 เขตปกครองตนเอง มีเนื้อที่ร้อยละ 70 ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ มีประชากร 1 ใน 3 ของประชากรทั้งประเทศ และยังเป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ มีปริมาณถ่านหินร้อยละ 35 น้ำมันร้อยละ 12 และก๊าซธรรมชาติ ร้อยละ 53 ของปริมาณทั้งหมดของประเทศ ทั้งยังเป็นแหล่งที่มีโลหะหายากมากเป็นอันดับ 1 ของประเทศ จึงถือเป็นแหล่งผลิตไฟฟ้าสำคัญที่ส่งให้ภาคตะวันออก เนื่องจากสามารถผลิตไฟฟ้าได้สูงถึงร้อยละ 50 ของ

พลังไฟฟ้ารวมที่ภาคตะวันออกเฉียงใต้ในปัจจุบัน และยังเป็นแหล่งวัตถุดิบถึงร้อยละ 60 ของปริมาณวัตถุดิบทั้งหมดที่ภาคตะวันออกเฉียงใต้ใช้

นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งผลิตอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยี อุตสาหกรรมอาวุธ ปิโตรเคมี อิเล็กทรอนิกส์สิ่งทอ อุตสาหกรรมนิวเคลียร์ เทคนิคการสื่อสาร เลเซอร์และการส่งสัญญาณด้วยเคเบิล เป็นต้น โดยมีเมืองซีอานเมืองเฉิงตูและเมืองหลันโจวเป็นศูนย์กลางการศึกษารองจากกรุงปักกิ่ง

อย่างไรก็ตามประชากรในภาคตะวันตกของประเทศจีนยังมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีต่ำกว่าประชากรในภาคอื่นๆ เนื่องจากเป็นพื้นที่ทุรกันดารและขาดแคลนระบบโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ ทำให้นักลงทุนต่างชาติไม่สนใจเข้าไปลงทุน

(2) รัฐบาลจีนประกาศ "นโยบายดำเนินการมุ่งตะวันตก" (Implementation Measures of the Go-West Policy) เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม ค.ศ. 2001 เพื่อกระจายความเจริญและยกระดับการพัฒนาพื้นที่ทางภาคตะวันตกให้ทัดเทียมกับภาคอื่นๆของประเทศ โดยรัฐบาลจีนจะเข้าไปลงทุนโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น การขนส่ง พลังงาน เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และการศึกษา เพื่อจูงใจนักลงทุน นอกจากนี้ยังมอบสิทธิประโยชน์ด้านภาษีเพื่อกระตุ้นให้เข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล (Corporate Income Tax) 2 ปีนับจากปีแรกที่เริ่มทำ และในช่วง 3 ปีถัดไปจะได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลลงจากร้อยละ 15 เหลือเพียงร้อยละ 7.5 ของเงินภาษีนำเข้า (Import Duty) นอกจากนี้ยังได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้าอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในกิจการ รวมทั้งได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้าและภาษีมูลค่าเพิ่มอีกด้วย

(3) การนำผลกำไรที่ได้รับจากการลงทุนกลับไปลงทุนใหม่ (Reinvestment) นักลงทุนต่างชาติที่นำผลกำไรจากการลงทุนกลับไปเพิ่มทุนจดทะเบียนในโครงการลงทุนเดิม หรือนำไปลงทุนในกิจการใหม่ซึ่งมีระยะเวลาในการดำเนินงานอย่างน้อย 5 ปี สามารถขอคืนภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 40 ของทั้งหมด และหากนำไปลงทุนในโครงการลงทุนด้านการผลิตเพื่อส่งออกหรือโครงการลงทุนที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงสามารถขอคืนภาษีได้เต็มจำนวน

อย่างไรก็ตามนักลงทุนต่างชาติต้องจ่ายภาษีไปก่อน จึงสามารถขอรับเงินภาษีดังกล่าวคืนภายหลังซึ่งเป็นไปตามหลัก "Paid First, Refunded Later"

3.2.5 ปากแม่น้ำจูเจียง

โมเดลเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำจูเจียง (Pearl River Delta Model) หมายถึงภาพรวมการพัฒนาสู่เศรษฐกิจกลไกตลาด ภายหลังการปฏิรูปเปิดประเทศของพื้นที่ลุ่มแม่น้ำจูเจียงมณฑลกว่างตง โดยมี 14 อำเภอ โดยมี กว่างโจว และเซินเจิ้นเป็นศูนย์กลาง

(1) จุดเด่นพื้นฐาน

1) รัฐบาลท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ และมีผลประโยชน์ที่ค่อนข้างเป็นเอกเทศ

นโยบายกระจายอำนาจบริหารและความรับผิดชอบด้านการคลัง (Fiscal Responsibility) ทำให้รัฐบาลท้องถิ่นทุกระดับในเขตนี้มีความสามารถในการควบคุมรายรับ-รายจ่าย และจัดสรรผลประโยชน์ได้อย่างอิสระ สามารถพัฒนาและปฏิรูปเศรษฐกิจของตนโดยมีคู่แข่งคือเมืองอื่นๆ ในเขตเศรษฐกิจนี้เมื่อผลการแข่งขันเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของท้องถิ่นนั้น ๆ ต้องเลือกรูปแบบการพัฒนาและการจัดสรรทรัพยากรที่สอดคล้องกับโครงสร้างทรัพยากรในพื้นที่ ทำให้เกิดโมเดลการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีเอกลักษณ์

รัฐบาลท้องถิ่นไม่เพียงลงทุนโดยตรงหรือค้ำประกันเงินกู้ให้แก่วิสาหกิจชุมชน แต่ยังมียุทธศาสตร์ให้สิทธิประโยชน์แก่กิจการของเอกชน จึงทำให้เกิดการเติบโตอย่างรวดเร็ว

2) ความได้เปรียบทางด้านนโยบายและที่ตั้ง ส่งเสริมการพัฒนาของเศรษฐกิจแบบมุ่งเน้นการส่งออก (Export-oriented Economy)

หลังการปฏิรูปเปิดประเทศ มณฑลกว่างตงดำเนินนโยบายพิเศษเพื่อดึงดูดเงินทุน เทคโนโลยี การบริหาร และอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเป็นหลักของฮ่องกงและมาเก๋ามายังเขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำจูเจียง จึงส่งผลให้แรงงานภาคเกษตรในท้องถิ่นและต่างถิ่นไหลเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม

การลงทุนของฮ่องกง มาเก๋ากับต่างชาติอยู่ในรูปแบบกิจการร่วมค้าแบบร่วมทุนระหว่างประเทศจีนกับต่างชาติ กิจการร่วมค้าแบบตามสัญญาระหว่างประเทศจีนกับต่างชาติ และกิจการที่ต่างชาติเป็นเจ้าของทั้งหมด ทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมของเขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำจูเจียงมีลักษณะเป็นตลาดระหว่างประเทศตั้งแต่แรกเริ่มและค่อยๆ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจีนไปสู่การมุ่งเน้นการส่งออก

3) การสร้างนวัตกรรมของวิสาหกิจชุมชนและองค์กรธุรกิจ

วิสาหกิจชุมชนในเขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำจูเจียงผิวนตัวจากภาคการเกษตรมาสู่ภาคอุตสาหกรรม โดยอาศัยทรัพยากรและระบบองค์กรของกิจการเงินลงทุนต่างชาติทั้งสามรูปแบบผลักดันการแปลงสภาพและสร้างนวัตกรรม โดยการแปลงสภาพสู่อุตสาหกรรมเช่นนี้ไม่เพียงแต่ไม่ละเมิดผลประโยชน์ของเกษตรกร แต่ยังเพิ่มผลประโยชน์ให้อีกด้วย

4) ระบบตลาดที่เชื่อมโยงเงินกับต่างประเทศ

เขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำจูเจียงไม่เพียงส่งออกสินค้าจำนวนมหาศาลสู่ตลาดต่างประเทศโดยตรงหรือผ่านทางฮ่องกงและมาเก๊า แต่ยังกระจายสินค้าที่นำเข้าจากต่างประเทศไปทั่วประเทศจีน สินค้าอุตสาหกรรมการค้าเพื่อการแปรรูป (Processing Trade) ของที่นี่ นอกจากส่งออกแล้ว ยังกระตุ้นอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าด้วย โดยผลิตสินค้าอุปโภคและบริโภคชนิดใหม่ที่จีนขาดแคลน และกระจายสู่ตลาดภายในประเทศอย่างรวดเร็ว

(2) ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จ

1) มีที่ตั้งติดกับฮ่องกง

โมเดลนี้อาศัยเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้นเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนา เนื่องจากรัฐบาลกลางกำหนดให้เซินเจิ้นเป็นหน้าต่างในการเปิดประเทศ เป็นสถานที่ทดลองการปฏิรูประบบ และเป็นสะพานเชื่อมกับฮ่องกง การพัฒนาอย่างรวดเร็วของเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น และการขยายตัวของห่วงโซ่อุตสาหกรรม ทำให้เขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำจูเจียงกลายเป็นฐานการผลิตของฮ่องกงและเซินเจิ้น

2) มีเซินเจิ้นเป็นพลังขับเคลื่อนพื้นฐาน

20 ปีที่ผ่านมา เขตเศรษฐกิจพิเศษของเซินเจิ้นทำหน้าที่รองรับเงินทุน เทคโนโลยี และการบริหารจากพื้นที่ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูงอย่างฮ่องกง อีกทั้งยังดูดซับเงินทุน เทคโนโลยี และบุคลากรจากพื้นที่อื่นที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจต่ำในจีนแล้วกระจายต่อไปยังเมืองอื่นในเขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำจูเจียง ซึ่งส่งผลให้พื้นที่ในเขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำจูเจียงเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว

3) มีการวางยุทธศาสตร์พื้นฐานที่มุ่งเน้นการส่งออก

เขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำจูเหลียงอาศัยข้อได้เปรียบทางภูมิศาสตร์มาพัฒนาเศรษฐกิจแบบมุ่งเน้นการส่งออก ใช้เงินลงทุนโดยตรงจากภายนอกและตลาดต่างประเทศ ทำให้เขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำจูเจียงกลายเป็นพื้นที่ที่มีการเปิดการค้าเสรีมากที่สุดในจีน

3.2.6 แหลมเหลียวหนิงกับแหลมซานตง

(1) โครงการโดยสังเขป

1) แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจสีฟ้าคาบสมุทรซานตง (Shandong Peninsula Blue Economic Zone) เป็นยุทธศาสตร์ที่ได้รับอนุมัติในปี ค.ศ. 2011 (ปีแรกของแผนพัฒนาฉบับที่ 12) ถือเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับภูมิภาคที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจทางทะเลเป็นครั้งแรกของประเทศจีน โดยบูรณาการการพัฒนาทั้งทางบกและทะเลเข้าด้วยกัน และใช้ข้อได้เปรียบของพื้นที่เลียบชายฝั่งกับทรัพยากรทางทะเลมาพัฒนาอุตสาหกรรมทางทะเล

2) **ขอบเขต** ทางทะเลครอบคลุมน่านน้ำทั้งหมดของมณฑลซานตง ทางบกครอบคลุม 6 เมือง ได้แก่ ชิงเต่า ตงอิง เยียนไถ เหวยฟาง เว่ยไห่ รื่อเจ้า และ 2 อำเภอเลียบชายฝั่งของเมืองปินโจว ได้แก่ อำเภออู่ตี้และจานฮว่า

3) **เป้าหมาย** สร้างคลัสเตอร์อุตสาหกรรมทางทะเลสมัยใหม่ที่มีความสามารถในการแข่งขันระดับสากล สร้างศูนย์ศึกษาเทคโนโลยีทางทะเลระดับโลก เป็นเขตนารองปฏิรูปเปิดเสรีเศรษฐกิจทางทะเลระดับชาติ และเขตสาธิตระบบนิเวศทางทะเลที่สำคัญของจีน

4) **คุณค่า** ช่วยขยายพื้นที่การพัฒนาเศรษฐกิจและปกป้องยุทธศาสตร์ความมั่นคงของชาติ กระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจครั้งใหม่ สร้างระบบนิเวศทางทะเลที่ดี ส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนของเศรษฐกิจทางทะเล และเพิ่มระดับความร่วมมือระหว่างประเทศด้านเศรษฐกิจทางทะเล

(2) ยุทธศาสตร์ที่ใช้ในการพัฒนา

1) การยกระดับ “หนึ่งพื้นที่หลัก”

การพัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรมทางทะเลชั้นสูงในคาบสมุทรเจียวตง (ชิงเต่า เยียนไถ เหวยฟาง และเว่ยไห่) โดยการเร่งยกระดับความสามารถเชิงนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีทางทะเล การพัฒนาขนาดอุตสาหกรรมเกิดใหม่เชิงกลยุทธ์ เช่น ชีวะเภสัชทางทะเล พลังงานใหม่ทางทะเล และการผลิตอุปกรณ์ขั้นสูงทางทะเล เป็นต้นรวมทั้งการพัฒนากลุ่มอุตสาหกรรมที่มีข้อได้เปรียบ อาทิ การประมงสมัยใหม่ วิศวกรรมทางทะเล การอนุรักษ์ระบบนิเวศทางทะเล การท่องเที่ยวทะเลเชิงวัฒนธรรม และโลจิสติกส์ทางทะเล เป็นต้น

2) การขยาย “สองขั้วความเจริญเติบโต” (Growth Pole)

การพัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรมทางทะเลในเขตนิเวศสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเหลืองโดยสร้างเขตเพาะพันธุ์สัตว์น้ำเชิงนิเวศ การมุ่งพัฒนาการประมงสมัยใหม่ การบุกเบิกสำรวจก๊าซ น้ำมัน และแร่ธาตุ การพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการท่องเที่ยว เป็นต้น

การพัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรมท่าเรือทางตอนใต้ของมณฑลซานตง การสร้างฐานผลิตภัณฑ์เหล็กคุณภาพสูง การเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมโลจิสติกส์สมัยใหม่และการพัฒนาศูนย์โลจิสติกส์สินค้าทัณฑ์บนที่เรือเจ้า เป็นต้น

3) การสร้างสามเขตเพื่อการพัฒนาและการอนุรักษ์

เขตพัฒนาและอนุรักษ์ชายฝั่ง หมายถึงแถบพื้นที่น่านน้ำภายใน (Internal water) ซึ่งเป็นเขตสำคัญที่ต้องพัฒนาเป็นลำดับแรก โดยบูรณาการการพัฒนาบนบกกับทะเล และขยายการเติบโตของเศรษฐกิจทางทะเล

เขตพัฒนาและอนุรักษ์ทะเลระยะใกล้ หมายถึงแถบพื้นที่ทะเลอาณาเขต (Territorial Sea) มุ่งสำรวจและพัฒนาทรัพยากร ตลอดจนพลังงานทางทะเล เข้มงวดพื้นที่ประมงต้องห้าม โดยปิดช่วงฤดูการประมง และเน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

เขตพัฒนาและอนุรักษ์ทะเลระยะไกล หมายถึงแถบพื้นที่ถัดจากทะเลอาณาเขตจนถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone) ถือเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่มีศักยภาพมากที่สุดในการพัฒนาเศรษฐกิจทางทะเล โดยเน้นการสำรวจพัฒนาทรัพยากรและพลังงานทางทะเล การรักษาสมดุลเชิงนิเวศ และการปกป้องผลประโยชน์ทางทะเลของชาติ

4) การสร้างสามกลุ่มเมือง

กลุ่มเมืองชิงเต่า-เหว่ยฟาง-เรือเจ้า พัฒนาให้กลายเป็นกลุ่มเมืองสมัยใหม่ที่มีชิงเต่าเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางน้ำของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ เมืองท่องเที่ยวและฐานกีฬาทางทะเล ขณะที่เหว่ยฟางเน้นพัฒนาอุตสาหกรรมทางทะเลระดับสูง ส่วนเรือเจ้านั้นอุตสาหกรรมท่าเรือสมัยใหม่

กลุ่มเมืองเยียนไถ-เว่ยไห่ พัฒนาให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวและฐานอุตสาหกรรมทางทะเลระดับชาติ และเน้นส่งออกไปยังญี่ปุ่นและเกาหลี

กลุ่มเมืองตงอิง-ปินโจว พัฒนาให้กลายเป็นพื้นที่เติบโตใหม่ของวงกลมเศรษฐกิจรอบอ่าวป๋อไห่และเมืองนำอยู่เชิงนิเวศ

5) การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการศึกษา

การบูรณาการนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางทะเลที่สำคัญ เช่น ศูนย์วิจัยระดับชาติ การแลกเปลี่ยนความร่วมมือกับนานาชาติ การสนับสนุนให้ผู้ประกอบการ สถาบันอุดมศึกษา และศูนย์วิจัยตั้งองค์การความร่วมมือด้านการผลิต การศึกษา และการวิจัย การออกนโยบายทางการเงิน และภาษีสนับสนุนการคิดค้นนวัตกรรมของผู้ประกอบการ ตลอดจนการเร่งสร้างฐานการตลาดและนำผลการวิจัยด้านเทคโนโลยีทางทะเลที่ประสบความสำเร็จมาใช้งานจริง รวมทั้งสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยโอเชียน (Ocean University of China) พัฒนาสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจทางทะเล จนกลายเป็นมหาวิทยาลัยทางทะเลครบวงจรชั้นนำของโลก พร้อมทั้งเผยแพร่ความรู้ทางทะเลในโรงเรียนประถมและมัธยม รวมทั้งการสร้างฐานอบรมและรวบรวมบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูง

6) การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ท่าเรือ การขยายขนาดท่าเรือ และกำหนดหน้าที่ของแต่ละท่าเรือให้ชัดเจน โดยให้ชิงเต่าเป็นท่าเรือศูนย์กลางการขนส่งทางน้ำในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ ขณะที่เยนไถเป็นท่าเรือใหญ่ของวงกลมเศรษฐกิจรอบอ่าวป๋อไห่ ด้านเรือเจ้าเป็นท่าเรือขนถ่ายตู้สินค้า และกระจายสินค้าประเภทเทกอง และผลิตภัณฑ์น้ำมัน ส่วนเว่ยไถเป็นท่าเรือตู้ปุ่นและเกาหลี่ และให้ท่าเรือตงอิง เหวยฟาง ปินโจว และไหลโจวเป็นท่าเรือสนับสนุน

ทางรถไฟ การขยายขอบเขตเส้นทางรถไฟของมณฑลซานตง การเชื่อมต่อเส้นทางระหว่างมณฑล และการเร่งสร้างทางรถไฟความเร็วสูงเลียบชายฝั่ง

ทางหลวง การเร่งสร้างทางหลวงระดับสูงและยกระดับทางหลวงทั่วไป การเชื่อมต่อเครือข่ายทางหลวงให้สะดวกรวดเร็ว

สนามบิน การเร่งสร้างสนามบินนานาชาติชิงเต่าแห่งใหม่ การเพิ่มจำนวนและเปิดเส้นทางบินใหม่ทั้งในและนอกประเทศ

ศูนย์กลางการขนส่งครบวงจร การบูรณาการทรัพยากรด้านคมนาคมขนส่งที่มีอยู่ในปัจจุบัน เชื่อมต่อการขนส่งรูปแบบต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ การเร่งสร้างศูนย์กลางการขนส่งครบวงจร และการศึกษาโครงการเส้นทางข้ามทะเลป๋อไห่

7) การมุ่งสร้างหลักประกันด้านพลังงานที่สะอาดปลอดภัย และยกระดับหลักประกันในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสีฟ้าในคาบสมุทรซานตง

โดยพัฒนาโรงไฟฟ้าพลังลม 7 แห่งในเมืองชายทะเลและอีก 6 แห่งในทะเล รวมทั้งการสร้างโรงไฟฟ้าชีวมวลและการพัฒนาเชื้อเพลิงเอทานอลที่ไม่ใช่ธัญพืช การ

พัฒนาอุตสาหกรรมโซลาร์เซลล์และการสร้างเมืองที่ใช้พลังแสงอาทิตย์เป็นหลัก ตลอดจนการวางแผนโครงการผลิตไฟฟ้าจากพลังคลื่นและปรากฏการณ์น้ำขึ้นน้ำลง การส่งเสริมการพัฒนาและการใช้พลังงานความร้อนใต้พิภพ การสร้างฐานโรงไฟฟ้าพลังนิวเคลียร์จำนวน 2 โรงให้เสร็จภายในปี ค.ศ. 2020 และการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมขนาดหกแสนกิโลวัตต์และหนึ่งล้านกิโลวัตต์

8) พัฒนาด้านอุตสาหกรรม

การมุ่งส่งเสริมอุตสาหกรรมเกิดใหม่เชิงกลยุทธ์ อาทิ อุตสาหกรรมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสมัยใหม่ อุตสาหกรรมขยายพันธุ์สัตว์น้ำ การประมงสมัยใหม่ในทะเลระยะไกล และอุตสาหกรรมเกษตรชายฝั่ง เป็นต้น โดยเน้นพัฒนากลัสเตอร์อุตสาหกรรมทางทะเลที่มีข้อได้เปรียบ อาทิ อุตสาหกรรมชีวภาพ การผลิตอุปกรณ์ พลังงานและแร่ธาตุ วิศวกรรมก่อสร้าง เคมี และแปรรูปสัตว์น้ำ ตลอดจนผลักดันการพัฒนาที่สอดคล้องกันของอุตสาหกรรมทางทะเลทั้งขั้นปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิ

นอกจากนี้ยังยกระดับการบริการของอุตสาหกรรมทางทะเลขั้นตติยภูมิ อาทิ อุตสาหกรรมขนส่งและโลจิสติกส์ทางทะเล การท่องเที่ยวทะเลเชิงวัฒนธรรมและกีฬา การบริการทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับทะเล การบริการทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับทะเล (เช่น ด้านซอฟต์แวร์ สารสนเทศ ครีเอทีฟ ดีไซน์ และเอเยนซี)

9) พัฒนาการใช้ประโยชน์ทางทะเล

การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากร โดยกำกับดูแลอย่างเข้มงวดและคุ้มครองแนวชายฝั่งที่สำคัญ การพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งปลูกสร้างลอยน้ำและเทคโนโลยีการใช้พื้นที่ใต้สมุทร เพื่อสร้างลานจอดเครื่องบินสะเทินน้ำสะเทินบก (Amphibian) บนทะเล และการศึกษาโครงการสร้างคลังขนาดใหญ่ใต้ทะเล รวมทั้งการบริหารเกาะต่างๆ โดยแบ่งตามพื้นที่และประเภท การพัฒนาเกาะที่ไม่มีผู้อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม การสำรวจทางธรณีวิทยาในเขตทะเลลึกเพื่อแสวงหาทรัพยากรใหม่และทรัพยากรสำรอง

การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเข้มงวด โดยส่งเสริมการสร้างสังคมประหยัดน้ำ การจำกัดการพัฒนาอุตสาหกรรมที่สิ้นเปลืองน้ำ การพัฒนาการเกษตรและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแบบประหยัดน้ำ การส่งเสริมให้เขตที่พิกอาศัย กิจการ และภาคอุตสาหกรรมใช้น้ำจืดจากน้ำทะเล

การจัดตั้งเขตอนุรักษ์ธรรมชาติทางทะเล เขตอนุรักษ์พิเศษทางทะเล และเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ

ในปี ค.ศ. 2015 มีเขตอนุรักษ์ประเภทต่างๆ ราว 80 แห่ง และภายในปี ค.ศ. 2020 ได้ตั้งเป้าให้เพิ่มขึ้นอีก 50 แห่ง

การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศทางทะเลที่สำคัญ อาทิ การอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่งทะเล และแหล่งหญ้าทะเล การจัดตั้งธนาคารพันธุ์กรรมสิ่งมีชีวิตทางทะเล รวมทั้งตั้งการเครือข่ายตรวจตราคุ้มครองสิ่งมีชีวิตหายากและใกล้สูญพันธุ์ การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเล และความสมบูรณ์ของระบบนิเวศทางทะเล

การบริหารจัดการแนวชายฝั่งแบบครบวงจร โดยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชายฝั่งควบคู่ไปกับการรักษาความเป็นธรรมชาติ การดำเนินโครงการฟื้นฟูแนวชายฝั่งที่เสื่อมโทรมและถูกกัดเซาะ

การออกกฎหมายพิทักษ์เกาะ กฎหมายคุ้มครองสัตว์ป่าบนเกาะและสิ่งมีชีวิตในทะเลที่หายาก การห้ามทำกิจกรรมที่ไม่สอดคล้องกับหน้าที่ของเกาะ การรักษาระบบนิเวศของเกาะและทะเลโดยรอบ กำหนดให้เกาะบริเวณเส้นฐาน (Baselines) เป็นเขตคุ้มครอง และห้ามทำกิจกรรมใดๆ ที่เป็นการเปลี่ยนแปลงภูมิประเทศและธรณีสัณฐาน เช่น กำหนดให้เขตซีไห่อาน เมืองชิงเต่า เขตปิ่นไห่ เมืองเหว่ยฟาง และเขตหนานไห่ เมืองเว่ยไห่ เป็นเขตเศรษฐกิจทางทะเลใหม่ การส่งเสริมให้ธุรกิจขนาดกลางและใหญ่ปรับโครงสร้างหรือควรรวมกิจการแบบ Cross-regional Cross-industry และ Cross-ownership สร้างกลไกการวางแผนและการบริหารจัดการเมือง-ชนบทอย่างเป็นเอกภาพ และการวางแผนพัฒนาภายในเขตเศรษฐกิจสีฟ้าให้สอดคล้องกัน

การเน้นความร่วมมือด้านโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ อาทิ คมนาคม ขนประทาน พลังงาน และสารสนเทศ เป็นต้น การเร่งปรับโครงสร้างการนำเข้าส่งออก การเร่งรัดโครงการความร่วมมือกับต่างชาติ อาทิ Sino-German Ecopark ที่ชิงเต่า International Ocean City ที่เรือเจ้า และสวนอุตสาหกรรมที่เขตปิ่นไห่เมืองเหว่ยฟาง โดยใช้เขตเศรษฐกิจสีฟ้าเป็นเขตทดลองความร่วมมือทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาคระหว่างประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น และประเทศเกาหลี ตลอดจนเร่งผลักดันการเชื่อมต่อเส้นทางคมนาคมกับปักกิ่ง-เทียนจิน-เหอเป่ย์และเขตเศรษฐกิจแม่น้ำแยงซี รวมทั้งแผนการสร้างทางด่วนสายฉางชุน-เซินเจิ้น ในเขตมณฑลซานตง

3.2.7 แถบเศรษฐกิจแม่น้ำฉางเจียง

ระเบียบการขนส่งแบบสามมิติในเขตเศรษฐกิจแม่น้ำแยงซี (ปี ค.ศ. 2014-2020)
(Three-dimensional Transport Corridor in Yangtze River Economic Belt)

(1) แนวคิดโดยรวม

การเร่งผลักดันโครงการ Yangtze golden waterway โดยการขยายโครงข่ายคมนาคม การปรับโครงสร้างการขนส่ง เน้นเชื่อมโยงคมนาคมขนส่งรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการสร้างระเบียบการขนส่ง

แบบสามมิติที่มีการเชื่อมโยงเครือข่ายด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะและมีมาตรฐาน เพื่อสนองนโยบายการสร้างสังคมพออยู่พอกินอย่างทั่วถึงและส่งเสริมการพัฒนาของเขตเศรษฐกิจแม่น้ำแยงซี

(2) หลักการพื้นฐาน

การวางแผนผังและโครงสร้างอย่างเหมาะสมโดยกำหนดให้การคมนาคมระหว่างภูมิภาค เมือง และหมู่บ้านเป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็ว และเพิ่มขีดความสามารถของช่องทางการขนส่งหลัก บูรณาการการพัฒนาทางน้ำ เส้นทางรถไฟ ถนนหลวง เส้นทางการบิน และท่อส่งใต้ดิน โดยพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและอุปสงค์ด้านการขนส่งมวลชนและสินค้า การยกระดับความปลอดภัย การประหยัดทรัพยากรและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

(3) เป้าหมายการพัฒนา

การสร้างระเบียบการขนส่งแบบสามมิติที่เชื่อมโยงกันได้ในทุกทิศทางเช่น พัฒนาการเชื่อมต่อแม่น้ำกับทะเลให้มีความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูงโดยกำหนดให้เสร็จสิ้นภายในปี ค.ศ. 2020

ส่วนโครงการ Yangtze golden waterway มีระยะทาง 1.2 หมื่นกิโลเมตร โดยเชื่อมโยงเครือข่ายรถไฟความเร็วสูงและรถไฟธรรมดาสายหลัก อาทิ สายเซี่ยงไฮ้-คุนหมิง และสายเลียบแม่น้ำแยงซี การเชื่อมโยงเครือข่ายทางด่วนสายหลักและทางหลวงของทุกอำเภอเมือง

นอกจากนี้ยังสร้างถนนซีเมนต์สู่ทุกตำบลและหมู่บ้านที่เข้าเงื่อนไข การเชื่อมโยงศูนย์กลางการบินนานาชาติเซี่ยงไฮ้กับศูนย์กลางการบินระดับภูมิภาคอื่น อาทิ ฉงชิ่ง เจิ้งตู คุนหมิง กุ้ยหยาง ฉางชา อุ๋ฮั่น หนานจิง และหางโจว การเชื่อมโยงเครือข่ายท่อส่งก๊าซและน้ำมันระหว่างภูมิภาคโดยใช้แนวท่อเลียบแม่น้ำแยงซีเป็นแกนกลาง บูรณาการการพัฒนาเครือข่ายคมนาคมระหว่างเมือง โดยเน้นรถไฟความเร็วสูงและทางด่วน เพื่อให้การเดินทางระหว่างเมืองศูนย์กลางกับเมืองโดยรอบใช้เวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมง

3.3 นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศ

หลังจากเศรษฐกิจจีนมีการพัฒนาและเจริญเติบโตมาเป็นเวลา 30 กว่าปี นับตั้งแต่ประเทศจีนดำเนินนโยบายเปิดประเทศ และปฏิรูปเศรษฐกิจในปี ค.ศ. 1978 เป็นต้นมาจนถึงปี ค.ศ. 2014 ประเทศจีนประสบปัญหาอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจลดลงจากร้อยละ 10 เหลือร้อยละ 7 และร้อยละ 6.9 ตามลำดับ ซึ่งนายกรัฐมนตรี หลี่เค่อเฉียงเรียกสภาวะการณ์นี้ว่า “สภาวะปกติใหม่” หรือ “New Normal”

การที่จะทำให้เศรษฐกิจจีนเติบโตในอัตราที่เหมาะสมและมั่นคง และไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ประเทศจีนจำเป็นต้องปฏิรูปการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศ ซึ่งมาตรการที่ใช้มี

ความหลากหลาย แต่ 2 มาตรการที่มีความโดดเด่น คือ **การปฏิรูปเชิงอุปทาน (Supply Side Economy)** และ **การปฏิรูปเชิงอุปสงค์ (Demand Side Economy)**

3.3.1 การปฏิรูปเชิงอุปทาน

(1) มูลเหตุที่จีนต้องดำเนินการปฏิรูปเศรษฐกิจเชิงอุปทาน

ความท้าทายสำคัญที่เศรษฐกิจจีนกำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้รัฐบาลจีนต้องดำเนินการปฏิรูปเชิงอุปทาน ซึ่งขณะนี้ประเทศจีนอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านระหว่างพลังขับเคลื่อนเก่าสู่พลังใหม่ นอกจากนี้อุตสาหกรรมดั้งเดิมยังมีสัดส่วนมากกว่าอุตสาหกรรมเกิดใหม่ จึงทำให้อุตสาหกรรมใหม่ไม่สามารถที่จะรองรับเศรษฐกิจในภาพรวมทั้งหมดได้

1) ธนาคารโลกจัดให้ประเทศจีนอยู่ในกลุ่มประเทศรายได้ปานกลางถึงสูงในปี ค.ศ. 2010 และคาดว่าจะใกล้เคียงกับกลุ่มประเทศรายได้สูงในปี ค.ศ. 2020 โดยรายได้ที่สูงขึ้นย่อมมีผลให้ความต้องการของประชาชนสูงขึ้นและหลากหลายขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องการความใส่ใจการบริการของรัฐและระบบนิเวศ เหล่านี้จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ประเทศจีนต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งในช่วง 5 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13

2) ปัจจุบันเศรษฐกิจจีนอยู่ในช่วงการขยายตัวอย่างรวดเร็วสูงและลดลงสู่ระดับปานกลาง เนื่องจากตั้งแต่ประเทศจีนปฏิรูปโดยเปิดประเทศจึงมีผลให้เศรษฐกิจเกิดการขยายตัวเฉลี่ย 10% มาตลอดระยะเวลา 30 กว่าปี (บางปีเติบโตทะลุเลขสองหลัก) ทว่าข้อจำกัดของอุปทานกับอุปสงค์ที่มียอดสูงติดต่อกันมาเป็นเวลานานส่งผลให้ความเร็วในการขยายตัวลดลงจากอัตรา 14.2% ในปี ค.ศ. 2007 เหลือ 7.7% และ 7.4% ในปี ค.ศ. 2013 และ ค.ศ. 2014 ตามลำดับ

ดังนั้น หากเศรษฐกิจจีนในช่วง 5 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ยังรักษาอัตราการเติบโตที่ค่อนข้างสูงไว้จะต้องเผชิญกับความท้าทายมากมาย ขณะเดียวกันการขยายตัวที่ลดลงยังอาจเพิ่มความเสี่ยงทางการเงิน การคลัง และแรงกดดันด้านการจ้างงานด้วย

บทเรียนจากต่างประเทศล้วนบ่งชี้ว่าการลดลงของอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจเป็นปรากฏการณ์ที่จะต้องเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น ประเทศญี่ปุ่นเคยเติบโตในอัตราเฉลี่ย 9.4% ในปี ค.ศ. 1946-1973 จากนั้นอัตราการเจริญเติบโตลดเหลือเพียง 3.2% ในปี ค.ศ. 1973-1983 เป็นต้น

3) ในปี ค.ศ. 2013 ถือเป็นครั้งแรกที่สัดส่วนของมูลค่าในภาคบริการสูงกว่าภาคการผลิต ซึ่งบ่งชี้ว่าประเทศจีนเริ่มเข้าสู่ช่วงท้ายของเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ดังนั้นการพึ่งพาการขยายตัวของภาคการผลิตเป็นหลักยิ่งทำให้กำลังการผลิตมากเกินไปอัตราความต้องการ ซึ่งส่งผลให้ประสิทธิภาพการลงทุนต่ำลง

ฉะนั้นในช่วง 5 ปีของแผนพัฒนาฉบับที่ 13 ประเทศจีนต้องเร่งผลักดันการแปลงสภาพอุตสาหกรรมจากขั้นทุติยภูมิสู่ขั้นตติยภูมิ และปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมให้ดียิ่งขึ้น

4) นับตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 21 จำนวนประชากรจีนเข้าสู่ช่วง “อัตราการเกิดต่ำ อัตราการตายต่ำ อัตราการเติบโตต่ำ” ซึ่งเป็นผลให้กำลังแรงงานรวม (Total Labor Force) ขยายตัวช้า และเข้าขั้นลดลง ประกอบกับประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้น ทำให้ค่าแรงที่สูงขึ้นตามไปด้วย และในช่วง 5 ปีของแผนพัฒนาฉบับที่ 13 จะมีแนวโน้มที่ทวีความรุนแรงขึ้น ซึ่งบั่นทอนข้อได้เปรียบด้านจำนวนแรงงานและต้นทุนแรงงานที่ต่ำของจีน รัฐบาลจีนจึงจำเป็นต้องสร้างข้อได้เปรียบใหม่ในการแข่งขันเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน

5) ก่อนวิกฤติการเงินโลก ประเทศจีนพึ่งพาการส่งออกสินค้าและบริการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเป็นสัดส่วนมากถึง 30% ของ GDP แต่หลังวิกฤติการเงินโลกการส่งออกของประเทศจีนเติบโตลดลงเหลือ 20% หรือน้อยกว่า ซึ่งต่ำกว่าการขยายตัวของ GDP หากในช่วง 5 ปีของแผนพัฒนาฉบับที่ 13 เศรษฐกิจโลกยังคงเติบโตอย่างเชื่องช้า ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นและการแข็งค่าของอัตราแลกเปลี่ยน จะส่งผลให้สินค้าส่งออกของประเทศจีนสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน จึงจำเป็นต้องพึ่งอุปสงค์ในประเทศมาขับเคลื่อนเศรษฐกิจแทน

6) อุตสาหกรรมดั้งเดิม อาทิ เหล็กกล้า ซีเมนต์ โลหะที่ไม่ใช่เหล็ก และกระจกแผ่น ล้วนมีกำลังการผลิตที่มากเกินไปเกินความต้องการอย่างรุนแรง รวมทั้งอุตสาหกรรมที่เพิ่งเกิดใหม่อย่างอุตสาหกรรมโซลาร์เซลล์ก็มีกำลังการผลิตที่มากเกินไปเกินความต้องการด้วยเช่นกัน จึงเป็นปัญหาในระยะยาวของระบบเศรษฐกิจจีน ซึ่งหมายความว่าอุปทานใกล้ถึงจุดสูงสุดแล้ว และในช่วง 5 ปีของแผนพัฒนาฉบับที่ 13 การแก้ปัญหากำลังการผลิตที่มากเกินไปเกินความต้องการยิ่งยากลำบากมาก เพราะการรักษาการขยายตัวของเศรษฐกิจในอัตราปานกลางถึงสูงได้นั้น ต้องเพิ่มการลงทุนในระดับหนึ่งด้วย

7) การพัฒนาของแต่ละภูมิภาคมีอัตราความแตกต่างที่ลดลงเรื่อยๆ ทว่าการไหลเวียนของแรงงาน เงินทุน และสินค้านี้ระหว่างภูมิภาคยังมีอุปสรรคหลายด้าน ซึ่งทำให้การรวมตลาดแต่ละภูมิภาคให้เป็นหนึ่งเดียวยังคงเป็นเรื่องท้าทาย

8) การพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศจีนกำลังเผชิญปัญหาที่ทำนายหลายด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรที่ซื้อขายได้ เช่น น้ำมันดิบ ถ่านหินดิบ ซึ่งมีอัตราการพึ่งพาจากต่างประเทศสูงขึ้นเรื่อยๆ ส่วนทรัพยากรที่ซื้อขายไม่ได้ เช่น ดินและทรัพยากรน้ำ ล้วนประสบปัญหามลพิษสูง จากการสำรวจของกระทรวงสิ่งแวดล้อม ดินทั่วประเทศจีนมีการปนเปื้อนเกินเกณฑ์ถึง 16.1% และคุณภาพอากาศในเมืองระดับจังหวัดขึ้นไปมีคุณสมบัติผ่านเกณฑ์มาตรฐานเพียง 60.7% เท่านั้น

(2) สาระสำคัญของการดำเนินการปฏิรูปเชิงอุปทาน

(1) การปฏิรูปรอบใหม่จะทำให้เกิดประโยชน์ต่างๆ นับตั้งแต่ประเทศจีนปฏิรูปโดยเปิดประเทศ นโยบายที่ผ่านมามีผลผลักดันให้เศรษฐกิจจีนเติบโตอย่างรวดเร็วทั้งสิ้น นโยบายปฏิรูปรอบด้านในเชิงลึก ซึ่งผ่านมติที่ประชุมเต็มคณะครั้งที่ 3 ของคณะกรรมการกลางพรรคชุดที่ 18 นั้นมีหลายมาตรการที่ช่วยกระตุ้นการสร้างนวัตกรรม และยกระดับประสิทธิภาพการจัดสรรทรัพยากรในช่วง 5 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ได้อย่างแน่นอน

2) โครงสร้างอายุประชากรที่เปลี่ยนไปทำให้ประโยชน์เชิงปริมาณลดลง แต่การขยายการศึกษา ที่ทั่วถึงทำให้บุคลากรมีคุณภาพมากขึ้น ปัจจุบันมีบัณฑิตสำเร็จการศึกษามากกว่า 6 ล้านคนต่อปี การผลิตทรัพยากรบุคคลได้อย่างรวดเร็วจะช่วยยกระดับโครงสร้างอุตสาหกรรมจีน และทำให้เกิดประโยชน์เชิงคุณภาพ

3) โอกาสจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 3 ด้านเทคโนโลยีใหม่ อาทิ Digital Manufacturing, Robotics และ Distributed Generation (DG) นั้น ประเทศจีนมีศักยภาพใกล้เคียงกับประเทศที่พัฒนา และบางสาขาอยู่ในระดับแนวหน้าของโลก จึงมีโอกาสรสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันในสาขาเหล่านี้ ได้ ซึ่งจะช่วยสร้างแรงขับเคลื่อนใหม่ให้เศรษฐกิจจีน และผลักดันเศรษฐกิจจีนไปสู่ระดับที่สูงขึ้น

3.3.2 การปฏิรูปเศรษฐกิจเชิงอุปสงค์

(1) สาเหตุที่ประเทศจีนต้องปฏิรูปเชิงอุปสงค์

1) การขยายตัวของเมือง (Urbanization) ในปี ค.ศ. 2014 ประเทศจีนมีอัตราความเป็นเมืองเพียง 54.77% ซึ่งยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (60.6%) ของประเทศที่มีรายได้ปานกลางถึงสูง ดังนั้นประเทศจีนจึงยังมีพื้นที่ให้เติบโตอีกมากผ่านการลงทุนในกิจการรถไฟความเร็วสูงที่เชื่อมต่อเมืองต่างๆ เช่นเดียวกับรถไฟใต้ดินซึ่งทำหน้าที่เป็นเสาหลักในการคมนาคมภายในเมือง

2) การขยายตัวของประชากรที่มีรายได้ปานกลาง ซึ่งอาจมีมากถึง 4 ร้อยล้านคนในปี ค.ศ. 2020 ปัจจุบันประเทศจีนกลายเป็นตลาดใหญ่ที่สุดของ iPhone ซึ่งแซงหน้าประเทศอเมริกา ขณะเดียวกันในปี 2014 ยังใช้จ่ายมากเป็น 1/4 ของนักท่องเที่ยวที่ไปเยือนประเทศญี่ปุ่น แต่จีนจำเป็นต้องยกระดับคุณภาพสินค้าและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการกำลังซื้อส่วนนี้กลับมาพยุงเศรษฐกิจในประเทศได้

3) เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและสารสนเทศช่วยผลักดันการเติบโตของการบริโภคในรูปแบบใหม่ ในปี ค.ศ. 2014 ยอดขายออนไลน์ภายในวันเดียว (11 พฤศจิกายน) ของเว็บไซต์ร้านค้าออนไลน์ TMall และ TaoBao สูงกว่า 50% ของยอดขายปลีกสินค้าอุปโภค- บริโภคตลอดทั้งปีจากทั่วประเทศ

4) ช่วง 5 ปี ของแผนพัฒนา ฉบับที่ 13 ประเทศจีนจะมีประชากรอายุเกิน 65 ปีเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 6 ล้านคนต่อปี ซึ่งจะกระตุ้นการพัฒนาอุตสาหกรรมสำหรับผู้สูงอายุ อาทิ การตรวจสุขภาพ คนดูแล ผู้สูงอายุ การรักษาพยาบาล และการปรับปรุงที่อยู่อาศัย

5) การปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมสู่อุตสาหกรรมสะอาด จะกระตุ้นให้อุตสาหกรรมพลังงาน ใหม่กับอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว

6) การดำเนินยุทธศาสตร์ “One Belt One Road” จะทำให้จีนมีโอกาสเป็นฝ่ายรุกมากขึ้น ในตลาดโลก ซึ่งไม่เพียงช่วยขยายตลาดต่างประเทศ แต่ยังช่วยรักษาเสถียรภาพการเติบโตของอุปสงค์ใน ตลาดต่างประเทศด้วย

(2) สาระสำคัญของการดำเนินการปฏิรูปเชิงอุปสงค์

การปฏิรูปเชิงอุปสงค์มีสาระสำคัญที่น่าสนใจอยู่เป็นจำนวนมาก แต่มาตรการที่เป็นรูปธรรม และส่งผลโดยตรงต่อการปฏิรูปอย่างโดดเด่นมี 2 มาตรการ ได้แก่

1) การสร้างเมืองรูปแบบใหม่

การสร้างเมืองรูปแบบใหม่เป็นยุทธศาสตร์อันยิ่งใหญ่ของประเทศจีนที่มีอิทธิพลต่อโลกใน ศตวรรษที่ 21 แต่ด้วยสภาวะปัจจุบันที่วงล้อเศรษฐกิจของจีนเริ่มชะลอตัว เนื่องจากได้รับผลกระทบจาก วิกฤติเศรษฐกิจทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกาและยุโรป ประเทศจีนไม่สามารถพึ่งพาการส่งออกเหมือนเช่น ที่ผ่านมาได้ จึงมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยยุทธศาสตร์ที่สำคัญคือการสร้าง เมืองรูปแบบใหม่ ซึ่งถือเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่สำคัญแห่งทศวรรษเนื่องจากเกี่ยวข้องกับชีวิต ความเป็นอยู่ของผู้คนหลายร้อยล้านคน

การสร้างเมืองรูปแบบใหม่คือการผลักดันการพัฒนาความเป็นเมืองอย่างมั่นคง โดยยกระดับ คุณภาพของความเป็นเมือง ลดช่องว่างระหว่างคนในชนบทและคนเมือง และเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญ ที่สุดในการกระตุ้นอำนาจการซื้อภายในประเทศ ซึ่งทำให้เกิดการจ้างงานใหม่ เกิดอุปสงค์ และทำให้เกิด ธุรกิจที่หลากหลาย ทั้งด้านการค้า อสังหาริมทรัพย์ การเกษตรกรรม การท่องเที่ยว เทคโนโลยี และการ ปกป้องประเทศ ซึ่งถือเป็นพลังผลักดันให้เศรษฐกิจจีนพัฒนาการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนนับจากนี้ เป็นต้นไป

ส่วนปัญหาที่เคยพบในการสร้างเมืองใหม่ในอดีตย่อมเป็นบทเรียนที่ดีต่อประเทศจีนในเวลานี้ ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 จีนจึงไม่เร่งอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจในเชิงตัวเลข แต่เน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนแทน โดยเน้นการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างทั่วถึงเป็นสำคัญ เพื่อนำไปสู่สังคม “เสี่ยวคัง” หรือ “สังคมที่กินดีอยู่ดีอย่างทั่วหน้า” ดังนั้นการเปลี่ยนทิศทางการมุ่งเน้นการสร้างเมืองใหญ่มาสู่การสร้างเมืองรูปแบบใหม่ คือพัฒนาเมืองในชนบทมากขึ้น จึงเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่มากและจะในอีก 20 ปีข้างหน้าด้วย

เมืองในรูปแบบใหม่ยังคงดำรงอารยธรรมของสังคมเกษตรกรรม การพัฒนาสู่ความเป็นเมืองในรูปแบบใหม่ต้องไม่ทำลายนโยบาย “3 เกษตร” (ชุมชนเกษตร การเกษตร และเกษตรกร) และต้องมีผลต่อการแก้ไขปัญหา “3 เกษตร” เพื่อให้ประชาชนจีนที่เป็นเกษตรกรกว่า 700-800 ล้านคนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและพัฒนาภาคเกษตรให้ทันสมัยขึ้น โดยใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การจัดการสมัยใหม่ รวมถึงการแก้ปัญหากฎหมายที่ดิน เพื่อนำพื้นที่ทำการเกษตรเข้ามารวมเป็นพื้นที่ผืนใหญ่ เพื่อทำเกษตรกรรมสมัยใหม่

“เครือข่ายริโอคองคินท์” เข้ามามีบทบาทในการร่วมกับภาครัฐของจีน โดยดำเนินโครงการหมู่บ้านเกษตรกรรมที่ทันสมัยหลายแห่ง ซึ่งผลประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่ที่ประเทศจีนต้องการ (นอกเหนือจากการพึ่งพาการส่งออก การบริโภคภายในประเทศ การลงทุนต่างประเทศแล้ว จะต้องเลือกลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ หรือเมกะโปรเจกต์เท่านั้น) คือ เพื่อความอยู่รอดของประเทศชาติและการกระตุ้นเศรษฐกิจให้เติบโต

2) ปรับภูมิทัศน์แหล่งชุมชนแออัด

การพัฒนาเศรษฐกิจของจีนทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคมระหว่างเมืองกับชนบท ซึ่งต้องแก้ไขโดยการสร้างเมืองใหม่ระหว่างเมืองหลวงกับชนบท ส่วนความเหลื่อมล้ำระหว่างภูมิภาคนั้นต้องใช้นโยบายมุ่งตะวันตก (Go-west Policy) ในการแก้ไขความเหลื่อมล้ำระหว่างคนในเมืองที่มีทั้งคนรวยและคนจน ในขณะที่คนรวยอยู่คอมโดมิเนียมหรูแต่คนจนอยู่ชุมชนแออัดแออัด รัฐบาลจีนจึงต้องใช้มาตรการปรับภูมิทัศน์แหล่งชุมชนแออัด

สถิติจากกระทรวงที่อยู่อาศัยและการพัฒนาเมือง-ชนบท (Ministry of Housing and Urban-rural Development) ระบุว่า ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2005 เป็นต้นมา ประเทศจีนได้ดำเนินการปรับปรุงพื้นที่ชุมชนแออัดแล้วราว 50 ล้านตารางเมตร และปรับปรุงที่พักอาศัยกว่า 1 ล้านหลัง รัฐบาลจีนได้เปลี่ยนนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจจีน และปฏิรูปเชิงอุปสงค์ โดยมีการขยายและสร้างเมืองรูปแบบใหม่ ทำให้เกิดความต้องการในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนความต้องการโรงเรียน โรงพยาบาล และ

ห้างสรรพสินค้า ซึ่งหมายถึงโอกาสทางธุรกิจของผู้ที่อยู่ในแวดวงธุรกิจบ้านจัดสรรและธุรกิจโรงพยาบาล ธุรกิจสถานศึกษา ดังนั้นผู้ประกอบการไทยควรฉวยโอกาสนี้ ศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนในเมืองที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

เมื่อรัฐบาลจีนดำเนินการปฏิรูปเชิงอุปทานทำให้ประชาชนจีนมีรายได้เพิ่มมากขึ้นและความต้องการสินค้าที่มีคุณภาพก็เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งเห็นได้จากปรากฏการณ์ที่นักท่องเที่ยวจีนแย่งกันซื้อสินค้าที่ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลี และประเทศไทย ซึ่งสินค้าไทยที่ทำจากวัตถุดิบธรรมชาติเป็นที่นิยมของคนจีน เช่น หมอนยางพาราอาหารไทย ข้าวหอมมะลิ เครื่องปรุงต่างๆ และผลไม้อบแห้ง เป็นต้น

3.4 นโยบายส่งเสริมการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ

3.4.1 นโยบายเชิญเข้ามา

นโยบายเปิดประเทศและปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศจีนในระยะแรกเน้นการลงทุนจากต่างประเทศ โดยให้สิทธิประโยชน์พิเศษแก่นักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศจีนที่เรียกว่า “การเชิญเข้ามา” โดยแบ่งเป็น 2 มาตรการ คือ มาตรการการส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์ในภาคธุรกิจ และมาตรการการส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์ในภาคพื้นที่

(1) มาตรการการส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์ในภาคธุรกิจ

เพื่อให้เงินทุนจากต่างชาติสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ รัฐบาลจีนจึงได้ประกาศใช้ “บทบัญญัติชั่วคราวแนะแนวทิศทางการลงทุนของต่างชาติ” และ “บัญชีรายชื่ออุตสาหกรรมและแนวการลงทุนของต่างชาติ” บทบัญญัติและบัญชีรายชื่อนี้ แบ่งโครงการด้านอุตสาหกรรมออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ได้แก่ ประเภทได้รับการส่งเสริม ได้รับอนุญาต มีข้อจำกัด และต้องห้าม ซึ่งเป็นหน้าที่ของนักลงทุนที่จะต้องศึกษาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนที่จะมาลงทุนในประเทศจีน

(2) โครงการที่ส่งเสริมให้ต่างชาติเข้ามาลงทุน

โครงการหลักๆ ที่ส่งเสริมให้ต่างชาติเข้ามาลงทุน ได้แก่ โครงการเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ทางการเกษตรและการพัฒนาการเกษตรอย่างรอบด้าน โครงการอุตสาหกรรมพลังงาน คมนาคม และวัตถุดิบสำคัญ โครงการเกี่ยวกับเทคโนโลยีขั้นสูง โครงการส่งออกที่ก่อให้เกิดรายได้จากอัตราแลกเปลี่ยน โครงการที่ฝึสมานการใช้ทรัพยากร ทรัพยากรทดแทน และป้องกันการก่อกวนสถานะต่อสิ่งแวดล้อม โครงการที่แสดงศักยภาพข้อได้เปรียบของพื้นที่ภาคกลางและตะวันตก การชักชวนให้นักลงทุนต่างชาติหันไปลงทุน

ในการปรับปรุงเทคโนโลยีให้แก่อุตสาหกรรมดั้งเดิมและเขตอุตสาหกรรมเก่า ตลอดจนการพัฒนาโครงการที่สอดคล้องกับนโยบายด้านอุตสาหกรรมและใช้แรงงานด้วย

ในปัจจุบันประเทศจีนได้เปิดเสรีให้แก่ต่างชาติในด้านต่างๆ เช่น การพาณิชย์ การค้าระหว่างประเทศ การเงิน ประกันภัย การขนส่ง ตัวแทนรับจัดส่งสินค้าระหว่างประเทศ บริการทางกฎหมาย การท่องเที่ยว การโฆษณา การแพทย์และสาธารณสุข การบัญชี การประเมินสินทรัพย์ การศึกษา ธุรกิจการให้เข้าซื้อ วิศวกรรมออกแบบ การให้คำปรึกษา และอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

(3) นโยบายด้านภาษี

ในช่วงเปิดประเทศใหม่ ๆ รัฐบาลจีนดึงดูดให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนโดยให้สิทธิประโยชน์พิเศษต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหลักเกณฑ์ในการใช้ที่ดินและภาษีต่างๆ ซึ่งทำให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมระหว่างบริษัทต่างชาติดกับบริษัทสัญชาติจีน ดังนั้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 2008 เป็นต้นมา รัฐบาลจีนได้ประกาศกฎหมายว่าด้วยภาษिरายได้นิติบุคคลสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2013 และได้ยกเลิกสิทธิประโยชน์ทางภาษีของบริษัทต่างชาติเพื่อให้บริษัทต่างชาติเสียภาษีเท่าเทียมกับบริษัทสัญชาติจีน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นมี 2 กรณีที่เห็นได้ชัดเจน กล่าวคือ

ก่อนปี ค.ศ. 2013 ภาษिरายได้นิติบุคคลของบริษัทสัญชาติจีนถูกจัดเก็บร้อยละ 33 ขณะที่บริษัทต่างชาติเสียอัตราภาษีเพียงร้อยละ 15 และ 24 แล้วแต่กรณี นอกจากนี้ยังยกเว้นภาษिरายได้นิติบุคคลของบริษัทต่างชาติ เช่น ยกเว้นภาษिरายได้นิติบุคคล 2 ปีแรก และ 3 ปี หลังลดภาษिरายได้นิติบุคคลครั้งหนึ่ง หรือบางแห่งให้สิทธิประโยชน์พิเศษโดยการยกเว้นภาษिरายได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 5 ปี และลดภาษिरายได้นิติบุคคลอีก 5 ปี เป็นต้น ต่อมารัฐบาลจีนได้ยกเลิกสิทธิประโยชน์ทางภาษีโดยมีกำหนดว่าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคมปี ค.ศ.2013 เป็นต้นไปในระยะเวลา 5 ปี จะค่อยๆปรับภาษिरายได้นิติบุคคลต่างชาติกับบริษัทสัญชาติจีนให้มีความเท่าเทียมกันกล่าวคือ ในปี ค.ศ. 2008 หากบริษัทต่างชาติเคยได้รับสิทธิประโยชน์พิเศษหรือเสียภาษिरายได้นิติบุคคลร้อยละ 15 จะจัดเก็บร้อยละ 18 และในปี ค.ศ.2009 จัดเก็บภาษिरายได้นิติบุคคลร้อยละ 20 ในปี ค.ศ. 2010 จัดเก็บภาษिरายได้นิติบุคคลร้อยละ 22 ในปี ค.ศ. 2011 จัดเก็บภาษिरายได้นิติบุคคลร้อยละ 24 และในปี ค.ศ.2012 จะจัดเก็บภาษिरายได้นิติบุคคลร้อยละ 25 และหากเป็นบริษัทต่างชาติที่เดิมที่ถูกจัดเก็บภาษिरายได้ในอัตราร้อยละ 24 ตั้งแต่ปี ค.ศ.2013 เป็นต้นไปก็จะจัดเก็บภาษिरายได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 25

นอกจากนี้ในแต่ละมณฑลและแต่ละเมืองอาจมีนโยบายส่งเสริมพิเศษตามประเภทธุรกิจและตามพื้นที่ที่สามารถสรุปเป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางเปรียบเทียบภาษีระหว่างบริษัทสัญชาติจีนกับบริษัทต่างชาติ

	ภาษีรายได้	ภาษีมูลค่าเพิ่ม	การยกเว้นภาษีรายได้นิติบุคคล
ก่อนปี ค.ศ. 2013			
บริษัทสัญชาติจีน	33%	0,13%, 17%	
บริษัทต่างชาติ	25%	0,13%, 17%	ยกเว้นภาษีรายได้นิติบุคคล 2 ปี และ ครึ่งหนึ่ง 3 ปี
หลังปี ค.ศ. 2013			
บริษัทสัญชาติจีน	25%	0,13%, 17%	
บริษัทต่างชาติ	25%	0,13%, 17%	คืน 30-100 % ของภาษีรายได้ที่เสีย แก่รัฐบาลท้องถิ่น
บริษัทขนาดเล็กและ กลาง (ทั้งบริษัทสัญชาติจีน และต่างชาติ)	20%		
บริษัทไฮเทคโนโลยี (ทั้งบริษัทสัญชาติจีน และต่างชาติ)	15%		

(4) สิทธิประโยชน์การใช้ที่ดินสำหรับบริษัทต่างชาติ ค.ศ.2015

1) กรณีที่บริษัทต่างชาติได้รับสิทธิจากการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ตรงกับกิจการที่ทำ จะได้รับพิจารณาเป็นกรณีพิเศษจากคณะกรรมการนิคมอุตสาหกรรม

2) กรณีที่บริษัทต่างชาติประกอบธุรกิจด้านอุตสาหกรรมที่มียอดการลงทุน 10 ล้านหยวนขึ้นไป สามารถยื่นคำร้องขอเช่าที่ดินจากนิคมอุตสาหกรรมในราคาดมาตรฐาน แต่หากเช่าที่ดินน้อยกว่า 5 ปี จะเสียค่าเช่า 600 หยวนต่อหมู่ (1 ไร่เท่ากับ 2.4 หมู่) หรือ 667 ตารางเมตรต่อปีหากเช่าตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป

คู่มือการลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน ประจำปี 2559

จะเสียค่าเช่า 1000 หยวนต่อหมู่ต่อปี โดยการทำสัญญาระยะเวลาเช่าต้องไม่เกิน 15 ปี และต้องชำระค่าเช่าภายในงวดเดียว

3) ถ้าบริษัทต่างชาติมีการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานหรือโครงสร้างการคมนาคม สามารถขอรับสิทธิประโยชน์การใช้ที่ดินตามแนวเส้นทางโครงสร้างพื้นฐานในราคาพิเศษ

4) บริษัทต่างชาติที่ร่วมมือกับบริษัทสัญชาติจีน และลงทุนในระบบสาธารณูปโภค สามารถขอรับสิทธิประโยชน์พิเศษในการเช่าที่ดิน โดยได้รับส่วนลดร้อยละ 15 จากราคาปกติ

5) สำหรับบริษัทต่างชาติที่ลงทุนครั้งเดียว และลงทุนตั้งแต่ 4 ล้านเหรียญสหรัฐขึ้นไป สามารถขอรับสิทธิประโยชน์พิเศษลดราคาเช่าที่ดินลงร้อยละ 50 จากราคาประเมินของรัฐบาลท้องถิ่น และหากชำระค่าเช่าภายในงวดเดียวก็สามารถขอรับสิทธิประโยชน์พิเศษลดค่าเช่าเพิ่มอีกร้อยละ 5

6) บริษัทสัญชาติจีนที่มียอดการลงทุนตั้งแต่ 10 ล้านหยวนขึ้นไปสามารถขอรับสิทธิประโยชน์พิเศษเช่นเดียวกับบริษัทต่างชาติ

ระยะเวลาการใช้ที่ดิน

มาตราที่ 12 แห่งกฎหมายว่าด้วยสิทธิการใช้ที่ดินและสิทธิ์การโอนที่ดิน รัฐบาลจีนได้กำหนดให้สิทธิในการใช้ที่ดินหรือโอนประโยชน์ในการใช้ที่ดินดังต่อไปนี้

สรุประยะเวลาในการเช่าที่ดินโดยแบ่งตามประเภทการใช้สอย

ประเภทการใช้ที่ดิน	อายุการเช่าที่ดิน
ที่อยู่อาศัย	70 ปี
อุตสาหกรรมการผลิต	50 ปี
การศึกษาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีวัฒนธรรมสาธารณสุขการกีฬา	50 ปี
การท่องเที่ยว พาณิชยกรรม และการบันเทิง	40 ปี
การใช้ประโยชน์อื่นๆ	50 ปี

(5) การส่งเสริมการลงทุนในภาคกลางและตะวันตก

ปัจจุบันรัฐบาลจีนมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนของบริษัทต่างชาติ และพัฒนาภาคกลางและภาคตะวันตก ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมีนโยบาย ดังนี้

1) การคัดสรรประเภทอุตสาหกรรมและโครงการที่มีศักยภาพสอดคล้องกับสภาพการณ์ของภาคกลางและภาคตะวันตกเพื่อขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจะต้องทำคู่มือรายการอุตสาหกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมให้ต่างชาติเข้ามาลงทุน ตลอดจนกำหนดเงื่อนไขในการถือหุ้นและเงื่อนไขอื่นๆเพื่อเป็นการดึงดูดการลงทุนจากบริษัทต่างชาติที่ลงทุนในภาคตะวันออก

2) การเพิ่มมาตรการส่งเสริมบริษัทต่างชาติสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น ทั้งแหล่งเงินทุนต่างชาติ และแหล่งเงินทุนภายในประเทศ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการสร้างโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ และการทำโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในภาคกลางและภาคตะวันตก และหากบริษัทต่างชาติลงทุนอยู่ในภาคตะวันออกแล้วมาลงทุนเพิ่มในภาคกลางหรือภาคตะวันตกโดยที่ถือหุ้นร้อยละ 25 ย่อมได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆและได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจประเภท Outsourcing

นอกจากนี้ยังอนุญาตให้เมืองหลวงหรือเมืองใหญ่ในภาคกลางและภาคตะวันตกของแต่ละมณฑลเลือกสถานที่เพื่อพัฒนาเป็นนิคมอุตสาหกรรม และยื่นขอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อก่อตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรมหรือนิคมนิวไฮเทคเทคโนโลยีระดับชาติ โดยรัฐบาลจีนจะส่งเสริมในด้านการเกษตรชลประทาน การคมนาคม พลังงาน และโครงการด้านสิ่งแวดล้อมในภาคกลางและภาคตะวันตก รวมทั้งมาตรการส่งเสริมการลงทุนของบริษัทต่างชาติและมาตรการส่งเสริมแหล่งเงินทุน

3.4.2 นโยบายเดินออกไป

ประเทศจีนได้ดำเนินนโยบายเปิดประเทศ และปฏิรูปเศรษฐกิจโดยส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศซึ่งให้สิทธิประโยชน์ที่เรียกว่า *เชิญเข้ามา* นับแต่ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 เป็นต้นมา นอกจากนี้ยังได้ประกาศนโยบายการก้าวออกไปของจีน (*Going global policy*) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (ในปี 2010-2015) ยังส่งเสริมการลงทุนของวิสาหกิจจีนในต่างประเทศทั้งในภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจ โดยลดมาตรการที่ยุ่งยากสำหรับนักลงทุน และเสนอมาตรการที่จูงใจการลงทุนต่างๆ เช่น การสนับสนุนด้านงบประมาณจาก Export-Import Bank of China การให้ทุนกู้ยืมและการลดมาตรการทางภาษี อีกทั้งมีการออกกฎเกณฑ์เพื่อส่งเสริมการกระจายตัวการลงทุนสาขาต่างๆเพื่อลดการแข่งขันระหว่างวิสาหกิจต่างๆของจีนในสาขาที่มีการแข่งขันสูง และการส่งเสริมจากรัฐบาลกลางในการจัดทำบันทึกความเข้าใจฯ เพื่อส่งเสริมการลงทุนกับต่างประเทศในระดับทวิภาคี

รัฐวิสาหกิจจีน (Chinese State-Owned Enterprise: SOEs) ถือเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจจีน เนื่องจากรัฐวิสาหกิจจีนมีปริมาณการลงทุนร้อยละ 70 ของการลงทุนใน

ต่างประเทศทั้งหมดของจีน โดยในปี ค.ศ.2007 รัฐบาลจีนได้จัดตั้ง China Investment Corporation (CIC) เพื่อเป็นหัวหอกในการจัดการกองทุนความมั่งคั่งแห่งชาติ (Sovereign Wealth Fund –SWFs) ซึ่งมีมูลค่าการลงทุนแรกเริ่ม 2แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และปัจจุบันมีทรัพย์สินมูลค่าถึง 5.75 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (Bloomberg 2013)

3.4.3 ข้อเสนอ One Belt and One Road

นับตั้งแต่ประธานาธิบดีสีจิ้นผิงประกาศใช้นโยบายเส้นทางสายไหมหรือ Silk Road เมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. 2013 เป็นการนำทฤษฎีเส้นทางการค้าที่ชื่อว่า“เส้นทางสายไหม”ที่ประสบความสำเร็จในอดีตทั้งในด้านการขยายอิทธิพลทางการค้าและเผยแพร่วัฒนธรรมมาปรับปรุงใหม่ เพื่อขยายอิทธิพลทางการค้าและวัฒนธรรมของจีนให้เพิ่มมากขึ้น โดยมีชื่อเรียกใหม่ว่า “One Belt and One Road”หรือ “เส้นทางสายไหมในศตวรรษที่ 21” ซึ่งถือเป็นการนำแผนการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจมาพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน เชื่อมโยงกับภูมิภาคต่างๆ โดยกำหนดกรอบการทำงานในการพัฒนาเศรษฐกิจระดับพหุภาคีของจีนเป็น 2 ส่วน คือ การเชื่อมโยงทางบก (Silk Road Economic Belt) และ การเชื่อมโยงทางทะเล (Maritime Silk Road)

เมื่อวันที่ 28 มีนาคม ค.ศ.2015 รัฐบาลจีนได้ประกาศวิสัยทัศน์และปฏิบัติการว่าด้วยการร่วมสร้างแนวเขตเศรษฐกิจบนเส้นทางสายไหมทางบกและเส้นทางสายไหมทางทะเลในศตวรรษที่ 21 โดยมีแนวคิดในภาพรวมและกรอบความร่วมมือของฝ่ายจีนสำหรับThe “Belt and Road” Initiative อย่างเป็นระบบ โดยมีข้อเสนอและเหตุผลสำคัญ 2 ประการคือ

ประการที่ 1 The “Belt and Road” เชื่อมโยงทวีปเอเชียกลาง เอเชียใต้ เอเชียตะวันออก เอเชียตะวันตก แอฟริกาเหนือ และยุโรปเข้าด้วยกัน เพื่อให้ภูมิภาคเหล่านี้แลกเปลี่ยนและสร้างประโยชน์ร่วมกันในการสร้างห่วงโซ่อุปทาน ห่วงโซ่ธุรกิจ ห่วงโซ่คุณค่า และการพัฒนาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ด้วยการสร้างระเบียงเศรษฐกิจระหว่างประเทศใหม่ การพัฒนาช่องทางการขนส่งคมนาคมที่สะดวกปลอดภัยและมีประสิทธิภาพสูง เพื่อประโยชน์สำหรับการพัฒนาประเทศที่ไม่มีทางออกสู่ทะเลหรือในพื้นที่ทุรกันดาร อีกทั้งยังช่วยลดต้นทุนการค้าการลงทุน รวมทั้งจัดการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ อันเป็นการผลักดันให้การรวมกลุ่มเศรษฐกิจที่มีเสรีทางการค้าและการลงทุน ตลอดจนการเปิดตลาดซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอดังกล่าวถือเป็นการส่งสัญญาณว่าประเทศจีนต้องการสันติภาพ และต้องการหยิบบินโอกาสในการพัฒนาทวีปเอเชียและโลกอีกด้วย

ประการที่ 2 The “Belt and Road” จะยึดถือความร่วมมือทางเศรษฐกิจเป็นพื้นฐานและเป็นแกนหลัก พร้อมทั้งยึดถือการแลกเปลี่ยนบุคคลและวัฒนธรรมเป็นตัวหนุนสำคัญโดยไม่เข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของประเทศในภูมิภาคนี้ แต่อาศัยความร่วมมือระหว่างกันเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ซึ่งถือเป็นการส่งสัญญาณว่าประเทศจีนจะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระดับประชาชนตามเส้นทางสายไหม

จากจุดเริ่มต้นของนโยบายเส้นทางสายไหม หรือ Silk Road ของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ในปี ค.ศ. 2013 จนกระทั่งปัจจุบัน ถือเป็นการพยายามรื้อฟื้นเส้นทางสายไหมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจีนกับประเทศต่างๆ ทั่วโลกซึ่งเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการขยายอิทธิพลการแสวงหาผลประโยชน์ของจีนด้วย โดยจีนมีความมุ่งหวังว่านโยบายเส้นทางสายไหมจะเป็นการกำหนดยุทธศาสตร์ “เข้าตะวันตกมุ่งลงใต้” หรือยุทธศาสตร์ “1 แถบ 1 เส้นทาง” (One Belt and One Road) ที่ประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้

การเชื่อมโยงทางบก (Silk Road Economic Belt) เป็นการเชื่อมโยงประเทศที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคเส้นทางสายไหมเดิม การบูรณาการทางเศรษฐกิจจะระดับภูมิภาคผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและการขยายการค้าในระดับภูมิภาค การสร้าง Eurasian Land Bridge ซึ่งเป็นการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจจีน-มองโกเลีย-รัสเซีย, ระเบียงเศรษฐกิจจีน-เอเชียกลาง-เอเชียตะวันตกและระเบียงเศรษฐกิจจีน-อินโดจีน เป็นต้น

การเชื่อมโยงทางทะเล (Maritime Silk Road) หรือรู้จักกันดีในชื่อ “เส้นทางสายไหมด้านเศรษฐกิจทางทะเลในศตวรรษที่ 21” (21st Century Maritime Silk Route Economic Belt) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือการลงทุนระหว่างประเทศจีนกับประเทศในแถบภูมิภาคมหาสมุทร ได้แก่ อาเซียน โอเชียเนีย แอฟริกาเหนือ แปซิฟิก และมหาสมุทรอินเดีย โดยการสร้างระเบียงเศรษฐกิจจีน-ปากีสถาน และระเบียงเศรษฐกิจจีน-บังคลาเทศ-อินเดีย เป็นต้น

หากพิจารณาภูมิหลังเกี่ยวกับ “เส้นทางสายไหม” จะเห็นได้ว่ามีจุดเริ่มต้นจากการที่โลกตะวันออกมีความต้องการ “ผ้าไหมแพรวพรรณ” อันมีค่าดังทองคำจากประเทศจีน เช่นเดียวกับที่ประเทศจีนที่ต้องการ “ม้าสายพันธุ์ดีฝีเท้าเร็ว” จากโลกตะวันตกไว้ใช้งานในจักรพรรดิจีนในยุคโบราณ ทำให้อดีตที่ผ่านมา “เส้นทางสายไหม” เป็นที่รู้จักกันดีว่าเป็นเส้นทางการค้าและวัฒนธรรมจีนจากภูมิภาคเอเชียเชื่อมต่อภูมิภาคตะวันออกกลางและภาคตะวันตก ซึ่งมีความยาวประมาณ 6,437 กิโลเมตรหรือประมาณ 4,000 ไมล์

การขยายอิทธิพลทางการค้าจากเมืองฉางอานอาณาจักรจีนโบราณมุ่งหน้าสู่กรุงคอนสแตนติโนเปิลแห่งอาณาจักรโรมันตะวันออกผ่านหุบเขาทุ่งหญ้า และทะเลทราย จนเกิดเป็น “เส้นทางสายไหม” ซึ่งเชื่อมโยงวิถีชีวิตวัฒนธรรมและความเชื่อระหว่างอารยธรรมสองซีกโลกเข้าด้วยกัน

การค้าบนเส้นทางสายไหมในอดีตมีผ้าไหมเป็นสินค้าหลักที่จีนส่งจำหน่ายไปยังภูมิภาคต่างๆ ทั้งอินเดีย เปอร์เซีย ทวีปยุโรป และคาบสมุทรอาหรับ อีกทั้งยังเผยแพร่แนวความคิดด้านศาสนาปรัชญา ความเชื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ไปตามเส้นทางสายไหมด้วย เส้นทางสายไหมจึงถูกใช้เป็นเส้นทางเผยแพร่วัฒนธรรมอีกด้วย แม้ว่าเส้นทางสายไหมในอดีตจะเสื่อมไปเพราะการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การคมนาคมโดยเรือเดินสมุทร รวมทั้งการตัดขาดจากสภาวะสงคราม และระบบการปกครองที่ทำให้ประเทศจีนต้องปิดประเทศไปหลายศตวรรษ จนมาถึงปัจจุบันที่ประธานาธิบดีสีจิ้นผิง พยายามรื้อฟื้นเส้นทางสายไหมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจีนกับประเทศต่างๆ ทั่วโลกขึ้นมาอีกครั้ง

การเดินทางนโยบายเส้นทางสายไหมของประเทศไทยในขณะนี้ จึงเป็นการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจไปยังทวีปเอเชียกลาง เอเชียใต้ เอเชียตะวันออก เอเชียตะวันตก แอฟริกาเหนือ และยุโรป ซึ่งเป็นอาณาบริเวณที่มีประชากรรวมกันประมาณ 4,400 ล้านคน หรือ 63% ของทั่วโลก และมีมูลค่ารวมทางเศรษฐกิจประมาณ 21 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งเป็น 29% ของทั่วโลก โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือการขยายอิทธิพลของประเทศไทยให้เป็นผู้นำด้วยการจัดตั้งประชาคมโลกที่จีนเรียกว่า Community of Common Destiny for All Mankind เพื่อหลีกเลี่ยงยุทธศาสตร์การปิดล้อมประเทศจีนของประเทศสหรัฐอเมริกา แม้ประเทศจีนจะอ้างว่าประชาคมต่างๆ ที่ประเทศจีนเสนอมีความแตกต่างจากประชาคมยุโรปเนื่องจากไม่มีกรอบทางกฎหมาย แต่เป็นประชาคมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสมาชิกที่อยู่ในประชาคมเดียวกันที่มีค่านิยมเหมือนกันและอัตลักษณ์ร่วมกัน

การจัดตั้งประชาคมดังกล่าวมีลักษณะแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยผ่านการติดต่อสื่อสาร การส่งเสริมความร่วมมือและการบูรณาการทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างอัตลักษณ์ร่วมกัน

นอกจากนี้ “Belt and Road” จะช่วยสร้างประชาคมจีน-อาเซียนด้วย เนื่องจากการสร้างระเบียงเศรษฐกิจจีน-อินโดจีนและเส้นทางสายไหมทางทะเลจะนำผลประโยชน์มาสู่จีนและประเทศในอาเซียน อันจะทำให้เกิดความไว้วางใจกันมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนในระดับประชาชนมากขึ้น โดยส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ร่วมกันอันนำไปสู่รากฐานสำคัญในการสร้างประชาคมในอนาคต

การที่จีนพยายามเสนอความผันให้แก่ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียและยุโรปตามเส้นทางสายไหมทั้งทางบกและทางทะเล โดยให้เหตุผลว่าเป็นการประสานประโยชน์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมร่วมกัน ซึ่งประเทศตามเส้นทางดังกล่าวย่อมได้รับประโยชน์มาก

ในปี ค.ศ. 2014 มูลค่าการค้าระหว่างประเทศจีนกับประเทศตามเส้นทางดังกล่าวมีมูลค่ามากกว่า 1.1 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งคิดเป็น 26% ของยอดมูลค่าการค้าของจีน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแม้นโยบายเส้นทางสายไหมจะเป็นเพียงจุดเริ่มต้น แต่เมื่อพิจารณาถึงประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ประเทศจีนได้รับจากประเทศในแถบเส้นทางสายไหมย่อมมีมูลค่ามหาศาล และบางประเทศที่พึ่งพาประเทศจีนต่างก็ถูกครอบงำจนเกิดความหวาดระแวงและมีการต่อต้านจีนอีกด้วย

ดังนั้นข้อเสนอที่ประเทศจีนพยายามจะโน้มน้าวและสร้างความน่าเชื่อถือต่อประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียและยุโรปตามเส้นทางสายไหมทั้งทางบกและทางทะเลให้เข้ามาร่วมมือและสนับสนุนนโยบายเส้นทางสายไหมของประเทศจีนอาจไม่สำเร็จเนื่องจากบริบทของรัฐบาลสมัยใหม่ที่มีเส้นเขตแดนชัดเจน ประกอบกับอุปสรรคทางระบบการเมืองของแต่ละประเทศที่มีความหลากหลาย อีกทั้งความหวาดระแวงและการขาดความเชื่อมั่นในการจัดสรรประโยชน์ในอนาคต จึงเป็นเหตุผลประกอบหลายประการที่ทำให้เกิดอุปสรรคในการรื้อฟื้นการดำเนินนโยบายเส้นทางสายไหม เพื่อเชื่อมโยงทางการค้าของโลกยุคใหม่โดยมีประเทศจีนเป็นศูนย์กลาง

กล่าวโดยสรุป การดำเนินนโยบายเส้นทางสายไหมในยุคศตวรรษที่ 21 (One Belt and One Road) ถือเป็นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจีนเพื่อแข่งขันกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของโลกตะวันตก โดยพยายามเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและขยายอิทธิพลไปสู่ประเทศบนเส้นทางสายไหม ซึ่งเป็นการสร้างพื้นฐานเพื่อขยายประเทศจีนให้ยิ่งใหญ่ โดยเสนอความร่วมมือทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เพื่อร่วมกันสร้างสันติภาพมิตรภาพและประโยชน์ระหว่างกันกับประเทศต่างๆ ตามเส้นทางดังกล่าว

หากนโยบายเส้นทางสายไหมของประเทศจีนประสบความสำเร็จ โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจีนจะมีความมั่นคงทั้งในด้านเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน จนไม่มีชาติใดในโลกที่จะสร้างความแตกแยกได้อีก ประเทศจีนจะผงาดขึ้นมาเป็นพญามังกรได้อย่างสง่างามในฐานะอภิมหาอำนาจทางเศรษฐกิจของโลกแทนที่ประเทศสหรัฐอเมริกา

นอกจากนี้แต่ละมณฑลต่างก็ตอบสนองนโยบายของประธานาธิบดีสีจิ้นผิงเป็นอย่างดี มณฑลที่มียุทธศาสตร์ต่อประเทศไทยมากที่สุด 3 มณฑล ได้แก่

(1) มณฑลกว่างสี ประตูสู่อาเซียน

แผนงานร่วมสร้างเขตเศรษฐกิจเส้นทางสายไหมทางบกและเส้นทางสายไหมทางทะเล ในศตวรรษที่ 21 ของมณฑลกว่างซี ซึ่งเป็นมณฑลที่เชื่อมต่อกับอาเซียนทางบก และเป็นเขตปกครองเดียวทางตะวันตกของประเทศจีนที่ติดทะเลจีน เป็นจุดเชื่อมต่อสำคัญของยุทธศาสตร์ One Belt One Road

ตามแผนงานรัฐบาลท้องถิ่นกว่างซีจะสร้างศูนย์การขนส่งครบวงจรระดับภูมิภาคที่เมืองหนานหนิง ศูนย์ขนส่งทางน้ำระดับภูมิภาคที่อ่าวเป่ย์ปู้ และ “ห้าเส้นทางใหญ่” ได้แก่เส้นทางเชื่อมต่ออาเซียนทางทะเล เส้นทางเชื่อมต่ออาเซียนทางบก เส้นทางต่อยุทธศาสตร์ “One Belt One Road” เส้นทางเชื่อมต่อภาคตะวันตกเฉียงใต้กับภาคกลางตอนใต้ และเส้นทางเชื่อมต่อมณฑลกว่างตง ฮองกง และมาเก๊า โดยจะเริ่มต้นที่ “สองเส้นทางใหญ่ทางเหนือและทางใต้” ทางเหนือคือ เส้นทางหลันโจว – หนานหนิง – เป่ย์ไห่ ส่วนทางใต้คือ เส้นทางหนานหนิง – เวียดนาม – ลาว – ไทย – มาเลเซีย – สิงคโปร์

นอกจากนี้รัฐบาลท้องถิ่นยังจัดตั้งเขตทดลองการค้าเสรีอ่าวเป่ย์ปู้เพื่อเพิ่มความสะดวกในการค้าและการลงทุน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับเมืองท่าของอาเซียน ตลอดจนการสร้างความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมทางทะเลเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมและความมั่นคงทางทะเลกับอาเซียน รวมทั้งบูรณาการพัฒนาทรัพยากรเลียบชายฝั่งทะเล การสร้างกลุ่มท่าเรือสมัยใหม่ การพัฒนาอุตสาหกรรมทางทะเล อาทิ การผลิตอุปกรณ์เครื่องกลการต่อเรือเดินสมุทร การทำประมง เกษตรกรรม การท่องเที่ยว และบริการทางทะเล

ภายหลังความสำเร็จของนิคมอุตสาหกรรมซินโจวจีน-มาเลเซีย (China-Malaysia Qinzhou Industrial Park) ปัจจุบันรัฐบาลท้องถิ่นกว่างซีกำลังเร่งผลักดันโครงการเขตความร่วมมือเศรษฐกิจการค้าจีน-อินโดนีเซียกับระเปียงเศรษฐกิจบูรไน-กว่างซี

(2) มณฑลยูนนาน ประตูสู่ภูมิภาคแม่น้ำโขงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียใต้

เมื่อประเทศจีนประกาศแนวคิด “One Belt and One Road” รัฐบาลท้องถิ่นชวี้สยัทัศน์ที่จะให้มณฑลยูนนานเป็นศูนย์กลางเชื่อมต่อภูมิภาคทั้ง 4 ทิศทาง อันได้แก่

ทิศเหนือเชื่อมถึงตูและซีอันสู่ Northern Silk Road

ทิศใต้ออกด่านบ่อหาน ผ่านลาวเข้าประเทศไทยตามเส้นทางหลวง R3A เข้าประเทศมาเลเซีย และประเทศสิงคโปร์ลงสู่มหาสมุทรแปซิฟิกเชื่อม Maritime Silk Road ซึ่งทำให้มณฑลยูนนานเชื่อมกับ 10 ประเทศในอาเซียน

ทิศตะวันออกเชื่อมกับเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ลหรือฟานจูซานเจียว (Pan-Pearl River Delta (Pan-PRD) ซึ่งประกอบด้วยกว่างตง ไห่หนาน ผู้เจี้ยน หูหนาน เจียงซี เสฉวน

ยูนนาน กวางสี กุ้ยโจว ฮ่อกง และมาเก๊า ครอบคลุมพื้นที่ราว 1 ใน 5 ของประเทศจีนสู่มหาสมุทรแปซิฟิกและเชื่อมกับMaritime Silk Road ที่มณฑลกว่างต้งและมณฑลกว่างสี

ทิศตะวันตกเชื่อมประเทศที่ติดกับมหาสมุทรอินเดีย อาทิ ประเทศพม่า ประเทศอินเดีย และประเทศบังกลาเทศ โดยที่มณฑลยูนนานมีแผนรื้อฟื้นเส้นทาง The Old Stillwell Highway (คุนหมิง-เป่าซาน-ด่านโหวเฉียว-มิตจิน่า (เมียนมาร์)-กัลกัตตา (อินเดีย)) หรือเส้นทางSouthern Silk Road ซึ่งไปเชื่อมกับMaritime Silk Road ที่กัลกัตตาอีกด้วย

แนวคิด “One Belt One Road” สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ “ป้อมหัวสะพาน” ของมณฑลยูนนานที่มีอยู่เดิม ซึ่งกำหนดให้มณฑลยูนนานเป็นประตูการค้าทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศจีนที่เชื่อมมณฑลตอนในของจีนกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียใต้ การฟื้นฟูของเส้นทางสายไหมจึงเท่ากับเป็นการตอกย้ำความเป็นมณฑลที่มีจุดเด่นด้านภูมิศาสตร์ของมณฑลยูนนานมากยิ่งขึ้น

(3) มณฑลกว่างต้ง มณฑลที่มีความร่วมมือกับต่างประเทศที่อยู่ตามเส้นทาง One Belt One Road

มณฑลกว่างต้งเป็นมณฑลที่ตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลของจีน ซึ่งมีเมืองกวางโจวเป็นเมืองท่าแต่โบราณ และเป็นเส้นทางสายไหมทางทะเลในสมัยโบราณ โดยคนจีนจะอพยพผ่านท่าเรือกวางโจวไปพำนักตามประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยด้วย

ปัจจุบันมณฑลกว่างต้งเป็นมณฑลที่ตอบสนองข้อเสนอ One Belt One Road เป็นอย่างดี การตั้งกองทุนเส้นทางสายไหม เพื่อส่งเสริมความร่วมมือเศรษฐกิจการค้ากับต่างประเทศทำให้มณฑลกว่างต้งกลายเป็นเมืองที่มีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับประเทศต่างๆ มีการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ สังคมกับประเทศตามเส้นทางOne Belt One Road มากที่สุดของจีน

ในปี ค.ศ. 2015 มณฑลกว่างต้งมีการลงทุนโดยตรงกับต่างประเทศมากถึง 25,920 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในขณะที่มูลค่าการค้าไทย-จีน ประมาณ 74,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มูลค่าการค้าระหว่างมณฑลกว่างต้งกับประเทศไทยมากถึง 24,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเป็นหนึ่งในสามของมูลค่าการค้าไทย-จีน ดังนั้นมณฑลกว่างต้งจึงเป็นมณฑลหนึ่งที่ประเทศควรต้องให้ความสนใจในการลงทุน

บทที่ 4 กฎหมายเกี่ยวกับการลงทุนในประเทศจีน¹

สำหรับนักลงทุนที่จะไปลงทุนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน จะต้องทำความเข้าใจองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวกับการตรากฎหมาย ระบบกฎหมาย โครงสร้างกฎหมาย ประเภทและชนิดของกฎหมายของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนก่อน เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจกับกฎหมายในแต่ละประเภท

องค์กรที่มีอำนาจสูงสุดของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน คือพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศจีน (共产党) ซึ่งเป็นผู้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ เมื่อพรรคกำหนดยุทธศาสตร์แล้ว สภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ (中央人民代表大会) ก็จะกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อให้บรรลุตามยุทธศาสตร์ที่พรรคได้กำหนดไว้ เมื่อแผนพัฒนาฯ ได้ผ่านการเห็นชอบแล้ว รัฐบาลประชาชน (中央人民政府) ก็จะกำหนดนโยบายและมาตรการเพื่อผลักดันให้การบริหารประเทศให้บรรลุแผนและยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ เครื่องมือสำคัญในการบริหารประเทศก็คือกฎหมาย (法律)

องค์กรที่มีอำนาจหน้าที่บัญญัติกฎหมายของจีน มี 2 ระดับ

องค์กรที่มีอำนาจหน้าที่บัญญัติกฎหมายของจีน มี 2 ระดับ กล่าวคือ ระดับประเทศ (中央) และระดับท้องถิ่น (地方) การออกกฎหมายเพื่อผลักดันนโยบายระดับประเทศ จะออกโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ และรัฐบาลประชาชน (สำนักนายกรัฐมนตรี และกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ) สภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติเป็นองค์กรสูงสุดในการตรากฎหมาย (法律) ซึ่งได้แก่กฎหมายรัฐธรรมนูญ (宪法) กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (民商法) กฎหมายปกครอง (行政法) กฎหมายเศรษฐกิจ (经济法) กฎหมายสังคม (社会法) กฎหมายอาญา (刑法) กฎหมายวิธีพิจารณาความ (诉讼法) รวม 7 หมวด ซึ่งถือเป็นกฎหมายระดับสูงสุดของประเทศและผลบังคับใช้ทั่วประเทศ

สำนักนายกรัฐมนตรีและกระทรวงต่างๆ ซึ่งเป็นระดับบริหารมีอำนาจหน้าที่ในการตรากฎระเบียบบริหาร (行政法规) เพื่อใช้เป็นมาตรการในการบริหารนโยบายของแต่ละกระทรวง มีผล

¹ เนื้อหาบทที่ 4 เป็นการรวบรวมและสรุปจากกฎหมาย กฎระเบียบบริหาร กฎระเบียบท้องถิ่น และกฎระเบียบบริหารท้องถิ่นต่างๆ โดยจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อความเข้าใจง่ายสำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้ด้านพื้นฐานกฎหมายจีน

บังคับใช้ทั่วประเทศ กฎระเบียบบริหารจะตราโดยชัดหรือแย้งกับกฎหมายที่ออกโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติไม่ได้

การออกกฎหมายเพื่อผลักดันนโยบายระดับท้องถิ่นจะออกได้โดยสภาผู้แทนประชาชนระดับท้องถิ่น (地方各级人民代表大会) ประกอบด้วย 3 ระดับ คือระดับที่ 1 ระดับมณฑล เขตปกครองตนเอง มหานคร (省, 自治区, 直辖市) ระดับที่ 2 เมือง แขวงปกครองตนเอง เขต (市, 自治州, 区) ระดับที่ 3 ระดับอำเภอ (县) มีอำนาจหน้าที่ตรากฎระเบียบท้องถิ่น (地方法规) เพื่อบังคับใช้ในการผลักดันแผนพัฒนาฯ ของท้องถิ่นนั้นๆ มีผลบังคับใช้ภายในพื้นที่เขตปกครองของสภาประชาชนท้องถิ่นนั้นๆ เท่านั้น

รัฐบาลประชาชนระดับท้องถิ่น (地方各级人民政府) ประกอบด้วย 3 ระดับ คือ ระดับที่ 1 ระดับมณฑล เขตปกครองตนเอง มหานคร (省, 自治区, 直辖市) ระดับที่ 2 เมือง แขวงปกครองตนเอง เขตของมหานคร (市, 自治州, 区) ระดับที่ 3 ระดับอำเภอ (县) มีอำนาจหน้าที่ตรากฎระเบียบบริหารท้องถิ่น (地方行政法规) เพื่อบังคับใช้ในการผลักดันนโยบายของรัฐบาลของท้องถิ่นนั้นๆ มีผลบังคับใช้ภายในพื้นที่เขตปกครองของรัฐบาลประชาชนท้องถิ่นนั้นๆ เท่านั้น

โครงสร้างและระบบกฎหมายจีนในปัจจุบัน แบ่งเป็นสองระดับ คือ

- (ก) กฎหมายระดับประเทศ มีผลบังคับใช้ทั่วประเทศ ซึ่งตราโดย
 - สภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ
 - สำนักนายกรัฐมนตรีและกระทรวงทบวงกรม
 - คำวินิจฉัยข้อกฎหมายของศาลประชาชนสูงสุด (司法解释) ตามกฎหมายจีนให้ถือว่า มีผลบังคับเหมือนกับกฎหมาย ทั้งนี้เป็นการนำเอาหลักกฎหมายของจารีตประเพณี (Common Law) มาอุดช่องว่างกฎหมายระบบลายลักษณ์อักษร (Civil Law) ของจีน ในกรณีที่กฎหมายลายลักษณ์อักษรที่ตราออกมาแล้วไม่ครอบคลุมถึงสภาพเศรษฐกิจใหม่ๆ ที่แปรเปลี่ยนไป
 - สนธิสัญญาระหว่างประเทศ (国际条约) เมื่อประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ทำสนธิสัญญา ไม่ว่าทวิภาคีหรือพหุภาคีกับต่างประเทศ และได้ผ่านความเห็นชอบจากสภาประชาชนแห่งชาติแล้ว ย่อมมีศักดิ์และสิทธิเหมือนกฎหมาย และสามารถบังคับใช้ได้ทั่วประเทศ
- (ข) กฎหมายระดับท้องถิ่น มีผลบังคับใช้ในเขตปกครองพื้นที่ของท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งตราโดย
 - สภาผู้แทนประชาชนระดับท้องถิ่น

- รัฐบาลท้องถิ่น
- กฎระเบียบของเขตเศรษฐกิจพิเศษ (经济特区法规)
- กฎหมายของเขตบริหารพิเศษ (特别行政区的规范法律) ซึ่งได้แก่เขตบริหารพิเศษฮ่องกงและเขตบริหารพิเศษมาเก๊า

โครงสร้างระบบยุติธรรม

- (ก) ศาลประชาชนสูงสุด (最高人民法院) มีแห่งเดียว ตั้งอยู่ที่มณฑลปักกิ่ง
- (ข) ศาลระดับท้องถิ่น (地方各级人民法院) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ
 - ศาลประชาชนชั้นสูง (高级人民法院)
 - ศาลประชาชนชั้นกลาง (中级人民法院)
 - ศาลประชาชนพื้นฐาน (基层人民法院)

ศาลทั้ง 3 ระดับนี้ จะจัดตั้งขึ้นในทุกมณฑล (เขตปกครองตนเอง มหานคร) เมือง (แคว้นปกครองตนเอง เขตของมหานคร) ระดับอำเภอ

(ค) ศาลประชาชนชำนาญเฉพาะด้าน (专门人民法院) ซึ่งได้แก่ ศาลทหาร (军事法院) ศาลคดีป่าไม้ (森林法院) ศาลพาณิชย์นาวี (海事法院) ศาลคดีขนส่งทางรถไฟ (铁路运输法院)

(ง) ศาลยุติธรรมของเขตบริหารพิเศษ (特别行政区法院) ศาลยุติธรรมประจำเขตบริหารพิเศษฮ่องกงและมาเก๊า มีอิสระในการพิจารณาคดีตามระบบกฎหมายของตนเอง คำพิพากษาของศาลสูงสุดประจำเขตบริหารพิเศษถือว่าถึงที่สุด ซึ่งศาลประชาชนของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนไม่อาจที่จะมาทำการทบทวนได้

ระบบการระงับข้อพิพาท

(ก) การเจรจาต่อรอง (谈判) เป็นรูปแบบพื้นฐานที่นิยมทั่วไปในวงการการทำธุรกิจของชาวจีน

(ข) การไกล่เกลี่ย (调解) เป็นระบบที่นิยมแพร่หลายในประเทศจีน มีองค์กรไกล่เกลี่ยทุกระดับชั้นและหลายรูปแบบ สามารถระงับข้อพิพาทก่อนเป็นคดีขึ้นสู่ศาลได้ จีนถือว่าเป็นประเทศที่มีระบบไกล่เกลี่ยที่มีประสิทธิภาพมาก

(ค) การอนุญาโตตุลาการ (仲裁) จีนมีสถาบันอนุญาโตตุลาการทุกมณฑล และทุกมหานคร คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการของทุกสถาบันในจีน คู่กรณีที่เป็นประเทศสมาชิกในข้อตกลงว่าด้วยการยอมรับบังคับปฏิบัติตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ สามารถร้องขอต่อศาลให้บังคับตามคำชี้ขาดได้ ซึ่งปัจจุบัน ไทยและจีนต่างก็เป็นสมาชิกในข้อตกลงดังกล่าว

(ง) การฟ้องร้องคดีทางศาล (诉讼) ข้อพิพาทระหว่างคู่กรณี หากไม่อาจไกล่เกลี่ยกันได้ สามารถนำคดีขึ้นฟ้องร้องต่อศาลตามเขตอำนาจของแต่ละศาลที่บัญญัติไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความได้

กรณีที่เป็นคดีอุกฉกรรจ์ หรือเป็นที่สนใจของประชาชน ศาลประชาชนสูงสุดแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน สามารถนำขึ้นมาพิจารณาเป็นกรณีเฉพาะได้ นอกจากนี้ ศาลประชาชนสูงสุดยังมีอำนาจในการตีความข้อกฎหมายที่หน่วยงานต่างๆ เสนอขึ้นมาได้ คำวินิจฉัยชี้ขาดในการตีความกฎหมาย (司法解释) มีผลบังคับหน่วยงานต่างๆ ได้

4.1 กฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรวิสาหกิจทุนต่างชาติในประเทศจีน (วิสาหกิจร่วมทุนวิสาหกิจร่วมประกอบการ วิสาหกิจทุนต่างชาติ) (三资企业)

นักลงทุนต่างชาติที่ประสงค์จะเข้าไปประกอบกิจการทางธุรกิจและการลงทุนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สามารถกระทำได้ทั้งในรูปบุคคล (个人) คณะบุคคล (合伙) และนิติบุคคล (法人) การกระทำในฐานะคณะบุคคลสามารถทำได้ในรูปสัญญาหุ้นส่วน (合伙合同) การประกอบกิจการในรูปนิติบุคคล จะต้องจดทะเบียนตามกฎหมายต่อสำนักงานบริหารและกำกับอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม (中华人民共和国工商行政管理局) การจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลของนักลงทุนต่างชาติสามารถทำได้ในสามรูปแบบ ได้แก่ วิสาหกิจประเภทร่วมทุน (合资经营企业) วิสาหกิจร่วมประกอบการ วิสาหกิจทุนต่างชาติ (外资企业) เมื่อวิสาหกิจสามรูปแบบนี้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลแล้ว จะมีลักษณะเป็นบริษัทจำกัดความรับผิด (有限责任公司) ซึ่งหมายความว่า ผู้ร่วมทุนแต่ละฝ่ายอยู่ในฐานะเป็นหุ้นส่วนกัน และจำกัดความรับผิดไม่เกินทุนที่จดทะเบียนไว้ (เว้นแต่หุ้นส่วนแต่ละฝ่ายจะไปทำการค้าประกันหนี้เป็นการส่วนตัว) บริษัทจำกัดความรับผิดดังกล่าวนี้ มีลักษณะเป็นห้างหุ้นส่วนจึงไม่มีจำนวนหุ้น (股份) แต่เป็นอัตราสัดส่วนการลงทุน บริษัทจำกัดความรับผิดจึงไม่สามารถจดทะเบียนเป็นบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ได้

4.1.1 กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจร่วมทุนระหว่างจีนกับต่างชาติของประเทศไทย ประชาชนจีน (中华人民共和国外资经营法)

การจดทะเบียนเป็นบริษัทร่วมทุน (合资经营公司) จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจร่วมทุนระหว่างจีนกับต่างชาติของประเทศไทยประชาชนจีน ซึ่งออกโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับทั่วประเทศ ประกาศใช้ครั้งแรกเมื่อ 1 กรกฎาคม 2552 ปรับปรุงครั้งล่าสุดเมื่อปี 2556 (หาวันเดือนปีที่ปรับปรุง)

การจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทร่วมทุน มีเงื่อนไขสำคัญดังนี้

(1) ผู้ร่วมทุนต่างชาติและผู้ร่วมทุนชาวจีนจะต้องทำสัญญาร่วมทุน (合资合同) และข้อบังคับของบริษัทร่วมทุน (合资公司章程) พร้อมด้วยข้อเสนอโครงการ (立项) ต่อหน่วยงานที่มีอำนาจ (主管单位) เพื่อพิจารณาอนุมัติ เมื่อได้รับหนังสืออนุมัติโครงการแล้ว จะต้องยื่นต่อสำนักงานบริหารและกำกับอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม ภายใน 30 วัน จากนั้น เมื่อจดทะเบียนจัดตั้งเป็นบริษัทร่วมทุนเรียบร้อยแล้ว บริษัทจะต้องยื่นขอเลขภาษีต่อกรมสรรพากร (ระดับมณฑล) แล้วจึงจะสามารถเปิดบัญชีกับธนาคารและดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ของกิจการได้ วิสาหกิจร่วมทุนที่ได้จดทะเบียนเป็นบริษัทร่วมทุนแล้ว จะมีคำต่อท้ายชื่อบริษัทว่าบริษัทจำกัดความรับผิดชอบ (有限责任公司)

(2) ผู้ร่วมทุนต่างชาติจะต้องมีส่วนการลงทุนไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของทุนจดทะเบียนทั้งหมดของบริษัทร่วมทุน ผู้ร่วมทุนแต่ละฝ่ายมีสิทธิหน้าที่ อำนาจ และการแบ่งปันผลพร้อมทั้งความรับผิดชอบตามอัตราส่วนของทุนที่แต่ละฝ่ายได้จดทะเบียนไว้ ซึ่งผู้ร่วมลงทุนแต่ละฝ่ายจะจำกัดความรับผิดชอบไม่เกินอัตราส่วนของทุนจดทะเบียนที่ตนได้ลงทุนไว้

(3) ประธานกรรมการของบริษัทจะเป็นผู้แทนโดยชอบด้วยกฎหมายของบริษัทร่วมทุน สามารถกระทำการแทนบริษัทร่วมทุนได้

(4) บริษัทร่วมทุนสามารถจัดตั้งสาขาของบริษัทหรือสาขาย่อยของบริษัทนอกประเทศจีนได้

(5) การประกอบกิจการของบริษัทร่วมทุน จะมีระยะเวลาเท่ากับสัญญาร่วมทุน เมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามสัญญาร่วมทุน หากผู้ร่วมทุนทุกฝ่ายประสงค์จะขยายระยะเวลาการร่วมทุนออกไป จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาร่วมทุนและข้อบังคับของบริษัทร่วมทุน พร้อมกับยื่นคำร้องต่อหน่วยงานที่มีอำนาจก่อนสัญญาร่วมทุนสิ้นสุดไม่น้อยกว่า 180 วัน ซึ่งหน่วยงานที่มีอำนาจจะทำการตรวจสอบและแจ้งผลให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายใน 30 วันนับจากวันที่ได้รับหนังสือคำขอ

4.1.2 กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจร่วมประกอบการระหว่างจีนกับต่างชาติของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国中外合作经营企业法)

การจดทะเบียนเป็นบริษัทร่วมประกอบการ (合作经营公司) จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจร่วมประกอบการระหว่างจีนกับต่างชาติของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งออกโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับทั่วประเทศ ประกาศใช้ครั้งแรกเมื่อ 13 เมษายน พ.ศ. 2531 ปรับปรุงครั้งล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. 2557

สำหรับวิสาหกิจร่วมประกอบการ สามารถทำได้สองรูปแบบ คือ วิสาหกิจร่วมประกอบการในรูปแบบสัญญาโดยไม่ต้องจดทะเบียนซึ่งมีสถานะเป็นคณะบุคคล กับ วิสาหกิจร่วมประกอบการที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ซึ่งเรียกว่า บริษัทร่วมประกอบการ

การจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทร่วมประกอบการ มีเงื่อนไขสำคัญดังนี้

(1) ผู้ร่วมทุนต่างชาติและผู้ร่วมทุนชาวจีนจะต้องทำสัญญาร่วมประกอบการ (合作合同) และข้อบังคับของบริษัทร่วมประกอบการ (合作公司章程) พร้อมด้วยข้อเสนอโครงการ (立项) ต่อหน่วยงานที่มีอำนาจ (主管单位) เพื่อพิจารณาอนุมัติ เมื่อได้รับหนังสืออนุมัติโครงการแล้ว จะต้องยื่นต่อสำนักงานบริหารและกำกับอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมภายใน 30 วัน จากนั้น เมื่อจดทะเบียนจัดตั้งเป็นบริษัทร่วมประกอบการเรียบร้อยแล้ว บริษัทจะต้องยื่นขอเลขภาษีต่อกรมสรรพากร (ระดับมณฑล) แล้วจึงจะสามารถเปิดบัญชีกับธนาคารและดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ของกิจการได้ วิสาหกิจร่วมประกอบกิจการที่ได้จดทะเบียนเป็นบริษัทร่วมประกอบกิจการแล้ว จะมีคำต่อท้ายชื่อบริษัทว่าบริษัทจำกัดความรับผิด (有限责任公司)

(2) ผู้ร่วมประกอบการแต่ละฝ่ายจะต้องกำหนดวิธีการลงทุน ขอบเขตอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ การแบ่งผลประโยชน์ไว้ชัดเจนในสัญญาร่วมประกอบการ ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องเป็นไปตามอัตราส่วนของทุนที่ได้ลงทุนไป ความรับผิดชอบและการแบ่งผลประโยชน์ก็เช่นเดียวกัน จะแบ่งตามข้อกำหนดที่ได้ระบุไว้ในสัญญาซึ่งมิได้ยึดถืออัตราส่วนของทุนเป็นเกณฑ์

(3) ประธานกรรมการของบริษัทจะเป็นผู้แทนโดยชอบด้วยกฎหมายของบริษัทร่วมประกอบการ สามารถกระทำการแทนบริษัทร่วมประกอบการได้

(4) หากสัญญาร่วมประกอบการมีข้อกำหนดให้คู่สัญญาฝ่ายต่างชาติได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนในทรัพย์สินถาวรก่อนการจ่ายภาษี ข้อกำหนดดังกล่าวจะต้องแจ้งแก่หน่วยงานที่กำกับดูแลด้านการเงินและภาษีเพื่อทำการตรวจสอบและอนุมัติก่อน

(5) การประกอบกิจการของบริษัทร่วมประกอบการ จะมีระยะเวลาเท่ากับสัญญาร่วมประกอบการ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามสัญญาร่วมประกอบการ หากผู้ร่วมประกอบการทุกฝ่ายประสงค์จะขยายระยะเวลาการร่วมประกอบการออกไป จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาร่วมประกอบการและข้อบังคับของบริษัทร่วมประกอบการ พร้อมกับยื่นคำร้องต่อหน่วยงานที่มีอำนาจก่อนสัญญาร่วมประกอบการสิ้นสุดไม่น้อยกว่า 180 วัน ซึ่งหน่วยงานที่มีอำนาจจะทำการตรวจสอบและแจ้งผลให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายใน 30 วันนับจากวันที่ได้รับหนังสือคำขอ

4.1.3 กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจทุนต่างชาติของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国外资企业法)

การจดทะเบียนเป็นบริษัททุนต่างชาติ (外资经营公司) โดยนักลงทุนต่างชาติเป็นผู้ลงทุนทั้งหมด จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจทุนต่างชาติของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งออกโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับทั่วประเทศ ประกาศใช้ครั้งแรกเมื่อวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2529 ปรับปรุงครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2558

การจดทะเบียนจัดตั้งบริษัททุนต่างชาติ มีเงื่อนไขสำคัญดังนี้

(1) นักลงทุนต่างชาติจะต้องเสนอข้อเสนอโครงการต่อหน่วยงานที่มีอำนาจเพื่อพิจารณาอนุมัติ เมื่อได้รับหนังสืออนุมัติโครงการแล้ว จะต้องยื่นหนังสืออนุมัติต่อสำนักงานบริหารและกำกับอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมภายใน 30 วัน จากนั้น เมื่อจดทะเบียนจัดตั้งเป็นบริษัททุนต่างชาติเรียบร้อยแล้ว บริษัทจะต้องยื่นขอเลขภาษีต่อกรมสรรพากร (ระดับมณฑล) แล้วจึงจะสามารถเปิดบัญชีกับธนาคารและดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ของกิจการได้ วิสาหกิจทุนต่างชาติที่ได้จดทะเบียนเป็นบริษัททุนต่างชาติแล้ว จะมีคำต่อท้ายชื่อบริษัทว่าบริษัทจำกัดความรับผิด (有限责任公司)

(2) ผู้ลงทุนต่างชาติจะเป็นผู้มีสิทธิ หน้าที่ อำนาจ ความรับผิด และแบ่งผลกำไรแต่เพียงผู้เดียว แต่ความรับผิดจะไม่เกินจำนวนทุนที่ได้ลงทุนไปทั้งหมด

(3) ประธานกรรมการของบริษัทจะเป็นผู้แทนโดยชอบด้วยกฎหมายของบริษัททุนต่างชาติ สามารถกระทำการแทนบริษัททุนต่างชาติได้

(4) การประกอบกิจการของบริษัททุนต่างชาติ จะมีระยะเวลาเท่ากับโครงการที่ได้รับอนุมัติ เมื่อครบกำหนดตามโครงการ หากผู้ลงทุนต่างชาติ มีความจำเป็นจะต้องขยายระยะเวลาการประกอบกิจการของบริษัททุนต่างชาติออกไป จะต้องยื่นคำร้องต่อหน่วยงานที่มีอำนาจก่อนโครงการสิ้นสุดไม่น้อยกว่า 180 วัน ซึ่งหน่วยงานที่มีอำนาจจะทำการตรวจสอบและแจ้งผลให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายใน 30 วันนับจากวันที่ได้รับหนังสือคำขอ

4.2 กฎหมายเกี่ยวกับบริษัทจำกัด

วิสาหกิจที่จัดตั้งในรูปบริษัทจำกัด (股份有限公司) มีความแตกต่างจากวิสาหกิจที่จัดตั้งในรูปบริษัทจำกัดความรับผิดชอบ (有限责任公司) การจัดตั้งบริษัทจำกัดจะต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทจำกัดของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国公司法) ซึ่งตราโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม ค.ศ. 1993 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1994 และมีการปรับปรุงครั้งล่าสุดในปี ค.ศ. 2014 ซึ่งบริษัทจำกัด (股份有限公司) และบริษัทจำกัดความรับผิดชอบ (有限责任公司) มีลักษณะบางส่วนที่เหมือนกันแต่มีบางส่วนที่แตกต่างกัน ส่วนที่เหมือนกันคือ ผู้ถือหุ้นของบริษัทจำกัดและบริษัทจำกัดความรับผิดชอบก็จำกัดความรับผิดชอบภายในวงเงินที่ตนได้จดทะเบียนไว้

4.2.1 ความแตกต่างระหว่างบริษัทจำกัด (股份有限公司) และบริษัทจำกัดความรับผิดชอบ (有限责任公司)

- (1) การจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำกัดความรับผิดชอบค่อนข้างจะไม่ซับซ้อนเป็นเพียงการตกลงระหว่างหุ้นส่วนด้วยกันเอง
- (2) การระดมทุนของบริษัทจำกัดสามารถระดมทุนจากสาธารณะชนได้
- (3) จำนวนผู้ถือหุ้น บริษัทจำกัดความรับผิดชอบจะประกอบด้วยผู้ถือหุ้นจำนวน 2 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 50 คน ส่วนบริษัทจำกัดจะไม่มีจำกัดจำนวนผู้ถือหุ้น
- (4) การโอนหุ้น ผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดความรับผิดชอบจะโอนหุ้น (อัตราส่วนการลงทุน) ของตนเองให้แก่บุคคลภายนอก มักจะถูกกำหนดเงื่อนไขอย่างเข้มงวดในข้อบังคับของบริษัทจำกัดความรับผิดชอบ เพราะเป็นการร่วมลงทุนเนื่องจากเชื่อใจกัน ส่วนการโอนหุ้นของผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดค่อนข้างจะมีความยืดหยุ่นเพราะเป็นการโอนระหว่างผู้ถือหุ้น ซึ่งอาจจะไม่รู้จักกันก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมาย
- (5) หลักฐานการลงทุน สำหรับบริษัทจำกัดความรับผิดชอบจะออกหลักฐานการลงทุนให้แก่ผู้ถือหุ้น ซึ่งไม่สามารถที่จะโอนเปลี่ยนมือกันได้ แต่หลักฐานการลงทุนของบริษัทจำกัดจะมีลักษณะเป็นใบหุ้นสามารถโอนเปลี่ยนมือกันได้คล่องกว่า
- (6) คณะกรรมการของบริษัท บริษัทจำกัดความรับผิดชอบ ประกอบด้วยผู้ร่วมลงทุนมีจำนวนจำกัด ผู้ร่วมลงทุนมักจะดำรงตำแหน่งกรรมการของบริษัท อำนาจของกรรมการและอำนาจบริหารมักจะไม่แยกจากกัน ส่วนบริษัทจำกัดมีผู้ถือหุ้นจำนวนมากและไม่กระจุกตัว การเรียกประชุมกรรมการ การแต่งตั้ง

กรรมการของบริษัทอาจจะมีได้แต่งตั้งจากผู้ลงทุนมักจะแต่งตั้งจากบุคคลภายนอกที่มีความสามารถ
อำนาจการบริหารมักจะไม่กระจุกตัวอยู่ที่อำนาจของผู้ลงทุน

(7) งบการเงินของบริษัท งบการเงินของบริษัทจำกัดความรับผิดชอบ ซึ่งประกอบด้วยผู้ลงทุนมี
จำนวนจำกัด เมื่อผ่านการตรวจสอบจากผู้ตรวจสอบบัญชีแล้ว ไม่จำเป็นต้องประกาศให้สาธารณชนทราบ
สามารถยื่นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้โดยตรง ส่วนงบการเงินของบริษัทจำกัดซึ่งประกอบด้วยผู้ถือหุ้นซึ่ง
เป็นสาธารณชนจำนวนมาก เมื่อผ่านการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบบัญชีแล้ว จะต้องประกาศให้
สาธารณชนทราบ เมื่อไม่มีการโต้แย้งคัดค้านจึงจะสามารถยื่นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้

(8) วิสาหกิจทุนต่างชาติที่จดทะเบียนเป็นบริษัทร่วมทุน บริษัทร่วมประกอบการหรือบริษัท
ทุนต่างชาติ โดยหลักการแล้วจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทจำกัดของประเทศสาธารณรัฐ
ประชาชนจีนเว้นแต่กฎหมายของวิสาหกิจประเภทนั้นๆ จะกำหนดไว้เป็นเฉพาะที่แตกต่างไปจาก
กฎหมายว่าด้วยบริษัทจำกัดก็ให้บังคับตามกฎหมายวิสาหกิจนั้นๆ

4.2.2 การจัดตั้งบริษัทจำกัด

- (1) ผู้เริ่มก่อการจะต้องมีอย่างน้อย 5 คน จำนวนเกินครึ่งหนึ่งจะต้องมีถิ่นที่อยู่ในประเทศจีน
- (2) ข้อบังคับของบริษัท ผู้เริ่มก่อการจะต้องร่างข้อบังคับของบริษัทเสนอที่ประชุมใหญ่ของผู้
ถือหุ้นเพื่ออนุมัติ
- (3) ชื่อบริษัทจะต้องไม่ขัดกับข้อกำหนดและกฎระเบียบบริหาร
- (4) บริษัทจะต้องมีทุนจดทะเบียนและมีสถานที่ประกอบการถาวรและมีเงื่อนไขที่จะสามารถ
ประกอบกิจการได้ตามที่กฎหมายกำหนด
- (5) หากการประกอบธุรกิจของบริษัทจำกัดมีกฎหมายหรือกฎระเบียบกำหนดเงื่อนไขต้อง
ได้รับอนุญาตหรืออนุมัติจากหน่วยงานใดแล้ว ก่อนจัดตั้งบริษัท ผู้ก่อการจะต้องดำเนินการตาม
กฎระเบียบบริหารของหน่วยงานนั้นๆ ให้ได้รับใบอนุญาตก่อน
- (6) เมื่อมีการชำระมูลค่าหุ้นครบตามจำนวนแล้ว ให้ยื่นจดทะเบียนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ในกรณีที่การจัดตั้งบริษัทจำกัดที่ประสงค์จะระดมทุนจากบุคคลภายนอก จะต้องประชุมผู้ถือหุ้นของ
บริษัทและให้กรรมการที่ได้รับเลือกจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นยื่นจดทะเบียนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใน
30 วัน หลังจากได้มีการประชุมผู้ถือหุ้นแล้ว

(7) การลงทุนสามารถลงทุนด้วยเงิน ทรัพย์สิน สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา สิทธิในการใช้ที่ดินสำหรับการลงทุนด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาและสิทธิในการใช้ที่ดินจะต้องมีองค์กรที่น่าเชื่อถือเป็นผู้ประเมิน โดยเฉพาะการใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเป็นมูลค่าในการลงทุนนั้น จะต้องไม่เกินกว่าร้อยละ 20 ของทุนจดทะเบียนทั้งหมด (เว้นแต่กฎหมายและกฎระเบียบบริหารจะได้กำหนดสิทธิในเทคโนโลยีขั้นสูงไว้เป็นพิเศษ) การใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาลงทุนจะต้องจดทะเบียนโอนสิทธิให้เป็นของบริษัท ทำนองเดียวกันการใช้สิทธิในการใช้ที่ดินเป็นการลงทุนก็ต้องโอนสิทธิการใช้ที่ดินดังกล่าวเป็นของบริษัทด้วย

(8) เมื่อจัดตั้งบริษัทแล้ว บริษัทจะต้องออกใบหุ้นให้แก่ผู้ถือหุ้นทุกคนตามจำนวนหุ้นที่ถือ

(9) ข้อจำกัดในการโอนหุ้น ผู้เริ่มก่อการไม่สามารถที่จะโอนหุ้นที่ตนถืออยู่ให้แก่บุคคลภายนอกได้ ภายใน 3 ปี นับแต่วันก่อตั้งบริษัท กรรมการ ผู้กำกับและผู้จัดการก็ไม่สามารถโอนหุ้นของตนเองที่ถืออยู่ให้แก่บุคคลภายนอกได้ในระหว่างที่รับตำแหน่งหน้าที่ สำหรับผู้ถือหุ้นทั่วไปสามารถที่จะโอนหุ้นให้บุคคลภายนอกได้อย่างอิสระ

(10) บริษัทจำกัดความรับผิดชอบที่จะไปลงทุนในนิติบุคคลอื่นได้ และจะลงทุนเกินกว่าร้อยละ 50 ของสินทรัพย์สุทธิของบริษัทไม่ได้

(11) บริษัทจำกัดสามารถที่จะตั้งสาขาของบริษัทหรือจะจัดตั้งบริษัทลูกขึ้นมาใหม่ก็ได้ บริษัทจะต้องรับผิดชอบในการประกอบกิจการของสาขา แต่บริษัทจำกัดไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบในกิจการของบริษัทลูก เนื่องจากบริษัทลูกมีสถานภาพเป็นนิติบุคคลต่างหาก

(12) การจัดสรรกำไร เมื่อบริษัทได้กำไรสุทธิหลังหักภาษีแล้ว บริษัทจะต้องจัดสรรเงินจำนวน 10% ของกำไรสุทธิเข้ากองทุนสำรองตามที่กฎหมายกำหนด (公积金) และจัดสรรจำนวนร้อยละ 5-10 ของกำไรสุทธิเข้ากองทุนสาธารณะประโยชน์ (公益金)

4.2.3 การจัดตั้งสาขาของบริษัทต่างประเทศในจีน

การจัดตั้งสาขาของบริษัทต่างประเทศในจีนจะต้องทำการยื่นขอจดทะเบียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้รับอนุมัติและทำการจดทะเบียนจนได้รับใบประกอบกิจการ (营业执照) จึงจะดำเนินการได้ สาขาของบริษัทต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการในประเทศจีนไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายจีน บริษัทต่างประเทศจะต้องรับผิดชอบในการประกอบกิจการต่างๆ ของสาขาในประเทศจีน เมื่อบริษัทต่างประเทศจะยกเลิกสาขาของตน บริษัทต่างประเทศจะต้องรับผิดชอบ ชดใช้ชำระหนี้สินทั้งหมดที่สาขาได้ก่อให้เกิดขึ้น ก่อนการชำระหนี้เสร็จสิ้นบริษัทต่างประเทศไม่อาจที่จะจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สินหรือสิทธิประโยชน์ใดๆ ของสาขาออกนอกประเทศจีนได้

4.3 กฎหมายว่าด้วยการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าและกักกันโรคพืช

4.3.1 กฎหมายตรวจสอบและกักกันโรคเพื่อการนำเข้าและส่งออกของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ในการลงทุนทำการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ใดๆ ในประเทศจีน รวมทั้งการนำเข้าส่งออกสินค้า ผลิตภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ใดๆ เข้าสู่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนหรือส่งออกจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน จะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและกฎระเบียบบริหารดังต่อไปนี้

- กฎหมายตรวจสอบและกักกันโรคเพื่อการนำเข้าและส่งออกของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国进出口商品检验法) ซึ่งตราโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 1989 และข้อกำหนดว่าด้วยการบังคับใช้กฎหมายตรวจสอบและกักกันโรคเพื่อการนำเข้าและส่งออกซึ่งประกาศโดยสำนักนายกรัฐมนตรีและมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม ค.ศ. 2005

- กฎหมายคุณภาพผลิตภัณฑ์ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国产品质量法) ตราโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติประกาศบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 กันยายน ค.ศ. 1993

- กฎหมายว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานของสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国标准化法) ตราโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติประกาศบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 1989

4.3.1(1) มาตรฐานสินค้าของประเทศจีน

แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

(1) มาตรฐานแห่งชาติ (National Standards)

ซึ่งแบ่งเป็น 3 ชนิด ได้แก่

(1.1) มาตรฐานบังคับ ใช้สัญลักษณ์ GB (国家标准) ในกรณีผู้ที่จำหน่ายสินค้าประเภทมาตรฐานบังคับ (compulsory standards) จะต้องได้รับตราสัญลักษณ์ CCC (China Compulsory Certificate) จึงจะนำเข้าหรือส่งออกหรือจำหน่ายในประเทศได้

สินค้าที่ต้องมีเครื่องหมายบังคับ CCC Mark มีทั้งสิ้น 21 กลุ่มสินค้า

กลุ่มที่ 1 ลวดและเคเบิล

กลุ่มที่ 2 สวิตช์ แผงวงจรไฟฟ้า

กลุ่มที่ 3 อุปกรณ์เครื่องใช้แรงดันไฟฟ้าต่ำ

กลุ่มที่ 4 เครื่องกำหนดไฟฟ้าขนาดเล็ก

กลุ่มที่ 5 เครื่องมือไฟฟ้า

กลุ่มที่ 6 เครื่องเชื่อมโลหะ

กลุ่มที่ 7 เครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนและที่คล้ายคลึงกัน

กลุ่มที่ 8 อุปกรณ์เครื่องเสียงและวิดีโอ (แต่ไม่รวมอุปกรณ์ป้องกันเสียงสะท้อนที่ใช้เพื่อการบริการกระจายเสียงและที่ใช้ในยานยนต์)

กลุ่มที่ 9 อุปกรณ์สารสนเทศ

กลุ่มที่ 10 เครื่องอุปกรณ์สำหรับให้แสงสว่างที่ใช้ความดันไฟฟ้าเกิน 36 โวลต์

กลุ่มที่ 11 เครื่องอุปกรณ์โทรคมนาคมรวม

กลุ่มที่ 12 ยานพาหนะและอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย

กลุ่มที่ 13 ผลิตภัณฑ์ยางล้อรถ

กลุ่มที่ 14 กระจกนิรภัย

กลุ่มที่ 15 เครื่องจักรทางการเกษตร

กลุ่มที่ 16 ถูยางอนามัย

กลุ่มที่ 17 เครื่องมือทางการแพทย์

กลุ่มที่ 18 อุปกรณ์ผจญเพลิง

กลุ่มที่ 19 อุปกรณ์สัญญาณกันขโมย

กลุ่มที่ 20 อุปกรณ์เครือข่ายสัญญาณไร้สาย

กลุ่มที่ 21 วัสดุในการตกแต่งและออกแบบภายในอาคาร

(1.2) มาตรฐานสมัครใจ ใช้สัญลักษณ์ GB/T (推荐性国家标准) ในกรณีผู้ที่จำหน่ายสินค้าประเภทมาตรฐานสมัครใจ (Recommended Standards) จะใช้สัญลักษณ์ CQC ได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(1.3) มาตรฐานชี้แนะ ใช้สัญลักษณ์ GB/Z (指导性国家标准)

(2) มาตรฐานอุตสาหกรรม (Professional Standards)

ซึ่งแบ่งเป็นหลายชนิด ตัวอย่างเช่น

(2.1) ใช้สัญลักษณ์ HG ใช้กับสินค้าในกลุ่มยางล่อพาหนะ

(2.2) ใช้สัญลักษณ์ QC ใช้กับสินค้าในกลุ่มยานยนต์

(3) มาตรฐานท้องถิ่น (Local Standards)

ในกรณีที่ไม่มีมาตรฐานแห่งชาติหรือมาตรฐานอุตสาหกรรมรองรับสินค้าประเภทใด สำนักกำกับด้านคุณภาพและเทคนิคในระดับมณฑลสามารถออกมาตรฐานท้องถิ่นเพื่อใช้กับสินค้าที่นำเข้ามาจำหน่ายในท้องถิ่นนั้นๆ ได้ ซึ่งแบ่งออกเป็นมาตรฐานบังคับของท้องถิ่น และมาตรฐานสมัครใจท้องถิ่น

(4) มาตรฐานวิสาหกิจ (Enterprise Standards)

ในกรณีที่ไม่มีมาตรฐานแห่งชาติมาตรฐานอุตสาหกรรมหรือมาตรฐานท้องถิ่นรองรับ สมาคมวิสาหกิจต่างๆ จะกำหนดมาตรฐานขึ้นใช้กับวิสาหกิจที่เป็นสมาชิกภายในหน่วยงานนั้นๆ ได้ เช่น สัญลักษณ์มาตรฐานวิสาหกิจ

4.3.1(2) การตรวจสอบมาตรฐานของสินค้าในการนำเข้าหรือส่งออกหรือจำหน่ายในท้องถิ่น

ในการทำสัญญาสั่งซื้อสินค้าหรือว่าจ้างผลิตสินค้าในประเทศจีนเพื่อส่งออก หรือการขายสินค้าหรือรับจ้างผลิตสินค้าเพื่อนำเข้าไปยังประเทศจีน ในสัญญาจะต้องระบุข้อกำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าให้ชัดเจน มิฉะนั้นอาจจะเกิดปัญหาข้อพิพาทเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าจนเป็นอุปสรรคต่อการประกอบการค้าหรือผลิตสินค้าได้ ตามกฎหมายของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้วางหลักเกณฑ์การตรวจสอบมาตรฐานสินค้าไว้ดังนี้

(1) สินค้าที่กฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารได้กำหนดมาตรฐานบังคับหรือมาตรฐานการตรวจสอบไว้ ให้ตรวจสอบตามที่กฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

(2) สินค้าใดที่กฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารมิได้กำหนดมาตรฐานบังคับหรือมาตรฐานการตรวจสอบไว้ให้ตรวจสอบตามมาตรฐานที่ระบุในสัญญาการค้าระหว่างประเทศ กรณีมีการตกลงซื้อขายตามตัวอย่างสินค้าที่กำหนดให้ทำการตรวจสอบตามตัวอย่างสินค้านั้น

(3) สินค้าใดที่กฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารมิได้กำหนดมาตรฐานบังคับหรือมาตรฐานการตรวจสอบอันพึงปฏิบัติไว้ แต่มาตรฐานดังกล่าวต่ำกว่ามาตรฐานที่ระบุไว้ในสัญญาการค้าระหว่างประเทศ ให้ตรวจสอบตามมาตรฐานที่ระบุในสัญญาการค้าระหว่างประเทศ กรณีมีการตกลงซื้อขายตามตัวอย่างสินค้าที่กำหนด ให้ทำการตรวจสอบตามตัวอย่างสินค้านั้น

(4) สินค้าใดที่กฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารมิได้กำหนดมาตรฐานบังคับหรือมาตรฐานการตรวจสอบไว้และสัญญาการค้าระหว่างประเทศก็มิได้กำหนดมาตรฐานการตรวจสอบหรือกำหนดไว้แต่ไม่ชัดเจน ให้ตรวจสอบตามมาตรฐานของประเทศผู้ผลิตหรือตามมาตรฐานที่สำนักงานควบคุมการตรวจสอบสินค้าของหน่วยงานรัฐบาลจีนได้กำหนดไว้

4.3.1(3) หน้าที่ของผู้ผลิตสินค้า

(1) ผู้ผลิตจะต้องผลิตสินค้าให้มีคุณภาพและไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของผู้บริโภค และจะต้องได้มาตรฐานตามที่กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยของสุภาพอนามัยและทรัพย์สินของประชาชนกำหนด จะต้องได้มาตรฐานตามที่ปรากฏในคำโฆษณาหรือคำแนะนำหรือตัวอย่างที่บ่งบอกถึงลักษณะสินค้า

(2) สัญลักษณ์หรือข้อความบนหีบห่อผลิตภัณฑ์ จะต้องปรากฏหนังสือรับรองว่าผลิตภัณฑ์ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว จะต้องปรากฏชื่อผลิตภัณฑ์ ชื่อผู้ผลิตและสถานที่ผลิตที่เป็นภาษาจีน จะต้องปรากฏจำนวน ปริมาณและชื่อขององค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ที่ชัดเจนเป็นภาษาจีน นอกจากนี้ จะต้องปรากฏวัน เวลาผลิตและวันหมดอายุ การใช้ผลิตภัณฑ์เป็นภาษาจีน จะต้องปรากฏข้อกำหนดหรือเงื่อนไขการใช้ผลิตภัณฑ์เป็นภาษาจีน จะต้องปรากฏคำเตือนเป็นภาษาจีนเกี่ยวกับภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการใช้ผลิตภัณฑ์

(3) ผู้ผลิตจะต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมาย “สามรับผิดชอบกับหนึ่งชดใช้” กล่าวคือ รับผิดชอบซ่อมแซมถ้าผลิตภัณฑ์บกพร่อง รับผิดชอบเปลี่ยนแปลงถ้าซ่อมแซมแล้วไม่สามารถใช้งานได้ตามปกติ รับผิดชอบรับคืนกรณีเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ใหม่แล้วผลิตภัณฑ์ยังไม่สามารถใช้งานได้ตามปกติและหนึ่งชดใช้หมายถึง ชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้บริโภคอันเนื่องมาจากการใช้ผลิตภัณฑ์ตามปกติและเกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภค

4.3.2 กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ

กฎหมายการค้าระหว่างประเทศของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国对外贸易法) ตราโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม ค.ศ. 1994 และบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1994 มีการปรับปรุงแก้ไขในวันที่ 6 เมษายน ค.ศ. 2004 และบังคับใช้ในวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 2004

4.3.2(1) สาระของกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ

(1) ผู้ที่จะประกอบการค้าระหว่างประเทศ (对外贸易经营者) จะเป็นบุคคล องค์กรหรือนิติบุคคลใดก็ได้ที่ได้จดทะเบียนไว้กับหน่วยงานของสำนักนายกรัฐมนตรี (กระทรวงพาณิชย์) โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะประกอบการค้าระหว่างประเทศ เมื่อได้จดทะเบียนไว้แล้วจะต้องทำการจดทะเบียนหลักฐานไว้กับหน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรี (กรมศุลกากร) ผู้ประกอบการค้าระหว่างประเทศสามารถนำเข้าหรือส่งออกสินค้าได้ตามปกติ เว้นแต่จะมีกฎหมายหรือกฎระเบียบกำหนดให้สินค้าบางประเภทอยู่ภายใต้การควบคุมการค้าโดยรัฐวิสาหกิจซึ่งหน่วยงานภายใต้สังกัดนายกรัฐมนตรีจะประกาศ ให้สาธารณชนทราบและอาจมีการแก้ไขเป็นระยะๆ

(2) การนำเข้าส่งออกสินค้าและการนำเข้าส่งออกเทคโนโลยี (货物进出口与技术进出口)

(2.1) การนำเข้าส่งออกสินค้าหรือเทคโนโลยี

การนำเข้าส่งออกสินค้าหรือเทคโนโลยีสามารถกระทำได้อย่างเสรี เว้นแต่จะได้มีกฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารได้บัญญัติไว้หรือกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ซึ่งภายใต้สถานการณ์ที่จำเป็น ในกรณีที่ต้องมีการกำกับการณ์การนำเข้าหรือส่งออก หน่วยงานภายใต้สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีสามารถกำหนดหรือประกาศรายชื่อสินค้าที่สามารถนำเข้าส่งออกอย่างเสรีบางประเภทให้อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์การอนุญาตโดยอัตโนมัติได้ (自动许可) ในการนำเข้าหรือส่งออกสินค้าที่อยู่ในรายชื่อการอนุญาตโดยอัตโนมัติ นั้น ผู้ส่งสินค้าและผู้รับสินค้าจะต้องยื่นคำร้องขอการอนุญาตโดยอัตโนมัติก่อนที่จะทำพิธีศุลกากรออกสินค้า

(2.2) การนำเข้าหรือส่งออกเทคโนโลยี

การนำเข้าหรือส่งออกเทคโนโลยีสามารถกระทำได้อย่างเสรีเช่นกัน แต่ทุกครั้งที่ทำการนำเข้าหรือส่งออกเทคโนโลยี ผู้เกี่ยวข้องจะต้องจดทะเบียนเกี่ยวกับการถ่ายโอนเทคโนโลยีต่อหน่วยงาน

กำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีไว้เป็นหลักฐาน หากมิได้จัดแจ้งไว้เป็นหลักฐานแล้ง อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการโอนเงินเข้าออกระหว่างประเทศได้

(2.3) ระบบใบอนุญาตหรือระบบโควตา

ภายใต้สถานการณ์ที่จำเป็นรัฐบาลสามารถจำกัดหรือสั่งห้ามการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสินค้าหรือเทคโนโลยีได้ ในการนำเข้าหรือส่งออกสินค้าหรือเทคโนโลยีที่กฎระเบียบบริหารจำกัดหรือสั่งห้ามนั้น ผู้นำเข้าหรือส่งออกจะต้องได้รับใบอนุญาตหรือนำเข้าส่งออกภายใต้จำนวนโควตาที่ได้รับอนุมัติเท่านั้น

(3) การค้าบริการระหว่างประเทศ

ประเทศสาธารณประชาชนจีนจะปฏิบัติต่อภาคีหรือสมาชิกในสนธิสัญญาที่จีนได้เข้าเป็นภาคีหรือสมาชิกไว้ในด้านการเข้าสู่ตลาดและในด้านการค้าบริการระหว่างประเทศบนหลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) (国民待遇) ตามพันธะหรือคำรับรองที่จีนได้ให้ไว้ในสนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ

ภายใต้สถานการณ์ที่จำเป็น รัฐบาลสามารถจำกัดหรือสั่งห้ามกิจการที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการระหว่างประเทศได้ ซึ่งจะมีการประกาศข้อกำหนดหรือปรับปรุงแก้ไขข้อกำหนดรายการการเข้าสู่ตลาดและการค้าบริการระหว่างประเทศให้แก่สาธารณชนทราบเป็นระยะๆ

(4) การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ

กรณีที่มีการนำเข้าสินค้าที่มีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาและเป็นภัยต่อความเป็นระเบียบวินัยของการค้าระหว่างประเทศ หน่วยงานของสำนักนายกรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการกำกับการค้าระหว่างประเทศสามารถกำหนดมาตรการห้ามการนำเข้าสินค้าที่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้ระยะเวลาใดเวลาหนึ่งได้

หากเกิดกรณีผู้ทรงสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญากำหนดเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้สิทธิด้วยการจำกัดข้อโต้แย้งความมีผลบังคับใช้ของสิทธิ หรือ กำหนดเงื่อนไขบังคับให้ผู้รับอนุญาตต้องรับการอนุญาตใช้สิทธิอย่างเบ็ดเสร็จโดยไม่มีเงื่อนไข หรือกำหนดเงื่อนไขสัญญาในลักษณะที่เป็นการบังคับให้ผู้รับอนุญาตต้องปฏิเสธการรับอนุญาตจากบุคคลอื่นในลักษณะที่เป็นการกีดกันทางการค้าอย่างหนึ่งอย่างใด และพฤติกรรมดังกล่าวเป็นภัยต่อความเป็นระเบียบวินัยของการแข่งขันอย่างเป็นธรรมทางการค้าระหว่างประเทศแล้ว หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรีสามารถกำหนดมาตรการที่จำเป็นเพื่อขจัดหรือยับยั้งพฤติกรรมนั้นได้

หากประเทศหรือเขตเศรษฐกิจภูมิภาคใดมิได้ให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาแก่บุคคล องค์กรหรือนิติบุคคลใดๆ ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนตามหลักประติบัติเยี่ยงคนชาติหรือไม่ สามารถให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของสินค้า เทคโนโลยีหรือบริการที่มีแหล่งกำเนิดจาก ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพแล้ว สำนักงานกฤษฎีมนตรียสามารถออก มาตรการที่จำเป็นเพื่อใช้บังคับกับการค้าของประเทศหรือเขตภูมิภาคนั้นๆ เป็นการตอบโต้ได้ นอกจากนี้ หน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักงานกฤษฎีมนตรียังสามารถอาศัยอำนาจตามกฎหมายนี้ กฎหมายอื่นหรือกฎระเบียบบริหารอื่น รวมทั้งข้อตกลงในสนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศที่ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นภาคีหรือสมาชิกอยู่ด้วยทำการออกมาตรการที่จำเป็นเพื่อใช้บังคับ กับการค้าของประเทศหรือเขตเศรษฐกิจภูมิภาคนั้นๆ ได้อีกด้วย

(5) ความเป็นระเบียบวินัยของการค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศจะต้องไม่มีพฤติกรรมดังนี้

(5.1) ห้ามมิให้มีพฤติกรรมอันเป็นการผูกขาดที่เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของ กฎหมายหรือ ข้อกำหนดของกฎระเบียบบริหาร

(5.2) ห้ามมิให้มีพฤติกรรมอันเป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม การกำหนดราคาสินค้าต่ำกว่าปกติ โดยไม่มีเหตุผล หรือ การสมรู้ร่วมคิดในหารประมูล (ฮั้วประมูล) หรือ การโฆษณาด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือ การให้สินบนทางการค้า (การให้ประโยชน์ที่ผู้รับไม่ได้บันทึกในงบการเงินของตนเอง) เป็นต้น

(5.3) ห้ามมิให้มีพฤติกรรมดังต่อไปนี้

- การปลอมหรือเลียนเครื่องหมายแหล่งกำเนิดสินค้า ปลอมเลียนหรือจำหน่ายจ่ายโอน ซึ่ง ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า ใบอนุญาตนำเข้าส่งออก หนังสือรับรองโควตาหรือเอกสารรับรองอื่นใดที่ เกี่ยวข้องกับการนำเข้าส่งออก

- หลอกลวงการคืนภาษีส่งออก

- ลักลอบหนีภาษี

- หลบหลีกหรือหลีกเลี่ยงการตรวจโรค การทดสอบ การรับรองตามบทบัญญัติของกฎหมายหรือ ข้อกำหนดของกฎระเบียบบริหาร

- พฤติกรรมอื่นใดอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายหรือข้อกำหนดของกฎระเบียบบริหาร

4.3.2(2) สารของกฎหมายการค้าชายแดน

การค้าชายแดนของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน หมายถึง การทำการค้าของผู้ประกอบการของประเทศที่มีชายแดนติดกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (การค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนถือเป็นการค้าระหว่างประเทศมิใช่การค้าชายแดน เพราะประเทศไทยและประเทศจีนไม่มีเขตแดนที่ติดกัน) การค้าชายแดนของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนอยู่ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายการค้าระหว่างประเทศและประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการค้าชายแดนฉบับแก้ไขเพิ่มเติมลงวันที่ 1 พฤศจิกายน ค.ศ. 2008 สารสำคัญของการค้าชายแดน

(2.1) รูปแบบการค้าชายแดน

(ก) ตลาดการค้าระหว่างคนพื้นที่ชายแดนสองฝั่ง เป็นตลาดการค้าที่ทางการจีนอนุญาตเปิดให้คนพื้นที่ชายแดนทั้งสองฝั่งเข้ามาทำการค้าขายในจุดหรือบริเวณที่กำหนดโดยปกติแล้วจะอยู่ห่างจากพรมแดนไม่เกิน 20 กิโลเมตร การซื้อขายในแต่ละคราวห้ามมิให้ซื้อขายเป็นจำนวนเงินหรือจำนวนสินค้าเกินกว่าที่กำหนด รัฐบาลมณฑลและเขตปกครองตนเองที่มีพื้นที่ชายแดนติดกับต่างประเทศจะเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมตลาดการค้าชายแดนให้ปฏิบัติเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(ข) การค้าชายแดนขนาดย่อม ได้แก่ การค้าที่ทางการเปิดให้มีการค้าขายเล็กๆ น้อยๆ ตามด่านชายแดนทางบก ซึ่งอยู่ในเขตปกครองตนเองของอำเภอชายแดนหรือเทศบาลชายแดน วิชากิจที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบการค้าชายแดนโดยผ่านด่านชายแดนสามารถเข้าไปติดต่อค้าขายกับผู้ประกอบการในเขตชายแดนของประเทศเพื่อนบ้านได้ หน่วยงานของกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้กำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์การควบคุมการค้าชายแดนขนาดย่อม

(2.2) การเก็บภาษีนำเข้าและภาษีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน

(ก) นับแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน ค.ศ. 2008 ใช้นโยบายเปลี่ยนจากเดิมที่เรียกเก็บภาษีนำเข้าครึ่งหนึ่งของอัตราภาษีการค้าปกติเป็นวิธีจ่ายเป็นรายการแทน

(ข) นับแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน ค.ศ. 2008 รัฐบาลได้ปรับเพิ่มโควตานำสินค้าเข้าที่ได้รับการยกเว้นภาษีให้กับประชาชนที่อยู่ชายแดน โดยปรับเพิ่มโควตาสำหรับเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชนที่อาศัยอยู่ชายแดนให้เป็นวันละ 8,000 หยวนต่อคนต่อครั้ง

(2.3) การควบคุมการเรียกเก็บภาษีนำเข้าและภาษีส่งออกในพื้นที่การค้าชายแดนขนาดย่อม

(ก) วิชากิจใดที่ต้องการดำเนินการค้าในพื้นที่การค้าชายแดนขนาดย่อมจะต้องยื่นขอรับใบอนุญาตต่อหน่วยงานของมณฑลหรือเขตปกครองตนเองที่มีพื้นที่ชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน

(ข) รายชื่อวิสาหกิจที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบการค้าในเขตการค้าชายแดนขนาดย่อมที่ได้รับอนุมัติจากรัฐบาลท้องถิ่นนั้นจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงพาณิชย์ก่อนจึงจะประกอบกิจการได้

4.4 กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการปริวรรตเงินตราต่างประเทศของประเทศไทย

กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการปริวรรตเงินตราต่างประเทศของประเทศไทยออกโดยคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 มกราคม ค.ศ. 1996 และได้มีการแก้ไขครั้งสุดท้ายและบังคับใช้ในวันที่ 5 สิงหาคม ค.ศ. 2008

นักลงทุนที่ไปลงทุนหรือทำการค้ากับประเทศไทยมีความจำเป็นต้องโอนเงินลงทุนเข้าไปในประเทศจีนและในระหว่างการลงทุนอาจจะมีการสั่งซื้อสินค้า วัสดุอุปกรณ์จากต่างประเทศหรือส่งออกผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการลงทุนออกนอกประเทศจีน รวมทั้งเมื่อผลประกอบการได้กำไรจะต้องส่งปันผลกำไรกลับประเทศไทย ในกิจการดังกล่าวข้างต้นจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับการโอนเงินตราจากต่างประเทศเข้าสู่ประเทศจีนและโอนเงิน RMB ของจีนออกนอกประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน รวมทั้งเกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งกิจการดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใต้บังคับของกมว่าด้วยการควบคุมการปริวรรตเงินตราต่างประเทศของประเทศไทย ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 1996 รวมทั้ง “กฎระเบียบการควบคุมการปริวรรตเงินตราต่างประเทศสำหรับวิสาหกิจทุนจีน วิสาหกิจทุนต่างชาติและวิสาหกิจร่วมทุน ร่วมประกอบการระหว่างชาวจีนและชาวต่างชาติ” และ “ระเบียบการควบคุมการปริวรรตเงินตราต่างประเทศสำหรับองค์กรต่างประเทศประจำประเทศจีน”

ซึ่งสาระสำคัญของกฎหมายและกฎระเบียบบริหารดังกล่าวมีดังนี้

(1) นักลงทุนต่างชาติที่โอนเงินลงทุนเข้าประเทศจีนหรือวิสาหกิจทุนต่างชาติที่กู้ยืมเงินจากต่างประเทศเพื่อในกิจการลงทุนตามวัตถุประสงค์ของบริษัท จะต้องจัดแจ้งต่อสำนักงานควบคุมเงินตราต่างประเทศ

(2) หน่วยงาน (รัฐวิสาหกิจ) หรือองค์กรธุรกิจ (วิสาหกิจทุนจีน วิสาหกิจทุนต่างชาติ วิสาหกิจร่วมทุนหรือร่วมประกอบการระหว่างชาวจีนกับคนต่างชาติ) ที่ประกอบกิจการภายในประเทศจีนจะต้องจัดแจ้งรายการเกี่ยวกับหนี้ต่างประเทศที่กู้ยืมเงินมาเพื่อประกอบกิจการในประเทศจีนต่อสำนักควบคุมเงินตราต่างประเทศ

(3) ผู้ส่งออกหรือผู้นำเข้าสินค้าระหว่างประเทศจีนกับต่างประเทศจะต้องแจ้งรายการเกี่ยวกับเงินที่ได้รับชำระเป็นค่าสินค้าที่ส่งออกหรือเงินที่ต้องชำระเป็นค่าสินค้าที่นำเข้าต่อสำนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

(4) ในกรณีวิสาหกิจทุนต่างชาติหรือวิสาหกิจร่วมทุนหรือร่วมประกอบการระหว่างชาวจีนกับคนต่างชาติได้เลิกกิจการและได้ดำเนินการชำระการบัญชี พร้อมทั้งชำระภาษีและปฏิบัติตามกฎระเบียบบริหารที่เกี่ยวข้องครบถ้วนเรียบร้อยแล้ว ผู้ลงทุนต่างชาติสามารถนำเงินตราสกุลเงินหยวนที่ได้จากการเลิกกิจการ (เงินลงทุนและปันผล) ข้ามให้แก่ธนาคารที่ได้รับมอบหมายจากสำนักควบคุมเงินตราต่างประเทศเพื่อขออนุมัตินำเงินตราต่างประเทศที่ได้จากการขายโอนกลับคืนไปยังต่างประเทศหรือนำออกนอกประเทศจีนได้

(5) วิสาหกิจทุนจีนหรือวิสาหกิจร่วมทุนร่วมประกอบการระหว่างชาวจีนกับชาวต่างชาติหากมีความประสงค์ที่จะไปลงทุนยังต่างประเทศ จะต้องยื่นคำขอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กรมพาณิชย์ของมณฑล) เพื่อขออนุญาตไปลงทุนโครงการในต่างประเทศ โดยจะต้องแนบวัตถุประสงค์และรายละเอียดของโครงการประกอบคำขอ เมื่อได้รับอนุมัติจากหน่วยงานดังกล่าวแล้วก็สามารถที่จะยื่นคำขอโอนเงินลงทุนไปยังต่างประเทศต่อสำนักงานควบคุมเงินตราต่างประเทศได้โดยสำนักงานเงินตราต่างประเทศจะมอบหมายให้ธนาคารผู้ยื่นคำขอเปิดบัญชีไว้เป็นผู้สอบถามรวบรวมหลักฐานประกอบการพิจารณาโดยผู้ยื่นคำขอจะต้องมีหลักฐานแสดงถึงรายละเอียดของโครงการที่ไปลงทุนรายละเอียดของการใช้เงินจำนวนที่โอนออกไปและแผนการดำเนินธุรกิจของโครงการที่ไปลงทุนให้แก่ธนาคารเมื่อธนาคารได้รับข้อมูลครบถ้วนแล้วก็จะเสนอสำนักงานควบคุมปริวรรตเงินตราออกหนังสืออนุมัติให้โอนเงินออกนอกประเทศได้ต่อไป

(6) พฤติกรรมที่ถือว่าเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้าเงินตราต่างประเทศ

(ก) รัฐวิสาหกิจจีนที่นำเงินตราต่างประเทศไปเก็บไว้ในต่างประเทศ

(ข) ผู้ประกอบการในประเทศจีนเมื่อได้รับเงินตราต่างประเทศเป็นการชำระหนี้แล้ว ไม่นำเงินตราต่างประเทศที่ได้จากการทำธุรกิจขายให้แก่ธนาคารที่ได้รับมอบหมายให้ประกอบกิจการเงินตราต่างประเทศตามระเบียบที่กฎหมายกำหนด (เว้นแต่จะได้รับอนุญาตให้เปิดบัญชีเงินตราต่างประเทศ)

(ค) ผู้ประกอบการในประเทศจีนโอนหรือนำเงินตราต่างประเทศออกนอกประเทศหรือส่งธนาคารไปยังต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต

(7) พฤติกรรมที่เป็นความผิดเกี่ยวกับการเก็งกำไรในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ

- (ก) ผู้ประกอบการนำเงินสกุลหยวนไปชำระ (รวมทั้งวิธีการหักทอนด้วยของหรือสินค้า) กับเงินกู้ยืมจากต่างประเทศที่พึงชำระเป็นเงินตราต่างประเทศหรือนำไปชำระหนี้อื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน
- (ข) ผู้ประกอบการในประเทศจีนใช้เงินสกุลหยวนชำระค่าใช้จ่ายหรือชำระหนี้ใดๆ ในประเทศแทนบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นใดแล้วให้บุคคลหรือนิติบุคคลนั้นจ่ายเงินตราต่างประเทศคืนให้กับตน
- (ค) ผู้ลงทุนต่างชาติใช้เงินสกุลหยวนหรือทรัพย์สินที่ได้ในประเทศไปลงทุนในโครงการภายในประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต
- (ง) บุคคลใดซื้อเงินตราต่างประเทศจากธนาคารที่ได้รับมอบหมายโดยแสดงหลักฐาน สัญญา และเอกสารทางการค้าที่เป็นเท็จหรือไม่อาจมีผลบังคับตามกฎหมายได้ต่อเจ้าหน้าที่ธนาคารที่ได้รับมอบหมาย
- (จ) พฤติกรรมอื่นใดที่มีลักษณะเป็นการกีดกันในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ

4.5 กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา

4.5.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

- (1) กฎหมายแพ่งหลักทั่วไปของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国民法通则) ซึ่งตราโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1987 ปรับปรุงแก้ไขครั้งล่าสุดและบังคับใช้ในวันที่ 27 สิงหาคม ค.ศ. 2009
- (2) กฎหมายเครื่องหมายการค้าของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国商标法) ซึ่งตราโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มีนาคม ค.ศ. 1983 และมีการปรับปรุงแก้ไขครั้งล่าสุดและมีผลบังคับใช้ในวันที่ 30 สิงหาคม ค.ศ. 2013
- (3) กฎหมายสิทธิบัตรของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国专利法) ซึ่งตราโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 1985 และปรับปรุงแก้ไขครั้งล่าสุดและบังคับใช้ในวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 2009
- (4) กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国著作权法) ซึ่งตราโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน ค.ศ. 1991 และปรับปรุงแก้ไขครั้งล่าสุดและบังคับใช้ในวันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 2010

(5) กฎหมายต่อต้านการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国反不正当竞争法) ซึ่งตราโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม ค.ศ. 1993

(6) กฎหมายคุณภาพผลิตภัณฑ์ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国产品质量法) ซึ่งตราโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 กันยายน ค.ศ. 1993

(7) ข้อกำหนดเกี่ยวกับศุลกากรว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国知识产权海关保护条例) ซึ่งตราโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1995

(8) กฎหมายอาญาของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国刑法) ซึ่งตราโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1997 และปรับปรุงแก้ไขครั้งล่าสุดและบังคับใช้ในวันที่ 1 พฤศจิกายน ค.ศ. 2015

(9) สนธิสัญญาที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นภาคีด้วย

(ก) สนธิสัญญากรุงปารีส (巴黎公约) (Paris Convention)

(ข) ข้อตกลงกรุงแมดริดที่เกี่ยวกับการจดทะเบียนเครื่องหมายระหว่างประเทศ (商标国际注册马德里协定) (The Madrid Agreement Concerning The International Registration of Marks)

(ค) สนธิสัญญากรุงเบิร์นเพื่อการคุ้มครองงานด้านวรรณกรรมและศิลปกรรม (保护文学作品伯尔尼公约) (The Berne Conventional for the Protection of literary and Artistic Works)

(ง) สนธิสัญญาลิขสิทธิ์โลก (世界版权公约) (The Universal Copyright Convention)

(จ) สนธิสัญญาความร่วมมือด้านสิทธิบัตร (专利合作条约) (The Patent Corporation Treaty)

(ฉ) TRIPS Agreement of the WTO

4.5.2 การขอคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาตามกฎหมาย

4.5.2 (1) การขอคุ้มครองเครื่องหมายการค้า

เจ้าของเครื่องหมายการค้า หากประสงค์ที่จะได้รับความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนจะต้องมอบหมายให้สำนักงานตัวแทนที่มีสิทธิในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของจีนเป็นผู้ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนต่อกรมเครื่องหมายการค้าของประเทศจีนหรือจะอาศัยข้อตกลงกรุงแมดดริดฯ ด้วยการยื่นคำร้องขอจดทะเบียนระหว่างประเทศต่อแผนกระหว่างประเทศขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกเพื่อขยายการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าของตนให้ครอบคลุมถึงประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

4.5.2 (2) การขอคุ้มครองสิทธิบัตร

เจ้าของหรือผู้คิดค้นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ หากประสงค์ที่จะได้รับความคุ้มครองสิทธิในสิทธิบัตรในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนจะต้องมอบหมายให้สำนักงานตัวแทนที่มีสิทธิในการจดสิทธิบัตรระหว่างประเทศของจีนเป็นผู้ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนต่อกรมสิทธิบัตรของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนหรืออาศัยข้อกำหนดของสนธิสัญญาความร่วมมือด้านสิทธิบัตรยื่นคำร้องขอจดทะเบียนต่อประเทศที่กำหนด พร้อมทั้งร้องขอให้มียผลต่อการจดสิทธิบัตรในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนด้วย

4.5.2 (3) การขอคุ้มครองลิขสิทธิ์

เจ้าของหรือผู้สร้างสรรค์งานที่มีสัญชาติหรือถิ่นที่อยู่ถาวร หรือสถานที่ที่มีการเผยแพร่งานสู่สาธารณชนครั้งแรกของประเทศที่เป็นสมาชิกของ “สนธิสัญญากรุงเบอร์นา” หรือ “สนธิสัญญาลิขสิทธิ์โลก” ย่อมได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ของตนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนตาม “ข้อกำหนดว่าด้วยการปฏิบัติตามสนธิสัญญาลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ” ของจีน ซึ่งในขณะเดียวกันเจ้าของหรือผู้สร้างสรรค์งานดังกล่าวจะจดทะเบียนต่อ “ศูนย์คุ้มครองลิขสิทธิ์” ของกรมลิขสิทธิ์ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนก็ได้ตามแต่จะสมควรใจ

4.5.3 การปกป้องคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาตามกฎหมาย

4.5.3 (1) กรณีเครื่องหมายการค้าถูกละเมิด

เมื่อเจ้าของเครื่องหมายการค้าถูกละเมิดด้วยการปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าของตนโดยไม่ได้รับอนุญาต เจ้าของเครื่องหมายการค้าสามารถแต่งตั้งให้สำนักผู้แทนที่มีสิทธิอำนาจจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศของจีนเป็นผู้ทำการยื่นคำร้องต่อหน่วยงานบริหารการพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม (工商局) ระดับอำเภอ (县级) ขึ้นไปได้ หรือเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ถูก

ละเมิดจะยื่นฟ้องเป็นคดีต่อศาลประชาชนชั้นกลาง (中级法院) หรือศาลประชาชนชั้นสูง (高级法院) (ขึ้นอยู่กับจำนวนมูลค่าที่ฟ้องร้อง) ได้โดยตรง

ในการยื่นคำร้องต่อฝ่ายบริหารหรือการยื่นฟ้องต่อศาล ผู้ที่มอบอำนาจหรือยื่นฟ้องจะต้องเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนเท่านั้น ส่วนผู้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในเครื่องหมายการค้าตามสัญญา ย่อมไม่มีสิทธิยื่นคำร้องหรือยื่นฟ้องในประเด็นข้อพิพาทที่เกี่ยวกับการปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าแต่อย่างใด

ในกรณีที่เกิดการละเมิดเครื่องหมายการค้าขึ้น ในระหว่างที่มีการยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ผู้ยื่นคำร้องหรือคำฟ้องจะต้องแสดงหลักฐานการรับคำร้องขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ามาพร้อมกับคำร้องขอหรือคำฟ้องด้วย

4.5.3 (2) กรณีสิทธิบัตรถูกละเมิด

เมื่อเจ้าของสิทธิบัตรถูกบุคคลภายนอกละเมิดข้อถือสิทธิของสิทธิบัตรที่ตนได้จดทะเบียนไว้ ผู้ทรงสิทธิสามารถแต่งตั้งให้สำนักงานตัวแทนที่มีสิทธิอำนาจในการจดสิทธิบัตรระหว่างประเทศของจีนทำการยื่นคำร้องต่อ “หน่วยควบคุมสิทธิบัตร” ของระดับมณฑล (省) หรือเขตปกครองตนเอง (自治区) มหานคร (直辖市) หรือเขตเศรษฐกิจพิเศษ (特区) ได้ หรือผู้ทรงสิทธิจะยื่นฟ้องเป็นคดีต่อศาลประชาชนชั้นกลางของระดับมณฑล (省) หรือเขตปกครองตนเอง (自治区) มหานคร (直辖市) หรือเขตเศรษฐกิจพิเศษ (特区) ได้โดยตรง

ในกรณีที่ยื่นคำร้องต่อหน่วยควบคุมสิทธิบัตร หากคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่เห็นพ้องด้วยกับคำวินิจฉัยสามารถอุทธรณ์ต่อศาลประชาชนได้ ซึ่งหน่วยงานควบคุมสิทธิบัตรจะตกเป็นจำเลยในคดีดังกล่าว

ในการฟ้องร้องคดีเกี่ยวกับละเมิดสิทธิบัตรประเภทกรรมวิธี หากจำเลยกล่าวอ้างว่าการกระทำของตนไม่เป็นการละเมิดสิทธิบัตรกรรมวิธีของโจทก์ ภาระการพิสูจน์จะตกแก่จำเลย ในการยื่นฟ้องคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิบัตรประเภทแบบผลิตภัณฑ์ หากผู้ถูกกล่าวหาได้โต้แย้งว่าตนได้ยื่นคำร้องต่อกรมสิทธิบัตรขอให้เพิกถอนสิทธิบัตรที่พิพาทแล้ว ในกรณีเช่นนี้ หน่วยงานควบคุมสิทธิบัตรหรือศาลจะงดการพิจารณาข้อพิพาทไว้ชั่วคราวจนกว่ากรมสิทธิบัตรหรือคณะกรรมการอุทธรณ์สิทธิบัตรจะได้มีคำวินิจฉัยจนถึงที่สุดแล้ว คดีพิพาทจึงจะถูกยกขึ้นมาทำการพิจารณาคดีใหม่

การยื่นคำร้องหรือคำฟ้องทุกครั้ง ผู้ทรงสิทธิบัตรจะต้องแนบหลักฐานใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการต่ออายุสิทธิบัตรด้วยทุกครั้ง หนังสือมอบอำนาจหรือหนังสือรับรองฐานะนิติบุคคลของผู้ทรงสิทธิบัตรจะต้องรับรองเอกสารจากราชการ (Notary Public) ให้ถูกต้อง คำร้องหรือคำฟ้องคดีเกี่ยวกับสิทธิบัตร

จะต้องลงชื่อโดยผู้ทรงสิทธิบัตรเท่านั้น ผู้รับมอบอำนาจไม่สามารถที่จะลงชื่อในคำร้องหรือคำฟ้องแทนผู้ทรงสิทธิบัตรได้

4.5.3 (3) กรณีลิขสิทธิ์ถูกละเมิด

เมื่อเจ้าของลิขสิทธิ์ถูกบุคคลภายนอกละเมิดลิขสิทธิ์การทำซ้ำหรือเผยแพร่ลิขสิทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ เจ้าของลิขสิทธิ์สามารถแต่งตั้งให้สำนักงานตัวแทนที่มีสิทธิอำนาจด้านลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศของจีนยื่นคำร้องต่อสำนักงานลิขสิทธิ์แห่งชาติ เมื่อสำนักงานลิขสิทธิ์แห่งชาติได้รับคำร้อง จะทำการมอบหมายหรือร่วมกับหน่วยงานควบคุมลิขสิทธิ์ระดับท้องถิ่น (ตามแต่ข้อเท็จจริงและมูลค่าแห่งการละเมิดของข้อพิพาท) ทำการวินิจฉัยระงับข้อพิพาทได้

4.5.3 (4) การร้องขอฉุกเฉินและการขอคุ้มครองชั่วคราว

ในกรณีที่มีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อผู้เป็นเจ้าของสิทธิได้ยื่นคำฟ้องต่อศาลแล้ว หากเจ้าของสิทธิประสงค์จะคุ้มครองสิทธิของตนในระหว่างดำเนินคดี เจ้าของสิทธิสามารถอาศัยกฎหมายแพ่งทั่วไปของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนยื่นคำร้องขอฉุกเฉินและคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งอายัดหรือยึดทรัพย์สินที่เกิดจากการทำละเมิดหรือที่ได้จากการทำละเมิดเพื่อป้องกันและเยียวยาความเสียหายที่อาจเกิดกับโจทก์ได้ เมื่อศาลมีคำสั่งเห็นชอบตามคำร้องขอของโจทก์ศาลจะกำหนดให้โจทก์วางประกันความเสียหายที่อาจเกิดกับจำเลยได้

4.5.3 (5) โทษทางอาญา

การละเมิดสิทธิบัตรหรือเครื่องหมายการค้าหรือลิขสิทธิ์ที่มีเหตุการณ์ (จำนวนค่าเสียหายที่เกิดจากการละเมิดมีจำนวนสูงหรือการละเมิดก่อให้เกิดความเสียหายแก่สาธารณะ) ถือเป็นความผิดทางอาญา ผู้เป็นเจ้าของสิทธิที่ได้รับ ความเสียหาย มีสิทธิร้องทุกข์ต่อสำนักงานตำรวจเพื่อให้ทำการสอบสวนดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายได้

การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญานั้น หากทุนทรัพย์ค่าเสียหายจำนวนมาก หรือการละเมิดอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนหรือก่อความเสียหายต่อความสงบเรียบร้อยต่อประชาชนหรือความมั่นคงของชาติ (เหตุการณ์) ผู้เสียหายสามารถฟ้องเรียกค่าเสียหายทางแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาได้

4.5.3 (6) การยับยั้งการนำเข้าสินค้าที่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

เพื่อยับยั้งการนำเข้าสินค้าที่เกิดจากการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เจ้าของสิทธิที่ได้จดทะเบียนสิทธิบัตรแล้ว หรือได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าแล้ว หรือได้ขึ้นทะเบียนลิขสิทธิ์ไว้กับหน่วยงานของ

จีนแล้ว เมื่อได้มีการนำหลักฐานการจดทะเบียนดังกล่าวจดทะเบียนเป็นหลักฐานไว้กับสำนักงานศุลกากรแห่งชาติแล้ว (海关总局) ผู้เป็นเจ้าของสิทธิสามารถอาศัย “ข้อบังคับศุลกากรว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา” ร้องขอให้ศุลกากรในท้องที่ที่มีการนำเข้าสินค้าอันเกิดจากการละเมิดสิทธิของตนทำการอายัดหรือยึดสินค้าดังกล่าวไว้ได้ โดยผู้ร้องขอจะต้องวางเงินประกันที่มีจำนวนเท่ากับมูลค่าของสินค้าที่ร้องขอให้อายัดหรือยึดต่อศุลกากรท้องที่นั้นๆ เมื่อศุลกากรได้ทำการอายัดหรือยึดสินค้านำเข้าดังกล่าวแล้ว คู่กรณีหากไม่เห็นด้วยกับวิธีการอายัดหรือยึดสินค้าของศุลกากรดังกล่าวสามารถอุทธรณ์ต่อหน่วยงานต้นสังกัดของศุลกากรหรือยื่นฟ้องร้องต่อศาลประชาชนได้

4.5.3 (7) การยับยั้งการกระทำที่เป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม

การเลียนหรือปลอมชื่อสินค้า รูปแบบลวดลายหีบห่อของสินค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายอันมีลักษณะเป็นการประกอบกิจการที่เป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมกับเจ้าของสินค้าที่มีชื่อเสียงแพร่นั้น เจ้าของสินค้าที่แพร่หลายนั้นมิได้จดทะเบียนสิทธิบัตรหรือจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หรือขึ้นทะเบียนลิขสิทธิ์ในชื่อสินค้าหรือรูปแบบลวดลายหีบห่อของสินค้าของตนสามารถอาศัย “กฎหมายต่อต้านการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม” ทำการยื่นร้องขอต่อหน่วยงานบริหารการพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม (工商局) เพื่อทำการสอบสวนการกระทำดังกล่าวได้หรือเจ้าของสินค้าจะนำคดีฟ้องร้องต่อศาลประชาชนก็ได้

การที่จะวินิจฉัยว่าสินค้าใดเป็น “สินค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย” หรือไม่นั้น หน่วยงานที่รับคำร้องและศาลที่รับคำฟ้องจะพิจารณาโดยอาศัยข้อเท็จจริงจากท้องที่ที่ถูกกล่าวอ้างว่ามีการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมเกิดขึ้นว่า สินค้าดังกล่าวเป็นสินค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย เป็นที่นิยมของผู้บริโภคในท้องที่นั้นหรือไม่เป็นเกณฑ์ในการวินิจฉัย ดังนั้นผลประกอบการ การโฆษณาต่างๆ จะเป็นหลักฐานสำคัญในการพิสูจน์ว่าสินค้านั้นเป็น “สินค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย” ได้

4.6 กฎหมายภาษีอากร

กฎหมายภาษีอากร หมายถึง กฎหมายที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรจัดเก็บภาษีของรัฐกับบุคคลที่มีภาระภาษีที่บัญญัติขึ้นโดยอำนาจของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่ได้รับมอบหมาย ที่บัญญัติโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติหรือสภานายกรัฐมนตรีหรือหน่วยงานของรัฐที่ได้รับมอบหมาย

นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1993 เป็นต้นมา กฎหมายภาษีอากรของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้จัดหมวดหมู่ประเภทภาษีไว้เป็นระบบซึ่งมีทั้งหมด 5 หมวด ประกอบด้วยภาษี 25 ประเภท

ลักษณะของกฎหมายภาษีอากร สามารถแบ่งตามประเภทการบัญญัติกฎหมายได้ดังนี้

(1) กฎหมายภาษีอากรที่บัญญัติโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ ได้แก่

(ก) กฎหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

(ข) กฎหมายภาษีเงินได้ของกิจการที่ลงทุนโดยชาวต่างชาติ (วิสาหกิจร่วมทุน วิสาหกิจร่วมประกอบการ วิสาหกิจทุนต่างชาติ) หรือกิจการของบริษัทต่างชาติที่มีรายได้ในประเทศจีน

(ค) กฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการเก็บภาษี

(2) กฎหมายภาษีอากรที่ออกโดยฝ่ายบริหาร (สำนักนายกรัฐมนตรีและกระทรวงภายใต้สังกัด) หรือที่เรียกว่ากฎระเบียบบริหาร ได้แก่

(ก) กฎระเบียบบริหารว่าด้วยภาษีมูลค่าเพิ่ม

(ข) กฎระเบียบบริหารว่าด้วยภาษีบริโภค (ภาษีสรรพสามิต)

(ค) กฎระเบียบบริหารว่าด้วยภาษีธุรกิจ

(ง) กฎระเบียบบริหารว่าด้วยภาษีเงินได้ธุรกิจของนิติบุคคล

4.6.1 หมวดภาษีหมุนเวียน

ภาษีหมุนเวียน หมายถึงภาษีที่เก็บจากยอดจำนวนหมุนเวียนของการขายสินค้าหรือการให้บริการ ซึ่งได้แก่ ยอดรายรับจากการขายสินค้าหรือการให้บริการลักษณะเฉพาะ เป็นภาระภาษีที่เกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนมือของสินค้าหรือมีการให้บริการ และจะเก็บภาษีต่อเมื่อได้มีการขายสินค้าหรือให้บริการแล้ว การคำนวณภาษี คำนวณจากมาตรฐานของราคาสินค้าหรือค่าบริการ ค่าภาษีถือเป็นส่วนหนึ่งของราคาสินค้าหรือค่าบริการ ซึ่งหมวดภาษีหมุนเวียน แบ่งออกเป็น 9 ประเภท ดังนี้

4.6.1 (1) ภาษีมูลค่าเพิ่ม

ภาษีมูลค่าเพิ่ม หมายถึง ภาษีที่เก็บจากยอดจำนวนมูลค่าที่เพิ่มขึ้นจากต้นทุนเนื่องจากการขายสินค้าหรือการให้บริการ

(1) ผู้มีหน้าที่ต้องชำระภาษี

(ก) บุคคลประกอบกิจการเกี่ยวกับการขายสินค้า การรับจ้างทำของ การรับจ้างแรงงานหรือผู้นำเข้าสินค้า ที่กิจการนั้นได้เกิดขึ้นในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

(ข) บุคคลหรือผู้ประกอบการต่างประเทศที่มีกิจการเกี่ยวกับการขายสินค้า การรับจ้างทำของ การรับจ้างแรงงานหรือการนำเข้าสินค้าในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน แต่ยังมีได้จัดตั้งองค์กรธุรกิจ

(สาขา) ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ให้ตัวแทนผู้ประกอบการนั้นเป็นผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย หากไม่มีตัวแทนให้ผู้อยู่หรือผู้ว่าจ้างมีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายก่อนชำระหนี้

(2) จำนวนรายรับที่ต้องชำระภาษี

ได้แก่ ยอดจำนวนมูลค่าเพิ่มที่เกิดจากการผลิต การขายส่ง การขายปลีกหรือการนำเข้าของผู้ประกอบการ

(3) อัตราภาษี

ภาษีมูลค่าเพิ่มมี 3 อัตราด้วยกันคือ

(ก) สินค้าส่งออก อัตราภาษีเท่ากับ 0% (เว้นแต่สินค้าที่สำนักนายจะได้ประกาศเรียกเก็บในอัตราอื่น)

(ข) การจำหน่ายสินค้าหรือการนำเข้าสินค้าบางชนิด (สินค้าเกษตร 19 จำพวก) อัตราภาษีเท่ากับ 13%

(ค) การให้บริการและการจำหน่ายสินค้า (นอกเหนือจากสินค้าเกษตร 19 จำพวก) อัตราภาษีเท่ากับ 17%

(4) กำหนดเวลาชำระภาษี

(ก) กรณีการค้าบริการตามปกติ หน่วยงานที่รับผิดชอบกับผู้เสียภาษีสามารถตกลงกำหนดระยะเวลาการชำระภาษีได้

(ข) กรณีไม่อาจชำระภาษีตามวันเวลาที่กำหนดได้ ให้ชำระภาษีเป็นรายครั้งตามธุรกรรมที่เกิดขึ้น

4.6.1 (2) ภาษีมูลค่าเพิ่มของที่ดิน (อสังหาริมทรัพย์)

ภาษีมูลค่าเพิ่มของที่ดิน (อสังหาริมทรัพย์) หมายถึง ภาษีที่เรียกเก็บจากยอดจำนวนมูลค่าที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากการโอนสิทธิในการใช้ที่ดินพร้อมกรรมสิทธิ์ในสิ่งปลูกสร้างบนที่ดิน รวมทั้งส่วนควบของอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว ให้คำนวณภาษีในอัตราก้าวหน้าของยอดมูลค่าที่เพิ่มขึ้น

(1) ผู้มีหน้าที่ต้องชำระภาษี

บุคคลที่ทำการโอนสิทธิในสิทธิการใช้ที่ดิน กรรมสิทธิ์ในสิ่งปลูกสร้างและส่วนควบของอสังหาริมทรัพย์ (ไม่รวมถึงการโอนโดยทางมรดกหรือการโอนให้โดยเสน่หา) มีหน้าที่ต้องชำระภาษี

(2) จำนวนรายรับที่ต้องชำระภาษี

ยอดจำนวนรายรับจากการโอนสิทธิหักด้วยจำนวนต้นทุนที่กฎหมายอนุญาตให้นำมาหักได้เป็นจำนวนที่ต้องชำระภาษี

จำนวนต้นทุนที่กฎหมายอนุญาตให้นำมาหักได้นั้น ได้แก่

(ก) ยอดชำระเงินที่ต้องชำระไปเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิในการใช้ที่ดินแปลงนั้น

(ข) ต้นทุนที่เกิดจากการพัฒนาที่ดินดังกล่าว รวมทั้งต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างพร้อมส่วนควบบนที่ดินดังกล่าว

(ค) ราคาประเมินหลังการหักค่าเสื่อมสำหรับสิ่งปลูกสร้างเก่า

(ง) ภาษีหรือค่าธรรมเนียมที่เกิดขึ้นเนื่องจากการรับโอนสิทธิในที่ดินแปลงดังกล่าวมา

(3) อัตราภาษี

ให้คำนวณอัตราก้าวหน้า 4 ระดับด้วยกัน กล่าวคือ

(ก) ยอดมูลค่าเพิ่มที่ไม่เกิน 50% ของจำนวนต้นทุน (ที่กฎหมายอนุญาตให้นำมาหักได้) ต้องเสียภาษี 30%

(ข) ยอดมูลค่าส่วนที่เกินกว่า 50% แต่ไม่เกิน 100% ของจำนวนต้นทุน (ที่กฎหมายอนุญาตให้นำมาหักได้) ต้องเสียภาษี 40%

(ค) ยอดมูลค่าส่วนที่เกินกว่า 100% แต่ไม่เกิน 200% ของจำนวนต้นทุน (ที่กฎหมายอนุญาตให้นำมาหักได้) ต้องเสียภาษี 50%

(ง) ยอดมูลค่าส่วนที่เกินกว่า 200% ของจำนวนต้นทุน (ที่กฎหมายอนุญาตให้นำมาหักได้) ต้องเสียภาษี 60%

(4) กำหนดเวลาชำระภาษี

เมื่อมีการโอนสิทธิในสิทธิการใช้ที่ดิน กรรมสิทธิ์ในสิ่งปลูกสร้างและส่วนควบของอสังหาริมทรัพย์ทุกครั้งจะต้องชำระภาษีดังกล่าว

4.6.1 (3) ภาษีบริโศค (สรรพสามิต)

ภาษีสรรพสามิต หมายถึง ภาษีที่เรียกเก็บจากกิจการการผลิตหรือการรับจ้างทำของหรือการนำเข้าซึ่งสินค้าฟุ่มเฟือยบางชนิด ซึ่งการกำหนดอัตราภาษีและจำนวนที่ต้องชำระภาษีแต่ละชนิดแตกต่างกัน

ภาษีสรรพสามิตมีลักษณะการเรียกเก็บเฉพาะ ดังนี้

- เรียกเก็บเฉพาะสินค้าบริโศคที่ฟุ่มเฟือย เช่น เหล้า บุหรี่ เครื่องสำอาง รถยนต์นั่งส่วนบุคคล รวมทั้งสิ้น 11 ประเภท

- อัตราภาษีกำหนดตามมาตรฐานกำไรของสินค้าแต่ละประเภทและขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐในการคุ้มครองการผลิตภายในประเทศ

- ผู้ผลิตหรือผู้รับจ้างทำของหรือผู้นำเข้าเท่านั้นที่ต้องรับภาระภาษี ซึ่งเป็นการชำระครั้งเดียวในกระบวนการเปลี่ยนมือของสินค้า ผู้ขายส่งหรือขายปลีกไม่มีภาระที่จะต้องชำระภาษีสรรพสามิตอีก

(1) ผู้มีหน้าที่ต้องชำระภาษี

(ก) ผู้ประกอบการภายในประเทศที่มีกิจการเกี่ยวกับการผลิตหรือรับจ้างทำของหรือนำเข้าสินค้าที่กฎหมายกำหนด

(ข) กิจการลงทุนของชาวต่างชาติหรือกิจการของต่างประเทศที่ทำการผลิตหรือรับจ้างทำของหรือนำเข้าสินค้าที่กฎหมายกำหนดในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ผู้ประกอบการดังกล่าวข้างต้นมีหน้าที่ต้องชำระภาษีสรรพสามิตตามข้อกำหนดว่าด้วยการเรียกเก็บภาษีสรรพสามิต

(2) สินค้าที่ต้องรับภาระภาษีบริโศค

สินค้าที่ต้องรับภาระภาษีบริโศค ได้แก่สินค้า 11 จำพวก ดังนี้

บุหรี่ย เหล้า เครื่องสำอาง เครื่องประพินผิว เครื่องประดับอัญมณี ประทัด แก๊สโซลีน น้ำมันดีเซล ยางรถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ รถยนต์นั่งส่วนบุคคล

(3) อัตราภาษี

อัตราภาษีของสินค้า 11 จำพวกดังกล่าว จะคำนวณจากราคาของสินค้าหรือปริมาณ หรือขนาดของสินค้าในอัตราภาษีที่แตกต่างกัน

(ก) สินค้าจำพวกที่กำหนดให้คำนวณภาษีจากราคาสินค้า ให้คิดจากยอดราคาจำหน่ายคูณด้วยอัตราภาษี

(ข) สินค้าจำพวกที่กำหนดให้คำนวณจากปริมาณหรือขนาด ให้คิดจากจำนวนที่จำหน่ายคูณด้วยอัตราภาษีต่อหน่วย

(4) กำหนดเวลาชำระภาษี

(ก) ผู้ที่ทำการผลิตมีหน้าที่ชำระภาษีเมื่อจำหน่ายสินค้า

(ข) ผู้รับจ้างทำของมีหน้าที่ชำระภาษีเมื่อส่งมอบของ

(ค) ผู้นำเข้าสินค้ามีหน้าที่ชำระภาษีเมื่อผ่านด่านศุลกากร

(5) การงดเว้นหรือลดหย่อนภาษี

ผู้มีหน้าที่ต้องรับภาระภาษีสรรพสามิต หากเป็นการผลิตหรือรับจ้างทำของเพื่อการส่งออก จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องชำระภาษีสรรพสามิต

4.6.1 (4) ภาษีธุรกิจ

สำนักนายกรัฐมนตรีของประเทศไทยได้ออกกฎระเบียบบริหารให้ทดลองเปลี่ยนระบบการจัดเก็บภาษีธุรกิจเป็นภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยเริ่มทดลองครั้งแรกเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2012 ให้มีผลบังคับใช้ครั้งแรกเฉพาะที่มหานครเซี่ยงไฮ้ และจำกัดเฉพาะธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งและธุรกิจบริการสมัยใหม่ ต่อมาในวันที่ 1 สิงหาคม ค.ศ. 2012 ขยายการบังคับใช้ออกไปยัง 8 มณฑล (มหานคร) ในวันที่ 1 สิงหาคม ค.ศ. 2013 ให้ทดลองใช้ระบบเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มแทนภาษีธุรกิจทั่วประเทศและให้รวมถึงธุรกิจการทางด้านสื่อสารด้วย ในวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2014 ได้เพิ่มขยายขอบเขตการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มแทนภาษีธุรกิจให้ครอบคลุมถึงการขนส่งทางรางและการบริการทางด้านไปรษณีย์ ครั้งล่าสุดสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีมติให้ใช้ระบบจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มแทนภาษีธุรกิจทั่วประเทศ และนับแต่วันที่ 1 พฤษภาคม ค.ศ. 2016 เป็นต้นไปให้ทดลองใช้ระบบการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มแทนภาษีธุรกิจและให้ครอบคลุมธุรกิจประเภทการก่อสร้าง อสังหาริมทรัพย์ การเงินและการบริการที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นไปการจัดเก็บภาษีธุรกิจจะค่อยๆ ลดน้อยลงและจะเปลี่ยนเป็นการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มขึ้นมาแทนที่เรื่อยๆ ซึ่งในที่สุดการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจะเข้ามาแทนที่การจัดเก็บภาษีธุรกิจอย่างทั่วถึงและอย่างถาวรในอนาคต

4.6.2 หมวดภาษีเงินได้

ภาษีเงินได้ หมายถึง ภาษีที่เรียกเก็บจากยอดรายรับสุทธิของบุคคลหรือยอดผลกำไรจากการประกอบกิจการ ใช้ระบบอัตราภาษีก้าวหน้าและอัตราภาษีคงที่ โดยคิดภาษีจากยอดรายรับทั้งปี แต่แบ่งชำระเป็นงวดได้

ภาษีเงินได้ แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ

4.6.2 (1) ภาษีเงินได้วิสาหกิจ

ภาษีเงินได้วิสาหกิจ หมายถึง ภาษีที่เรียกเก็บจากผู้ประกอบการที่มีเงินได้ จากการผลิตหรือการประกอบกิจการหรือเงินได้อื่นๆ ที่ได้จากการผลิตหรือการประกอบการภายในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

เมื่อประเทศจีนปฏิรูปและเปิดเสรีในปี ค.ศ. 1980 จีนต้องการส่งเสริมให้นักลงทุนต่างชาติเข้าลงทุนในประเทศจีน จึงกำหนดสิทธิพิเศษในการลดหย่อนภาษีเงินได้ประกอบการให้แก่นักลงทุนต่างชาติที่ประกอบการในพื้นที่ที่ส่งเสริม (เขตเศรษฐกิจพิเศษ นิคมพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยี นิคม new hi-tech เมืองเอกของมณฑลตามชายฝั่ง ฯลฯ) หรือลงทุนในภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมสำหรับผู้ประกอบการทั้งชาวจีนและชาวต่างประเทศ สภาประชาชนแห่งชาติจึงได้ตรากฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้วิสาหกิจของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国企业所得税法) ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ 16 มีนาคม ค.ศ. 2007 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2008

- (1) สาระสำคัญของกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้วิสาหกิจของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
 - อัตราภาษีเงินได้ทั้งวิสาหกิจทุนจีนและวิสาหกิจทุนต่างชาติอยู่ในอัตราเดียวกัน
 - การให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีสำหรับวิสาหกิจทุนจีนและวิสาหกิจทุนต่างชาติจะอยู่บนหลักการเดียวกันคือ “ส่งเสริมภาคธุรกิจเป็นหลัก” และ “ส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เป็นส่วนเสริม”
 - อัตราภาษีใหม่จะต่ำกว่าอัตราภาษีเก่าที่เคยบังคับเรียกเก็บอยู่เดิม
 - มาตรฐานและวิธีการคำนวณก่อนเสียภาษีใช้มาตรฐานเดียวกัน
- (2) สิทธิประโยชน์เฉพาะจากระบบภาษีเงินได้วิสาหกิจแบบใหม่
 - (ก) วิสาหกิจที่มีขนาดเล็กเสียภาษีเงินได้ในอัตรา 20% (ม.28)

(ข) วิสาหกิจที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับเทคโนโลยีระดับสูงที่อยู่ในรายการที่รัฐบาลส่งเสริม เสียภาษีในอัตรา 10% (ม.28)

(ค) วิสาหกิจที่ลงทุนในกิจการที่รัฐส่งเสริมหรือสนับสนุน สามารถนำจำนวนเงินตามอัตราส่วนที่กฎหมายกำหนดของเงินลงทุนทั้งหมดมาหักเป็นค่าลดหย่อนได้ก่อนเสียภาษี (ม.31)

(ง) วิสาหกิจที่มีทรัพย์สินที่ได้จากการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสามารถหักค่าเสื่อมได้ในระยะเวลาที่สั้นขึ้น (ตามที่กฎระเบียบบริหารได้กำหนด) (ม.32)

(จ) วิสาหกิจที่ผลิตผลิตภัณฑ์ตามที่กำหนดไว้ในรายการ “ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามนโยบายของรัฐ” จะได้รับสิทธิลดหย่อนเมื่อมีการคำนวณเงินได้เสียภาษี (ม.33)

(ฉ) วิสาหกิจที่ลงทุนในเครื่องจักรอุปกรณ์เกี่ยวกับการรักษาสีสิ่งแวดล้อม การประหยัดพลังงาน และการผลิตที่เกี่ยวกับความปลอดภัย สามารถนำเงินทุนบางส่วนมาหักจากรายได้ก่อนคำนวณเสียภาษีได้ (ม.34)

สิทธิประโยชน์ด้านภาษีตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สำนักนายกรัฐมนตรีจะเป็นผู้ออกกฎระเบียบบริหารกำหนดหลักเกณฑ์ อัตราและวิธีปฏิบัติให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายต่อไป (ม.35)

(3) ผู้มีหน้าที่ต้องชำระภาษี

ผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีกฎหมายภาษีเงินได้วิสาหกิจฉบับใหม่ได้ยกเลิกการเก็บภาษีเงินได้วิสาหกิจที่มีบุคคลหรือคณะบุคคลเป็นเจ้าของตามที่กฎหมายเดิมได้กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดสภาพการเก็บภาษีเงินได้ซ้ำซ้อน กฎหมายภาษีเงินได้วิสาหกิจฉบับใหม่ บัญญัติให้วิสาหกิจที่มีสภาพเป็นนิติบุคคลเท่านั้นมีหน้าที่ต้องชำระภาษีเงินได้วิสาหกิจ

นิติบุคคลที่มีภาระหน้าที่ต้องชำระภาษีเงินได้วิสาหกิจได้แก่

(ก) นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายจีน

(ข) นิติบุคคลที่มีได้จดทะเบียนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน แต่มีองค์กรหลักควบคุมการบริหารกิจการในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

(4) จำนวนรายรับที่ต้องชำระภาษี

(ก) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศจีนให้นำรายได้ทั้งหมด (รายได้จากในและนอกประเทศจีน) มาคำนวณเสียภาษี

(ข) นิติบุคคลที่มีได้จดทะเบียนในประเทศจีน ที่มีรายรับในประเทศจีน ซึ่งต้องเสียภาษีในจีน เนื่องจากมีองค์กรหลักควบคุมการบริหารกิจการอยู่ในประเทศจีน ให้นำเงินได้ที่ได้ภายในประเทศจีน เท่านั้นมาคำนวณเสียภาษี

(5) การคำนวณรายได้เพื่อชำระภาษี

รายได้ทั้งปีหลังจากหักด้วยรายได้ที่กฎหมายกำหนดให้ยกเว้นการเรียกเก็บภาษี (ม.26และม.27) รายได้ที่กฎหมายกำหนดให้หักเป็นค่าใช้จ่ายได้ (ม.30) และจำนวนลดหย่อนภาษีเงินได้ในปีที่ผ่านมามาตามกฎหมายกำหนด ถือเป็นยอดจำนวนเงินรายได้ที่ต้องนำมาคำนวณจำนวนภาษีเงินได้วิสาหกิจที่ต้องชำระ

(6) กฎหมายภาษีเงินได้วิสาหกิจกับสนธิสัญญาที่จีนได้ทำไว้กับต่างประเทศ

กฎหมายภาษีเงินได้วิสาหกิจที่จีนประกาศบังคับใช้นี้ หากมีข้อความขัดหรือแย้งกับสนธิสัญญาที่รัฐบาลจีนได้ทำไว้กับนานาประเทศอันเกี่ยวกับภาษี ให้ยึดถือและยังคงบังคับใช้ข้อความที่ปรากฏในสนธิสัญญาที่จีนได้ทำไว้ทุกประการ

(7) สิทธิพิเศษด้านภาษีอากรสำหรับการลงทุนในเขตส่งเสริมต่างๆ

เมื่อกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้วิสาหกิจฉบับใหม่เริ่มบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2008 แล้ว นักลงทุนที่ลงทุนโครงการในเขตหรือนิคมที่กฎหมายกำหนดให้เป็นพื้นที่ส่งเสริม เช่น เขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยี Economic and Technological Development Zones (ETDZs) เขตพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง Hi-Tech Industrial Development Zones (HIDZs) เขตสินค้าทัณฑ์บน (Bonded Area) เขตแปรรูปเพื่อการส่งออก (Export Processing Zones) ให้วิสาหกิจนั้นยังคงได้รับสิทธิพิเศษด้านภาษีตามที่รัฐได้มีนโยบายส่งเสริมไว้เดิม เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาลดหย่อนภาษีแล้วให้เสียภาษีตามกฎหมายใหม่ต่อไป ซึ่งรายละเอียด สำนักงานรัฐมนตรีจะได้ประกาศเป็นหลักเกณฑ์เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายต่อไป

4.6.2 (2) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หมายถึง ภาษีที่เรียกเก็บจากบุคคลซึ่งมีถิ่นที่อยู่และมีเงินได้ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน รวมทั้งบุคคลที่ไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน แต่มีแหล่งเงินได้ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

(1) ผู้มีหน้าที่ชำระภาษี

(ก) ผู้มีถิ่นที่อยู่ภายในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ไม่ว่าจะเป็นชาวจีนหรือชาวต่างชาติ เมื่อมีเงินได้หรือแหล่งเงินได้ภายในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด มีหน้าที่ต้องชำระภาษีเงินได้บุคคล

(ข) สำหรับผู้มีถิ่นพำนักอยู่ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนครบ 1 ปี มีหน้าที่ต้องเสียภาษีจากเงินได้ที่ได้จากภายในและภายนอกประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

(ค) สำหรับผู้มีถิ่นพำนักอยู่ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนไม่ครบ 1 ปี มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเฉพาะเงินได้ที่มีแหล่งเงินได้ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเท่านั้น

บุคคลธรรมดาที่มีเงินได้ในประเทศจีนจะต้องเสียภาษีตามกฎหมาย ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้บุคคลของสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国个人所得税法) ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 10 กันยายน ค.ศ. 1980 ได้ปรับปรุงครั้งล่าสุดและมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน ค.ศ. 2011

(2) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแบ่งเป็น 2 ประเภท

(2.1) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจ่ายได้จากเงินเดือนและค่าแรง มีจำนวนเงินได้และอัตราภาษีดังนี้

ระดับที่ 1 รายได้ไม่เกิน	1,500 หยวน /เดือน	อัตราภาษี	3%
ระดับที่ 2 รายได้ส่วนที่เกิน	1,500-4,500 หยวน/เดือน	อัตราภาษี	10%
ระดับที่ 3 รายได้ส่วนที่เกิน	4,500-9,000 หยวน/เดือน	อัตราภาษี	20%
ระดับที่ 4 รายได้ส่วนที่เกิน	9,000-35,000 หยวน/เดือน	อัตราภาษี	25%
ระดับที่ 5 รายได้ส่วนที่เกิน	35,000-55,000 หยวน/เดือน	อัตราภาษี	30%
ระดับที่ 6 รายได้ส่วนที่เกิน	55,000-80,000 หยวน/เดือน	อัตราภาษี	35%
ระดับที่ 7 รายได้ส่วนที่เกิน	80,000 หยวนขึ้นไป/เดือน	อัตราภาษี	45%

(2.2) ภาษีเงินได้บุคคลกรณีร้านค้าเอกชนที่มีรายได้จากการผลิต การค้า การทำธุรกิจจากการเช่า เหมากิจการ มีจำนวนเงินได้และอัตราภาษีดังนี้

ระดับที่ 1 รายได้ไม่เกิน	15,000 หยวน/ปี	อัตราภาษี	5%
ระดับที่ 2 รายได้ส่วนที่เกิน	15,000-30,000 หยวน/ปี	อัตราภาษี	10%
ระดับที่ 3 รายได้ส่วนที่เกิน	30,000-60,000 หยวน/ปี	อัตราภาษี	20%
ระดับที่ 4 รายได้ส่วนที่เกิน	60,000-100,000 หยวน/ปี	อัตราภาษี	30%
ระดับที่ 5 รายได้ส่วนที่เกิน	100,000-55,000 หยวน/ปีขึ้นไป	อัตราภาษี	35%

4.6.3 หมวดภาษีทรัพย์สิน

ภาษีทรัพย์สิน หมายถึง ภาษีที่เรียกเก็บจากเจ้าของทรัพย์สินที่กำหนดไว้โดยเฉพาะเจาะจงอัน ได้แก่ ภาษีโรงเรือน ภาษีการใช้ที่ดินในเมือง ซึ่งโดยปกติแล้วรัฐบาลท้องถิ่นจะเป็นผู้กำหนดและมีหน้าที่ จัดเก็บภาษีดังกล่าว

4.6.3 (1) ภาษีโรงเรือน

ภาษีโรงเรือน หมายถึง ภาษีที่เรียกเก็บจากเจ้าของโรงเรือนที่อยู่ในเขตกำหนด โดยคำนวณจากราคาของ โรงเรือนหรือรายรับจากการนำออกให้เช่า

(1) การคำนวณภาษี

มี 2 ลักษณะดังนี้

(ก) คำนวณจากยอดราคาโรงเรือนที่หักด้วย 10-30% (หากไม่มีราคาที่ชัดเจนให้ใช้ราคา ประเมินของทางการตามสภาพโรงเรือนในท้องที่เดียวกันเป็นเกณฑ์) โดยเสียภาษีในอัตรา 1.2% ชำระปี ละครั้ง

(ข) โรงเรือนที่นำออกให้เช่า คำนวณจากเงินรายรับที่ได้จากการเช่า ชำระอัตราภาษีในอัตรา 12% ของยอดรายรับจากการนำออกให้เช่า ชำระปีละครั้ง

(2) โรงเรือนที่ได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนภาษี

(ก) โรงเรือนของหน่วยราชการ ชุมชนท้องถิ่นและกองทัพ

- (ข) โรงเรือนที่ใช้เองของหน่วยงานที่ได้รับงบประมาณจากกระทรวงการคลัง
- (ค) โรงเรือนที่ใช้เองของวัดวาอาราม สวนสาธารณะ โบราณสถาน
- (ง) โรงเรือนที่อยู่อาศัยซึ่งไม่ได้ใช้ประกอบกิจการค้า
- (จ) โรงเรือนอื่นใดที่กระทรวงการคลังประกาศให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีโรงเรือน

4.6.3 (2) ภาษีการใช้ที่ดินในเมือง

ภาษีการใช้ที่ดินในเมือง หมายถึง ภาษีที่เรียกเก็บจากองค์กรหรือบุคคลที่ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ดินในเมืองหรือเขตเมืองแร่ โดยคิดตามเนื้อที่ของที่ดินที่ครอบครองทำประโยชน์

(1) ขอบเขตของการเก็บภาษี

การครอบครองใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตเมือง เขตอำเภอ เขตกิ่งอำเภอและเขตเมืองแร่จะต้องเสียภาษีการใช้ที่ดินในเมือง

สำหรับที่ดินที่อยู่ในระดับต่ำกว่ากิ่งอำเภอ ผู้ครอบครองไม่อยู่ในข่ายต้องเสียภาษีการใช้ที่ดินในเมือง

(2) ผู้มีหน้าที่ต้องชำระภาษี

ได้แก่บุคคลที่ครอบครองที่ดินตามที่กฎหมายกำหนดต้องเสียภาษีการใช้ที่ดิน

(3) อัตราภาษี แบ่งเป็น 4 ระดับ โดยคำนวณเป็นตารางเมตร

- (ก) เมืองขนาดใหญ่ ตารางเมตรละ 0.5-10 หยวน
- (ข) เมืองขนาดกลาง ตารางเมตรละ 0.4-8 หยวน
- (ค) เมืองขนาดเล็ก ตารางเมตรละ 0.3-6 หยวน
- (ง) อำเภอ กิ่งอำเภอ เขตท่าเหมืองแร่ ตารางเมตรละ 0.2-4 หยวน

4.6.4 หมวดภาษีทรัพยากร

ภาษีทรัพยากร หมายถึง ภาษีที่เรียกเก็บจากผู้ประกอบการทำเหมืองที่มีรายรับจากทรัพยากร

(1) ผู้มีหน้าที่ต้องชำระภาษี

ผู้ที่ประกอบกิจการที่เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ตามประเภทที่กฎหมายกำหนดหรือเกี่ยวกับการทำอุตสาหกรรมเกลือ

(2) การคำนวณภาษี

ภาษีทรัพยากรคำนวณจากยอดผลผลิตและวัตถุดิบเบื้องต้นที่ได้จากการทำเหมือง อันได้แก่ น้ำมันปิโตรเลียม แก๊สธรรมชาติ ถ่านหิน แร่โลหะ โลหะและเกลือ เป็นต้น ทั้งนี้ไม่รวมถึงผลผลิตที่ได้มีการปรุงแต่งแปรรูปแล้ว

(3) อัตราภาษี

(ก) น้ำมันปิโตรเลียม 8.30 หยวนต่อตัน

(ข) แก๊สธรรมชาติ 2-15 หยวนต่อพันลูกบาศก์เมตร

(ค) ถ่านหิน 3.5 หยวนต่อตัน

(ง) อโลหะ 5-20 หยวนต่อตันหรือลูกบาศก์เมตร

(จ) โลหะดำ 2.3 หยวนต่อตัน

(ฉ) โลหะ 4-30 หยวนต่อตัน

(ช) เกลือสภาพแข็ง 10-60 หยวนต่อตัน

(ซ) เกลือสภาพเหลว 2-10 หยวนต่อตัน

4.6.5 หมวดภาษีพฤติกรรม

ภาษีพฤติกรรม หมายถึง ภาษีที่เรียกเก็บจากพฤติกรรมบางประเภทที่กฎหมายกำหนด อันได้แก่ ภาษีเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับอากรแสตมป์ ภาษีพาหนะ ภาษีน้ำหนักเรือ ภาษีโรงฆ่าสัตว์ ภาษีการกลั่นน้ำมัน ภาษีปรับแต่งสำหรับการลงทุนในทรัพย์สินบางประเภท

การเก็บภาษีพฤติกรรม ที่เก็บในรูปอากรแสตมป์ กำหนดเป็นอัตราดังนี้

(1) สัญญาซื้อขาย จำนวนจากยอดซื้อขาย อัตราภาษี 0.03%

- (2) สัญญารับเหมา จำนวนจากยอดรับเหมา อัตราภาษี 0.05%
- (3) สัญญาก่อสร้างโครงการ การสำรวจ การออกแบบ จำนวนจากยอดเรียกเก็บ อัตราภาษี 0.05%
- (4) สัญญาตกแต่งอาคาร จำนวนจากยอดรับเหมา อัตราภาษี 0.03%
- (5) สัญญาเช่าทรัพย์สิน จำนวนจากค่าเช่า อัตราภาษี 0.01%
- (6) สัญญาขนส่งสินค้า จำนวนจากค่ารถขน อัตราภาษี 0.05%
- (7) สัญญารับฝาก จำนวนจากค่ารับฝาก อัตราภาษี 0.01%
- (8) สัญญาเงินกู้ จำนวนจากยอดเงินกู้ อัตราภาษี 0.005%
- (9) สัญญารับประกันภัยทรัพย์สิน จำนวนจากเบี้ยประกัน อัตราภาษี 0.003%
- (10) สัญญาเกี่ยวกับเทคโนโลยี สัญญาให้คำปรึกษา สัญญาให้บริการต่างๆ จำนวนจากยอดค่าตอบแทนในสัญญา อัตราภาษี 0.03%
- (11) สัญญาการจำหน่ายจ่ายโอนสิทธิในทรัพย์สิน จำนวนจากยอดราคาในสัญญา อัตราภาษี 0.05%
- (12) สมุดบัญชีเกี่ยวกับการค้าหรือการผลิต จำนวนจากต้นทุนที่ระบุในบัญชี อัตราภาษี 0.05%
- (13) หลักฐานการอนุญาตให้ใช้สิทธิหรือหนังสือยินยอม อัตราภาษีฉบับละ 5 หยวน

4.7 กฎหมายแรงงาน

กฎหมายแรงงานของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国劳动法) ตราโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ ประกาศบังคับใช้ครั้งแรกเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1995 และกฎหมายว่าด้วยสัญญาแรงงานของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国劳动合同法) ตราโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ ประกาศบังคับใช้ครั้งแรกเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 2013 ซึ่งกฎหมายทั้งสองฉบับบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานและสัญญาแรงงาน ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่จะเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ใช้แรงงานและกำหนดสัญญาแรงงานที่ยุติธรรม ดังมีสาระสำคัญดังนี้

4.7.1 บททั่วไป

คู่มือการลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน ประจำปี 2559

(1) เพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้ใช้แรงงาน และสร้างระบบแรงงานที่เหมาะสมกับเศรษฐกิจการตลาดแบบสังคมนิยม

(2) สิทธิของผู้ใช้แรงงาน

- มีสิทธิเสมอภาคในการทำงาน
- มีสิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทน วันหยุดพักผ่อน หลักประกันในความปลอดภัยและสุขภาพพลานามัย
- มีสิทธิที่จะได้รับการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถ
- มีสิทธิที่จะได้รับสวัสดิการและการประกันชีวิตจากสังคม
- มีสิทธิที่จะ เสนอการระงับข้อพิพาท และ
- สิทธิอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนด (ม.3.ว.แรก)

(3) หน้าที่ของผู้ใช้แรงงาน

- ต้องปฏิบัติหน้าที่ที่รับมอบหมายอย่างครบถ้วน
- ต้องพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง
- ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยความปลอดภัยและสุขภาพพลานามัย
- ต้องเคารพในกฎระเบียบแรงงานในศีลธรรมอันดีของการปฏิบัติหน้าที่

(4) หน้าที่ของนายจ้าง

- กำหนดข้อบังคับแรงงานให้สอดคล้องกับกฎหมาย
- ประกันสิทธิประโยชน์ของลูกจ้างและการปฏิบัติตามหน้าที่ของลูกจ้าง

(5) สหภาพแรงงาน

- ลูกจ้างมีสิทธิตามกฎหมายในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน
- สหภาพแรงงานเป็นผู้แทนและเป็นผู้ดูแลรักษาสิทธิประโยชน์ที่ชอบด้วย กฎหมายของลูกจ้าง
- สหภาพแรงงานมีอิสระตามกฎหมายที่จะกำหนดกิจกรรมของตนเอง

(6) อำนาจเจรจาต่อรองกับนายจ้าง

ลูกจ้างสามารถเข้าร่วมปรึกษารับหรือกับนายจ้างในเรื่องการบริหารงานบุคลากร (อย่าง
ประจำปีไทย) หรือการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของลูกจ้าง โดยตัวแทนของผู้ใช้แรงงาน เมื่อสหภาพ
แรงงานมีมติภายใต้กฎหมายที่กำหนดไว้ (หมายเหตุ: การกำหนดข้อบังคับร่วมทุนพึงต้องระงับข้อนี้)

(7) องค์กรกำกับ

- กระทรวงบริหารแรงงาน ภายใต้สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแล
กิจกรรมแรงงานทั่วประเทศ
- กรมบริหารแรงงานท้องถิ่นระดับอำเภอขึ้นไป มีอำนาจหน้าที่ กำกับดูแลกิจกรรมแรงงาน
ภายในขอบเขตของตน

4.7.2 ความเสมอภาคในการทำงาน

- (1) ลูกจ้างจะต้องไม่ถูกแบ่งชั้นวรรณะในการทำงานเพราะเหตุต่างศาสนา ต่างเผ่าพันธุ์หรือต่าง
เพศ
- (2) ผู้หญิงย่อมมีสิทธิเสมอภาพเท่าเทียมผู้ชาย เว้นแต่กฎหมายจะกำหนดไว้เฉพาะเกี่ยวกับงาน
หรือตำแหน่งที่ไม่เหมาะสมกับผู้หญิง
- (3) ลูกจ้างที่เป็นคนพิการ ชนกลุ่มน้อย ทหารผ่านศึก ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย พิเศษเฉพาะเป็น
กรณีไป
- (4) ห้ามการใช้แรงงานกับบุคคลผู้มีอายุต่ำกว่า 16 ปี หน่วยงานเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม การ
แสดงกายกรรม และการแสดงหัตถกรรมพิเศษเฉพาะ หากจำเป็นต้องใช้ผู้ใช้แรงงานที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปี
จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ประกาศบังคับใช้โดยต้องยื่นขออนุมัติกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีหน้า
ที่ต้องประกันสิทธิในการศึกษาเล่าเรียนของเด็กเหล่านั้น

4.7.3 สัญญาจ้างแรงงาน และสัญญาข้อบังคับแรงงาน (สัญญาแรงงานกลุ่ม)

- (1) การว่าจ้างแรงงานจะต้องจัดทำสัญญาจ้างแรงงานเสมอ
- (2) สัญญาจ้างแรงงานที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ตกเป็นโมฆะ
 - สัญญาจ้างแรงงานที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน หรือกฎหมาย
 - สัญญาจ้างแรงงานที่เกิดจากกลฉ้อฉล หรือข่มขู่บังคับ

สัญญาจ้างแรงงานที่ตกเป็นโมฆะ ย่อมไม่มีผลบังคับนับแต่วันที่ทำสัญญา หากส่วนหนึ่งส่วนใดของสัญญาตกเป็นโมฆะ แต่สามารถแยกออกจาก ส่วนอื่นได้โดยไม่กระทบกระเทือนถึงสาระสัญญาส่วนอื่น ให้ถือว่าสัญญาส่วนที่ ไม่ตกเป็นโมฆะยังคงมีผลบังคับใช้ได้ต่อไป

ความเป็นโมฆะของสัญญา ให้ชี้ขาดโดยคณะอนุญาโตตุลาการว่าด้วยการระงับข้อพิพาทแรงงาน หรือโดยศาลประชาชน

(3) สัญญาจ้างแรงงานจะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้น และต้องมีสาระดังต่อไปนี้

- กำหนดระยะเวลาสิ้นสุดของสัญญา
- ลักษณะสาระสำคัญของงาน
- การคุ้มครองแรงงาน และเงื่อนไขแรงงาน (การว่าจ้าง)
- ผลประโยชน์ตอบแทนแรงงาน
- ข้อกำหนดสำหรับแรงงาน
- เงื่อนไขการบอกเลิกสัญญา
- ความรับผิดชอบในกรณีฝ่าฝืนสัญญา

นอกจากสาระสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้างสามารถปรึกษาหารือกำหนดเนื้อหาอื่นเพิ่มเติมได้

(4) ประเภทของสัญญาจ้างแรงงานแบ่งได้ดังนี้

- สัญญาที่กำหนดเวลาสิ้นสุดแน่นอน
- สัญญาที่ไม่กำหนดเวลาสิ้นสุด
- สัญญาที่กำหนดเวลาสิ้นสุดตามความสำเร็จของงานใดงานหนึ่งโดยเฉพาะ ลูกจ้างที่ได้ทำงานกับนายจ้างติดต่อกันตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป เมื่อคู่สัญญาประสงค์จะต่อสัญญาว่าจ้าง หากลูกจ้างเรียกร้องให้ต่อสัญญาใหม่โดยไม่กำหนดเวลาสิ้นสุดแล้ว นายจ้างจะต้องกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวไว้ในสัญญาด้วย

(5) สัญญาจ้างทดลองงานจะต้องไม่เกิน 6 เดือน

(6) คู่สัญญาสามารถกำหนดเงื่อนไขว่าด้วยการรักษาความลับทางการค้าของนายจ้างไว้ในสัญญาได้

(7) การยกเลิกสัญญาจ้างแรงงานกระทำได้โดยความยินยอมอย่างเอกฉันท์ของทั้งสองฝ่ายเท่านั้น

(8) เงื่อนไขที่นายจ้างฝ่ายเดียวสามารถยกเลิกสัญญาได้ (การเลิกจ้าง)

- ในระหว่างการทดลองงาน หากปรากฏว่าผู้รับจ้างไม่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับงานที่จ้าง
- ลูกจ้างฝ่าฝืนข้อบังคับแรงงานหรือฝ่าฝืนข้อกำหนดของผู้ว่าจ้างในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ
- ลูกจ้างขาดงาน นื้อฉล ยักยอก หรือก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงแก่ผลประโยชน์ของนายจ้าง

- เมื่อลูกจ้างถูกดำเนินคดีทางศาลในฐานความผิดทางอาญา(ม.25)

(9) กรณีดังต่อไปนี้ หากนายจ้างประสงค์จะยกเลิกสัญญา (เลิกจ้าง) นายจ้างจะต้องบอกกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรแก่ลูกจ้างให้ทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 30 วัน

- ลูกจ้างล้มป่วยเพราะไม่ใช่เหตุจากหน้าที่การงาน เมื่อหายป่วยแล้วไม่สามารถกลับเข้าทำงานในหน้าที่ตำแหน่งเดิมได้

- ลูกจ้างไม่สามารถทำงานในหน้าที่ได้ แม้ว่าจะได้รับการฝึกอบรมแล้วหรือแม้ว่าจะได้มีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่แล้ว ลูกจ้างก็ยังคงไม่สามารถทำงานในหน้าที่ได้

- เงื่อนไขทางภาวะวิสัยในขณะที่ทำสัญญาเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงจนไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้ และเมื่อคู่สัญญาได้ปรึกษาหารือแล้วยังไม่อาจที่จะตกลงเปลี่ยนแปลงแก้ไขสัญญากันได้(ม.26)

(10) การลดจำนวนพนักงาน

เมื่อนายจ้างตกอยู่ใน สภาพใกล้ล้มละลายและอยู่ระหว่างการดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายหรือสภาพการผลิตของนายจ้างตกอยู่ในภาวะคับขันซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องลดจำนวนพนักงานแล้ว นายจ้างจะต้องบอกกล่าวแก่สหภาพแรงงานและลูกจ้างทั้งหมดทราบถึงสถานการณ์ต่างๆ อย่างน้อย 30 วัน เพื่อรับฟังความคิดเห็นของสหภาพแรงงานและลูกจ้าง เมื่อได้ผ่านการเห็นชอบจากหน่วยงานของราชการที่กำกับดูแลแรงงานแล้ว จึงจะสามารถลดจำนวนพนักงานได้ นายจ้างที่ได้มีการลด

จำนวนพนักงานแล้ว หากว่าภายในกำหนด 6 เดือน มีการว่าจ้างใหม่ นายจ้างจะต้องว่าจ้างพนักงานที่ถูกปลดออกก่อน (ม.27)

(11) นายจ้างที่ยกเลิกสัญญาตามมาตรา 24, มาตรา 26 และมาตรา 27 จะต้องจ่ายค่าชดเชยแก่ลูกจ้างตามที่กฎหมายกำหนด (หมายเหตุ : ข้อกำหนดว่าด้วยการจ่ายค่าชดเชยให้เป็นไปตามที่รัฐบาลท้องถิ่นประกาศ ซึ่งจะต้องได้รับอนุมัติจากสำนักนายกรัฐมนตรีก่อน)

(12) ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้ นายจ้างไม่สามารถยกเลิกสัญญาโดยอ้างมาตรา 26 และมาตรา 27

- ลูกจ้างที่เจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บเพราะเหตุการณ์ปฏิบัติหน้าที่
- ลูกจ้างที่อยู่ระหว่างการรักษาตามระยะเวลาที่กำหนดเพราะเหตุเจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บ
- ลูกจ้างหญิงที่อยู่ระหว่างการตั้งครรภ์การคลอดและการให้นมลูก
- ลักษณะอื่นใดที่ได้มีกฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารราชการแผ่นดินกำหนด ไว้เฉพาะ

(13) เมื่อนายจ้างบอกเลิกสัญญา หากสภาพไม่เห็นพ้องด้วยย่อมมีสิทธิแสดงความคิดเห็นโต้แย้งได้ หากนายจ้างฝ่าฝืนกฎหมาย กฎระเบียบ หรือสัญญาจ้างแรงงานสภาพมีสิทธิที่จะโต้แย้งและเรียกร้องให้มีการทบทวนได้

หากลูกจ้างไม่เห็นพ้องด้วยการเลิกจ้าง ลูกจ้างมีสิทธิที่จะเสนอข้อพิพาทต่อคณะอนุญาโตตุลาการแรงงาน หรือฟ้องดำเนินคดีทางศาลได้ ซึ่งสภาพจะต้องให้การสนับสนุนและช่วยเหลือตามกฎหมาย

(14) หากลูกจ้างประสงค์จะยกเลิกสัญญาจ้างแรงงาน ต้องบอกกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรแก่นายจ้างให้ทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 30 วัน

(15) ภายใต้เงื่อนไขต่อไปนี้ ลูกจ้างมีสิทธิบอกเลิกสัญญาจ้างได้ทันทีโดยมีพักต้องบอกกล่าวให้นายจ้างทราบล่วงหน้า

- ในระหว่างการทดลองงาน
- เมื่อนายจ้างใช้กำลังประทุษร้าย ขู่เข็ญบังคับ หรือใช้วิธีการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในการหน่วยเหี่ยวกักขังหรือทำให้เสื่อมเสียเสรีภาพเพื่อการใช้แรงงานนั้น
- เมื่อนายจ้างไม่จ่ายค่าตอบแทนตามที่กำหนดในสัญญา หรือไม่สนองเงื่อนไขตามสัญญาข้อบังคับแรงงานที่กำหนดไว้

(16) สัญญาข้อบังคับแรงงาน (สัญญาแรงงานกลุ่ม)

ลูกจ้างทั้งหมดกับนายจ้างผู้ประกอบการสามารถที่จะทำสัญญาข้อบังคับแรงงานว่าด้วยเรื่อง ค่าตอบแทนแรงงาน เวลาทำงาน เวลาพักผ่อน ความปลอดภัยและสุขพลานามัยในการทำงาน การประกันภัยและสวัสดิการต่างๆ ได้ด้วยการลงนามในสัญญาข้อบังคับแรงงาน (สัญญาแรงงานกลุ่ม) ซึ่งสัญญาข้อบังคับแรงงานนี้จะต้องเสนอที่ประชุมใหญ่ของตัวแทนลูกจ้างหรือที่ประชุมใหญ่ของลูกจ้างทั้งหมดเพื่อพิจารณาอนุมัติ

(17) การมีผลบังคับใช้ของสัญญาบังคับแรงงาน

เมื่อได้มีการลงนามในสัญญาข้อบังคับแรงงานแล้ว ให้นำเสนอหน่วยงานของรัฐบาลที่กำลังดูแลแรงงาน และเมื่อหน่วยงานดังกล่าวได้รับสัญญาข้อบังคับแรงงานโดยมีได้โต้แย้งภายในกำหนด 15 วัน ให้ถือว่าสัญญาข้อบังคับแรงงานนั้นมีผลบังคับทันที

(18) สัญญาจ้างแรงงานจะต้องกำหนดเงื่อนไขไม่ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ในสัญญาข้อบังคับแรงงาน

4.7.4 เวลาทำงาน วันพักผ่อน และวันลา

(1) เวลาทำงานวันละไม่เกิน 8 ชั่วโมง เฉลี่ยแล้วสัปดาห์ละไม่เกิน 44 ชั่วโมง

(2) การกำหนดจำนวนแรงงานและมาตรฐานค่าตอบแทน นายจ้างจะต้องยึดมาตรา 36 เป็นเกณฑ์ในการคำนวณ

(3) นายจ้างจะต้องให้หลักประกันแก่ลูกจ้างที่จะได้มีวันพักผ่อนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 วัน

(4) กิจการใดหากมีสภาพการผลิตที่ไม่อาจปฏิบัติให้สอดคล้องกับมาตรา 36 และมาตรา 38 ได้ เมื่อได้รับอนุมัติจากหน่วยงานของรัฐบาลที่กำลังดูแลแรงงานแล้ว สามารถกำหนดเวลาทำงานและวันพักผ่อนในรูปแบบอื่นได้

(5) นายจ้างจะต้องกำหนดให้วันต่อไปนี้เป็นวันพักผ่อนอย่างเป็นทางการ คือ

- วันขึ้นปีใหม่
- วันตรุษจีน
- วันแรงงาน
- วันชาติ

- วันหยุดอื่นใดที่กฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารราชการแผ่นดินประกาศให้เป็นวันหยุดพักผ่อน

(6) การขยายระยะเวลาทำงาน

เมื่อการประกอบกิจการหรือการผลิตของผู้ว่าจ้างมีความจำเป็นให้นายจ้างปรึกษาหารือกับสหภาพและลูกจ้าง หากทุกฝ่ายเห็นชอบ ให้ขยายระยะเวลาทำงานได้ การขยายระยะเวลาทำงานในแต่ละวันจะต้องไม่เกิน 1 ชั่วโมง หากมีความจำเป็นพิเศษที่จะต้องขยายเวลาทำงานเกินกว่านี้ เมื่อนายจ้างมีหลักประกันเกี่ยวกับสุขภาพพลานามัยของลูกจ้างแล้ว ให้ขยายเวลาทำงานออกไปได้ แต่ต้องไม่เกิน 3 ชั่วโมง ทั้งนี้ต้องไม่เกินเดือนละ 36 ชั่วโมง (ม.41)

(7) ภายใต้สถานการณ์ดังต่อไปนี้การขยายเวลาทำงานไม่ต้องอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของมาตรา 41 กล่าวคือ

- กรณีเกิดอุบัติเหตุ หรืออัคคีภัย หรือภัยอื่นใดที่กระทบกระเทือนถึงชีวิตหรือสุขภาพของลูกจ้าง หรือกระทบกระเทือนความปลอดภัยแห่งทรัพย์สิน

- อุปกรณ์เครื่องจักรการผลิต เส้นทางคมนาคมขนส่ง หรือสิ่งสาธารณูปโภคเกิดปัญหาติดขัดถึงขั้นกระทบกระเทือนต่อการผลิตหรือผลประโยชน์สาธารณะและมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องทำการแก้ไข

- สถานการณ์อื่นๆ ที่กฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารราชการแผ่นดินได้กำหนดไว้

(8) การจ่ายค่าตอบแทนทำงานล่วงเวลา

ภายใต้สถานการณ์ดังต่อไปนี้ นายจ้างต้องจ่ายค่าตอบแทนการทำงานล่วงเวลาให้แก่ลูกจ้างที่ทำงานเกินเวลาในอัตราที่สูงกว่าค่าจ้างปกติตามมาตรฐานดังนี้

- การจัดสรรให้ลูกจ้างทำงานมากกว่าเวลาทำงาน นายจ้างจะต้องจ่ายค่าตอบแทนการทำงานล่วงเวลาให้แก่ลูกจ้างไม่ต่ำกว่าร้อยละ 150 ของค่าจ้างปกติ (1 เท่าครึ่งของค่าจ้างปกติ)

- การจัดสรรให้ลูกจ้างทำงานล่วงเวลาในวันหยุดพักผ่อนและไม่สามารถจัดสรรวันพักผ่อนคืนให้กับลูกจ้าง นายจ้างต้องจ่ายค่าตอบแทนการทำงานล่วงเวลาให้แก่ลูกจ้าง ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 200 ของค่าจ้างปกติ (2 เท่าของค่าจ้างปกติ)

- การจัดสรรให้ลูกจ้างทำงานล่วงเวลาในวันหยุดพักผ่อนตามที่กฎหมายกำหนด นายจ้างจะต้องจ่ายค่าชดเชยล่วงเวลาให้แก่ลูกจ้างไม่ต่ำกว่าร้อยละ 300 ของค่าจ้างปกติ (3 เท่าของค่าจ้างปกติ)

4.7.5 การหยุดพักผ่อนประจำปี

ลูกจ้างที่ทำงานติดต่อกันเกินกว่า 1 ปีขึ้นไป มีสิทธิที่จะได้หยุดพักผ่อนประจำปี วิธีการและเงื่อนไขต่างๆ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของสำนักนายกรัฐมนตรี

4.7.6 ค่าจ้าง

(1) การกำหนดค่าจ้าง

นายจ้างสามารถกำหนดอัตราค่าจ้างหรือรูปแบบการจัดสรรค่าจ้างได้ด้วยตนเอง โดยอาศัยลักษณะการประกอบการผลิตและผลตอบแทนด้านเศรษฐกิจเป็นปัจจัยในการกำหนด

(2) รัฐบาลใช้ระบบประกันอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ มาตรฐานอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของแต่ละท้องถิ่นให้รัฐบาลมณฑล รัฐบาลเขตปกครองตนเอง และรัฐบาลเมืองของท้องถิ่นนั้นๆ เป็นผู้กำหนด และให้แจ้งข้อกำหนดนั้นไปยังสำนักนายกรัฐมนตรีเก็บไว้เป็นหลักฐาน

ห้ามนายจ้างจ่ายค่าจ้างแก่ลูกจ้างในอัตราต่ำกว่ามาตรฐานค่าจ้างขั้นต่ำที่กำหนดในวรรคก่อน

(3) การจ่ายค่าจ้างจะต้องจ่ายด้วยเงิน ห้ามนายจ้างหักกลบลบหนี้หรือชะลอ หรือค้างชำระค่าจ้างแก่ลูกจ้าง

(4) นายจ้างยังคงต้องจ่ายค่าจ้างแก่ลูกจ้างตามปกติ ในกรณีที่ลูกจ้างหยุดทำงานในระหว่างวันหยุดพักผ่อนตามที่กฎหมายกำหนด หรือในระหว่างงานแต่งงาน หรือจัดงานศพ รวมทั้งระหว่างที่ร่วมกิจกรรมทางสังคมตามที่กฎหมายกำหนด

4.7.7 สุขภาพและความปลอดภัยของลูกจ้าง

ลูกจ้างมีสิทธิที่จะปฏิเสธในการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ควบคุมงานของนายจ้าง ถ้าหากว่าคำสั่งนั้นเป็นการสั่งให้ปฏิบัติในกิจกรรมที่เสี่ยงต่อความปลอดภัย หากมีพฤติกรรมบังคับให้ลูกจ้างต้องทำงาน อันอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพพลานามัย ลูกจ้างย่อมมีสิทธิที่จะวิจารณ์ รายงาน หรือฟ้องร้องเป็นคดีได้

4.7.8คุ้มครองแรงงานหญิงและเด็กที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ

(1) แรงงานที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หมายถึง ลูกจ้างที่มีอายุเกินกว่า 16 ปีแต่ยังไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์

(2) ข้อห้ามใช้แรงงานหญิง

(ก) ห้ามใช้แรงงานหญิงในงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการเหมืองแร่ใต้ดิน หรืองานที่ต้องใช้แรงงานอย่างหนัก ตามที่กฎหมายกำหนดไว้

(ข) ห้ามใช้แรงงานหญิงที่มีประจำเดือนในงานที่ต้องทำในที่สูง หรือที่อุณหภูมิต่ำ หรืองานเกี่ยวกับห้องเย็น (ที่อยู่กับน้ำเย็น)

(ค) ห้ามใช้แรงงานหญิงที่ตั้งครรภ์ในงานที่ต้องใช้แรงงานหนักตามที่กฎหมายกำหนด และห้ามใช้แรงงานหญิงที่ตั้งครรภ์เกินกว่า 7 เดือน ทำงานล่วงเวลา หรือทำงานในช่วงเวลากลางคืน

(3) กำหนดเวลาคลอด

ลูกจ้างหญิงมีสิทธิลาพักผ่อนหลังการคลอดได้ไม่น้อยกว่า 90 วัน (กฎระเบียบในบางท้องถิ่นอาจกำหนดให้สิทธิลาพักผ่อนหลังการคลอดได้มากกว่า 90 วัน)

(4) ห้ามใช้แรงงานหญิงที่อยู่ระหว่างการให้นมลูกยังไม่ครบ 1 ปี เข้าทำงานที่ต้องใช้แรงงานหนักตามที่กฎหมายกำหนด หรือทำงานล่วงเวลา หรือทำงานในช่วงเวลากลางคืน

(5) ห้ามใช้แรงงานเด็กที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะในกิจการเหมืองแร่ที่อยู่ใต้ดิน หรืองานที่มีมลพิษ หรืองานที่ต้องใช้แรงงานอย่างหนักตามที่กฎหมายกำหนด

(6) นายจ้างมีหน้าที่วางระบบการฝึกอบรมแก่พนักงาน การเรียกเก็บค่าฝึกอบรมและการใช้จ่ายเงินที่ได้จากค่าฝึกอบรม ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของทางการและต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมอย่างแท้จริงเท่านั้น

ลูกจ้างที่ทำงานในหน้าที่ช่างฝีมือ ก่อนบรรจุเข้ารับตำแหน่งจะต้องผ่านการฝึกอบรมก่อน

(7) รัฐบาลต้องจำแนกประเภทของงานและมาตรฐานของฝีมือสำหรับงานแต่ละประเภทด้วยระบบการทดสอบและการออกใบประกาศนียบัตรรับรอง

4.7.9 ประกันสังคมและสวัสดิการ

(1) รัฐบาลจะต้องพิจารณากิจการเกี่ยวกับการประกันสังคม สร้างระบบประกันสังคมและจัดตั้งกองทุนประกันสังคมขึ้น เพื่อเป็นหลักประกันว่า เมื่อลูกจ้างชราภาพ เจ็บป่วย บาดเจ็บ ตงงาน และคลอดบุตรจะได้รับความช่วยเหลือและชดเชย

(2) ลูกจ้างที่จะได้รับสิทธิประโยชน์จากกองทุนประกันสังคมคือ

- (ก) เกษียณอายุ
- (ข) ล้มป่วย บาดเจ็บ
- (ค) พิกار หรือล้มป่วยเพราะหน้าที่การงาน
- (ง) ตกงาน
- (จ) คลอดบุตร

เมื่อลูกจ้างถึงแก่กรรม ทายาทยังคงได้รับเงินช่วยเหลือตามที่กฎหมายกำหนด

เงื่อนไขและมาตรฐานแห่งสิทธิประโยชน์ที่ลูกจ้างจะได้รับจากการประกันสังคมให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด

ลูกจ้างมีสิทธิที่จะได้รับเงินช่วยเหลือประกันสังคมทันทีและเต็มจำนวน

(3) การทำประกันชีวิตเสริม

รัฐบาลส่งเสริมให้นายจ้างทำประกันชีวิตเพิ่มเติมแก่ลูกจ้างตามสภาพความเหมาะสมแห่งกิจการของนายจ้าง

รัฐบาลสนับสนุนลูกจ้างให้ทำประกันชีวิตแบบออมทรัพย์

4.7.10 การระงับข้อพิพาทแรงงาน

(1) เมื่อเกิดข้อพิพาทแรงงานระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง คู่กรณีมีสิทธิตามกฎหมายที่จะเสนอข้อพิพาทเพื่อไกล่เกลี่ย การอนุญาโตตุลาการ หรือการดำเนินคดีทางศาลได้ คู่กรณีสามารถที่จะประนีประนอมระงับข้อพิพาทด้วยตนเอง หลักการไกล่เกลี่ยสามารถนำไปใช้ในขบวนการพิจารณาของชั้นอนุญาโตตุลาการ หรือชั้นศาลได้ด้วย

(2) การระงับข้อพิพาทต้องตั้งบนพื้นฐานของบทบัญญัติของกฎหมายด้วยความยุติธรรม และต้องพิจารณาโดยเร็ว ทั้งนี้ให้คำนึงถึงสิทธิประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมายของคู่กรณีเป็นสำคัญ

(3) ขั้นตอนการดำเนินการเพื่อระงับข้อพิพาท

เมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้น คู่กรณีสามารถนำเสนอข้อพิพาทต่อคณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแรงงานในหน่วยงานของตนเพื่อพิจารณาได้ หากกรณีไกล่เกลี่ยไม่บรรลุผล คู่กรณีสามารถที่จะร้องขอต่อ

คณะอนุญาโตตุลาการพิพาทแรงงานเพื่อทำการชี้ขาดได้ หากคู่กรณีฝ่ายใดไม่เห็นพ้องด้วยกับคำชี้ขาดก็สามารถนำคดีขึ้นฟ้องร้องต่อศาลประชาชนได้

(4) คณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแรงงาน

นายจ้างสามารถจัดตั้งคณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแรงงานขึ้นในหน่วยงานของตนได้ ซึ่งคณะกรรมการชุดดังกล่าวต้องประกอบด้วยตัวแทนลูกจ้าง ตัวแทนนายจ้าง และตัวแทนสหภาพ โดยให้ตัวแทนสหภาพเป็นประธานคณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทดังกล่าว

ข้อพิพาทที่ระงับโดยคณะกรรมการฯ และบรรลุถึงข้อตกลงแล้ว คู่กรณีจะต้องปฏิบัติตามนั้น

(5) คณะอนุญาโตตุลาการพิพาทแรงงาน

คณะอนุญาโตตุลาการพิพาทแรงงานประกอบด้วยตัวแทนจากหน่วยงานกำกับดูแลแรงงานของรัฐ ตัวแทนสหภาพในระดับเดียวกัน และตัวแทนฝ่ายนายจ้าง โดยให้ตัวแทนจากหน่วยงานกำกับดูแลแรงงานของรัฐเป็นประธานคณะกรรมการอนุญาโตตุลาการพิพาทแรงงานดังกล่าว

(6) การเสนอข้อพิพาทและการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการฯ

คู่กรณีที่ประสงค์จะใช้สิทธิทางคณะอนุญาโตตุลาการฯ จะต้องเสนอเรื่องเป็นลายลักษณ์อักษรต่อคณะอนุญาโตตุลาการฯ ภายใน 60 วัน นับแต่วันเกิดข้อพิพาท คณะอนุญาโตตุลาการจะต้องทำการพิจารณาชี้ขาดให้เสร็จสิ้นภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้อง หากไม่มีฝ่ายใดอุทธรณ์คำชี้ขาด ให้ถือว่าคำชี้ขาดถึงที่สุด ซึ่งคู่กรณีต้องปฏิบัติตามนั้น

(7) การอุทธรณ์คำชี้ขาด

หากคู่กรณีฝ่ายใดไม่เห็นพ้องด้วยกับคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ สามารถที่จะอุทธรณ์ต่อศาลภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำชี้ขาดเป็นลายลักษณ์อักษร หากคู่กรณีฝ่ายใดไม่อุทธรณ์ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดและไม่ปฏิบัติตามคำชี้ขาด คู่กรณีอีกฝ่ายสามารถร้องขอต่อศาลประชาชนเพื่อบังคับตามคำชี้ขาดได้

(8) การระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญาข้อบังคับแรงงาน

หากเกิดข้อพิพาทในการจัดทำสัญญาข้อบังคับแรงงานและคู่กรณีไม่อาจที่จะประนีประนอมกันได้ ให้หน่วยงานกำกับดูแลแรงงานของรัฐบาลท้องถิ่นสามารถที่จะจัดตั้งคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยหลายฝ่าย เพื่อดำเนินการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทได้

หากเกิดข้อพิพาทอันเนื่องจากการปฏิบัติตามสัญญาข้อบังคับแรงงานและคู่กรณีไม่อาจที่จะประนีประนอมกันได้ ให้เสนอข้อพิพาทต่อคณะอนุญาโตตุลาการพิพาทแรงงานเพื่อทำการชี้ขาด หากฝ่ายใดไม่เห็นพ้องด้วยกับคำชี้ขาดมีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลประชาชนภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับความชี้ขาดเป็นลายลักษณ์อักษร (ม.84)

4.7.11 การกำกับตรวจสอบ

(1) หน่วยงานกำกับดูแลแรงงานระดับอำเภอขึ้นไปมีหน้าที่กำกับตรวจสอบให้นายจ้างปฏิบัติตามกฎหมายและมีอำนาจที่จะสั่งการให้ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายแก้ไขให้ถูกต้อง หรือสั่งห้ามกระทำการใดๆ ได้ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานดังกล่าวมีอำนาจที่จะเข้าไปในสถานประกอบการของนายจ้างเพื่อตรวจสอบสถานการณ์ ตรวจสอบสรรพเอกสารและตรวจสอบสถานที่ทำงานของลูกจ้างได้ ทั้งนี้ในการเข้าดำเนินการตรวจสอบทุกครั้งต้องแสดงบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

(2) สภาพแรงงานระดับต่างๆ ต้องรักษาสีทธิประโยชน์ของลูกจ้างตามกฎหมายและต้องทำการตรวจสอบกำกับกับการปฏิบัติตามกฎหมายของนายจ้าง

หากทราบว่าบุคคลใดหรือองค์กรใดฝ่าฝืนกฎหมายแรงงาน ย่อมมีสิทธิที่จะรายงานหรือฟ้องร้องได้

4.7.12 บทกำหนดโทษ

(1) ข้อบังคับแรงงานที่นายจ้างทำขึ้นมาโดยฝ่าฝืนกฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารของรัฐบาล ให้หน่วยงานกำกับดูแลแรงงานมีอำนาจหน้าที่ตักเตือนหรือสั่งให้แก้ไขได้ หากข้อบังคับดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่ลูกจ้าง นายจ้างจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น

(2) หากนายจ้างฝ่าฝืนกฎหมายโดยกำหนดให้ลูกจ้างทำงานเกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ให้หน่วยงานกำกับดูแลแรงงานมีอำนาจตักเตือนหรือสั่งให้แก้ไขได้ อีกทั้งให้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ด้วย

(3) หากนายจ้างละเมิดสิทธิประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายของลูกจ้างอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(ก) หักเงินเดือนหรือชะลอชำระเงินค่าจ้าง

(ข) ไม่ชำระค่าล่วงเวลาแก่ลูกจ้างที่ทำงานล่วงเวลา

(ค) จ่ายค่าจ้างต่ำกว่าค่าจ้างมาตรฐานขั้นต่ำที่รัฐบาลท้องถิ่นนั้นๆ กำหนดไว้

(ง) เมื่อมีการยกเลิกสัญญาแรงงานแล้ว นายจ้างไม่ยอมชดเชยค่าทดแทนทางเศรษฐกิจให้แก่ลูกจ้างตามกฎหมาย

ให้แผนกกำกับดูแลแรงงานจ่ายค่าจ้างเงินเดือนค่าทดแทนทางเศรษฐกิจให้ลูกจ้าง และมีอำนาจสั่งให้นายจ้างจ่ายเงินชดเชยค่าเสียหายได้

(4) หากนายจ้างฝ่าฝืนกฎหมายไม่จัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันความปลอดภัยหรือไม่จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกอันดีของลูกจ้าง ให้หน่วยงานกำกับดูแลแรงงานหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีอำนาจสั่งการให้แก้ไขได้ และให้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ด้วย

หากกรณีตามวรรคแรกก่อให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรง ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีอำนาจร้องขอต่อศาลประชาชนระดับอำเภอขึ้นไปเพื่อสั่งให้หยุดดำเนินกิจการและทำการแก้ไขได้

หากเกิดเหตุการณ์ร้ายแรงขึ้นและเจ้าหน้าที่ไม่ใช้มาตรการที่เหมาะสม จนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตหรือทรัพย์สินของลูกจ้าง บุคคลผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความผิดทางอาญาและรับโทษทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 187

(5) หากนายจ้างฝ่าฝืนกฎหมายโดยบังคับให้ลูกจ้างทำงานในงานที่มีความเสี่ยงภัยและเป็นผลให้เกิดอุบัติเหตุถึงขั้นบาดเจ็บหรือเสียชีวิตแล้ว นายจ้างต้องรับโทษทางอาญาตามที่กฎหมายกำหนด

(6) หากนายจ้างฝ่าฝืนกฎหมายว่าจ้างแรงงานเด็กที่อายุยังไม่ครบ 16 ปีให้แผนกกำกับดูแลแรงงานมีอำนาจสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขและเปรียบเทียบปรับ หากเกิดเหตุการณ์ร้ายแรงขึ้น ให้หน่วยงานเกี่ยวกับการจดทะเบียนการค้ามีอำนาจเพิกถอนใบประกอบกิจการค้าได้

(7) หากนายจ้างฝ่าฝืนกฎหมายไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบว่าด้วยคุ้มครองแรงงานหญิงและแรงงานที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ อันเป็นการละเมิดสิทธิประโยชน์ของผู้ให้แรงงานแล้ว ให้แผนกกำกับดูแลแรงงานมีอำนาจสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขและเปรียบเทียบปรับได้

หากการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่แรงงานหญิงหรือแรงงานที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ นายจ้างจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นอีกด้วย (ม.95)

(8) หากนายจ้างมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้

(ก) การใช้กำลังขู่เข็ญบังคับหรือหน่วงเหนี่ยวกักขังอันเป็นการเสื่อมเสียเสรีภาพของบุคคลโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้บุคคลนั้นทำงานให้ตน

(ข) รังแก ทำร้ายร่างกาย ทำโทษทุบตี หรือกักบริเวณลูกจ้าง (ม.96) ให้เจ้าหน้าที่กรมตำรวจ มีอำนาจกักขังบุคคลที่มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบได้ไม่เกิน 15 วัน หรือเปรียบเทียบปรับ หรือว่ากล่าวตักเตือน หากการกระทำดังกล่าวครบองค์ประกอบความผิดทางอาญา ให้ดำเนินคดีอาญากับบุคคลที่มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบนั้น

(9) การทำสัญญาแรงงานที่ไม่มีผลบังคับอันเนื่องมาจากสาเหตุของฝ่ายนายจ้างเป็นเหตุให้ลูกจ้างได้รับความเสียหาย นายจ้างต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น

(10) หากนายจ้างยกเลิกสัญญา หรือชะลอการทำสัญญาอันเป็นการจงใจฝ่าฝืนกฎหมายแรงงาน ให้แผนกแรงงานมีอำนาจสั่งการให้แก้ไข หากการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่ลูกจ้าง นายจ้างต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น

(11) หากนายจ้างว่าจ้างลูกจ้างที่ยังต้องผูกพันสัญญาจ้างแรงงานกับนายจ้างคนอื่นเข้ามาทำงานจนก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจแก่นายจ้างคนก่อนแล้ว นายจ้างผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบความเสียหายทางเศรษฐกิจแก่นายจ้างคนเดิม

(12) หากนายจ้างไม่ชำระเบี้ยประกันสังคมโดยไม่เจตนา ให้หน่วยงานกำกับดูแลแรงงาน ตักเตือนให้ชำระภายในกำหนดเวลา หากพ้นกำหนดยังไม่ชำระ ให้หน่วยงานกำกับดูแลแรงงานมีอำนาจสั่งให้ชำระพร้อมค่าปรับเงินเพิ่มของเบี้ยประกันที่ค้างชำระได้

(13) หากนายจ้างขัดขวางการเข้าทำการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่โดยไม่มีเหตุผลอันควรแล้ว ให้หน่วยงานกำกับดูแลแรงงานหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ หากการขัดขวางครบองค์ประกอบของกฎหมายอาญา ให้ดำเนินคดีอาญากับบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบได้

(14) หากลูกจ้างยกเลิกสัญญาหรือไม่ปฏิบัติตามสัญญาในเรื่องการรักษาความลับทางการค้าของนายจ้างอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายแรงงานหรือกฎระเบียบที่ออกโดยกฎหมายนี้จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจแก่นายจ้าง ลูกจ้างนั้นจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น

(15) หากเจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่ทำงานในหน่วยงานของรัฐใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบ ให้ดำเนินคดีอาญาตามกฎหมาย หากการกระทำยังไม่ถึงขั้นความผิดทางอาญา ให้ลงโทษทางวินัยตามระเบียบ

4.7.13 ภาคผนวก

ให้รัฐบาลมณฑล เขตปกครองตนเอง และเทศบาลเมืองในสังกัดมีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานของสัญญาจ้างแรงงานรวมทั้งขั้นตอนการปฏิบัติต่างๆตามสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น แล้วแจ้งสำนักนายกเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานอ้างอิง

4.8 กฎหมายต่อต้านการผูกขาดและการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม

เนื่องจากประเทศจีนได้พัฒนาระบบเศรษฐกิจจากเศรษฐกิจวางแผนสู่เศรษฐกิจการตลาด ดังนั้นการลงทุนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในปัจจุบันนี้จึงไม่แตกต่างไปจากการลงทุนในประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม การแข่งขันจึงเป็นกติกาของตลาด ในขณะที่เดียวกันการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมและการผูกขาดก็เป็นพฤติกรรมที่ต้องห้ามในระบบเศรษฐกิจการตลาด ดังนั้นผู้ที่ไปลงทุนและทำการค้าในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายต่อต้านการผูกขาดและการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม

4.8.1 กฎหมายต่อต้านการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国反不正当竞争法) ตราโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม ค.ศ. 1993

สาระของกฎหมายมีดังนี้

(1) หลักการของกฎหมาย

(ก) หลักการว่าด้วยความสมัครใจ เสมอภาคและยุติธรรม

ในระบบเศรษฐกิจการตลาดผู้ประกอบการจะต้องไม่ใช้วิธีการข่มขู่ บังคับ จูงใจโดยวิธีการหลอกลวงให้ผู้ประกอบการอื่นทำการค้ากับตนหรือไม่ทำการค้ากับตน

คู่แข่งทางการค้าด้วยกันจะต้องยอมรับคู่แข่งอีกฝ่ายว่ามีสถานภาพเป็นอิสระและเท่าเทียมกับตน ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะใช้วิธีการใดๆ เอาเปรียบหรือทำลายสิทธิประโยชน์ของคู่แข่งเพื่อสิทธิประโยชน์ของตนเองไม่ได้

คู่แข่งทุกฝ่ายต้องมีโอกาสในการเข้าสู่ตลาดที่เปิดกว้างอย่างเสรี โดยที่คู่แข่งที่แข็งแกร่งกว่าจะต้องไม่กระทำการใดๆ อันเป็นการกีดกัน เอาเปรียบคู่แข่งที่อ่อนแอกว่าและการแข่งขันจะต้องใช้วิธีการที่เปิดเผยและเป็นธรรม

(ข) หลักการยึดมั่นในความสุจริต ความน่าเชื่อถือและมีคุณธรรมในทางการค้า

ผู้ประกอบการจะต้องกระทำการใดๆ ในกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้วยความซื่อสัตย์ ความน่าเชื่อถือและสอดคล้องกับคุณธรรมทางการค้า

(ค) หลักการไม่ใช้วิธีการแข่งขันอย่างไม่เป็นธรรมในทางการค้า

ผู้ประกอบการจะต้องใช้วิธีการแข่งขันที่ชอบด้วยกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของตนเอง

(2) การแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม

การแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมใดๆ ของผู้ประกอบการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการละเมิดสิทธิประโยชน์ที่ชอบด้วยกฎหมายของผู้ประกอบการอื่น รวมทั้งพฤติกรรมใดๆ ที่เป็นการสร้างความปั่นป่วนต่อระเบียบเศรษฐกิจของสังคม

(3) พฤติกรรมที่ถือว่าเป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม

พฤติกรรมที่ถือว่าเป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่มีผลต่อการทำร้ายหรือทำให้ระบบการแข่งขันได้รับความเสียหาย อันได้แก่

(ก) พฤติกรรมที่เป็นการจำกัดการแข่งขัน

หมายถึง การกระทำใดๆ ที่เป็นการกีดกัน ปิดกั้น จำกัดหรือสร้างอุปสรรคต่อการแข่งขัน

(ข) วิธีการแข่งขันที่ไม่ชอบธรรม

หมายถึง วิธีการค้าของผู้ประกอบการที่ทำกับคู่แข่งของตน ซึ่งวิธีการดังกล่าวเป็นการฝ่าฝืนหลักแห่งความสุจริต ความน่าเชื่อถือและคุณธรรมทางการค้า

(4) พฤติกรรมหรือการกระทำที่ต้องห้ามด้วยกฎหมาย

(ก) พฤติกรรมการจำกัดการแข่งขันของรัฐวิสาหกิจ

หมายถึง พฤติกรรมที่รัฐวิสาหกิจซึ่งผูกขาดกิจการสาธารณูปโภคตามนโยบายของรัฐหรือตามที่กฎหมายกำหนด กระทำการจำกัดหรือกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ค้ากับตนต้องทำการซื้อสินค้าหรือใช้บริการของตนแต่เพียงผู้เดียวหรือกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ค้ากับตนต้องซื้อสินค้าหรือใช้บริการอย่างอื่นที่ตนกำหนดพ่วงไปด้วย หากผู้ค้าไม่ยอมตกลงด้วยตนจะไม่ทำการค้าหรือให้บริการแก่ลูกค้าที่ไม่ยอมรับเงื่อนไขดังกล่าว

(ข) พฤติกรรมการจำกัดการแข่งขันของหน่วยงานของรัฐ

หมายถึง พฤติกรรมที่หน่วยงานของรัฐใช้อำนาจฝ่ายผันกฎหมายและไม่สมเหตุผลตามหลักการบริหารราชการแผ่นดิน ทำการจำกัดผู้อื่นให้ซื้อสินค้ากับผู้ประกอบการที่ตนกำหนด หรือจำกัดสินค้านอกเขตเข้าสู่ท้องถิ่นของตนหรือจำกัดสินค้าที่ผลิตในท้องถิ่นออกไปจำหน่ายนอกเขตท้องถิ่นของตน

การใช้อำนาจของหน่วยงานรัฐดังกล่าวถือเป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบ ก่อให้เกิดความไม่สมดุลในการจัดทรัพยากร หรือสร้างความไม่สมดุลแก่ความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์และอุปทานในแต่ละพื้นที่ อันเป็นการขัดขวางการพัฒนาเศรษฐกิจของประชาชาติอย่างมั่นคงและกระทบกระเทือนถึงสิทธิประโยชน์ที่พึงมีพึงได้ของผู้บริโภค

(ค) พฤติกรรมการจำกัดการแข่งขันของผู้ประกอบการ

1) การกระทำการค้าที่มีลักษณะหลอกลวง ได้แก่

- วิธีการปลอมแปลงหรือเลียนแบบเครื่องหมายการค้าของคู่แข่งอื่นรายหนึ่งเพื่อให้ผู้บริโภคหลงเชื่อ
- วิธีการปลอมแปลงหรือเลียนแบบเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลายของบุคคลอื่นในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ หรือใช้ชื่อที่ใกล้เคียงกับเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลายในการกำหนดรูปแบบหีบห่อสินค้าของตนเพื่อให้ผู้บริโภคหลงเชื่อ
- วิธีการใช้ชื่อทางการค้าหรือชื่อสกุลของบุคคลอื่นบนสินค้าของตนเอง เพื่อให้ผู้บริโภคหลงเชื่อ
- วิธีปลอมแปลงแหล่งกำเนิดสินค้าบนสินค้าของตนเองเพื่อให้ผู้บริโภคหลงเชื่อ
- วิธีการแอบอ้างชื่อทางการค้าหรือชื่อ-สกุลของบุคคลอื่นบนสินค้าของตนเองเพื่อให้ผู้บริโภคหลงเชื่อ
- วิธีการแสดงคุณภาพสินค้าบนตัวสินค้าเกินกว่าคุณภาพที่เป็นจริงเพื่อให้ผู้บริโภคหลงเชื่อ

2) การให้สินบนทางการค้า

หมายถึงการให้สินบนแก่ผู้เกี่ยวข้องในตลาด โดยผู้ให้ไม่จดทะเบียนในบัญชีและผู้รับได้แอบรับไว้โดยไม่จดทะเบียนในบัญชีเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อเอื้ออำนวยให้ตนได้มีโอกาสหรือสิทธิประโยชน์เหนือคู่แข่งรายอื่น สินบนที่ให้นี้อาจเป็นค่านายหน้า ค่าหักคั้น หรือส่วนลดราคา หรือเงินพิเศษก็ได้

3) การโฆษณาเท็จ

หมายถึง การโฆษณาสินค้าของตนเองที่เกินกว่าความเป็นจริงหรือใช้ข้อความอันเป็นเท็จ เพื่อให้ผู้บริโภคหลงผิดในด้านคุณภาพ ส่วนประกอบ ประสิทธิภาพ ผู้ผลิต แหล่งผลิตหรืออายุการใช้งานของสินค้า

4) การละเมิดความลับทางการค้า

หมายถึง การลัก ยักยอก หลอกลวง บังคับขู่脅หรือวิธีอื่นใดที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้ตนได้มาซึ่งความลับทางการค้าของคู่แข่งชั้นอีกฝ่าย รวมถึงการกระทำใดๆ อันเป็นการเปิดเผยนำไปใช้ หรืออนุญาตให้บุคคลอื่นใช้ความลับทางการค้าของคู่แข่งชั้นรายอื่นที่ตนได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

5) การขายสินค้าราคาต่ำกว่าทุน

หมายถึง การเสนอขายราคาสินค้าในราคาที่ต่ำเกินสมควรโดยไม่มีเหตุผล ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทำให้คู่แข่งชั้นที่มีทุนรอนน้อยกว่าต้องเลิกกิจการและออกจากตลาดไป

แต่ไม่รวมถึงการขายราคาที่ต่ำเกินสมควรเพื่อส่งเสริมการขายสินค้าสด หรือสินค้าใกล้หมดอายุ หรือสินค้าที่พ้นฤดูกาล

6) การทำสัญญาผูกมัดหรือกำหนดเงื่อนไขที่ไม่เป็นธรรม

หมายถึง การกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ทำการค้ากับตนต้องถูกผูกมัด โดยสัญญาให้ซื้อสินค้าหรือบริการอื่นนอกจากสินค้าที่อีกฝ่ายประสงค์จะซื้อ รวมถึงการกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ค้ากับตนจำต้องปฏิบัติตามใดอย่างหนึ่งนอกเหนือจากการค้าขายปกติอย่างไม่สมเหตุผล

7) การขายโดยให้รางวัลเป็นการล่อใจที่ไม่สุจริต

หมายถึง

คู่มือการลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน ประจำปี 2559

- การหลอกว่าจะให้รางวัลหรือวางแผนให้คนภายในของตนเองได้รับรางวัล แต่กลับโฆษณาว่าจะจับรางวัล

- การเสนอขายสินค้าด้วยคุณภาพในราคาสูงโดยให้รางวัลล่อใจ

- การขายสินค้าโดยมีการจับรางวัลที่มีมูลค่าของรางวัลเกินกว่า 5,000 หยวนขึ้นไป

8) การหมิ่นประมาททางการค้า

หมายถึง การเปิดเผยหรือเผยแพร่ข้อเท็จจริงที่เป็นเท็จต่อสาธารณชน เพื่อทำลายความเชื่อถือทางการค้า หรือเพื่อทำลายชื่อเสียงของสินค้าของคู่แข่งทางการค้ากับตน

9) พฤติกรรมอันเป็นการฉ้อประมูล

หมายถึง พฤติกรรมที่เป็นการสมรู้ร่วมคิดกันของผู้ประกอบการตั้งแต่ 2 รายขึ้นไป เพื่อกำจัดการแข่งขันการประมูล

ซึ่งอาจมีได้ 2 ลักษณะ กล่าวคือ

- พฤติกรรมการรวมหัวสมรู้ร่วมคิดกันเข้าประมูลด้วยการกำหนดราคา (รับซื้อ) ที่ต่ำ โดยไม่แข่งขันเสนอราคา รับซื้อตามปกติอย่างเป็นธรรม ส่วนใหญ่มักจะเป็นการประมูลซื้อสินค้าด้านเกษตร

- พฤติกรรมการรวมหัวสมรู้ร่วมคิดกันเข้าประมูลด้วยการกำหนดราคา (ขาย) ที่สูง โดยไม่แข่งขันเสนอราคาขายตามปกติอย่างเป็นธรรม ส่วนใหญ่มักจะเป็นการประมูลงานของรัฐหรือการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐ

4.8.2 กฎหมายป้องกันการผูกขาดของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国反垄断法) ตราโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม ค.ศ. 2008

สาระสำคัญของกฎหมายมีดังนี้

(1) พฤติกรรมที่ถือว่าการผูกขาด

(ก) ผู้ประกอบการที่ทำสัญญาเพื่อการผูกขาด

(ข) ผู้ประกอบการที่มีอำนาจเหนือตลาด

(ค) พฤติกรรมใดที่ทำให้เกิดหรืออาจทำให้เกิดการกีดกันหรือจำกัดการแข่งขัน

(2) สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาด

หมายถึง สัญญาที่มีความสัมพันธ์ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการแข่งขัน หรือสัญญาที่มีข้อกำหนดในการกีดกันหรือจำกัดการแข่งขัน

(ก) การผูกขาดด้วยการรวมหัวกันกำหนดราคาตายตัวหรือเปลี่ยนแปลงราคา

(ข) จำกัดจำนวนการผลิตหรือจำนวนการจำหน่าย

(ค) แบ่งเขตการตลาดจำหน่ายหรือแบ่งเขตตลาดการจัดหาจัดซื้อวัตถุดิบ

(ง) จำกัดการซื้อเทคโนโลยีใหม่ เครื่องจักรอุปกรณ์ใหม่หรือจำกัดการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ผลิตภัณฑ์ใหม่

(จ) รวมหัวคว่ำบาตร

(ฉ) สัญญาผูกขาดในลักษณะอื่นๆ ที่ต้องห้ามตามกฎหมายระเบียบบริหารที่ออกโดยสำนักนายกรัฐมนตรี

(3) ข้อยกเว้นที่ไม่ถือว่าเป็นข้อตกลงหรือสัญญาผูกขาด

(ก) ข้อตกลงที่มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเทคโนโลยี การวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่

(ข) เพื่อยกระดับคุณภาพสินค้า ลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพหรือการกำหนดราคาเป็นหนึ่งเดียวทั่วทั้งตลาดหรือเพื่อการแบ่งงานตามความชำนาญการ

(ค) เพื่อยกระดับประสิทธิภาพของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กหรือเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก

(ง) เพื่อให้เกิดการประหยัดพลังงานรักษาสิ่งแวดล้อม บรรเทาสาธารณภัยที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

(จ) เพื่อแก้ปัญหายอดขายตกต่ำหรือยอดการผลิตเกินความจำเป็นในสถานการณ์ที่เศรษฐกิจตกต่ำ

(ฉ) เพื่อรักษาผลประโยชน์ที่ชอบด้วยกฎหมายในการทำการค้ากับต่างประเทศหรือความร่วมมือเศรษฐกิจกับต่างประเทศ

(ช) การกระทำอื่นใดที่กฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารได้กำหนดไว้ให้กระทำได้

(4) พฤติกรรมต้องห้ามสำหรับผู้ประกอบการที่มีอำนาจเหนือตลาด

(ก) กำหนดราคาขายที่สูงโดยไม่ยุติธรรมในการจำหน่ายสินค้าหรือกำหนดราคาต่ำโดยไม่ยุติธรรมในการซื้อสินค้า

(ข) ขายราคาต่ำกว่าทุนโดยไม่มีเหตุผลอันควร

(ค) การปฏิเสธค้าขายกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยไม่มีเหตุผลอันควร

(ง) จำกัดการค้าขายกับบุคคลที่ค้าขายกับตนหรือบุคคลที่ตนกำหนดโดยไม่มีเหตุผลอันควร

(จ) การขายพ่วงหรือการขายโดยเพิ่มเงื่อนไขผูกมัดโดยไม่มีเหตุผลอันควร

(ฉ) การกำหนดเงื่อนไขพิเศษสำหรับผู้ที่ค้ากับตนตามปกติไม่เหมือนกันโดยไม่มีเหตุผลอันควร

(ช) พฤติกรรมอื่นที่ห้ามผู้มีอำนาจเหนือตลาดกระทำตามกฎหมายหรือกฎระเบียบบริหารของสำนักนายกรัฐมนตรี

(5) ความหมายของคำว่าผู้มีอำนาจเหนือตลาด

ผู้มีอำนาจเหนือตลาด หมายถึง ผู้ประกอบการที่มีอำนาจในการกำหนดราคา จำนวนสินค้าหรือกำหนดเงื่อนไขการค้าในตลาดใดตลาดหนึ่ง หรือผู้ประกอบการที่มีอำนาจขัดขวาง หรือมีอิทธิพลต่อการเข้าสู่ตลาดของผู้ค้ารายใหม่ในตลาดใดตลาดหนึ่ง

(6) ลักษณะที่สันนิษฐานว่าเป็นผู้ประกอบการที่มีอำนาจเหนือตลาด

(ก) ผู้ประกอบการรายเดียวที่มีส่วนแบ่งตลาดเท่ากับจำนวน 1 ใน 2 ของตลาดใดตลาดหนึ่ง

(ข) ผู้ประกอบการสองรายที่มีส่วนแบ่งตลาดรวมกันแล้วเท่ากับ 2 ใน 3 ของตลาดใดตลาดหนึ่ง

(ค) ผู้ประกอบการสามรายที่มีส่วนแบ่งตลาดรวมกันแล้วเท่ากับจำนวน 3 ใน 4 ของตลาดใดตลาดหนึ่ง

ในกรณี (ข) และ (ค) หากผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่งในจำนวนนั้นมีส่วนแบ่งตลาดไม่ถึง 1 ใน 10 ของตลาดนั้น ไม่ถือว่าผู้ประกอบการนั้นมีอำนาจเหนือตลาด

ผู้ประกอบการที่กฎหมายถือว่ามีอำนาจเหนือตลาด หากมีหลักฐานพิสูจน์ได้ว่าส่วนแบ่งของตลาดที่ตนครอบครองอยู่นั้นมิได้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ถือว่าผู้ประกอบการนั้นเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาด

(7) การรวมกลุ่มของผู้ประกอบการ

หมายถึง

(ก) การควบหรือการรวมกิจการ

(ข) ผู้ประกอบการรายหนึ่งเข้าถือหุ้นหรือเข้าถือเอาสินทรัพย์ในลักษณะที่มีอำนาจครอบงำผู้ประกอบการรายอื่น

(ค) ผู้ประกอบการเข้าทำสัญญากับผู้ประกอบการรายอื่นในลักษณะที่มีข้อกำหนดให้มีอำนาจเหนือผู้ประกอบการรายอื่นหรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบการรายอื่น

(8) พฤติกรรมการรวมกลุ่มที่ต้องขออนุญาตต่อหน่วยงานกำกับดูแลการผูกขาดของสำนักนายกรัฐมนตรี

(ก) ผู้ประกอบการที่เข้าซื้อหุ้นหรือสินทรัพย์ของผู้ประกอบการอื่นในอัตราตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป และมีอำนาจในการลงมติชี้ขาดการบริหารของผู้ประกอบการรายอื่น

(ข) ผู้ประกอบการที่รวมกลุ่มกันทุกรายที่หุ้นหรือสินทรัพย์ของตนเกินกว่าร้อยละ 50 ถูกครอบงำโดยผู้ประกอบการรายอื่นที่มีใช้ผู้ประกอบการรวมกลุ่ม

ผู้ประกอบการรวมกลุ่มที่เข้าขายเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น จะต้องยื่นคำร้องขอต่อคณะกรรมการป้องกันการผูกขาดของสำนักนายกรัฐมนตรีก่อนการรวมกลุ่ม เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงจะสามารถรวมกลุ่มได้

คำสั่งห้ามมิให้ผู้ประกอบการรวมกลุ่มหรือคำสั่งอนุมัติให้รวมกลุ่มโดยมีเงื่อนไขของหน่วยงานกำกับดูแลการป้องกันการผูกขาดของสำนักนายกรัฐมนตรีจะต้องประกาศให้สาธารณชนทราบ

(9) การมีอำนาจเหนือตลาดของหน่วยงานหรือรัฐวิสาหกิจ

(ก) ห้ามหน่วยงานที่ได้รับมอบอำนาจตามกฎหมายให้กำกับกิจการสาธารณูปโภคใช้อำนาจเหนือตลาดในการจำกัดไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมกับองค์กรหรือบุคคลใดในการประกอบการ การจัดซื้อหรือการจัดหา

(ข) ห้ามหน่วยงานที่ได้รับมอบอำนาจตามกฎหมายให้กำกับกิจการสาธารณูปโภคใช้อำนาจเหนือตลาดในการกระทำการใดอันเป็นการขัดขวางการถ่ายเทหมุนเวียนของสินค้าในพื้นที่ต่างๆ ดังนี้

- กำหนดมาตรการที่มีลักษณะเป็นการกีดกันทางด้านราคา การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการจัดเก็บค่าตรวจสอบมาตรฐานสำหรับสินค้าที่มาจากต่างท้องถิ่น

- กำหนดมาตรฐานการตรวจสอบหรือข้อกำหนดทางด้านเทคนิคสำหรับสินค้าที่มาจากต่างถิ่น ในลักษณะที่แตกต่างไปจากมาตรฐานการตรวจสอบ การกำหนดเทคนิคสำหรับสินค้าในลักษณะเดียวกันของท้องถิ่น หรือกระทำการใดๆ อันเป็นการเลือกปฏิบัติด้วยการใช้มาตรการการตรวจสอบซ้ำซากสำหรับสินค้าที่มาจากต่างถิ่น หรือกำหนดมาตรการกีดกันผู้ประกอบการจากต่างถิ่นเข้าสู่ตลาดของท้องถิ่น

- การใช้มาตรการเฉพาะกิจด้วยการกำหนดใบอนุญาตสำหรับสินค้าบางอย่างจากต่างท้องถิ่นเพื่อกีดกันหรือจำกัดสินค้าจากต่างถิ่นนั้นเข้าสู่ตลาดท้องถิ่น

- กำหนดมาตรการใบอนุญาตผ่านด่านที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่ตลาดท้องถิ่นของสินค้าต่างถิ่น หรือเป็นอุปสรรคต่อสินค้าท้องถิ่นออกสู่ตลาดต่างถิ่น

- พฤติกรรมอื่นใดที่เป็นการขัดขวางต่อการหมุนเวียนสินค้าระหว่างท้องถิ่นด้วยกัน

4.9 กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国消费者权益保护法) ตราโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ ประกาศและมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1994 ปรับปรุงครั้งล่าสุดและมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 มีนาคม ค.ศ. 2014

สาระสำคัญของกฎหมายมีดังนี้

(1) หลักการของกฎหมาย

(ก) หลักการว่าด้วยความสุจริตและเสมอภาคของการค้าระหว่างผู้ประกอบการและผู้บริโภค

(ข) หลักการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ทางด้านร่างกายและทรัพย์สินอันชอบด้วยกฎหมายของผู้บริโภค

(ค) หลักการให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคมากกว่าผู้ประกอบการ

(ง) หลักการว่าด้วยความรับผิดชอบร่วมกันต่อสังคมซึ่งจะต้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมายของผู้บริโภค

(2) หน้าที่ของผู้ประกอบการ

(ก) ผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องดำเนินการค้าตามที่กฎหมายกำหนดและตามข้อตกลงที่ได้โฆษณาหรือให้ไว้กับผู้บริโภค

(ข) ผู้ประกอบการมีหน้าที่ที่จะต้องยอมรับการตรวจสอบจากผู้บริโภค

(ค) ผู้ประกอบการมีหน้าที่จะต้องรับประกันความปลอดภัยของผู้บริโภค ทั้งในด้านร่างกายและทรัพย์สินจากการใช้สินค้าหรือบริการของตน

(ง) ผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่เป็นจริง

(จ) ผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องเปิดเผยชื่อและเครื่องหมายการค้าหรือสัญลักษณ์ที่ถูกต้องแท้จริง

(ฉ) ผู้ประกอบการมีหน้าที่จะต้องออกหลักฐานการขายสินค้าหรือการให้บริการให้แก่ผู้บริโภคทุกครั้ง

(ช) ผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องรับประกันคุณภาพของสินค้าและบริการตามที่ได้โฆษณาและเสนอไว้ต่อสาธารณะหรือผู้บริโภค

(ซ) ผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎ “สามรับผิดชอบกับหนึ่งชดใช้” กล่าวคือ

- รับผิดชอบต่อที่จะซ่อมแซมโดยไม่คิดมูลค่าหากสินค้าไม่เป็นไปตามที่โฆษณาไว้
- รับผิดชอบต่อที่จะเปลี่ยนสินค้าใหม่โดยไม่คิดมูลค่า หากเมื่อมีการซ่อมแซมแล้วไม่สามารถใช้งานได้ตามที่โฆษณาไว้
- รับผิดชอบต่อรับคืนสินค้าที่ชำรุดบกพร่องโดยไม่มีเงื่อนไข หากสินค้าที่ซื้อไปไม่อาจซ่อมให้มีคุณภาพตามที่โฆษณาไว้
- ต้องชดใช้ความเสียหายที่เกิดแก่ร่างกายและทรัพย์สินของผู้บริโภคอันเนื่องมาจากการใช้สินค้าหรือบริการที่ไม่มีคุณภาพตามโฆษณาของผู้ประกอบการ

(ณ) ผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องไม่ใช่สัญญาสำเร็จรูปในการกำหนดเงื่อนไขปฏิเสธความรับผิดชอบของตน

(ญ) ผู้ประกอบการมีหน้าที่จะไม่กระทำการใดๆ อันเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภค เช่น

- การกระทำใดๆ อันเป็นการดูหมิ่นหรือเป็นการทำให้ผู้บริโภคอับอายขายหน้า
- การตรวจค้นสัมภาระหรือร่างกายของผู้บริโภคในการเข้าใช้บริการของผู้ประกอบการ
- การจำกัดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลของผู้บริโภค

(3) การระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของผู้บริโภค

(ก) การเจรจาประนีประนอมระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริโภค

(ข) การร้องขอต่อองค์กรคุ้มครองและไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสำหรับผู้บริโภค เพื่อประนีประนอมหรือชี้ขาดข้อพิพาท

(ค) ร้องเรียนต่อหน่วยงานบริหารที่รับผิดชอบการกำกับอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมเพื่อจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น

(ง) เสนอเรื่องต่อคณะอนุญาโตตุลาการเพื่อชี้ขาดข้อพิพาท

(จ) นำคดีขึ้นฟ้องร้องต่อศาลเพื่อเรียกร้องค่าเสียหาย

4.10 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระงับข้อพิพาทนอกศาล

นักลงทุนที่ไปลงทุนในประเทศจีนเมื่อเกิดข้อพิพาททางแพ่งกันขึ้นมักจะใช้ระบบเจรจาต่อรอง (谈判) หากไม่สามารถตกลงกันได้ คู่พิพาทมีแนวทางที่จะระงับข้อพิพาทโดยบุคคลหรือองค์กรที่สามหลายแนวทาง ดังนี้

4.10.1 ระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาท หมายถึง บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเกิดข้อพิพาททางแพ่ง ซึ่งไม่สามารถที่จะเจรจาทายข้อยุติด้วยตนเองได้ ตกลงมอบหมายให้แก่บุคคลที่สามเป็นผู้ทำการไกล่เกลี่ยหาข้อยุติเพื่อระงับข้อพิพาท โดยผู้ไกล่เกลี่ยจะทำหน้าที่เกลี้ยกล่อมและชักจูงให้คู่กรณีตกลงยอมรับข้อเสนอนั้นโดยสมัครใจจนถึงขั้นทำข้อตกลงระงับข้อพิพาทโดยชอบด้วยกฎหมาย

ประเภทของระบบการไต่ถาม

ระบบการไต่ถามในประเทศจีน แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

- (1) ระบบการไต่ถามทางคณะกรรมการไต่ถามของประชาชน
- (2) ระบบการไต่ถามทางศาล
- (3) ระบบการไต่ถามของทางปกครอง
- (4) ระบบการไต่ถามทางอนุญาโตตุลาการ

4.10.2 ระบบการไต่ถามข้อพิพาทโดยคณะกรรมการไต่ถามของประชาชน

- (1) ลักษณะของระบบการไต่ถามโดยคณะกรรมการไต่ถามของประชาชน

กฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มาตรา 111 กำหนดไว้ว่า คณะกรรมการไต่ถามของประชาชนเป็นองค์กรชั้นพื้นฐานของมวลชนที่จัดตั้งขึ้นโดยชุมชนเองเพื่อทำหน้าที่ไต่ถามระงับข้อพิพาททางแพ่งของมวลชนในท้องถิ่นนั้นๆ

ระบบไต่ถามของประชาชน เป็นระบบช่วยเหลือทางยุติธรรม เป็นระบบที่ประชาชนปกครองตนเอง และเป็นระบบที่มวลชนสมัครใจในการระงับข้อพิพาทของตนเอง ซึ่งมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของระบบประชาธิปไตยแบบสังคมนิยมของจีน

- (2) ภาระหน้าที่ของคณะกรรมการไต่ถามของประชาชน

ข้อกำหนดว่าด้วยคณะกรรมการไต่ถามของประชาชน ซึ่งออกโดยสำนักนายกรัฐมนตรี (ข้อ 5) กำหนดไว้ว่า ภาระหน้าที่ของคณะกรรมการไต่ถามของประชาชน มีหน้าที่ในการไต่ถามข้อพิพาทของมวลชน และทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับตัวบทกฎหมาย นโยบายของรัฐ รวมทั้งให้ความรู้แก่ประชาชนในการเคารพกฎหมายและยึดมั่นในจริยธรรมขั้นพื้นฐานของสังคม

- (3) หลักการขั้นพื้นฐานของการไต่ถาม

- (ก) หลักการว่าด้วยความสมเหตุสมผลและชอบด้วยกฎหมาย
- (ข) หลักการสมัครใจบนพื้นฐานที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน
- (ค) หลักการให้ความเคารพในสิทธิร้องขอของบุคคลอื่น

- (4) รูปแบบขององค์กรการไต่ถาม

(ก) คณะกรรมการใกล้เคียงของประชาชน

รูปแบบ องค์การ ของการใกล้เคียง ประกอบด้วย คณะกรรมการใกล้เคียงของประชาชน เป็น คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นโดยคณะกรรมการชุมชนในหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการชุมชนผู้อยู่อาศัย (ในเมือง) ภายใต้การชี้แนะของศาลประชาชนชั้นต้นและรัฐบาลประชาชนชั้นพื้นฐาน (ระดับหมู่บ้านหรือระดับเขตเมือง)

คณะกรรมการใกล้เคียงของประชาชน ประกอบด้วย กรรมการอย่างน้อย 3 คน อย่างมากไม่เกิน 9 คน โดยกรรมการกันเองเลือกตั้งประธานคณะกรรมการ 1 คน หากจำเป็นอาจจะเลือกตั้งรองประธาน กรรมการก็ได้

(ข) คุณสมบัติของกรรมการใกล้เคียงของประชาชน

- ต้องเป็นผู้ที่มีความประพฤติเป็นที่ยอมรับว่ามีความยุติธรรม
- เป็นผู้ทำงานเกาะติดอยู่กับมวลชน
- มีใจรักในงานใกล้เคียงข้อพิพาท
- มีความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายและนโยบายทางการเมือง
- เป็นบุคคลบรรลุนิติภาวะ

(ค) เจ้าหน้าที่สนับสนุนด้านยุติธรรม

ข้อกำหนดว่าด้วยคณะกรรมการใกล้เคียงของประชาชนกำหนดไว้ว่า ให้รัฐบาลประชาชนระดับหมู่บ้าน ตำบล แต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อให้ข้อชี้แนะแก่คณะกรรมการใกล้เคียงของประชาชนภายใต้การกำกับและชี้แนะของรัฐบาลประชาชนของท้องถิ่นนั้นๆ นอกจากนี้ ให้ศาลประชาชนชั้นต้นของท้องถิ่นนั้นๆ ทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะคณะกรรมการใกล้เคียงของประชาชนในด้านความรู้และประสบการณ์ในการพิจารณาคดี การรับฟังพยานหลักฐาน การวิเคราะห์ข้อพิพาท รวมทั้งความรู้อื่นๆ ทางด้านยุติธรรม

(ง) วิธีการใกล้เคียง

ประกอบด้วย 4 แนวทาง คือ

- การใกล้เคียงคู่กรณีโดยตรง
- การใกล้เคียงอย่างเปิดเผยต่อสาธารณชน

- การร่วมปรึกษาหารือกันเพื่อหาทางไกล่เกลี่ย
- การไกล่เกลี่ยรวม

(จ) แนวทางไกล่เกลี่ย

- สอนให้เรียนรู้
- สร้างสายสัมพันธ์ด้วยเหือโย
- รู้สำนึกในมารยาท
- เข้าใจในข้อกฎหมาย

4.10.3 ระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางศาล

กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มาตรา 85 กำหนดไว้ว่า ใน การพิจารณาคดีแพ่งของศาลประชาชน ภายใต้หลักการว่าด้วยความสมัครใจของคู่กรณีและบนพื้นฐาน ข้อเท็จจริงที่สามารถแยกแยะความถูกต้องได้ ให้ศาลทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยคู่กรณีก่อนทำการพิจารณาคดี

(1) รูปแบบการไกล่เกลี่ย

กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มาตรา 86 กำหนดไว้ว่า ใน การดำเนินการไกล่เกลี่ยของศาลประชาชน สามารถกระทำได้โดยผู้พิพากษาท่านเดียวหรืออาจจะครบ องค์คณะก็ได้ ในการไกล่เกลี่ยสามารถใช้วิธีที่สะดวกและรวดเร็วด้วยการแจ้งให้คู่กรณีและพยานที่ เกี่ยวข้องมาศาลพร้อมกันเพื่อทำการไกล่เกลี่ย

กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มาตรา 87 กำหนดไว้ว่า ใน การไกล่เกลี่ยของศาล ศาลมีสิทธิที่จะออกหนังสือเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลอื่นใดเพื่อให้การ ช่วยเหลือได้ ซึ่งหน่วยงานหรือบุคคลที่ได้รับหนังสือเชิญนั้นจะต้องมาศาลเพื่อร่วมทำการไกล่เกลี่ย

(2) ข้อตกลงว่าด้วยการไกล่เกลี่ย

กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มาตรา 88 กำหนดไว้ว่า เมื่อ สามารถไกล่เกลี่ยได้แล้ว ให้ทำข้อตกลงระงับข้อพิพาท โดยที่คู่สัญญาจะต้องกระทำด้วยความสมัครใจ ปลอดจากการขู่เข็ญบังคับ สารของข้อตกลงการระงับข้อพิพาทจะต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย

กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มาตรา 89 กำหนดไว้ว่า ใน การจัดทำข้อตกลงระงับข้อพิพาท ศาลจะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรในข้อตกลงจะต้องระบุชัดเจนถึงข้อ

เรียกร้องของแต่ละฝ่าย ข้อเท็จจริงแห่งข้อพิพาท และผลของการระงับข้อพิพาท ลงชื่อโดยผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยและเลขานุการพร้อมประทับตราของศาล

(3) กรณีที่ไม่ต้องทำบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาท

กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มาตรา 90 กำหนดไว้ว่า กรณีต่อไปนี้ ศาลอาจไม่จำเป็นต้องทำบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาทเป็นหนังสือได้ คือ

(ก) การระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับคดีฟ้องหย่าที่ต่างฝ่ายสมัครใจหย่า

(ข) การระงับข้อพิพาทในคดีเลี้ยงดู

(ค) การระงับข้อพิพาทในคดีที่สามารถปฏิบัติบังคับชำระหนี้ได้ทันที

(ง) คดีที่ไม่มีข้อยุ่งยากอื่นๆ ซึ่งไม่จำเป็นต้องทำบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร

การระงับข้อพิพาทที่ไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือนั้น จะต้องบันทึกไว้ในสำนวนโดยคู่กรณี ผู้พิพากษา และเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ ลงชื่อกำกับพร้อมประทับตราของศาล จึงจะมีผลบังคับได้

(4) การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ไม่ประสบความสำเร็จ

กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มาตรา 91 กำหนดไว้ว่า ในกรณีที่ไม่สามารถตกลงหรือระงับข้อพิพาทได้ ให้ผู้พิพากษาดำเนินการพิจารณาคดีและพิพากษาคัดสินคดีโดยเร็ว

4.10.4 ระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางปกครอง

ระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางปกครอง แบ่งเป็น 2 ประเภทด้วยกัน

(1) การไกล่เกลี่ยโดยคณะทำงานภายใต้การกำกับของรัฐบาลประชาชนท้องถิ่น กล่าวคือ ในรัฐบาลประชาชนท้องถิ่นตั้งแต่ระดับหมู่บ้านและตำบลขึ้นไป จะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของประชาชน การไกล่เกลี่ยโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองนี้ ถือเป็นการไกล่เกลี่ยนอกกระบวนการพิจารณาคดีของศาล

(2) การไกล่เกลี่ยโดยองค์กรของรัฐตามที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งได้แก่ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแรงงาน การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางเศรษฐกิจ และการไกล่เกลี่ยทางด้านแพ่ง ซึ่งการไกล่เกลี่ยโดยฝ่ายปกครองดังกล่าวนี้ ถือเป็นการไกล่เกลี่ยนอกกระบวนการพิจารณาคดีของศาล

4.10.5 ระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยทางอนุญาโตตุลาการ

(1) ระบบอนุญาโตตุลาการ

ระบบอนุญาโตตุลาการหมายถึง ระบบทางกฎหมายอย่างหนึ่งที่คู่กรณีที่เกิดข้อพิพาททางแพ่ง ได้ตกลงกันว่าจะนำข้อพิพาทนั้นเข้าสู่การพิจารณาของบุคคลที่สามที่ทั้งสองฝ่ายได้แต่งตั้งขึ้นโดยสมัครใจกัน โดยคู่กรณีทั้งสองฝ่ายมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามคำชี้ขาดตามระเบียบอนุญาโตตุลาการ

โดยทั่วไปแล้ว อนุญาโตตุลาการเป็นกิจกรรมภาคเอกชนที่เกิดขึ้นในวงการธุรกิจ เป็นพฤติกรรมที่กระทำโดยเอกชน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นพฤติกรรมที่ทำการตัดสินชี้ขาดโดยเอกชน มิใช่ตัดสินชี้ขาดโดยรัฐ อนุญาโตตุลาการถูกกำหนดให้เป็นรูปแบบการแก้ไขข้อพิพาททางแพ่งที่เทียบเคียงกับการแก้ไขข้อพิพาทโดยการเจรจา ไกล่เกลี่ยและการดำเนินคดีต่อศาล แต่การอนุญาโตตุลาการอยู่ภายใต้การควบคุมและของรัฐตามกฎหมาย รัฐจะให้ศาลเข้าไปแทรกแซงกิจการของอนุญาโตตุลาการในเรื่องผลการบังคับใช้ของข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการ การกำหนดขั้นตอนดำเนินการอนุญาโตตุลาการ การบังคับคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการและในกรณีที่คู่กรณีไม่ปฏิบัติตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ กิจกรรมต่างๆ ของอนุญาโตตุลาการจึงมีลักษณะทางยุติธรรมเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งในระบบยุติธรรมของจีน

“กฎหมายว่าด้วยอนุญาโตตุลาการสาธารณรัฐประชาชนจีน” มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 กันยายน ค.ศ. 1995 โดยยึดถือหลักการพื้นฐาน ระเบียบพื้นฐานและหลักประเพณีทั่วไปทางสากลเป็นบรรทัดฐาน ในการบัญญัติกฎหมายดังกล่าว ระบบอนุญาโตตุลาการของจีนจึงค่อนข้างเป็นแบบสากล สามารถนำไปปฏิบัติและเชื่อมโยงกับระบบอนุญาโตตุลาการสากลได้

(ก) หลักการพื้นฐานของระบบอนุญาโตตุลาการ

1) หลักความสมัครใจ

คู่กรณีที่ต้องการแก้ไขข้อพิพาทโดยวิธีทางอนุญาโตตุลาการ จะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ แม้คู่กรณีจะได้ทำสัญญาโดยมีข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการอยู่แล้วก็ตาม เมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้น หากไม่มีคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้เสนอให้นำข้อพิพาทสู่การพิจารณาของอนุญาโตตุลาการแล้ว คณะกรรมการอนุญาโตตุลาการก็จะไม่รับพิจารณากรณีดังกล่าว

2) หลักความเป็นอิสระ

การอนุญาโตตุลาการจะดำเนินการโดยอิสระ ไม่อยู่ภายใต้การแทรกแซงของฝ่ายปกครอง กลุ่มจัดตั้งหรือบุคคลใด ๆ มีลักษณะความเป็นอิสระดังนี้

- สถาบันอนุญาตตุลาการไม่ขึ้นอยู่กับองค์กรปกครองใดๆ
- การจัดตั้งสถาบันอนุญาตตุลาการจัดตั้งขึ้นตามหลักทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรเป็นอิสระซึ่งกันและกัน ไม่อยู่ในระบบแบ่งชั้นองค์กรและไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างต้นสังกัดกับได้สังกัดแต่อย่างใด
- คณะกรรมการอนุญาตตุลาการ สถาบันอนุญาตตุลาการและศาลยุติธรรมทั้งสามฝ่ายเป็นอิสระซึ่งกันและกัน ในการพิจารณาคดีอนุญาตตุลาการจะไม่ถูกแทรกแซงโดยสถาบันอนุญาตตุลาการและศาลยุติธรรม
- ศาลยุติธรรมมีหน้าที่ในการใช้สิทธิ์ควบคุมการดำเนินกิจกรรมทางอนุญาตตุลาการตามกฎหมาย กระบวนการอนุญาตตุลาการมิได้ขึ้นอยู่กับกระบวนการพิจารณาพิพากษา สถาบันอนุญาตตุลาการก็มิได้ขึ้นต่อศาลยุติธรรมเช่นกัน

3) หลักข้อด้วยกฎหมายและหลักความเที่ยงธรรม

กฎหมายว่าด้วยอนุญาตตุลาการ กำหนดให้การอนุญาตตุลาการจะต้องแก้ไขข้อพิพาท โดยยึดหลักพิจารณาตามข้อเท็จจริง ถูกต้อง ตามข้อกำหนดของกฎหมาย และให้ความเที่ยงธรรมต่อคู่กรณี

(ข) สถาบันอนุญาตตุลาการ

1) สถาบันอนุญาตตุลาการ

สถาบันอนุญาตตุลาการแห่งประเทศจีน เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่อนุญาตตุลาการดูแลซึ่งกันและกัน ทำหน้าที่เป็นผู้สอดส่องดูแล การปฏิบัติตามวินัยของคณะกรรมการอนุญาตตุลาการและเจ้าหน้าที่อนุญาตตุลาการตามข้อบังคับอนุญาตตุลาการ คณะกรรมการอนุญาตตุลาการเป็นสมาชิกของสมาคมอนุญาตตุลาการ ข้อบังคับสถาบันอนุญาตตุลาการแห่งประเทศจีน กำหนดขึ้นโดยการประชุมสมาชิกทั่วประเทศ สมาคมอนุญาตตุลาการแห่งประเทศเป็นผู้กำหนดระเบียบอนุญาตตุลาการตามข้อบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยอนุญาตตุลาการ และกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีแพ่ง

(ค) คณะกรรมการอนุญาตตุลาการ

คณะกรรมการอนุญาตตุลาการเป็นองค์กรอนุญาตตุลาการลักษณะถาวร โดยทั่วไปจะตั้งขึ้นในมหานครในท้องถิ่นอื่นเป็นที่ตั้งของรัฐบาลมณฑลและเขตปกครองตนเอง คณะกรรมการอนุญาตตุลาการมิได้จัดแบ่งเป็นชั้น ๆ เหมือนการจัดตั้งของการปกครองทั่วไป

คู่มือการลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน ประจำปี 2559

คณะกรรมการอนุญาโตตุลาการมาจากการร่วมกันจัดตั้งของหน่วยงานและสมาคมการค้าที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การสรรหาและรวบรวมของรัฐบาลประชาชนระดับเมือง การจัดตั้งคณะกรรมการจะต้องไปยื่นขอจดทะเบียน ณ ที่ทำการด้านธุรการของหน่วยงานยุติธรรมที่ประจำอยู่ในมณฑล เขตปกครองตนเองและมหานคร

คณะกรรมการอนุญาโตตุลาการประกอบด้วย ประธาน 1 คน รองประธาน 2 ถึง 4 คน และกรรมการ 7 ถึง 11 คน คณะกรรมการอนุญาโตตุลาการสรรหามาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ชำนาญการและผู้มีประสบการณ์ด้านกฎหมาย เศรษฐกิจและการค้า คณะกรรมการ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย เศรษฐกิจและการค้าจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามส่วนของคณะกรรมการทั้งหมด

คณะกรรมการจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- มีประสบการณ์ด้านอนุญาโตตุลาการครบ 8 ปี ขึ้นไป
- มีอายุการทำงานเป็นทนายความครบ 8 ปี ขึ้นไป
- มีอายุการทำงานเป็นผู้พิพากษาครบ 8 ปี ขึ้นไป
- มีประสบการณ์ด้านกฎหมาย การศึกษา และมีวุฒิฐานะเกี่ยวกับการทำงานดังกล่าวในระดับสูง
- มีความรู้ด้านกฎหมาย มีประสบการณ์ด้านเศรษฐกิจและการค้าและมีวุฒิฐานะหรือระดับวิชาชีพที่เทียบเท่า เกี่ยวกับการทำงานดังกล่าวในระดับสูง

คณะกรรมการอนุญาโตตุลาการจะจัดทำทำเนียบอนุญาโตตุลาการที่มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพที่ต่างกัน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คู่กรณีในการคัดเลือกอนุญาโตตุลาการตามที่ต้องการ

3) ศาลอนุญาโตตุลาการ

เมื่อคณะกรรมการอนุญาโตตุลาการรับพิจารณาและชี้ขาดข้อพิพาทดังกล่าวโดยตรง แต่จะจัดตั้งศาลอนุญาโตตุลาการขึ้นเพื่อทำหน้าที่ตามอำนาจอนุญาโตตุลาการที่กฎหมายกำหนดต่อไป

รูปแบบการจัดตั้งศาลอนุญาโตตุลาการ จัดแบ่งการจัดตั้งออกเป็นสองระบบ ได้แก่ระบบพิจารณาคดีโดยคณะอนุญาโตตุลาการและระบบพิจารณาคดีโดยอนุญาโตตุลาการคนเดียว ระบบพิจารณาคดีโดยคณะอนุญาโตตุลาการประกอบด้วย อนุญาโตตุลาการ 3 คน โดยแต่งตั้งให้คนใดคนหนึ่งเป็นคณะอนุญาโตตุลาการอันดับที่ 1 เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลการพิจารณาชี้ขาดทั้งปวง ส่วนระบบพิจารณาคดีโดยอนุญาโตตุลาการคนเดียว ให้อนุญาโตตุลาการ 1 คนประกอบขึ้นเป็นศาลอนุญาโตตุลาการ

ในกรณีคู่มือเลือกใช้ศาลอนุญาโตตุลาการที่ประกอบด้วย อนุญาโตตุลาการ 3 คน ให้คู่มือต่างฝ่ายต่างเลือกหรือร่วมมอบหมายให้ประธานคณะกรรมการอนุญาโตตุลาการเป็นผู้แต่งตั้งฝ่ายละ 1 คน ส่วนอนุญาโตตุลาการคนที่ 3 จะทำหน้าที่เป็นอนุญาโตตุลาการอันดับหนึ่ง ให้คู่มือร่วมกันเลือกหรือร่วมกันมอบให้ประธานคณะกรรมการอนุญาโตตุลาการเป็นผู้แต่งตั้ง ในกรณีคู่มือเลือกใช้ศาลอนุญาโตตุลาการที่มีอนุญาโตตุลาการ 1 คน ให้คู่มือร่วมกันคัดเลือกหรือร่วมกันมอบให้ประธานคณะกรรมการอนุญาโตตุลาการเป็นผู้แต่งตั้ง

(ง) ระบบพื้นฐานของการอนุญาโตตุลาการ

1) ระบบเลือกการพิจารณาโดยอนุญาโตตุลาการหรือศาลอย่างใดอย่างหนึ่ง

การตั้งระบบดังกล่าวถือว่าการเคารพต่อสิทธิของคู่มือในการเลือกหาวิธีแก้ไขข้อพิพาทที่เกิดขึ้น โดยมีความหมายดังนี้

- ในกรณีคู่มือได้ตกลงให้มีข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการขึ้นแล้วเท่ากับเป็นการปฏิเสธที่จะระงับข้อพิพาทด้วยการดำเนินคดีในศาล คือคู่มือจะต้องนำข้อพิพาทสู่การพิจารณาของอนุญาโตตุลาการเท่านั้น จะนำสู่การพิจารณาของศาลไม่ได้

- ในการทำสัญญาอนุญาโตตุลาการ แม้ว่าคู่มือจะได้ปฏิเสธการดำเนินคดีในศาลไว้แล้วก็ตาม ในบางกรณีที่จะกล่าวถึงข้างล่างนี้ ศาลยังมีอำนาจที่จะรับพิจารณาข้อพิพาทที่มีข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการอยู่แล้ว เช่น

- กรณีข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการตกเป็นโมฆะหรือไม่มีผลบังคับใช้แล้ว
- กรณีคู่มือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยื่นฟ้องต่อศาล อีกฝ่ายหนึ่งยอมเข้าสู่คดีตามกระบวนการพิจารณาของศาล เมื่อไม่มีฝ่ายใดท้วงติงเรื่องเขตอำนาจของศาลแต่อย่างใด ให้ถือว่าคู่มือไม่ตั้งใจบังคับใช้ข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการที่มีอยู่เดิม ศาลย่อมมีอำนาจพิจารณาคดีนั้นได้

2) ระบบการชี้ขาดครั้งแรกเป็นการชี้ขาดถึงที่สุด

ระบบการชี้ขาดครั้งแรกเป็นการชี้ขาดถึงที่สุด มีความหมายว่า เมื่ออนุญาโตตุลาการได้พิจารณาชี้ขาดแล้วจะมีผลบังคับใช้ทางกฎหมายทันที แม้ว่าคู่มือจะปฏิเสธการชี้ขาดดังกล่าว แต่ไม่มีสิทธิที่จะนำข้อพิพาทเดียวกันนั้นไปฟ้องต่อศาลอีก และไม่มีสิทธิที่จะร้องขอให้สถาบันอนุญาโตตุลาการเป็นผู้พิจารณาชี้ขาดหรือพิจารณาใหม่ คู่มือจะต้องปฏิบัติตามคำชี้ขาดโดยมิต้องให้บังคับ มิฉะนั้น คู่มืออีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิที่จะร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้บังคับคดีตามคำชี้ขาด

อย่างไรก็ตาม หากคู่กรณีเห็นว่าคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ มีความผิดพลาด และหากมีการเพิกถอนคำชี้ขาดดังกล่าวก็เป็นเรื่องที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว คู่กรณีก็ย่อมที่จะร้องขอต่อศาล ให้ศาลพิจารณาตรวจสอบคำชี้ขาดดังกล่าวอีก และขอให้มีคำสั่งให้เพิกถอนคำชี้ขาดดังกล่าว ทั้งนี้ ถือว่าเป็นมาตรการเยียวยาระบบเลือกการพิจารณาโดยอนุญาโตตุลาการหรือศาลอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อเพิ่มความรัดกุมในการปฏิบัติได้อีกทางหนึ่ง

(จ) คณะกรรมการอนุญาโตตุลาการเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศแห่งประเทศจีน

คณะกรรมการอนุญาโตตุลาการเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศแห่งประเทศจีน เป็นองค์การอนุญาโตตุลาการด้านเศรษฐกิจและการค้าที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศของประเทศจีน เป็นองค์การอนุญาโตตุลาการที่รับพิจารณาข้อพิพาทด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศเพียงแห่งเดียวในประเทศจีน มีที่ทำการตั้งอยู่ที่กรุงปักกิ่ง มีสาขาอยู่ 2 แห่ง ได้แก่ สาขาเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้นและสาขานครเซี่ยงไฮ้

4.11 กรณีศึกษา

4.11.1 ปัญหาข้อพิพาทที่เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา

(1) ข้อเท็จจริง:

มีการนำเข้าสบู่ออม LUX ที่ผลิตโดยผู้ได้รับสิทธิโดยชอบจากเจ้าของเครื่องหมายการค้าให้มีสิทธิผลิตและจำหน่ายในประเทศไทยไปจำหน่ายในตลาดจีน ซึ่งในจีนก็มีผู้ได้รับสิทธิโดยชอบจากเจ้าของเครื่องหมาย LUX ให้เป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการผลิตและจำหน่ายในจีน

ผู้ได้รับสิทธิในจีนได้ร้องขอให้เจ้าหน้าที่ตุลาการประจำเมืองฝอซาน (Foshan) ทำการอายัดและยึดสินค้าดังกล่าว โดยอ้างว่าการนำเข้าสินค้าดังกล่าวเข้ามาจำหน่ายในจีนถือเป็นการละเมิดสิทธิในการจำหน่ายสินค้า LUX แต่เพียงผู้เดียวในจีนของตน โดยตนได้ขึ้นทะเบียนสัญญาการอนุญาตให้ใช้สิทธิเครื่องหมายการค้า LUX กับตุลาการไว้แล้วเมื่อ 28 พฤษภาคม 1999

(2) คำวินิจฉัย

ศาลประชาชนชั้นกลางของเมืองกวางโจว (Guangzhou) ได้อาศัย «กฎหมายแพ่งหลักทั่วไป» มาตรา 134 «กฎหมายเครื่องหมายการค้า» และ «ข้อกำหนดของศาลประชาชนสูงสุดเกี่ยวกับการตอบข้อหารือคดีข้อพิพาทเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า» วินิจฉัยว่า

“โจทก์แต่เพียงผู้เดียวมีสิทธิในการผลิตและจำหน่ายสบู่อายัดเครื่องหมาย LUX ในประเทศจีน การนำเข้าสบู่อายัด LUX จากต่างประเทศเข้ามาจำหน่ายในจีนถือเป็นการละเมิดสิทธิของโจทก์ ให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายให้โจทก์จำนวนห้าหมื่นหยวน และลงโฆษณาขอขมาโจทก์ในหนังสือพิมพ์เพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดกับโจทก์”

(3) ข้อสังเกต

คดีนี้เป็นคดีเกี่ยวกับการนำเข้าซ้ำซ้อน แต่ข้อเท็จจริงในคดีจำเลยไม่สามารถนำสืบพิสูจน์ได้ว่าสินค้าที่ตนนำเข้าเป็นสินค้าที่ผลิตโดยผู้มีสิทธิ ในประเทศไทยจึงไม่ใช่สินค้าที่เป็นการปลอมหรือเลียนเครื่องหมาย การค้า พยานหลักฐานของจำเลยจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า สินค้าที่จำเลย นำเข้านั้นเป็นการนำเข้าซ้อนซึ่งสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้า LUX จริง

4.11.2 ปัญหาข้อพิพาทที่เกี่ยวกับสัญญา

(1) ข้อเท็จจริง

นักลงทุนต่างชาติชาวไต้หวันประสงค์ที่จะจดทะเบียนจัดตั้งวิสาหกิจในประเทศจีนเพื่อลงทุนค้นคว้าวิจัยยาชนิดหนึ่ง แต่เห็นว่าการจดทะเบียนจัดตั้งต้องใช้เวลาและมีความยุ่งยาก อีกทั้งต้องเสียค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมต่างๆ ในขณะเดียวกันก็ต้องการที่จะดำเนินกิจการในประเทศจีนและได้รับใบอนุญาตอาหารและยาโดยเร็ว นักลงทุนต่างชาติกลุ่มนี้จึงได้ใช้ชื่อบริษัทแห่งหนึ่งในฮ่องกงไปร่วมเซ็นสัญญา “ร่วมผลิตผลิตภัณฑ์ยา” กับโรงงานผลิตยาแห่งหนึ่งในประเทศจีน และใช้ชื่อบริษัทในประเทศจีนที่เป็นคู่สัญญาเป็นผู้ยื่นคำร้องขอใบอนุญาตอาหารและยา ต่อมา สำนักบริหารและกำกับผลิตภัณฑ์ยาแห่งชาติ ได้ออกใบรับรองผลิตภัณฑ์ยาและใบอนุญาตให้ผลิตยาดังกล่าว เมื่อบริษัทที่ร่วมเซ็นสัญญาในประเทศจีนได้รับใบรับรองผลิตภัณฑ์ยาและใบอนุญาตให้ผลิตยาแล้ว ได้ทำการโอนสิทธิใบอนุญาตทั้งสองดังกล่าวให้แก่บุคคลที่สาม แต่นักลงทุนต่างชาติกลุ่มนี้กลับมิได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนใบอนุญาต จึงได้นำคดีขึ้นฟ้องบริษัทผลิตยาในประเทศจีนและบุคคลที่สามที่รับโอนใบอนุญาตเพื่อให้ชดเชยค่าโอนและค่าเสียหายแก่ตน

(2) คำวินิจฉัยของศาล

ศาลพิจารณาสำนวนแห่งคดีแล้ว พิพากษาว่า โจทก์มิได้มีส่วนได้เสียในสัญญา “ร่วมผลิตผลิตภัณฑ์ยา” จึงไม่ใช่ผู้ถูกโต้แย้งสิทธิและได้รับความเสียหาย พิพากษาให้ยกฟ้อง

(3) ข้อสังเกต

การที่นักลงทุนต่างชาติ (ไต้หวัน) มิได้จดทะเบียนจัดตั้งวิสาหกิจทุนต่างชาติในประเทศจีนเพื่อยื่นขอใบรับรองยาเพื่อขออนุญาตผลิตยาเอง จึงไม่มีสิทธิใดๆ ในใบรับรองยาและใบอนุญาตให้ผลิตยาที่ทางการอนุมัติมาให้ ประกอบกับ การที่ใช้บริษัทในฮ่องกงไปทำสัญญา “ร่วมผลิตผลิตภัณฑ์ยา” กับบริษัทในจีน ก็ไม่ทราบว่าเป็นบริษัทที่มีตัวตนจริงหรือไม่ หากเป็นบริษัทที่มีตัวตนจริงก็น่าจะใช้บริษัทในฮ่องกงที่เป็นคู่สัญญาฟ้องเรียกร้องค่าเสียหายตามสัญญา “ร่วมผลิตผลิตภัณฑ์ยา” คดีนี้ น่าเชื่อว่านักลงทุนชาวไต้หวันคงไปอาศัยชื่อบริษัทของพรรคพวกในฮ่องกงมาใช้ แต่มีข้อพิพาทเกิดขึ้นไม่สามารถใช้ชื่อบริษัทในฮ่องกงมาเป็นโจทก์ฟ้องได้ จึงจำเป็นต้องฟ้องในนามของตนเอง แต่เมื่อมิได้เป็นคู่สัญญาจึงไม่ถูกโต้แย้งสิทธิ การลงทุนลงแรงที่เข้าร่วมกับบริษัทในจีนจึงสูญเปล่าและไม่ได้รับการเยียวยาตามกฎหมาย

ดังนั้น การที่จะไปทำการค้าในประเทศจีนควรจดทะเบียนวิสาหกิจทุนต่างชาติให้เรียบร้อยตามกฎหมาย และใช้ชื่อวิสาหกิจทุนต่างชาติเป็นผู้ยื่นคำร้องขอใบรับรองและใบอนุญาตผลิตยาด้วยตนเอง หากวิสาหกิจทุนต่างชาติที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่ไม่มีคุณสมบัติเพียงพอที่จะขอรับใบอนุญาตได้ ก็สามารถใช่วิสาหกิจทุนต่างชาติเป็นคู่สัญญาใน “สัญญาร่วมผลิตผลิตภัณฑ์ยา” กับวิสาหกิจอื่น หากเกิดข้อพิพาทขึ้นมา วิสาหกิจทุนต่างชาติที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่และเป็นคู่สัญญาก็สามารถใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากบริษัทท้องถิ่นที่ผิดสัญญาได้ ทั้งนี้ โดยอาศัยกฎหมายว่าด้วยสัญญาและกฎหมายวิสาหกิจทุนต่างชาติให้เป็นประโยชน์นั่นเอง

4.11.3 ปัญหาข้อพิพาทที่เกี่ยวกับสัญญาโอนสิทธิในหุ้นส่วนของบริษัทจำกัดความรับผิด

(1) ข้อเท็จจริง

นักลงทุนชาวฮ่องกงได้ไปลงทุนร่วมกับวิสาหกิจท้องถิ่นในจีน 3 แห่ง โดยจัดตั้งเป็นวิสาหกิจร่วมทุนจีนและต่างชาติ ซึ่งมีสถานะทางกฎหมายเป็นบริษัทจำกัดความรับผิด ต่อมา นักลงทุนชาวไต้หวันประสงค์ที่จะรับโอนสิทธิในหุ้นส่วนของนักลงทุนชาวฮ่องกงที่มีอยู่ใน 3 บริษัท มาเป็นของตนเอง นักลงทุนชาวฮ่องกงและนักลงทุนชาวไต้หวันจึงได้ทำสัญญาซื้อขายโอนสิทธิในหุ้นส่วนต่อกัน หลังจากได้ชำระเงินค่าหุ้นส่วนตามสัญญากันเรียบร้อยแล้ว นักลงทุนไต้หวันจึงเข้าไปเป็นหุ้นส่วนใหม่ในวิสาหกิจร่วมทุนจีนกับต่างชาติทั้ง 3 แห่งดังกล่าว ต่อมาเกิดข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนชาวไต้หวันกับนักลงทุนท้องถิ่นในด้านการบริหารจัดการ นักลงทุนชาวไต้หวันจึงอาศัยสิทธิตามสัญญาโอนสิทธิในหุ้นส่วนและเข้าสวมสิทธิแทนนักลงทุนชาวฮ่องกงในสัญญาร่วมทุนระหว่างชาวฮ่องกงกับชาวจีนทำการยื่นฟ้องคดีต่อศาลให้วิสาหกิจจีนท้องถิ่นปฏิบัติตามสัญญาร่วมทุน

(2) คำวินิจฉัยของศาล

ศาลพิจารณาสำนวนแห่งคดีแล้ว พิพากษาว่า โจทก์ (นักลงทุนชาวไต้หวัน) มิได้มีส่วนได้เสียในวิสาหกิจร่วมทุนทั้ง 3 แห่ง เพราะเหตุว่าสัญญาซื้อขายโอนสิทธิหุ้นส่วนทั้ง 3 ฉบับ มิได้รับความยินยอมจากหุ้นส่วนฝ่ายจีน จึงตกเป็นโมฆะ อีกทั้งทางทะเบียนก็ไม่ปรากฏว่านักลงทุนชาวไต้หวันมีชื่อเป็นหุ้นส่วนในวิสาหกิจทั้ง 3 แห่งดังกล่าว โจทก์จึงไม่ใช่ผู้ถูกโต้แย้งสิทธิและได้รับความเสียหาย พิพากษาให้ยกฟ้อง

(3) ข้อเสนอแนะ

“กฎหมาย วิสาหกิจร่วมทุนจีนกับต่างชาติ” กำหนดไว้ว่า วิสาหกิจร่วมทุนจีนกับต่างชาติ มีสถานะเป็นบริษัทจำกัดความรับผิด ผู้เป็นหุ้นส่วนหากประสงค์จะโอนขายสิทธิในหุ้นส่วนของตนให้แก่บุคคลภายนอกจะต้องได้รับความยินยอมจากหุ้นส่วนอื่นทั้งหมดก่อนจึงจะมีผลบังคับใช้ และเมื่อได้ทำสัญญาซื้อขายสิทธิในหุ้นส่วนต่อกันแล้ว จะต้องนำไปจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงหุ้นส่วนของวิสาหกิจร่วมทุนให้ถูกต้องตามกฎหมาย จึงจะมีผลบังคับผูกพันหุ้นส่วนทุกฝ่าย คดีนี้ นักลงทุนชาวไต้หวันและฮ่องกงคงเข้าใจว่าสิทธิในหุ้นส่วนของตนในบริษัทจำกัดความรับผิดเป็นหุ้นชนิดหนึ่งที่สามารถเปลี่ยนมือได้โดยการทำสัญญาเหมือนกับหุ้นในบริษัทจำกัดทั่วไป จึงมิได้ปฏิบัติตามกฎหมายวิสาหกิจร่วมทุนจีนกับต่างชาติเป็นผลทำให้สัญญาซื้อขายสิทธิในหุ้นส่วนตกเป็นโมฆะ

ดังนั้น หากนักลงทุนชาวต่างชาติประสงค์ที่จะรับโอนสิทธิในหุ้นส่วนของวิสาหกิจร่วมทุนจีนต่างชาติ หรือวิสาหกิจร่วมประกอบการจีนกับต่างชาติแล้ว จะต้องเข้าใจสภาพที่แท้จริงของนิติบุคคลดังกล่าวและทำให้ถูกต้องตามที่กฎหมายจีนได้กำหนดไว้ จะใช้หลักเกณฑ์ตามกฎหมายของต่างประเทศไปปฏิบัติในจีนไม่ได้

4.11.4 ปัญหาข้อพิพาทเกี่ยวกับการลงทุน

(1) ข้อเท็จจริง

นักลงทุนต่างชาติรายหนึ่งประสงค์ที่จะไปลงทุนพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ในประเทศจีน จึงได้เข้าเซ็นสัญญาร่วมประกอบการกับวิสาหกิจจีนท้องถิ่นเพื่อก่อสร้างอาคารสำนักงานขนาดใหญ่ โดยในสัญญาร่วมประกอบการระหว่างทุนจีนกับทุนต่างชาติที่ทำขึ้น ระบุไว้ว่า วิสาหกิจจีนมีหน้าที่รับผิดชอบจัดหาสถานที่สำหรับก่อสร้างอาคาร ขออนุญาตสิทธิในการใช้ที่ดิน พร้อมจ่ายค่าตอบแทนการใช้ที่ดินให้แก่หน่วยงานของรัฐ ขออนุญาตแบบการก่อสร้าง รวมทั้งหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐเพื่อโครงการก่อสร้างอาคารดังกล่าว ส่วนนักลงทุนต่างชาติมีหน้าที่โอนเงินลงทุนสำหรับใช้ในการก่อสร้างอาคารทั้งหมด เมื่อโครงการสำเร็จ ให้แบ่งผลประโยชน์ตามที่ระบุไว้ในสัญญาร่วมประกอบการ หากมีข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญาร่วมประกอบการ ให้นำข้อพิพาทเสนอต่อคณะอนุญาโตตุลาการด้านเศรษฐกิจและการค้า

ระหว่างประเทศของจีน หลังจากทำสัญญาร่วมประกอบการแล้ว ทั้ง 2 ฝ่าย จึงได้นำสัญญาร่วมประกอบการและข้อบังคับของกิจการร่วมประกอบการไปขออนุมัติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจร่วมประกอบการจีนกับต่างชาติ หลังจากได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการแล้ว วิสาหกิจจีนได้ดำเนินการจัดหาที่ดินสำหรับก่อสร้างและยื่นขออนุญาตสิทธิการใช้ที่ดินเพื่อการก่อสร้าง รวมทั้งแบบการก่อสร้างเรียบร้อย ทูตต่างชาติก็ได้โอนเงินเข้าทำการก่อสร้างอาคารตามที่กำหนดไว้ในสัญญา ต่อมา เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจทำให้นักลงทุนต่างชาติไม่สามารถหาแหล่งเงินทุนเพื่อทำการก่อสร้างอย่างต่อเนื่องตามที่ระบุไว้ในสัญญาร่วมประกอบการได้ เมื่อนักลงทุนต่างชาติไม่สามารถปฏิบัติตามหน้าที่และความรับผิดชอบของตนตามที่ระบุไว้ในสัญญา แม้วิสาหกิจจีนท้องถิ่นจะได้บอกกล่าวเร่งรัดหลายครั้งก็ตาม จนในที่สุด วิสาหกิจจีนท้องถิ่นจึงได้บอกเลิกสัญญาร่วมประกอบการกับนักลงทุนต่างชาติ โดยอ้างเหตุว่า นักลงทุนต่างชาติเป็นฝ่ายผิดสัญญาและต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น หลังจากวิสาหกิจจีนท้องถิ่นบอกเลิกสัญญาแล้ว ก็ได้แจ้งไปยังสำนักงานพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรมท้องถิ่นให้ทราบเพื่อทำการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการค้าของวิสาหกิจร่วมประกอบการจีนและทุนต่างชาติ เมื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับหนังสือแจ้งเลิกวิสาหกิจร่วมประกอบการแล้ว จึงได้มีคำสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการค้าของวิสาหกิจร่วมประกอบการจีนกับชาวต่างชาติดังกล่าว เมื่อมีการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการแล้ว วิสาหกิจจีนท้องถิ่นจึงได้นำสิทธิในการใช้ที่ดินแปลงดังกล่าวที่ได้มีการก่อสร้างบางส่วนไปแล้วไปหาผู้ร่วมประกอบการรายใหม่ซึ่งเป็นนักลงทุนชาวฮ่องกงพร้อมกับยื่นขออนุมัติโครงการและใบอนุญาตประกอบกิจการใหม่ และทำการก่อสร้างต่อจนโครงการสำเร็จ ในระหว่างนั้น นักลงทุนต่างชาติรายแรกไม่เห็นพ้องด้วยกับคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการของหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง จึงได้นำคดีขึ้นฟ้องร้องยังศาลประชาชนชั้นต้น แต่ศาลไม่รับคำฟ้องโดยอ้างเหตุผลคดีมีได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลชั้นต้นเพราะเป็นคดีพิพาทระหว่างวิสาหกิจจีนกับนักลงทุนชาวต่างชาติ นักลงทุนชาวต่างชาติรายนั้นจึงได้นำคดีฟ้องร้องยังศาลประชาชนชั้นกลาง ในขณะเดียวกัน วิสาหกิจจีนท้องถิ่นก็ได้เสนอข้อพิพาทตามสัญญาร่วมประกอบการไปยังคณะอนุญาโตตุลาการเพื่อชี้ขาดข้อพิพาท

(2) คำวินิจฉัยของศาลและคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ

หลังจากศาลได้พิจารณาคดีจากพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดแล้ว มีคำพิพากษาว่า คำสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการที่ออกโดยหน่วยงานท้องถิ่นนั้นไม่ชอบเพราะมิได้ปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมาย กล่าวคือ กฎหมายว่าด้วยการร่วมประกอบการระหว่างวิสาหกิจจีนกับทุนต่างชาติได้กำหนดไว้ว่า เมื่อกิจการร่วมประกอบการสิ้นสุดลง จะต้องมีการชำระบัญชีของกิจการก่อนจึงจะมีคำสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการค้าได้ แต่ข้อเท็จจริงในคดีนี้ กลับปรากฏว่า หน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องได้มีคำสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการค้าก่อนที่จะมีการชำระบัญชี จึงเป็นคำสั่งที่ขัดกับระเบียบปฏิบัติที่กฎหมายบัญญัติไว้ จึงพิพากษาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการให้ถูกต้องตามขั้นตอนของ

กฎหมาย หลังจากศาลประชาชนชั้นกลางมีคำพิพากษาแล้ว คู่กรณีไม่เห็นพ้องด้วย จึงได้อุทธรณ์ต่อศาลประชาชนชั้นสูง ภายหลังจากที่ศาลประชาชนชั้นสูงได้พิจารณาพยานหลักฐานแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงชัดเจนและการบังคับใช้กฎหมายของศาลประชาชนชั้นกลางถูกต้อง จึงมีคำพิพากษายืน แต่เนื่องจากคดีนี้เป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับนักลงทุนต่างชาติที่ไปลงทุนในประเทศจีน ถือเป็นคดีที่มีผลกระทบต่อการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติทั่วประเทศ ศาลประชาชนสูงสุดจึงได้รับคดีดังกล่าวไปทำการพิจารณา ในที่สุด ศาลประชาชนสูงสุดก็ได้มีคำพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลประชาชนชั้นสูงในระดับมณฑล ในขณะที่มีการพิจารณาคดีของศาลประชาชนนั้น คณะอนุญาโตตุลาการก็ได้ทำการพิจารณาคดีตามสัญญาร่วมประกอบกันเช่นกัน ในที่สุด คณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดว่า นักลงทุนต่างชาติเป็นฝ่ายผิดสัญญา วิสาหกิจจีนต้องถ้อยยอมมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ และเมื่อสัญญาเลิกกันให้ชำระบัญชีของวิสาหกิจร่วมประกอบและจัดสรรแบ่งปันผลประโยชน์ตามที่ระบุไว้ในสัญญาร่วมประกอบ แต่เนื่องจากนักลงทุนต่างชาติเป็นฝ่ายผิดสัญญาจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจำนวนหนึ่งให้แก่วิสาหกิจจีนต้องถ้อย

(3) การบังคับตามคำพิพากษาและคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ

เมื่อศาลประชาชนสูงสุดมีคำพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลประชาชนชั้นสูงระดับมณฑลแล้ว ถือว่าคดีถึงที่สุด นักลงทุนต่างชาติจึงขอให้ศาลบังคับตามคำพิพากษาเพื่อขอให้ตนเข้าไปมีส่วนได้เสียในอาคารที่พิพาท แต่ไม่สามารถบังคับได้ เนื่องจากคำพิพากษาของศาลประชาชนสูงสุดเป็นคดีปกครองซึ่งบังคับได้เพียงให้หน่วยงานต้องถ้อยทำตามคำพิพากษาให้ถูกต้องตามขั้นตอนของกฎหมายเท่านั้น คำพิพากษามีได้พิจารณาถึงข้อพิพาทในทรัพย์สินที่ทั้ง 2 ฝ่าย ร่วมประกอบกันแต่อย่างใด ในขณะเดียวกัน วิสาหกิจจีนต้องถ้อยก็บังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการโดยตั้งผู้ชำระบัญชีทำการชำระบัญชีทรัพย์สินของกิจการร่วมประกอบ เมื่อชำระบัญชีเสร็จก็ได้จัดการแบ่งผลประโยชน์ให้แก่คู่สัญญาตามที่ระบุไว้ในสัญญาร่วมประกอบ แต่เนื่องจากนักลงทุนต่างชาติต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่วิสาหกิจจีนต้องถ้อยด้วย เมื่อคำนวณแล้ว เงินที่นักลงทุนต่างชาติได้รับส่วนแบ่งจากการชำระบัญชีมีจำนวนน้อยกว่าค่าเสียหายที่นักลงทุนต่างชาติต้องชดใช้ให้แก่วิสาหกิจจีนต้องถ้อย เป็นผลให้วิสาหกิจจีนต่างชาติต้องขาดทุนในกิจการที่ลงทุนครั้งนี้

(4) ข้อสังเกต

คดีที่ฟ้องร้องยังศาลนั้น เป็นคดีฟ้องให้หน่วยงานราชการเพิกถอนคำสั่งที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ถือเป็นคดีปกครอง ดังนั้น การบังคับตามคำพิพากษาจึงบังคับให้หน่วยงานราชการต้องถ้อยให้ทำตามคำสั่งให้ถูกต้องตามขั้นตอนของกฎหมาย กล่าวคือ จะต้องมีการชำระบัญชีวิสาหกิจร่วมประกอบเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงจะมีคำสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการค้าได้ ข้อเท็จจริงปรากฏว่าเมื่อศาลประชาชนสูงสุดมีคำพิพากษาแล้ว ผู้ชำระบัญชีวิสาหกิจร่วมประกอบที่ปฏิบัติตาม

ค่าชดเชยของคณะอนุญาโตตุลาการก็ได้มีการชำระบัญชีเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว จึงไม่มีเหตุจำเป็นใดๆ ที่หน่วยราชการท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องต้องออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการใหม่แต่อย่างใด

สำหรับข้อพิพาทเกี่ยวกับอาคารที่ร่วมประกอบการนั้น คณะอนุญาโตตุลาการก็ได้มีคำชี้ขาดให้ชำระบัญชีของวิสาหกิจร่วมประกอบการแล้ว เมื่อตีมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้ลงทุนไปและจัดสรรแบ่งคืนตามสัญญาร่วมประกอบการแล้ว นักลงทุนต่างชาติย่อมไม่มีสิทธิใดๆ ที่จะเข้าไปมีส่วนได้เสียในอาคารที่สร้างขึ้นใหม่โดยนักลงทุนชาวฮ่องกงกับวิสาหกิจจีนท้องถิ่นตามสัญญาร่วมประกอบการฉบับใหม่ได้แต่อย่างใด ตรงกันข้าม เมื่อมีคำชี้ขาดว่านักลงทุนต่างชาติเป็นฝ่ายผิดสัญญาต้องชดเชยค่าเสียหายให้แก่วิสาหกิจจีนท้องถิ่น ส่วนแบ่งที่นักลงทุนต่างชาติที่ได้จากการชำระบัญชีย่อมถูกยึดไว้เป็นการชำระค่าเสียหายให้แก่วิสาหกิจจีนท้องถิ่น

หากนักลงทุนต่างชาติถือว่าตนได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการออกคำสั่งของหน่วยราชการท้องถิ่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอาจจะทำโดยประมาทเลินเล่อหรือจงใจก็ตาม นักลงทุนต่างชาติสามารถนำคดีขึ้นฟ้องร้องต่อศาลชั้นกลางเรียกร้องให้หน่วยราชการดังกล่าวรับผิดชอบแพ่งอันเนื่องมาจากการกระทำของหน่วยราชการท้องถิ่นเป็นการละเมิดต่อตนตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายของเจ้าหน้าที่รัฐ (Law of the People's Republic of China on State Compensation) ซึ่งประกาศบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1995 โดยมติที่ประชุมครั้งที่ 7 ของคณะกรรมการการประจำ สภาประชาชนแห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม ค.ศ. 1994 และประกาศฉบับที่ 23 ของประธานาธิบดีประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ฉบับลงวันที่ 12 พฤษภาคม ค.ศ. 1994 แต่ทั้งนี้ นักลงทุนต่างชาติจะต้องฟ้องหน่วยงานที่ละเมิดต่อตนภายใน 2 ปี นับแต่วันที่กฎหมายถือว่าการกระทำของหน่วยราชการดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่ละเมิดตน

4.11.5 ปัญหาการลงทุนในการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์

(1) ข้อเท็จจริง

นักลงทุนต่างชาติรายหนึ่งประสงค์ที่จะประกอบธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ในประเทศจีนได้ไปสำรวจสภาพแวดล้อมการลงทุนในเมืองที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ สํารวจพบว่าที่ดินแปลงหนึ่งอยู่ชานเมืองมหานครเซี่ยงไฮ้ เหมาะแก่การพัฒนาที่ดินในเชิงธุรกิจการค้า จึงได้ไปติดต่อกับหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับที่ดินแปลงดังกล่าว ซึ่งหน่วยงานท้องถิ่นก็เห็นชอบด้วยเพราะจะทำให้เศรษฐกิจในชุมชนของตนมีความเจริญก้าวหน้า แต่เนื่องจากที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นที่ดินปฏิรูปจัดสรรสำหรับที่อยู่อาศัยของคนงาน หน่วยงานท้องถิ่นจึงเสนอเงื่อนไขว่า หากนักลงทุนต่างชาติประสงค์จะพัฒนาที่ดินแปลงดังกล่าว จะต้องจ่ายค่าชดเชยและสร้างที่อยู่ใหม่ให้แก่คนงานพร้อมทั้งจ่ายค่าชดเชยจำนวนหนึ่งให้แก่

ชุมชนดังกล่าวเพื่อแลกกับสิทธิในการใช้ที่ดินแปลงดังกล่าว เมื่อนักลงทุนต่างชาติคำนวณรายละเอียดของต้นทุนแล้ว เห็นว่า เมื่อรวมค่าใช้จ่ายที่ต้องลงทุนทั้งหมด เช่น ค่าก่อสร้าง ค่าพัฒนาที่ดิน ค่าสาธารณูปโภค รวมกับค่าขนย้ายและค่าชดเชย พร้อมทั้งค่าจัดการและประสานงานต่างๆ แล้ว เห็นว่าโครงการสามารถดำเนินการได้ จึงได้ตกลงทำสัญญากับคณะกรรมการชุมชนที่เป็นผู้มีสิทธิใช้ที่ดินแปลงดังกล่าว เมื่อทำสัญญาแล้ว ก็ได้ให้หน่วยราชการท้องถิ่นจัดหาที่อยู่ใหม่ให้กับคนงานแล้วทำการก่อสร้างที่อยู่ใหม่ให้กับคนงานพร้อมทั้งจ่ายค่าชดเชยตามที่ตกลงให้แก่ชุมชน ส่วนที่ดินสำหรับก่อสร้างนั้นก็ได้เริ่มทยอยทำการรื้อถอนและปรับหน้าดิน ในขณะเดียวกันก็ได้ติดต่อหน่วยราชการท้องถิ่นเพื่อดำเนินเรื่องขอทำการจัดสรรที่ดิน หน่วยงานท้องถิ่นแจ้งแก่นักลงทุนว่า เนื่องจากที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นที่ดินที่รัฐปฏิรูปจัดสรรให้เป็นที่อยู่ของคนงาน หากจะเปลี่ยนสภาพการใช้ที่ดิน เมื่อชุมชนเห็นชอบแล้วยังต้องเสนอโครงการและยื่นคำร้องขอเปลี่ยนสภาพการใช้ประโยชน์บนที่ดินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหน่วยงานท้องถิ่นก็ได้ให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ จนในที่สุด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดินได้อนุมัติให้เปลี่ยนสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินแปลงดังกล่าวจากที่ดินปฏิรูปจัดสรรเพื่อที่อยู่อาศัยของคนงานเป็นที่ดินที่เปลี่ยนสภาพมีค่าตอบแทนเพื่อเชิงพาณิชย์ได้ โดยกำหนดให้นักลงทุนผู้ที่จะใช้ประโยชน์บนที่ดินดังกล่าวต้องจ่ายค่าตอบแทนสำหรับการเปลี่ยนสภาพการใช้ประโยชน์บนที่ดินดังกล่าวให้แก่หน่วยงานของรัฐในอัตราเท่ากับค่าใช้จ่ายที่ดินในซานเหมิง มหานครเซี่ยงไฮ้ เมื่อนักลงทุนต่างชาติมาแล้วยังมีต้นทุนอีกรายการหนึ่งที่ต้องเสีย คือ ค่าตอบแทนการใช้ที่ดินซึ่งเป็นจำนวนที่มาก เมื่อรวมกับต้นทุนการก่อสร้าง หากจะดำเนินโครงการต่อไป โครงการดังกล่าวนอกจากจะไม่ได้กำไรแล้ว ยังประสบภาวะขาดทุนอีกด้วย หากจะไม่ได้ดำเนินการต่อ ก็ต้องขาดทุนเพราะต้องจ่ายค่าขนย้าย ค่าชดเชย และค่าพัฒนาที่ดินไปบางส่วนแล้ว แต่เมื่อคำนวณแล้วจำนวนเงินที่ได้จ่ายไปคิดเป็นจำนวนน้อยกว่าจำนวนที่ต้องขาดทุนในการดำเนินโครงการต่อไป จึงต้องตัดสินใจยุติโครงการและประสบภาวะขาดทุนตั้งแต่โครงการยังไม่เริ่มดำเนินการ

(2) ข้อสังเกต

ปัญหาดังกล่าวข้างต้นเกิดขึ้นเมื่อนักลงทุนต่างชาติที่ประสงค์จะไปลงทุนธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ในประเทศจีน แต่ไม่ศึกษาระบบการใช้ที่ดินและระบบกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ของจีนอย่างถ่องแท้ ทำให้เข้าใจว่าการไปตกลงกับชุมชนโดยรัฐบาลท้องถิ่นเห็นชอบก็สามารถที่จะดำเนินโครงการได้ แต่หารู้ไม่ว่าในการพัฒนาที่ดินนั้น กฎหมายจีนได้มีบทบัญญัติไว้เฉพาะว่า หากจะใช้ประโยชน์ที่ดินที่รัฐปฏิรูปจัดสรรให้แก่ชุมชนแล้ว นอกจากชุมชนท้องถิ่นดังกล่าวเห็นชอบแล้วยังจะต้องได้รับอนุมัติเปลี่ยนสภาพการใช้ที่ดินจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย และการเปลี่ยนสภาพการใช้ที่ดิน กฎหมายบัญญัติไว้ว่าจะต้องจ่ายค่าตอบแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐตามสภาพมูลค่าการตลาดในขณะนั้น ความไม่เข้าใจในตัวบทกฎหมายจึงขาดความรอบคอบและไม่ทราบต้นทุนที่แท้จริง จนเมื่อทราบความจริงแล้วจะเดินหน้าทำโครงการต่อไปก็ขาดทุน จะยุติโครงการก็ขาดทุน จึงจำเป็นต้องเลือกแนวทาง

ที่ขาดทุนน้อยที่สุด นอกจากปัญหาข้อกฎหมายที่กล่าวแล้วข้างต้น ยังมีบทบัญญัติกฎหมายอื่นอีกมากมาย ซึ่งนักพัฒนาอสังหาริมทรัพย์จะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดจึงจะสามารถดำเนินโครงการได้ กล่าวคือ เมื่อนักพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ทำการก่อสร้างโครงการเสร็จแล้ว หากประสงค์ที่จะทำการโอนขายแล้ว เจ้าของโครงการจะต้องชำระค่าตอบแทนการใช้ที่ดินแก่หน่วยงานที่อนุมัติครบถ้วนเรียบร้อยแล้ว จึงจะโอนได้ หากเป็นการโอนสิทธิในอาคารบ้านเรือนจะต้องได้ลงทุนพัฒนาที่ดินไปแล้วไม่น้อยกว่า 25 % และจะต้องทำการก่อสร้างสาธารณูปโภคให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดก่อน อีกทั้งจะต้องได้รับโฉนดกรรมสิทธิ์ในอาคารบ้านเรือนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนจึงจะโอนได้ เงื่อนไขต่างๆ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นการกำหนดขึ้นมาเพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้บริโภค นักลงทุนต่างชาติจะใช้วิธีการพัฒนาแบบจับเสือมือเปล่าไปใช้กับการลงทุนพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ในประเทศจีนไม่ได้

4.11.6 ปัญหาข้อพิพาทเกี่ยวกับแรงงาน

(1) ข้อเท็จจริง

เมื่อ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ ค.ศ.2001 นางสาว ก.(โจทก์) ได้เข้าทำงานในโรงงานผลิตกระดาษแห่งหนึ่งของเมืองฝูซาน มณฑลกว่างตุง การเข้าทำงานได้มีการทำสัญญาจ้างแรงงานกันไว้ โดยในสัญญาระบุว่า ลูกจ้าง(โจทก์) มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับแรงงานของโรงงาน ต้องทำงานตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด ต้องรับประกันการผลิตอย่างปลอดภัยและรับผิดชอบในหน้าที่การงานเพื่อให้สินค้าผลิตออกมามีคุณภาพ อีกทั้งจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งและระเบียบข้อบังคับของโรงงาน ในสัญญาได้กำหนดให้โจทก์เป็นผู้มีหน้าที่ผลิตกระดาษม้วน ต่อมาในวันที่ 29 เมษายน ค.ศ.2002 เวลา 01.00 น. ระหว่างที่โจทก์ทำงานในหน้าที่ของตนอยู่ในโรงงาน เมื่อโจทก์ทำการผลิตกระดาษม้วนเสร็จแล้วจะต้องทำการห่อด้วยแผ่นไนลอน แต่เนื่องจากทุกคนต่างมีงานล้นมือไม่สามารถช่วยทำการตัดแผ่นไนลอนที่ใช้ห่อกระดาษม้วนได้ โจทก์จึงนำไนลอนไปยังห้องที่มีเครื่องตัดเพื่อทำการตัดแผ่นไนลอนด้วยตนเอง ในขณะที่เปิดเครื่องเพื่อให้เครื่องทำการตัดแผ่นไนลอนนั้นได้เกิดอุบัติเหตุขึ้นเครื่องจักรได้ตัดแขนซ้ายของโจทก์ขาด หลังจากเข้าทำการรักษาในโรงพยาบาล โจทก์ต้องสูญเสียแขนซ้าย โจทก์จึงได้ใช้สิทธิเรียกร้องค่าชดเชยต่อกรมแรงงานท้องถิ่น ซึ่งกรมแรงงานได้วินิจฉัยให้โรงงานต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่โจทก์ โรงงานปฏิเสธ อ้างว่า โจทก์ทั้งๆ ที่รู้ว่าการใช้นาไนลอนไปให้เครื่องจักรตัดเป็นการฝ่าฝืนกฎระเบียบการทำงานของโรงงาน และเมื่อไม่ได้รับคำสั่งจากหัวหน้างานแต่ไปใช้เครื่องจักรไปตัดแผ่นไนลอนโดยพลการ ถือว่าการบาดเจ็บไม่ได้เกิดขึ้นในงานหน้าที่ของตนและมีใช้การบาดเจ็บที่เกิดขึ้นตามปกติในการทำงานของตนจึงไม่อาจที่จะเรียกร้องค่าชดเชยได้

(2) ข้อวินิจฉัยของศาล

โจทก์จึงได้นำคดีขึ้นฟ้องร้องต่อศาลประชาชนชั้นต้น ศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยว่า การทำงานของโจทก์อยู่ในช่วงเวลาทำงานจริง แต่เนื่องจากโจทก์แทนที่จะให้เพื่อนร่วมงานใช้มีดตัดแผ่นไนลอนแต่กลับนำแผ่นไนลอนไปให้เครื่องจักรตัด ถึงแม้การตัดแผ่นไนลอนจะเป็นส่วนหนึ่งของการงานการผลิต แต่เนื่องจากไม่ได้คำสั่งจากนายจ้างให้กระทำการดังกล่าวได้ ความบาดเจ็บที่เกิดขึ้นจึงถือไม่ได้ว่าเป็นการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานที่จ้าง

โจทก์อุทธรณ์คำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นโดยอ้างว่า ความบาดเจ็บเกิดขึ้นจากการทำงานครั้งนี้ โจทก์มีหน้าที่ผลิตกระดาษม้วนซึ่งจะต้องมีการบรรจุหีบห่อด้วยแผ่นไนลอน แต่เนื่องจากแผ่นไนลอนเป็นม้วนการตัดแผ่นไนลอนจึงถือเป็นหน้าที่ในปกติการทำงานของโจทก์ ดังนั้นการตัดแผ่นไนลอนและการบรรจุกระดาษม้วนที่อยู่ในหน้าที่ของโจทก์จึงไม่อาจแยกออกจากกันได้ ถือเป็นงานในหน้าที่ตามปกติของโจทก์ ประกอบกับข้อบังคับของโรงงานที่โจทก์อ้างก็ไม่ได้มีการประับตราและประกาศใช้เป็นการทั่วไปจึงไม่สามารถใช้อ้างอิงได้

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า ประเด็นข้อพิพาทมีอยู่ว่า การตัดไนลอนถือเป็นงานในหน้าที่ประจำของโจทก์หรือไม่ ศาลเห็นว่าการตัดไนลอนถือเป็นส่วนหนึ่งของการงานในหน้าที่ของโจทก์ไม่ว่าการตัดไนลอนจะใช้มีดตัดหรือใช้เครื่องตัดก็ตาม พฤติกรรมการตัดไนลอนจึงถือเป็นงานประจำปกติของโจทก์แม้โจทก์จะฝ่าฝืนระเบียบโดยการใช้เครื่องตัดไนลอน แทนที่จะให้คนมาช่วยตัด พฤติกรรมของโจทก์ยังไม่พอพียงว่าโจทก์มีเจตนาร้ายที่จะฝ่าฝืนข้อบังคับของโรงงานโดยจงใจ ประกอบกับข้อต่อสู้ของโรงงานที่ว่า โจทก์ใช้เครื่องตัดไนลอนเป็นการฝ่าฝืนระเบียบการทำงาน of โรงงาน แต่โรงงานก็ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่า โรงงานได้มีคำสั่งอย่างชัดเจน ห้ามลูกจ้างทำการตัดไนลอนโดยใช้เครื่องจักรแต่อย่างใด แสดงถึงการบริหารงานของโรงงานยังมีช่องว่างอยู่ การที่โจทก์ได้พยายามทำงานเพื่อผลงานของโรงงานโดยไม่มีเจตนาจงใจที่จะฝ่าฝืนข้อบังคับของโรงงาน โรงงานจะอาศัยความบกพร่องในการบริหารงานมาปฏิเสธการรับผิดชอบไม่ได้

แหล่งที่มา

http://static.wixstatic.com/media/23e583_5f073b61fe1141b0aca485bc08362fdf~mv2_d_4200_2800_s_4_2.jpg

บทที่ 5 การลงทุนโดยตรงของนักลงทุนไทยในประเทศจีน

5.1 สถานภาพการลงทุนโดยตรงของนักลงทุนไทยในประเทศจีน²

ในปี ค.ศ. 1979 จีนอนุญาตให้ต่างชาติสามารถร่วมทุนทำธุรกิจในประเทศจีนได้ไทยนับเป็นประเทศแรกๆที่ได้เข้ามาลงทุน และเป็นประเทศที่ลงทุนสูงสุด 10 ประเทศก่อนการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี ค.ศ.1997

การลงทุนหลังวิกฤตเศรษฐกิจ ในปี ค.ศ. 1997 บริษัทไทยหลายบริษัทต้องถอนการลงทุนหรือมีการชะลอแผนการลงทุนในจีนเพื่อรักษาสถานะทางการเงินของบริษัทแม่ในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม หลังจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจนักลงทุนไทยก็ยังสนใจเข้าไปลงทุนในจีนอย่างต่อเนื่อง แต่มีความระมัดระวังในการลงทุนมากขึ้น

ในปี ค.ศ. 2014 มีนักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนทั้งสิ้น 23,778 โครงการ เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.4 จากปี ค.ศ. 2013 คิดเป็นมูลค่าการลงทุนรวม 119,560 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 1.7 จากปี ค.ศ. 2013 ซึ่งประเทศที่มีการลงทุนในจีนมากที่สุด 10 ลำดับแรกได้แก่ ฮองกง(85,740 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) สิงคโปร์(5,930 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ไต้หวัน(5,180 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ญี่ปุ่น(4,330 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) เกาหลีใต้ (3,970 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) สหรัฐอเมริกา (2,670 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) เยอรมนี (2,070 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) สหราชอาณาจักร (1,350 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ฝรั่งเศส (710 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) และเนเธอร์แลนด์(640 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ตามลำดับรวมมูลค่าเป็นร้อยละ 94.2 ของเงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศทั้งหมดในจีน

ส่วนการลงทุนของนักลงทุนไทยนั้น มีรูปแบบการลงทุนที่แตกต่างจากการลงทุนของนักธุรกิจประเทศอื่นๆ เนื่องจากนักลงทุนชาวไทยเน้นการเจาะตลาดในประเทศจีนมากกว่าการผลิตและส่งออกไปจำหน่ายในตลาดโลก โดยสามารถจำแนกรูปแบบการลงทุนของนักธุรกิจชาวไทยในจีนตามช่วงเวลาได้เป็น 4 กลุ่มคือการลงทุนระหว่างปี ค.ศ. 1979 - 1985, ค.ศ. 1985 - 1990, ค.ศ. 1990 - 1996 และการลงทุนหลังช่วงปี ค.ศ. 1997 ถึงปัจจุบัน

² <http://www.cankaoxiaoxi.com/china/20150115/630378.shtml>

(2014 年中国利用外资规模稳中有进 结构更趋合理 2015-01-15 21:21:35 来源：中国新闻网), คู่มือการลงทุน ประจำปี 2558

การลงทุนในช่วงปี ค.ศ. 1979 – 1985 เป็นระยะเริ่มแรกของนักลงทุนไทย มีผลจากการออกกฎหมายการร่วมทุนของรัฐบาลจีนโดยมีกลุ่มบริษัทเจริญโกคภณท์ (ซีพี) เป็นนักลงทุนไทยรายแรกที่ได้เข้าไปเปิดธุรกิจในประเทศจีนเริ่มจากธุรกิจการผลิตอาหารสัตว์การเลี้ยงสัตว์และธุรกิจการเกษตรอื่นๆ โดยมีการเปิดโรงงานทั้งสิ้นประมาณ 10 โรงงาน ซึ่งในระยะ 5 ปีแรกของการลงทุนของนักลงทุนไทยรายอื่นๆ ในช่วงนี้ส่วนมากเป็นการเข้าไปศึกษาและเปรียบเทียบวิธีการลงทุนในจีนและสร้างความสัมพันธ์กับคู่ค้าชาวจีนเป็นหลัก ไม่ได้มีการเข้าไปทำธุรกิจเช่นเดียวกับกลุ่มบริษัทเจริญโกคภณท์

ในช่วงปี ค.ศ. 1985 – 1990 เริ่มมีนักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนในประเทศจีนมากขึ้น แต่ต้องประสบปัญหาต่างๆ หลายด้านรวมถึงเหตุการณ์ความไม่สงบในการประท้วงที่จัตุรัสเทียนอันเหมิน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในตลาดจีน อย่างไรก็ตามกลุ่มบริษัทเจริญโกคภณท์ได้เริ่มต้นขยายการลงทุนในอุตสาหกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากอาหาร เช่นการลงทุนผลิตรถจักรยานยนต์

ช่วงปี ค.ศ. 1990 - 1996 เป็นช่วงที่นักลงทุนไทยเปิดตลาดในจีนมากขึ้น และมีการขยายตัวการลงทุนในจีนอย่างรวดเร็วในหลายอุตสาหกรรม เช่น การลงทุนผลิตเครื่องนุ่งห่ม สินค้าเกษตร อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อาหารและเครื่องดื่ม โรงแรม ธนาคาร ยานยนต์ และชิ้นส่วนยานยนต์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีบริษัทขนาดใหญ่หลายบริษัทเข้าไปลงทุนเช่น กลุ่มบริษัทซีเมนต์ไทยจำกัด(มหาชน) กลุ่มบริษัทสหยูเนี่ยน และกลุ่มบริษัทเอ็มไทย เป็นต้น

ข้อมูลสถิติการลงทุนของไทยในจีน³พบว่า มูลค่าการลงทุนของไทยเพิ่มสูงขึ้นมากจาก 77.72 ล้านเหรียญสหรัฐในปี ค.ศ. 2012 เป็น 483.05 ล้านเหรียญสหรัฐในปี ค.ศ. 2013 อย่างไรก็ตามสัดส่วนการลงทุนของไทยในจีนเมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมดพบว่าไทยมีมูลค่าการลงทุนในจีนค่อนข้างน้อย คิดเป็นสัดส่วนต่ำกว่าร้อยละ 1 ของมูลค่าการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในจีนทั้งหมด

³ คู่มือการลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน ประจำปี 2558 หน้าที่ 97

5.2 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและความท้าทายของนักลงทุนไทยในประเทศจีน

SWOT Analysis		
สภาพแวดล้อมภายใน	Strength (S) จุดแข็งจุดเด่น ข้อได้เปรียบ	Weakness (W) จุดอ่อนข้อเสียเปรียบ
สภาพแวดล้อมภายนอก	Opportunities (O) โอกาส สิ่งเกื้อกูล ที่จะดำเนินกิจกรรม	Threats (T) อุปสรรคที่จะทำให้ ดำเนินกิจกรรมไม่สำเร็จ

จุดแข็ง

- 1) ธุรกิจการบริการเป็นที่นิยมของคนจีน โดยเฉพาะธุรกิจโรงแรม สปา และนวดแผนไทยเป็นธุรกิจที่มีชื่อเสียงมาก เพราะเขามองว่าคนไทยมีจิตใจโอบอ้อมอารี มีความเป็นมิตร มีความอ่อนโยน และมีการบริการที่ดี
- 2) ธุรกิจอาหาร สินค้าประเภทอาหารเป็นสินค้าที่คนจีนมีความไว้วางใจว่ามีคุณภาพและปลอดภัย
- 3) ธุรกิจสินค้าที่เน้นฝีมือและทำจากวัตถุดิบธรรมชาติ เช่น หมอนยางพารา ผ้าไหมไทย กระเป๋าผ้าใบ เครื่องหนัง เป็นต้น

จุดอ่อน

- 1) นักลงทุนไทยมักจะรักความสงบสุข รักความสุขสบายและไม่ค่อยกล้าได้กล้าเสียเหมือนคนจีน ซึ่งมีความทะเยอทะยานและความอดทนสูง และเหตุผลอีกประการหนึ่งคือ ประเทศไทยค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ คนไทยส่วนใหญ่จึงรักถิ่นกำเนิด และไม่มี ความอดทนเหมือนอย่างคนจีน

โอกาส

- 1) ประเทศไทยและประเทศจีนเป็นประเทศบ้านใกล้เรือนเคียงและมีมิตรไมตรีต่อกัน ประชาชนทั้งสองประเทศไปมาหาสู่กันเป็นเวลายาวนานคนจีนส่วนใหญ่มีความรู้สึกที่ดีต่อประเทศไทย และนักลงทุนไทย

2) การพัฒนาเศรษฐกิจของจีนมีการเติบโตมา 30 กว่าปีทำให้รายได้ต่อหัวของคนจีนเพิ่มขึ้น ประชาชนที่มีรายได้ระดับปานกลางหรือชนชั้นกลางมีจำนวนมาก และมีเศรษฐกิจจำนวนหนึ่ง มีกำลังซื้อสินค้าของประเทศไทย

3) ประเทศจีนและประเทศไทยมีภูมิศาสตร์ที่เชื่อมกัน ทำให้ระบบการขนส่งและการเดินทางทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศสะดวกและรวดเร็ว

ความท้าทาย

1) นักลงทุนไทยไม่เชี่ยวชาญภาษาจีน กฎหมายและกฎระเบียบของประเทศจีน

2) ประเทศจีนมีการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบต่างๆ อย่างรวดเร็ว โดยแต่ละมณฑลและแต่ละเมืองจะมีนโยบายแตกต่างกันซึ่งถือว่าเป็นความท้าทายที่นักลงทุนไทยต้องศึกษากฎระเบียบต่างๆ ของประเทศจีนให้ถี่ถ้วน (หมายเหตุ : ประเทศจีนมีการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบต่างๆ อย่างรวดเร็ว โดยแต่ละมณฑลและแต่ละเมืองจะมีนโยบายแตกต่างกันซึ่งถือว่าเป็นความท้าทายที่นักลงทุนไทยต้องศึกษากฎระเบียบต่างๆ ของประเทศจีนให้ถี่ถ้วน)

ประเทศจีนมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยตรงของต่างชาติในจีน แต่ในทางปฏิบัติมีความเคร่งครัดหลายประการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่นกฎหมายว่าด้วยทุนต่างชาติเป็นต้น ซึ่งได้กำหนดประเภทธุรกิจที่ส่งเสริมให้ทุนชาติดลงทุน ประเภทธุรกิจที่มีข้อจำกัดสำหรับทุนชาติ และประเภทธุรกิจห้ามทุนต่างชาติ นอกจากนี้การแบ่งประเภทธุรกิจแล้ว ยังมีข้อกำหนดว่าด้วยควบคุมเงินตราต่างประเทศในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมเงินตราต่างประเทศ กฎหมายแรงงานยังกำหนดคุณสมบัติการจ้างแรงงานต่างด้าว ถ้าเป็นกิจการบริการที่ไม่ได้ใช้เทคโนโลยีสูง ไม่ได้ใช้เงินทุนสูงก็จะห้ามมิให้จ้างคนต่างด้าวทำงานเลย ไม่มีการออกใบอนุญาตการทำงาน ฉะนั้น ด้านหนึ่ง จีนได้ออกกฎหมายส่งเสริมการลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนจีน อีกด้านหนึ่งมีความเข้มงวด เคร่งครัดในการจ้างงานควบคุมเงินตราต่างประเทศ

3) คู่แข่งในประเทศจีนมีทุนมาก และมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย ยิ่งไปกว่านั้นคนท้องถิ่นของประเทศจีนมีเครือข่ายและสายสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งถือเป็นคู่แข่งที่มีความเข้มแข็ง

อย่างไรก็ดีแม้จะมีอุปสรรคในการลงทุนตามที่กล่าวมาข้างต้น นักลงทุนไทยยังคงมีความได้เปรียบในธุรกิจที่คนไทยมีความชำนาญเป็นทุนเดิม เช่น ธุรกิจเกี่ยวกับอาหาร การออกแบบภายใน ปูนซีเมนต์ น้ำตาล เป็นต้น ซึ่งประสบความสำเร็จในการไปลงทุนในประเทศจีนเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีธุรกิจบริการต่างๆ เช่น ธุรกิจการโรงแรม สปา และนวดแผนไทย ซึ่งถือเป็นประเภทธุรกิจที่มีชื่อเสียงของไทย จึงทำให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน ส่วนอุตสาหกรรมด้านภาพยนตร์และวัฒนธรรมไทย เช่น ภาพยนตร์ไทย ละครไทย การแสดงโขน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามอื่นๆ ก็ได้รับความนิยมในหมู่คนจีนเช่นเดียวกัน

SWOT Matrix

SWOT Matrix	จุดแข็งที่สำคัญ Strength (S)	จุดอ่อนที่สำคัญ Weakness (W)
โอกาสที่สำคัญ Opportunities (O)	S-O Strategies นำจุดแข็งไปเพิ่มโอกาส	W-O Strategies นำโอกาสไปลดจุดอ่อน
อุปสรรคที่สำคัญ Threats(T)	S-T Strategies นำจุดแข็งไปลดอุปสรรค	W-T Strategies ปิดจุดอ่อนเพื่อลดอุปสรรค

การกำหนดแผนกลยุทธ์จากการวิเคราะห์ SWOT Matrix⁴

กลยุทธ์ 1 SO (Strength-Opportunities)

มีทั้งจุดแข็งและโอกาส ควรเลือกแผนรุก (Aggressive) และลงทุนด้านงบประมาณเต็มที่เพื่อชัยชนะในการแข่งขันและยึดตลาดได้ก่อนคู่แข่ง (Competitive)

เนื่องจากประเทศไทยมีความได้เปรียบในเรื่องการบริการ การบริหารจัดการ และสินค้าที่มีคุณภาพ อีกทั้งประเทศจีนก็มีรายได้เพิ่มมากขึ้น และเปิดโอกาสให้การบริการและสินค้าของไทยเข้าตลาด

⁴ สทนากลุ่ม (Focus Group) นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญจีนศึกษา ผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2559

ไทยจึงควรใช้จุดแข็งและโอกาสให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงควรดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวกับการบริการ การบริหารจัดการ เช่น โรงแรม โรงพยาบาล ทั้งในรูปแบบการลงทุน ร่วมทุนหรือการบริหารจัดการ

กลยุทธ์ 2 ST (Strength-Threats)

มีจุดแข็งสูงแต่เจออุปสรรคแข่งขันสูง หรือผู้บริหารยังขาดความมั่นใจ ควรเลือกแผนทดสอบโครงการ Pilot test เพื่อดูความเป็นไปได้ของแผนที่คาดว่าจะสร้างตลาดใหม่ได้ (Competitive)

ประเทศไทยมีจุดแข็งเรื่องบริการ เช่น สปา นวดแผนไทย ร้านอาหารไทย และร้านกาแฟ เป็นต้น แต่เมื่อมีปัญหาอุปสรรค เรื่องการขอใบอนุญาตการทำงานยาก จึงอาจจะต้องทำโครงการนำร่อง เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับตลาดจีนและหาช่องทางเพื่อลดความเสี่ยง

กลยุทธ์ 3 WO (Weakness-Opportunities)

มีจุดอ่อนสูงแต่โอกาสก็สูงด้วย จึงต้องคอยหลีกเลี่ยง จุดอ่อนเพื่อเพิ่มโอกาส จึงควรเลือกแผนตั้งรับ (Defensive) ประเทศจีนมีโอกาขยายการตลาด แต่ผู้ประกอบการไทยมีจุดอ่อน คือ ไม่กล้าเสี่ยง และไม่มีความอดทนพอที่ไปแข่งกับคนจีน จึงสมควรเลือกวิธีร่วมมือกับผู้ประกอบการจีนและให้ผู้ประกอบการจีนเป็นผู้ทำการตลาด

กลยุทธ์ 4 WT (Weakness-Threats)

เมื่อเห็นจุดอ่อนและอุปสรรคสูงกว่าคู่แข่งจึงต้องพัฒนาอีกระยะจึงจะแข่งขันได้ (กลยุทธ์ถอย) เปลี่ยนกิจการหรือเปลี่ยนตลาด ไม่ทำตลาดจีน ไปหาตลาดใหม่

5.3 ปัญหาที่พบบ่อยสำหรับนักลงทุนในประเทศจีน

5.3.1 ปัญหาที่พบบ่อยสำหรับนักลงทุนในประเทศจีน

1) การขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องกฎระเบียบต่างๆ เช่น การจดทะเบียนบริษัทการขึ้นบัญชีเสียภาษี การนำสินค้าไปขายที่ประเทศจีน ซึ่งมักจะพบปัญหาเรื่องกฎระเบียบของแต่ละเมืองแตกต่างกัน

2) การขอใบอนุญาตการทำงาน นักลงทุนไทยที่จะไปลงทุนที่ประเทศจีนน้อยรายที่จะได้ใบอนุญาตทำงาน การต้องบินไปมาก็จะทำให้ต้นทุนสูง ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคอย่างหนึ่งที่ทำให้สภานวตแผนไทย และอุตสาหกรรมภาคบริการอื่นๆ ไม่สามารถที่จะไปเปิดหรือจะขยายสาขาที่จีนได้

3) คนจีนชอบเลียนแบบสินค้าไทยและเครื่องหมายการค้า จากนั้นนำไปจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศจีนก่อนที่นักลงทุนไทยจะดำเนินการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของตน จึงทำให้นักลงทุนไทยผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าเสียเปรียบ นอกจากนี้ยังมีปัญหาการบริหารจัดการ คือคนไทยไม่ควบคุมบัญชีและกระบวนการผลิต และมักจะให้คนจีนมาควบคุมแทน จึงทำให้เกิดปัญหาเงินรั่วไหล หรือการผลิตไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งทำให้อุตสาหกรรมนั้นประสบปัญหาขาดทุน

4) ปัญหาการโอนเงินตราต่างประเทศเข้าออกประเทศจีน เนื่องจากประเทศจีนมีการควบคุมการโอนเข้า-ออกเงินตราต่างประเทศ ในกรณีที่เม็ดเงินลงทุนไทยได้รับการอนุมัติโครงการก็จะมีปัญหาเรื่องการได้เงินตราต่างประเทศ หรือ การเอากำไรจากการประกอบธุรกิจกลับมาประเทศไทย

5.3.2 ข้อเสนอแนะ

1) ก่อนที่จะลงทุนทำธุรกิจในจีน นักลงทุนควรศึกษาและเรียนรู้ภาษาจีนเบื้องต้น เพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ซึ่งถือว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากในประเทศจีนนอกจากนักวิชาการและผู้รู้ภาษาอังกฤษแล้ว คนจีนส่วนใหญ่ไม่ค่อยใช้ภาษาอังกฤษ

2) นักลงทุนควรศึกษากฎระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับของรัฐบาลจีน และข้อบังคับของแต่ละมณฑล เมืองหรือพื้นที่ที่ต้องการจะไปลงทุน ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ หรืออาจจะจ้างนักกฎหมายทั้งจากประเทศจีนและจากประเทศไทยให้คำแนะนำเพื่อป้องกันความผิดพลาด

3) นักลงทุนต้องศึกษาสินค้าของทั้งสองประเทศ ว่าสินค้าของเรามีความได้เปรียบหรือไม่ เพราะถ้าสินค้าของจีนมีคุณภาพและราคาใกล้เคียงหรือถูกกว่า อีกทั้งยังมีเครือข่ายท้องถิ่น ก็ย่อมจะทำให้การตลาดได้ดีกว่าเรา

5.4 อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสำหรับนักลงทุนไทยในประเทศจีน

(1) ธุรกิจภาคบริการ

จากการวิเคราะห์ และงานวิจัยทั้งในประเทศไทยและประเทศจีน เช่น งานวิจัยของสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) หรือ ITD แสดงให้เห็นว่าอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีศักยภาพของไทยในจีนคือ ธุรกิจนำเข้า ธุรกิจการศึกษา ธุรกิจสปา ธุรกิจร้านอาหารไทย ธุรกิจค้าปลีก ธุรกิจโรงพยาบาล และธุรกิจโรงแรม

ธุรกิจนำเข้า สถิติปี ค.ศ. 2015 แสดงให้เห็นว่าคนจีนมาเที่ยวประเทศไทยใน ค.ศ. 2015 มากถึง 8.9 ล้านคน คาดการณ์ว่าปี ค.ศ. 2016 นักท่องเที่ยวจีนมาเที่ยวประเทศไทยมากถึง 10 ล้านคน ดังนั้นธุรกิจนำเข้าจะมียอดที่สดใส หากบริษัทนำเข้าของไทยร่วมมือกับบริษัทนำเข้าของจีนเพื่อทำการตลาดท่องเที่ยวในประเทศไทยก็น่าจะเป็นธุรกิจที่ดี

ธุรกิจการศึกษา ปี ค.ศ. 2016 มีนักเรียนจีนสอบเข้ามหาวิทยาลัยในประเทศจีน 9.7 ล้านคน แต่มีประมาณ 4.5 ล้านคนที่สามารถสอบได้และมีโอกาสเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย คนที่สอบไม่ได้ก็ต้องหาทางไปศึกษาต่อต่างประเทศหรือเลิกเรียนเพื่อประกอบอาชีพ สถาบันอุดมศึกษาของไทยทั้งมีคุณภาพและราคาถูก จึงถือเป็นจุดแข็งและโอกาสของไทย ในความเป็นจริง มีนักเรียนและนักศึกษาจีนมาศึกษาในประเทศไทยมากกว่า 20,000 คนในปี ค.ศ. 2015 ซึ่งเป็นจำนวนมากที่สุดในบรรดานักเรียนต่างชาติที่มาเรียนในไทย และยังมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นธุรกิจการศึกษาของไทยจึงมีโอกาสดึงดูดนักเรียน นักศึกษาจีนเข้ามาศึกษา และยังสามารถร่วมมือกับนักธุรกิจจีนเปิดโรงเรียนนานาชาติหรือตั้งคณะอิสระในสถานการศึกษาของจีน เพื่อรองรับนักเรียน นักศึกษาที่จะต้องการแสวงหาโอกาสในการเรียนหนังสือในระดับที่สูงขึ้นอีกด้วย

ธุรกิจสปา ธุรกิจสปาของไทยมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับมากของคนจีน แต่เนื่องจากปัญหาการขอใบอนุญาตทำงานเป็นอุปสรรค ดังนั้นนักลงทุนไทยจึงเปิดสปาในจีนจำนวนน้อยมาก นักลงทุนไทยสามารถเปลี่ยนวิธีโดยทำธุรกิจสปาในประเทศไทย และเชิญชวนคนจีนมาใช้บริการในประเทศไทยแทน

ธุรกิจร้านอาหารไทย อาหารไทยได้รับความนิยมจากชาวจีนอย่างมาก รัฐบาลไทยก็มีนโยบายครัวไทยสู่ครัวโลก นักลงทุนไทยสามารถใช้นโยบายของไทย และใช้จุดแข็งของไทยทำตลาดในประเทศจีน โดยร่วมมือกับนักธุรกิจจีนเปิดร้านอาหารไทยที่ประเทศจีน

ธุรกิจค้าปลีก สินค้าไทยเป็นที่นิยมของคนจีน เนื่องจากคุณภาพน่าเชื่อถือ และราคาไม่แพง ดังนั้น สินค้าไทยจึงมีโอกาเข้าสู่ตลาดจีน โดยนักลงทุนไทยต้องร่วมมือกับร้านสะดวกซื้อของจีน และการค้าผ่านทางอินเทอร์เน็ตหรือ E-commerce ซึ่งกำลังเติบโตเป็นอย่างมากในประเทศจีน

ธุรกิจบริการทางการแพทย์ คนจีนให้ความสำคัญหรือให้ความสนใจมากที่สุดสามเรื่อง เรื่องการศึกษาของลูกหลาน เรื่องที่อยู่อาศัยและเรื่องการรักษาพยาบาล แม้รัฐบาลจีนพยายามจะปฏิรูประบบการรักษาพยาบาลของจีน แต่เนื่องจากมีประชากรมาก แต่ทรัพยากรน้อย สถานที่รักษาพยาบาล แพทย์ และพยาบาลมีจำนวนไม่มากพอ อีกทั้งการบริการและการบริหารจัดการไม่ดี ทำให้คนจีนมองหาบริการทางการแพทย์ที่ดี ดังนั้น จึงเป็นโอกาสของธุรกิจธุรกิจบริการทางการแพทย์ของไทย ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลไทย ที่จะสร้างประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ของภูมิภาคอาเซียน

ธุรกิจโรงแรม โรงแรมในประเทศไทยมีบริการที่ดีและราคาไม่แพง เมื่อเทียบกับโรงแรมในจีน ดังนั้นจึงเป็นอีกธุรกิจที่นักลงทุนไทยมีโอกาสดังกล่าว ซึ่งอาจเป็นการลงทุนในหลายรูปแบบ โดยการสร้างโรงแรมเอง หรือการไปบริหารโรงแรมที่มีอยู่แล้ว ซึ่งโรงแรมดุสิตธานีและบริษัทในเครือ ก็ไปบริหารโรงแรมและไปสร้างโรงแรมที่ประเทศจีนกว่า 20 แห่ง และประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก

ตัวอย่างรายชื่อโรงแรมของไทยที่ลงทุนในประเทศจีน⁵ ได้แก่ ดุสิตเดวาราณา ฮอต สปริง แอนด์ สปา ฉงฮั่ว กวางโจว, ดุสิตดีทู ฟู้ด บินฮู ไฮเต็ล ฉางโจว, ดุสิตธานี ตงไถ เจียงซู, ดุสิตธานี ฟู้ด ซิงเพ่ย, ดุสิตปรีนเซส เวลเนสส์ รีสอร์ท ฟันจือหัว เป็นต้น

(2) ธุรกิจภาคการผลิต

เนื่องจากประเทศจีนในขณะนี้ได้มีการพัฒนามากพอสมควร มีเทคโนโลยี เงินทุน และบุคลากร แต่ในขณะเดียวกันค่าแรงและค่าวัตถุดิบก็แพงขึ้น มาตรฐานสิ่งแวดล้อมก็สูงขึ้น ดังนั้น การเข้าไปทำธุรกิจภาคการผลิตในประเทศจีนจึงไม่ใช่เรื่องง่าย ในความเป็นจริงนักลงทุนไทยประสบความสำเร็จในภาคการผลิตค่อนข้างน้อย ยกเว้นบริษัทรายใหญ่ที่มีทุนมาก และเข้าไปทำธุรกิจในช่วงแรกของการเปิดประเทศ ถ้าเป็นนักลงทุนใหม่ๆ จะเข้าไปแข่งกับบริษัทจีนได้ยากมาก เนื่องจากการลงทุนธุรกิจภาคการผลิตต้องใช้ทุนมาก จะต้องพิจารณาให้รอบคอบ

(3) ธุรกิจภาคการเกษตรและประมง

เนื่องจากประเทศจีนมีประชากรมาก แต่ที่ดินทำการเกษตรมีจำกัด และไม่ได้เป็นธุรกิจที่รัฐบาลให้การส่งเสริมนักลงทุนจากต่างประเทศให้เข้าไปประกอบธุรกิจในการเกษตรและการประมง จึงเป็นเรื่องไม่ง่ายเลยสำหรับนักลงทุนไทยที่จะเข้าไปลงทุนในภาคการเกษตรและการประมง

⁵ <http://www.dusit.com/th/dusit-fudu/>

บทที่ 6 นโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในจีน

6.1 นโยบายของประเทศจีนเกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

6.1.1 นโยบายภาครัฐกิจ⁶

กระทรวงพาณิชย์จีนร่วมกับคณะกรรมการการปฏิรูปและการพัฒนาแห่งชาติ (NDRC) ได้ออกแนวทางการแบ่งประเภทอุตสาหกรรมการลงทุนจากต่างชาติใหม่ เพื่อใช้ในการปรับปรุงกฎระเบียบการลงทุนปี ค.ศ. 2015 (Catalogue for the Guidance of Foreign Investment Industries (Amended in 2015)) ซึ่งใช้แทนกฎระเบียบการลงทุนฉบับปี ค.ศ. 2011 (Catalogue for the Guidance of Foreign Investment Industries (Amended in 2011)) โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 12 และแนวนโยบายเศรษฐกิจจีนที่เปิดเสรีทางด้านการลงทุนมากขึ้น ทั้งนี้เริ่มบังคับใช้เมื่อวันที่ 10 เมษายน ค.ศ. 2015

สาระสำคัญของการปรับเปลี่ยนแนวทางการลงทุนอุตสาหกรรมในจีนปี ค.ศ. 2015 (Catalogue

for the Guidance of Foreign Investment Industries (Amended in 2015)) คือ การขยายขอบเขตการส่งเสริมการลงทุนให้เปิดกว้างขึ้น (Further broaden opening - up) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาและการปฏิรูปสภาพแวดล้อมการลงทุนให้ดีขึ้น โดยประกาศกฎระเบียบการลงทุนฉบับใหม่ได้เพิ่มประเภทอุตสาหกรรมที่ให้การส่งเสริม (Encouraged categories) และลดการส่งเสริมอุตสาหกรรมบางประเภทให้เป็นอุตสาหกรรมประเภทจำกัด (Restricted categories) และอุตสาหกรรมต้องห้าม (Prohibited categories) โดยปัจจุบันมีประเภทอุตสาหกรรมที่ให้การส่งเสริม 349 ประเภท อุตสาหกรรมประเภทจำกัด 38 ประเภท ซึ่งลดลงจากฉบับปี ค.ศ. 2015 ถึง 41 ประเภท และอุตสาหกรรมต้องห้าม 36 ประเภท ซึ่งลดลงจากฉบับเดิม 2 ประเภท

กฎระเบียบการลงทุนฉบับใหม่นี้ สนับสนุนการเปิดตลาดการลงทุน และหวังอำนวยความสะดวกให้แก่การลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตและด้านการบริการเป็นหลัก ตลอดจนส่งเสริมให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อม (Energy - saving and environmental protection) พลังงานใหม่ (New Energy) การพัฒนาอุตสาหกรรมบริการ (Promote the development of the service industry) และการลงทุนด้านการวิจัยและการพัฒนาบางสาขาอุตสาหกรรม โดยสาระสำคัญของเนื้อหาส่วนที่ปรับปรุงกฎระเบียบการลงทุนฉบับนี้สามารถจำแนก

⁶ : http://www.fdi.gov.cn/1800000121_23_72150_0_7.html

(外商投资产业指导目录(2015 年修订)国家发展和改革委员会、商务部令第 22 号)

ออกเป็นประเด็นต่างๆ ประเด็นสำคัญที่เป็นจุดเด่นของกฎระเบียบการลงทุนฯ ฉบับใหม่ ปี ค.ศ. 2015 มี 3 ประเด็น ได้แก่

ประเด็นที่ 1 การเปิดกว้างให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในภาคการเกษตรภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ โดยเฉพาะด้านการบริการและอุตสาหกรรมการผลิตทั่วไปที่จะเปิดกว้างมากขึ้นและนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการทดสอบในเขตการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้ซึ่งเป็นพื้นที่นำร่องมาปรับใช้

ประเด็นที่ 2 การปรับปรุงวิธีการบริหารจัดการเงินลงทุนจากต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพและเปิดกว้างมากขึ้น โดยอนุญาตให้ต่างชาติสามารถลงทุนในประเภทกิจการที่ไม่อยู่ในข้อจำกัดของประเภทการลงทุนของชาวต่างชาติได้มากขึ้น

ประเด็นที่ 3 การปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมและกฎเกณฑ์ให้มีความทันสมัย โดยให้ความสำคัญกับนักลงทุนต่างชาติในการลงทุนที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย การผลิตสมัยใหม่ พลังงานใหม่ การรักษาสิ่งแวดล้อมและการบริการรูปแบบใหม่ เป็นต้น

การแบ่งประเภทอุตสาหกรรมตามกฎระเบียบการลงทุนของอุตสาหกรรมต่างชาติปี ค.ศ. 2015 (Catalogue for the Guidance of Foreign Investment Industries (Amended in 2015)) ได้แบ่งอุตสาหกรรมออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ อุตสาหกรรมประเภทให้การส่งเสริม อุตสาหกรรมประเภทจำกัด และอุตสาหกรรมประเภทต้องห้าม ส่วนอุตสาหกรรมที่ไม่ได้รวมอยู่ในอุตสาหกรรมทั้ง 3 ประเภทนี้จะเรียกว่าอุตสาหกรรมประเภทได้รับอนุญาตซึ่งมีรายละเอียดแต่ละประเภทดังนี้

(1) อุตสาหกรรมประเภทให้การส่งเสริม (Encouraged Category)

การแบ่งประเภทอุตสาหกรรมตามการลงทุนของอุตสาหกรรมต่างชาติ ปี ค.ศ. 2015 นั้น อุตสาหกรรมประเภทให้การส่งเสริม เช่น

- ภาคเกษตรกรรม ภาคป่าไม้ ภาคปศุสัตว์และภาคประมง (Farming, Forestry, Animal Husbandry and Fishery Industries)
- อุตสาหกรรมเหมืองแร่ (Mining and Quarrying Industries)
- อุตสาหกรรมการผลิต (Manufacturing Industries) เช่น
 - อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร (Processing Industry of Farm and Sideline Products)
 - อุตสาหกรรมอาหาร (Food Manufacturing Industry)
 - อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม (Manufacturing Industry of Wine , Beverages and Refined Tea)
 - อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย (Garments and Apparel Industry)

- อุตสาหกรรมด้านวัฒนธรรม การศึกษา หัตถกรรม วิจิตรศิลป์ กีฬา และ ด้านการบันเทิง (Manufacturing Industry of Culture, Education, Handicraft, Fine Art ,Sports and Entertainment Articles)
 - อุตสาหกรรมสิ่งทอ (Textile Industries)
 - อุตสาหกรรมเครื่องหนังและรองเท้า (Leather, Fur, Feather and Its Product and Footwear Industry)
 - อุตสาหกรรมแปรรูปไม้(Lumber Processing Industry and Wood Bamboo, Vine, Palm and Grass Products Industry)
 - อุตสาหกรรมโรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียมและถ่านโค้ก (ถ่านโค้กเป็นกากที่เหลือจากการกลั่นทำลาย ถ่านหินซึ่งประกอบด้วยคาร์บอนประมาณร้อยละ 80-90 ใช้เป็นเชื้อเพลิงที่ใช้ในการถลุงแร่เหล็ก หรือเป็นเชื้อเพลิงอื่นๆ) (Petroleum Refining and Coking)
 - อุตสาหกรรมเคมีและเคมีภัณฑ์(Chemical Raw Material and Product Manufacturing Industry)
 - อุตสาหกรรมยา(Medical and Pharmaceutical Products Industry)
 - อุตสาหกรรมเส้นใยสังเคราะห์(Manufacturing Industry of Chemical Fiber)
 - อุตสาหกรรมยางและพลาสติก (Industry of Rubber and Plastic Products)
 - อุตสาหกรรมแร่โลหะ(Non - Metal Mineral Products Processing Industry)
 - อุตสาหกรรมการผลิตแร่โลหะนอกกลุ่มเหล็ก(Non- Ferrous Metallurgical Smelting and Rolling Processing Industry)
 - อุตสาหกรรมแร่โลหะ(Metal Product Industry)
 - อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์เครื่องมือทั่วไป(General Equipment Manufacturing)
 - อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์เครื่องมือพิเศษ(Special Equipment Manufacturing)
- หมายเหตุ : การผลิตอุปกรณ์พิเศษหมายถึงการผลิตอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของชีวิต เช่น หม้อไอน้ำที่เป็นอันตราย
- ภาชนะแรงดันสูง รวมทั้งถังและท่อแรงดันสูง ลิฟท์ เทวเวอร์เครน กระเช้าผู้โดยสาร
 - ยานยนต์พิเศษในสวน(หรือสนาม)สนุกขนาดใหญ่
 - อุตสาหกรรมการคมนาคมและการสื่อสาร(Communication and Transportation Equipment Industry)
 - อุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร (Communication Equipment computer and Other electronics Equipment manufacturing)
 - อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์และเครื่องมือวัด (Machinery Industry for Instrument and Meter)
 - อุตสาหกรรมยานยนต์(Automobile Manufacturing)

- อุตสาหกรรมด้านรถไฟ เรือ อากาศยาน และอุปกรณ์คมนาคมอื่นๆ (Manufacturing Industry of Railroads, Ships, Aerospace and Other Transportation Equipment)
- อุตสาหกรรมด้านการใช้ประโยชน์จากของเสีย(Industry of Comprehensive Utilization of Waste Resources)
- อุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภค(Production and Supply of power , Heating power , Gas and water)
- บริการด้านการสื่อสารและการคมนาคม โกดังสินค้า ไปรษณีย์และโทรคมนาคม (Communication and Transportation Storage Post and Telecommunication Service)
- อุตสาหกรรมการค้าส่งและการค้าปลีก (Wholesale and Retail Trade Industry)
- บริการเช่าและบริการธุรกิจ (Rent and Business Service)
- บริการวิจัยวิทยาศาสตร์และบริการเทคโนโลยี (Scientific Research and Technology Service)
- การจัดการสาธารณูปโภคพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรน้ำ (Water) (Environment and Public Facility Management Industry)
- บริการการศึกษา (Education)
- บริการสาธารณสุขและสังคมสงเคราะห์ (Public Health and Social Work)
- บริการด้านวัฒนธรรม กีฬา และบันเทิง (Culture Sport and Entertainment)

การดำเนินธุรกิจประเภทเหล่านี้ต้องมีชาวจีนเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ ส่วนบริการที่ส่งเสริม คือ การลงทุนในธุรกิจเกี่ยวกับการออกกำลังกายผู้ฝึกสอนกีฬาและยิม

กลุ่มอุตสาหกรรมประเภทให้การส่งเสริมจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี โดยการยกเว้นภาษีศุลกากรและภาษีมูลค่าเพิ่มจากการนำเข้าในกรณีที่น่าเข้าอุปกรณ์เพื่อใช้ในกิจการ ตั้งแต่เดือนมกราคม ค.ศ. 2009 ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับการส่งเสริมไม่สามารถขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการจัดซื้ออุปกรณ์ที่ผลิตภายในประเทศจีนได้

นักลงทุนต่างชาติที่ประสงค์จะลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทให้การส่งเสริมและประเภทได้รับอนุญาต (Encouraged and Permitted Industries) จะต้องได้รับการพิจารณา และรอการอนุมัติจากคณะกรรมการการปฏิรูปและพัฒนาประเทศ (National Development and Reform Commission; NDRC) หรือคณะกรรมการการปฏิรูปและพัฒนาในระดับมณฑล (Provincial DRCs) ในกรณีที่มีเงินลงทุนรวมตั้งแต่ 300 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และในกรณีการลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทจำกัด (Restricted Industries) มีเงินลงทุนรวมตั้งแต่ 50 ล้านเหรียญสหรัฐฯขึ้นไป ต้องได้รับการพิจารณาเพื่อขอการอนุมัติจากคณะกรรมการการปฏิรูปและพัฒนาประเทศ (National Development and Reform Commission; NDRC) และคณะกรรมการการปฏิรูปและพัฒนาในระดับมณฑล (Provincial DRCs)

(2) อุตสาหกรรมประเภทจำกัด (Restricted Category)

การแบ่งประเภทอุตสาหกรรมตามการลงทุนของอุตสาหกรรมต่างชาติ รัฐบาลได้กำหนดให้ อุตสาหกรรมบางประเภทจัดอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทจำกัด เพื่อควบคุมการดำเนินงานบางส่วน ของกิจการ ทั้งนี้รัฐบาลได้กำหนดสัดส่วนการลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทจำกัดให้ผู้ถือหุ้นสัญชาติจีน เป็นผู้ถือหุ้นในสัดส่วนที่มากกว่าผู้ถือหุ้นต่างชาติ โดยอุตสาหกรรมที่ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรม ประเภทจำกัดในกฎระเบียบการลงทุนฯ ฉบับนี้ ได้แก่

- ภาคเกษตรกรรม ป่าไม้ ปศุสัตว์ และประมงบางประเภท (Farming, Forestry, Animal Husbandry and Fishery Industry) เช่น การลงทุนในโครงการการผสมพันธุ์ พัฒนาสายพันธุ์พืชและสัตว์ชนิดใหม่
- อุตสาหกรรมเหมืองแร่บางประเภท (Mining Industry) เช่น อุตสาหกรรมสำรวจ แร่หายาก โลหะหายาก (ทอง เงิน แพลตตินัม) เป็นต้น
- อุตสาหกรรมการผลิต (Manufacturing Industry) เช่น อุตสาหกรรมผลิตไบโอดีเซล เป็นต้น
- อุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภค (Production and Supply of power, Heating power Gas and Water) เช่น อุตสาหกรรมพลังงานถ่านหิน ที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่า 300,000 kW อุตสาหกรรมระบบเครือข่ายสายส่งไฟฟ้า (Power Grid) และอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภค ในเมืองที่มีประชากรจีนอาศัยอยู่มากกว่า 5 แสนคน
- ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร (Communication and Transportation ,Storage ,Post and Telecommunication Service) กิจการขนส่งทางรถไฟ กิจการรถไฟ
- บริการการส่งผ่านข้อมูล ซอฟต์แวร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Transmission Software and Information Technology Service)
- อุตสาหกรรมการค้าปลีกและค้าส่ง (Wholesale and Retail Trade Industry) เช่น ธุรกิจขายตรง ธุรกิจค้าส่งน้ำมันและปั้มน้ำมัน ธุรกิจการค้าปลีกและการขนส่งสินค้าเกษตรต่อไปนี้ ธัญพืช ฝ้าย น้ำมันพืช น้ำตาล ยา ยาสูบ รถยนต์ น้ำมันดิบ (กิจการต่างชาติที่มีมากกว่า 30 สาขานักลงทุนสัญชาติจีนต้องถือหุ้นข้างมาก) เป็นต้น
- ภาคการเงิน ธนาคาร และประกันภัย (Banking and insurance Industry) เช่น นายหน้าขายประกันภัย
- บริการสินเชื่อและบริการธุรกรรมต่างๆ (Leasing and Commercial Service Industry) เช่น งานวิจัยตลาด(Market Research) ในรูปแบบการร่วมลงทุนเท่านั้น
- บริการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และบริการเทคโนโลยี และการสำรวจทางธรณีวิทยา (Scientific Research and Technological Service Industry) เช่น งานด้านแผนที่ (Mapping Companies) เป็นต้น

- บริการด้านการศึกษา (Education) โรงเรียนมัธยม
- บริการสาธารณสุขและสังคมสงเคราะห์ (Public Health and Social Work)
- บริการด้านศิลปะ วัฒนธรรม กีฬา และบันเทิง (Art Culture Sports and Entertainment Industry) การผลิตภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ (ได้เฉพาะกิจการต่างชาติที่มีสัญญาร่วมทุน) กิจการสวนสนุก การก่อสร้างและดำเนินงานด้านโรงภาพยนตร์ และนายหน้าการจัดละครเวที เป็นต้น
- อุตสาหกรรมอื่นๆ ที่ถูกจำกัดโดยกฎหมายของประเทศจีนหรือสนธิสัญญาที่ประเทศจีนเข้าร่วม Other Industry restricted by the State or international treaties that China has concluded or taken it part in

นักลงทุนต่างชาติที่ประสงค์จะประกอบกิจการในภาคธุรกิจอุตสาหกรรมประเภทจำกัดนั้น จะต้องยื่นคำร้องต่อหน่วยงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าตั้งแต่ระดับอำเภอขึ้นไป และยื่นขออนุญาตต่อหน่วยงานภายใต้สังกัดของกระทรวงที่กำกับดูแลภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมนั้นๆ ในกรณีการอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติประกอบกิจการในภาคธุรกิจอุตสาหกรรมประเภทจำกัดนี้ หน่วยงานระดับท้องถิ่นที่รับคำขออนุญาตไม่มีอำนาจในการอนุมัติ แต่ต้องส่งคำขอไปยังกระทรวงต้นสังกัดเพื่อพิจารณาอนุมัติ เมื่อนักลงทุนต่างชาติได้รับการอนุมัติโครงการและอนุญาตให้ประกอบกิจการในภาคธุรกิจอุตสาหกรรมประเภทจำกัดแล้ว จึงจะทำการจดทะเบียนจัดตั้งองค์กรธุรกิจทุนต่างชาติเพื่อดำเนินกิจการต่อไป

(3) อุตสาหกรรมประเภทต้องห้าม (Prohibited Category)

อุตสาหกรรมประเภทต้องห้ามนี้เป็นนโยบายที่รัฐบาลจีนได้กำหนดขึ้นด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ เพื่อเป็นการควบคุมและป้องกันมิให้มีการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรภายในประเทศ และเพื่อเป็นการควบคุมมิให้ผู้ลงทุนต่างชาติลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเมืองของประเทศจีน

อุตสาหกรรมสำคัญที่รัฐบาลจีนกำหนดให้เป็นอุตสาหกรรมประเภทต้องห้าม เช่น อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม กีฬา และการบันเทิงบางประเภท เช่น การออกอากาศวิทยุ การผลิตและการดำเนินรายการโทรทัศน์ การผลิตภาพยนตร์รวมถึงการให้บริการเว็บไซต์ข่าวสาร เว็บไซต์สื่อภาพและเสียง เป็นต้น ซึ่งนักลงทุนต่างชาติไม่สามารถยื่นขออนุมัติโครงการหรือขออนุญาตประกอบกิจการในภาคธุรกิจอุตสาหกรรมประเภทต้องห้ามนี้ได้

จากกฎระเบียบการลงทุนฯ ฉบับใหม่ปี ค.ศ. 2015 พบว่า อุตสาหกรรมที่ก่อกมลพิษจากการใช้พลังงานและทรัพยากร จะถูกเอาออกจากหมวดอุตสาหกรรมประเภทให้การส่งเสริม และถูกจัดให้รวมอยู่ในอุตสาหกรรมประเภทต้องห้าม เช่น อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ อุตสาหกรรมการผลิตสีและการวาดภาพซึ่งมีสารประกอบที่เป็นพิษ เป็นต้น และอุตสาหกรรมการก่อสร้างและธุรกิจบ้านจัดสรร ถูก

จัดเป็นอุตสาหกรรมประเภทต้องห้าม ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของกระทรวงที่ดินและทรัพยากร ประกาศใช้ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 2010 เพื่อจำกัดปริมาณของที่ดิน สำหรับการก่อสร้างบ้านจัดสรรอย่างเคร่งครัด

(4) อุตสาหกรรมประเภทได้รับอนุญาต

อุตสาหกรรมประเภทได้รับอนุญาต หมายถึง อุตสาหกรรมที่ไม่อยู่ในรายการอุตสาหกรรมประเภทส่งเสริม หรืออุตสาหกรรมประเภทจำกัด และอุตสาหกรรมประเภทจำกัดต้องห้าม ซึ่งนักลงทุนต่างชาติที่ประสงค์จะดำเนินกิจการในอุตสาหกรรมประเภทได้รับอนุญาตนี้สามารถยื่นจดทะเบียนจัดตั้งองค์กรธุรกิจทุนต่างชาติ เพื่อดำเนินกิจการดังกล่าวได้โดยไม่ต้องขออนุมัติหรือขออนุญาตประกอบกิจการแต่อย่างใด ทั้งนี้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการแบ่งประเภทอุตสาหกรรมสามารถศึกษาได้จากแนวทางการแบ่งประเภทอุตสาหกรรมตามการลงทุนของอุตสาหกรรมต่างชาติปี ค.ศ. 2015 (Catalogue for the Guidance of Foreign Investment Industries (Amended in 2015))

6.1.2 นโยบายภาคพื้นที

(1) เขตพัฒนานิวไฮเทคโนโลยี

เขตพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงแห่งชาติ (China National High-Tech Industrial Development Zone หรือย่อว่า National High-tech Zone)⁷ คือ นิคมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีระดับชาติที่คณะรัฐมนตรีจีนอนุมัติจัดตั้ง ให้สิทธิพิเศษและออกมาตรการปฏิรูปด้านต่างๆ เพื่อดึงดูดเงินทุน ทรัพยากร เทคโนโลยีที่ก้าวหน้า กับวิธีการบริหารของต่างชาติ มาผลักดันงานวิจัยให้กลายเป็นกำลังการผลิตจริงปี ค.ศ. 2005 จีนมี National High-tech Zone ทั้งหมด 54 แห่ง มีผู้ประกอบการประมาณ 45,000 ราย เป็นกิจการเงินลงทุนต่างชาติ (รวมฮ่องกง มาเก๊า ไต้หวัน) 8,000 ราย เป็นกิจการให้บริการด้านเทคโนโลยีมากกว่า 40% รายได้รวม 3.38 ล้านล้านหยวน ผลผลิตอุตสาหกรรม 2.84 ล้านล้านหยวน มูลค่าเพิ่มอุตสาหกรรม 7.09 แสนล้านหยวน กำไรสุทธิ 1.57 แสนล้านหยวน ภาษี 1.47 แสนล้านหยวน ยอดส่งออก 1.04 แสนล้านหยวน

(2) เขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยี

เขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีแห่งชาติ (National Economic and Technological Development Zone) คือ นิคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ระดับชาติ จัดตั้งขึ้นภายหลังจีนดำเนินนโยบายปฏิรูปเปิดประเทศ โดยมากตั้งอยู่ในเมืองศูนย์กลางของแต่ละมณฑล เมือง และเขตปกครองตนเอง ในเมืองเปิดเลียบชายฝั่งทะเลและเมืองเปิดอื่นๆ เน้นการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่สมบูรณ์และสิ่งแวดล้อมในการลงทุนที่ได้มาตรฐานสากล เพื่อดึงดูดเงินลงทุนต่างชาติมาพัฒนาโครงสร้างอุตสาหกรรมสมัยใหม่ที่เน้น

⁷ <https://zhidao.baidu.com/question/222016616.html> , <http://www.mofcom.gov.cn/aarticle/subject/tzmy/subjecta/200509/20050900387908.html>, (商务部发布《中国国家级经济技术开发区发展报告(2005)》)

อุตสาหกรรมไฮเทคเป็นหลัก สิ้นเดือนพฤษภาคมปี ค.ศ. 2011 ประเทศจีนมีนิคมประเภทนี้ทั้งสิ้น 128 แห่ง

(3) เขตเศรษฐกิจพิเศษใหม่

เขตเศรษฐกิจพิเศษใหม่ หรือ เขตทดลองการปฏิรูปครบวงจรแห่งชาติ คือ เขตเปิดรูปแบบใหม่ภายใต้สภาพแวดล้อมใหม่ทางเศรษฐกิจและนโยบายการเมืองของจีน ซึ่งแตกต่างจากเขตเศรษฐกิจพิเศษคือ การจัดตั้งเขตทดลองขึ้น มิใช่เพื่อ “ให้เงิน ให้นโยบาย” หากแต่เพื่อส่งเสริมให้เขตทดลองกล้าคิดริเริ่ม แสวงหาแนวทางปฏิบัติที่รัฐบาลส่วนกลาง มณฑล และเมืองร่วมกันกำหนด ภารกิจของเขตทดลองในอดีตคือการแสวงหาวิธีการปฏิรูป การแก้ปัญหาเรื่องการเปิดประเทศและดึงดูดเงินลงทุนต่างชาติ ซึ่งต่างจากภารกิจในปัจจุบันที่เน้นเรื่องการพัฒนากระบวนเศรษฐกิจ กลไก ตลาดให้สมบูรณ์ แก้ไขความขัดแย้งในระบบ และแสวงหาวิธีใหม่เพื่อความร่วมมือการพัฒนาระหว่างภูมิภาค

เมื่อเดือนมิถุนายนปี ค.ศ. 2014 คณะรัฐมนตรีจีนอนุมัติจัดตั้งเขตทดลองการปฏิรูปครบวงจรทั้งสิ้น 12 แห่ง ด้านการเปิดเสรี เช่น เขตผู้ตงเมืองเซี่ยงไฮ้ เขตปินไห่เมืองเทียนจิน เมืองเฉินเจินเซี่ยเหมิน และอู่ ในด้านบูรณาการเมืองกับชนบท เช่น เมืองฉงชิ่งและเฉิงตู ด้านการสร้างสังคมประหยัดพลังงาน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น วงกลมรอบเมืองอู่ฮั่น กลุ่มเมืองฉางซา-จูโจว-เซียงถาน ด้านอุตสาหกรรมรูปแบบใหม่ เช่น เขตเศรษฐกิจเส้นหยาง ในด้านการเกษตรสมัยใหม่ เช่น ที่ราบลุ่มสองแห่งของมณฑลเฮยหลงเจียง และด้านการแปลงเศรษฐกิจแบบทรัพยากร เช่น มณฑลซานซี

เมื่อเดือนกันยายน ปี ค.ศ. 2014 จีนประกาศจัดตั้งเขตทดลองความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมชาวจีนโพ้นทะเลที่เมืองช่านโถว (ซัวเถา) และอีก 5 “เขตทดลองด้านการเงิน” ที่เมืองเวินโจว มณฑลเจ้อเจียง เขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำจูเจียง มณฑลกวางตุ้ง เมืองเฉวียนโจว มณฑลฝูเจี้ยน เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง และเมืองชิงเต่า มณฑลซานตง

(4) เขตปลอดอากร (Tariff-free Zone)

ในปี 1990 สำนักนายกรัฐมนตรีอนุมัติจัดตั้งเขตปลอดอากรแห่งแรกที่เซี่ยงไฮ้ ขณะนี้ประเทศจีนมีเขตปลอดอากรทั้งหมด 15 แห่ง ซึ่งได้แก่ เขตเว่ย์เกาเฉียว (เซี่ยงไฮ้) ท่าเรือเทียนสิน ผู้เถียน ซาโถ้วเจี๋ย และเหยียนเถียน(เฉินเจิน) ต้าเหลียน กวางโจว ท่าเรือจาง เจียก่าง ไห่โข่ว เซี่ยงหยู (เซี่ยเหมิน) ผู้โจว หิงโป ซิงเต่า ซัวเถา จูไห่เป็นต้นทั้งหมด 15 แห่ง

เขตปลอดอากร (Bonded Area ; the low-tax ; tariff-free zone ; tax-protected zone) คือ พื้นที่ซึ่งสำนักนายกรัฐมนตรีอนุมัติให้ตั้งขึ้นสำหรับการประกอบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์แก่เศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการลงทุนและการค้า โดยผู้ประกอบการในเขตปลอดอากรจะได้รับสิทธิประโยชน์ด้านการยกเว้นค่าภาษีอากรสำหรับสิ่งของที่นำเข้าไปในเขต

ปลอดอากร โดยมีเจ้าหน้าที่ศุลกากรคอยกำกับดูแลตรวจสอบสิ่งของ ยานพาหนะ และบุคคลที่เข้า-ออก เขตปลอดอากร

สิทธิประโยชน์ของเขตปลอดอากร คือ การได้รับยกเว้นอากรขาเข้า ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต และภาษีอื่นที่เกี่ยวข้อง สำหรับเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องใช้ รวมทั้งส่วนประกอบของ สิ่งของที่ได้ระบุไว้ข้างต้นที่นำเข้าไปในเขตปลอดอากรเพื่อผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการอื่นใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตและส่งออกนอกประเทศ

สิ่งของที่นำออกจากเขตปลอดอากรเพื่อใช้หรือบริโภคในประเทศ ต้องชำระค่าภาษีอากร โดยคำนวณตามสภาพ ราคาของ พิกัดและอัตราอากร ณ เวลาที่ปล่อยของนั้นออกจากเขตปลอดอากร แต่สามารถนำมูลค่าของวัตถุดิบในราชอาณาจักรที่นำเข้าไปผลิตของนั้นหักออกจากราคาได้

(5) เขตการค้าเสรี

เขตการค้าเสรีในปัจจุบัน ได้แก่ เขตทดลองการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้ กว่างโจว เทียนจินและฝูเจี้ยน

เขตทดลองการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้ - China (Shanghai) Pilot Free Trade Zone

เมื่อเดือนกรกฎาคมปี ค.ศ. 2013 คณะรัฐมนตรีจีนอนุมัติให้จัดตั้งเขตทดลองการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้ ขึ้น ในเขตสินค้าทัณฑ์บน 4 แห่งของเซี่ยงไฮ้ เช่น เขตสินค้าทัณฑ์บนไว่เกาเฉียว

สถานการณ์โดยรวมของเขตทดลองการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้ มีดังนี้

เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2556 ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีได้เปิด “ไฟเขียว” ให้ก่อตั้งเขตทดลองการค้าเสรีขึ้นที่นครเซี่ยงไฮ้ ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 28 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยการบูรณาการพื้นที่สำคัญ 3 แห่ง ได้แก่ เขตสินค้าทัณฑ์บนบริเวณท่าเรือไว่เกาเฉียว ท่าเรือน้ำลึกหยางซาน และท่าอากาศยานผู่ตง ต่อมาในวันที่ 29 ก.ย. 2556 ทางการเงินได้จัดพิธีเปิดตัวเขตทดลองการค้าเสรีจีน (เซี่ยงไฮ้) หรือ China (Shanghai) Pilot Free Trade Zone (เรียกกันทั่วไปว่า “เขตการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้”) อย่างเป็นทางการ

แผนงานภาพรวมของเขตการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้พบว่า ทางการเงินจะเริ่มดำเนินการทดลองการบริหารดังกล่าวใน 4 ด้านที่สำคัญ ได้แก่ การลงทุน การค้า การเงิน และระบบกฎหมายการบริหารงานของภาครัฐ

ในส่วนการเงินนั้นถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาเขตการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้ เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2559 ธนาคารแห่งชาติจีน กระทรวงพาณิชย์จีน คณะกรรมการกำกับดูแลและตรวจสอบการธนาคารจีน

⁸ <http://finance.qq.com/a/046366/20151030.htm>

คณะกรรมการกำกับดูแลและตรวจสอบตลาดหลักทรัพย์ กรมควบคุมเงินตราต่างประเทศ และนครเซี่ยงไฮ้ได้ร่วมกันพิมพ์เผยแพร่ “แผนดำเนินการเร่งสร้างสรรค์ศูนย์กลางการเงินเซี่ยงไฮ้ภายใต้การผลักดันเขตทดลองการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้ (ต่อไปนี้จะเรียกสั้นๆ ว่า แผนฯ)” ทั้งหมดมี 40 มาตรา ในแผนฯกำหนดไว้ว่า

1) จีนจะทดลองเปิดเสรีโครงการเงินทุนในรูปเงินหยวนอย่างค่อยเป็นค่อยไป สิ่งแรกคือทดลองเปิดเสรีบัญชีทุนสกุลหยวน (Capital Account Convertibility: CAC)

2) ส่งเสริมการใช้เงินหยวนในต่างประเทศโดยผ่านช่องทางการค้าระหว่างประเทศ การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศและการลงทุนภาคการเงินในต่างประเทศ เพื่อบรรลุเป้าหมายการขยายการใช้เงินหยวนข้ามประเทศนั้น อนุญาตให้นิติบุคคลสามารถดำเนินการแลกเปลี่ยนเงินหยวนได้อย่างเสรีภายในพื้นที่เขตการค้าเสรี

3) ผลักดันการแลกเปลี่ยนเงินหยวนอย่างเสรีไปทีละขั้นตอน หลังจากอนุญาตให้นิติบุคคลสามารถดำเนินการแลกเปลี่ยนเงินหยวนได้อย่างเสรีในพื้นที่เขตการค้าเสรีแล้ว เร่งศึกษาให้บุคคลตามเงื่อนไขที่กำหนดสามารถไปลงทุนในต่างประเทศได้ ปฏิรูประบบการควบคุมเงินต่างประเทศ ศึกษาความเป็นไปได้ให้บุคคลสามารถแลกเปลี่ยนเงินหยวนในจำนวนที่เหมาะสมในเขตทดลองการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้ นอกจากนั้นทางการเงินจะอนุญาตให้องค์กรการเงินต่างชาติตามเงื่อนไขที่กำหนดสามารถก่อสร้างธนาคารเงินทุนต่างชาติในพื้นที่เขตทดลองการค้าเสรีได้ รวมถึงอนุญาตให้กลุ่มเงินทุนเอกชนในจีนสามารถร่วมกับองค์กรการเงินต่างชาติเปิดธนาคารทุนจีน-ต่างชาติได้

4) ในอนาคตหากจีนเข้าร่วมในกรอบความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership : TPP) ซึ่งริเริ่มโดยสหรัฐอเมริกาด้วยแล้ว เขตการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้ก็จะมีบทบาทเสมือนเป็นประตูแห่งแรกของจีนที่เปิดกว้างสู่ต่างประเทศ

เขตทดลองการค้าเสรีกว่างโจว - China (Guangzhou) Pilot Free Trade Zone

เขตทดลองการค้าเสรีกว่างโจว จัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนธันวาคมปี ค.ศ. 2014 ครอบคลุม 3 พื้นที่ ได้แก่ เขตการค้าเสรีหนานซา เมืองกว่างโจว เขตการค้าเสรีเฉียนไห่เสอโช่ว เมืองเซินเจิ้น และเขตการค้าเสรีเหิงฉินเมืองจูไห่ รวมพื้นที่ 116.2 ตารางกิโลเมตร

ภารกิจหลักของเขตทดลองการค้าเสรีกว่างโจว มีดังนี้

- 1) เป็นเขตทดลองเปิดเสรีบัญชีทุน และส่งเสริมนโยบายผลักดันเงินหยวนสู่สากล
- 2) แสวงหาหลักเกณฑ์การค้าการลงทุนระหว่างประเทศที่เปิดกว้างและสะดวกยิ่งขึ้น

- 3) เป็นเขตทดลอง FTA มาตรฐานสูง เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก ภายหลังความตกลง TPP และ TTIP
- 4) เป็นเขตสถิติการพัฒนาและการรวมตัวเชิงลึกของมณฑล

6.2 สถานภาพการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงพาณิชย์จีนกล่าวถึงสภาพการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศของจีนในเดือนมกราคม – พฤษภาคม ค.ศ. 2016 ว่ามูลค่าเงินลงทุนจริงจากต่างประเทศตั้งแต่เดือนมกราคม – พฤษภาคม ค.ศ. 2016 มีมูลค่า 343,550 ล้านหยวน (ประมาณ 54,190 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) เพิ่มขึ้น 3.8%จากปีที่แล้ว โดยมีจุดเด่นการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศดังนี้

ภาพรวมการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติของทั้งประเทศยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในเดือนมกราคม – พฤษภาคม มีบริษัทต่างชาติที่มาลงทุนจัดตั้งบริษัทใหม่ในประเทศจีนจำนวน 10,871 ราย เพิ่มขึ้น 13.5% จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่แล้ว มีมูลค่าเงินลงทุนจากต่างประเทศที่ใช้ได้จริง 343,550 ล้านหยวน (ประมาณ 54,190 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) เพิ่มขึ้น 3.8% จากปีที่แล้ว ทั้งนี้ เฉพาะเดือนพฤษภาคมมีบริษัทต่างชาติมาลงทุนจัดตั้งบริษัทใหม่ในจีนจำนวน 2,573 ราย เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 43.6% มีมูลค่าเงินลงทุนจากต่างประเทศที่ใช้ได้จริง 56,770 ล้านหยวน (ประมาณ 8,890 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ลดลง 1% จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่แล้ว

การลงทุนจากต่างชาติในกิจการด้านการบริการเทคโนโลยีขั้นสูงและการผลิตเทคโนโลยีขั้นสูงเพิ่มมากขึ้น ในเดือนมกราคม – พฤษภาคม มูลค่าการลงทุนจริงจากต่างชาติในกิจการด้านการบริการเป็นจำนวนเงิน 241,800 ล้านหยวน (ประมาณ 38,220 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) เพิ่มขึ้น 7% จากปีที่แล้วคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 70.4 ของปริมาณรวมทั้งประเทศ ในจำนวนนั้น ธุรกิจด้านการบริการจัดจำหน่าย (Distribution Services) เพิ่มขึ้น 212.4% และการบริการด้านการขนส่ง เพิ่มขึ้น 76% ขณะเดียวกัน กิจการการบริการเทคโนโลยีขั้นสูงมีมูลค่าการลงทุนจริงจากต่างชาติ 40,380 ล้านหยวน (ประมาณ 6,370 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) เพิ่มขึ้น 94.7% จากปีก่อนหน้า โดยการลงทุนในด้านการบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ การบริการด้านดิจิทัล (Digital content) และการบริการด้านการวิจัยและออกแบบมีการเติบโตอย่างมาก มีมูลค่าการลงทุนจริงเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้วสูงถึง 238.3%, 88% และ 33.9% ตามลำดับ

ด้านอุตสาหกรรมการผลิต มีมูลค่าการลงทุนจริงจากต่างชาติในเดือนมกราคม – พฤษภาคม เป็นจำนวนเงิน 98,860 ล้านหยวน (ประมาณ 15,520 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ลดลงจากปีที่แล้ว 3.2% คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28.8 ของปริมาณรวมทั้งประเทศ ในจำนวนนั้น อุตสาหกรรมการผลิตเทคโนโลยีขั้นสูงมีมูลค่าการลงทุนจริงจากต่างชาติ 25,880 ล้านหยวน (ประมาณ 4,060 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) เพิ่มขึ้น

2.3% เมื่อเทียบกับปีที่แล้ว อุตสาหกรรมการผลิตยา และอุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์เครื่องมือทางการแพทย์ มีมูลค่าการลงทุนจริงจากต่างชาติเพิ่มขึ้น 111.6% และ 47.4% ตามลำดับ

เดือนมกราคม – พฤษภาคม มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศที่ใช้ได้จริงจาก 10 อันดับประเทศแรกที่มาลงทุนในประเทศจีน มีมูลค่า 51,220 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นร้อยละ 94.5 ของมูลค่าการลงทุนจริงจากต่างชาติของทั้งประเทศ เพิ่มขึ้น 1.3% จากปีที่แล้ว โดยเป็นการลงทุนจากประเทศสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้น 140.2% ประเทศอังกฤษเพิ่มขึ้น 110% และ ประเทศเยอรมันเพิ่มขึ้น 20.6% ขณะเดียวกันการลงทุนจากกลุ่มประเทศอาเซียนในประเทศจีน มีมูลค่าการลงทุนจริง 2,980 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 13.3% และมีมูลค่าการลงทุนจริงจากสหภาพยุโรป 28 ประเทศ เป็นจำนวนเงิน 4,120 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้น 24.5% จากปีที่แล้ว และมีการลงทุนจากประเทศที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย “One Belt, One Road” เป็นมูลค่า 3,050 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้น 1.3% จากปีที่แล้ว

ทั้งนี้ พื้นที่ทางภาคตะวันตกของจีนมีการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นมาก ในขณะที่การดึงดูดการลงทุนในพื้นที่ทางภาคตะวันออกยังคงมีความสม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง ในเดือนมกราคม – พฤษภาคม พื้นที่ภาคตะวันตกมีมูลค่าการลงทุนจริงจากต่างชาติ 26,250 ล้านดอลลาร์ (ประมาณ 4,100 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) เพิ่มขึ้น 31.2% จากปีที่แล้ว โดยมีอัตราการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นมากกว่าพื้นที่อื่นๆของประเทศจีน พื้นที่ภาคกลางมีสัญญาณการลงทุนจากต่างชาติมูลค่า 73,970 ล้านดอลลาร์ (ประมาณ 11,350 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) พื้นที่ภาคตะวันตกมีสัญญาณการลงทุนจากต่างชาติมูลค่า 49,060 ล้านดอลลาร์ (ประมาณ 7,580 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า 15.2% และ 26.5% ตามลำดับ และพื้นที่ภาคตะวันออกมีมูลค่าการลงทุนจริงจากต่างชาติ 297,120 ล้านดอลลาร์ (ประมาณ 46,910 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) เพิ่มขึ้น 4.7% จากปีก่อนหน้า

นอกจากนี้ มูลค่าการลงทุนจริงจากต่างประเทศ โดยวิธีการควบรวมกิจการก็มีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในเดือนมกราคม – พฤษภาคม มีบริษัทต่างชาติที่ลงทุนในประเทศจีนโดยวิธีการควบรวมกิจการจำนวน 544 ราย มีมูลค่าการลงทุนที่ใช้ได้จริงเป็นจำนวนเงิน 71,770 ล้านดอลลาร์ (ประมาณ 11,110 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 3.2% และ 19.9% ตามลำดับ

แหล่งที่มา

http://www.hamariweb.com/enews/China-s-Billions-Luring-Once-Shy-Foreign-Investors-to-Pakistan-Bloomberg_nid1869096.aspx

บทที่ 7 วัฒนธรรมพื้นฐานของชาวจีน และวัฒนธรรมการทำธุรกิจของชาวจีน

7.1 เอกลักษณ์วัฒนธรรมจีน

อิทธิพลแนวคิดของสำนักขงจื้อและสำนักเต๋าทรงอิทธิพลอย่างมากต่อความคิด และความเชื่อของชาวจีน อีกทั้ง ขงจื้อ เล่าจื้อและเม่งจื๊อยังเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างสูงต่อวัฒนธรรมอารยธรรมจีนรวมถึงคุณธรรม ทางสายกลาง ความกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันตลอดจนแนวทางปกครองโดยไม่เลือกปฏิบัติ เป็นต้น ชาวจีนล้วนนำแนวคิดเหล่านี้มาเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติและดำเนินชีวิต

7.1.1 การเกาะกลุ่ม

สุภาชิตจีนกล่าวว่า “ไปไม่ร่วงกลับคืนสู่ราก” หมายความว่า เมื่อแก่เฒ่าควรจะกลับบ้านเกิด โดยบ้านเกิด คือ สถานที่ที่บรรพบุรุษใช้ชีวิตอยู่สะท้อนถึงลักษณะนิสัยของชาวจีนที่รักบ้านเกิดและไม่ค่อยจากบ้านเกิดนอกจากจะถูกบังคับโดยสถานการณ์จำเป็น ดังคำกล่าวของคนจีนที่ว่า “ยากจะพรางจากแผ่นดินเกิด” ชาวจีนที่พำนักอยู่นอกประเทศจึงมีความปรารถนาว่าจะได้กลับประเทศจีน กลับไปยังบ้านเกิดของตนในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ ดังนั้นชาวจีนไม่ว่าจะประสบความสำเร็จในต่างประเทศเพียงใดต้องกลับไปเยี่ยมบ้านเกิด ทำคุณประโยชน์ให้แก่บ้านเกิดของตนเอง

นอกจากนี้ในสุภาชิตจีน มักกล่าวถึง “คนบ้านเดียวกัน” มีความหมายที่กว้างมาก อาทิ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองเดียวกันหรือมาจากอำเภอเดียวกันก็เป็นคนบ้านเดียวกัน หรือผู้ที่พำนักอยู่ในประเทศเดียวกันหรือมาจากมณฑลเดียวกันก็เป็นคนบ้านเดียวกัน หรืออาจกล่าวได้ว่าชาวจีนทั้งหมดในต่างประเทศเป็น “คนบ้านเดียวกัน” และด้วยคำเพียงคำเดียวนี้ ทำให้ความสัมพันธ์แน่นแฟ้นมากและลึกซึ้งมากขึ้น

เช่นเดียวกับคำเรียกขานผู้อื่นของชาวจีน ที่มักใช้คำเรียก “ญาติ” อาทิ “พี่ชาย”, “พี่สาว”, “คุณอา” เป็นต้นเนื่องจากชาวจีนให้ความสำคัญกับครอบครัวมากคำเรียกเหล่านี้สะท้อนถึงความสนิทสนมความใกล้ชิดราวกับคนในครอบครัว

อุปนิสัยรักครอบครัว สะท้อนให้เห็นอย่างเด่นชัดจากการมีศาลเจ้าตระกูล สมาคมแซ่ หรือสมาคมนักธุรกิจฮกเกี้ยน เป็นต้น นอกจากนี้ชาวจีนจะยึดถิ่นกำเนิดเป็นสำคัญ เกาะกลุ่ม หรือทำธุรกิจด้วยกัน และหากพูดภาษาถิ่นเดียวกัน มาจากถิ่นเดียวกันจะได้รับความไว้วางใจ และความสนิทสนมมากเป็นพิเศษ

7.1.2 การยอมรับ

ประเทศสหรัฐอเมริกามักถูกเรียกว่า “เตาหลอมใหญ่” เพราะเป็นประเทศที่มีผู้นอพยพมาจากหลากหลายประเทศ และผู้คนเหล่านี้ต่างนำอุปนิสัย และวัฒนธรรมของตนเองมากล่าวได้ว่าประเทศ

สหรัฐอเมริกาเปรียบเสมือน“ซามสล็อต” ขนาดใหญ่ และด้วยภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่ต่างกัน จึงยากที่จะผสมผสาน กลมกลืนให้กลายเป็นหนึ่งเดียวกัน ซึ่งแตกต่างจากวัฒนธรรมของประเทศจีน ที่แม้ว่าจะประกอบด้วย 56 ชนชาติ และแต่ละชนชาติต่างมีลักษณะพิเศษเฉพาะของตน โดยลักษณะพิเศษต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อกัน จนก่อตัวเป็นวัฒนธรรมจีนที่ประกอบไปด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรม อาทิแต่ละชนชาติต่างมีเทศกาลของตนเอง แต่ชาวจีนทั้งหมดล้วนมีเทศกาลอันยิ่งใหญ่ร่วมกันคือ **เทศกาลตรุษจีน** เป็นต้น

นอกจากนี้วัฒนธรรมจีนไม่เพียงแต่รวมวัฒนธรรมของชนชาติต่างๆ ไว้ด้วยกันแต่ยังซึมซับและเรียนรู้วัฒนธรรมจากต่างประเทศอีกด้วย อาทิเป็นประเทศที่หลอมรวมศาสนาต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน ทั้งศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม ตลอดจนศาสนาคริสต์โดยศาสนาเหล่านี้ไม่ถูกห้าม ในทางตรงกันข้ามกลับหลอมรวมไปกับวัฒนธรรมจีน เช่นศาสนาพุทธ หลังจากทีศาสนาพุทธเผยแพร่จากประเทศอินเดียเข้าสู่ประเทศจีนเกิดการผสมผสานกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีน กลายเป็นศาสนาพุทธในแบบของจีนที่มีความแตกต่างจากศาสนาพุทธของอินเดีย

ขณะเดียวกันการปฏิรูปและเปิดประเทศของจีน ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมทางเศรษฐกิจกับต่างชาติโดยซึมซับและเรียนรู้วัฒนธรรมต่างชาติมากขึ้น ทำให้วัฒนธรรมต่างถิ่นกลายเป็นวัฒนธรรมต่างถิ่นในแบบฉบับของจีน อาทิ การแปลภาษาต่างประเทศของจีนจะพิจารณาถึงวิธีการออกเสียงภาษาอังกฤษ และคำนึงถึงความเคยชินในการออกเสียงของภาษาจีน โดยรักษาความหมายเดิมของศัพท์เอาไว้ด้วย

7.1.3 ความหลากหลาย

แม้ว่าวัฒนธรรมจีนจะมีความเป็นเอกภาพ แต่เนื่องจากประเทศจีนมีพื้นที่กว้างใหญ่ กอปรกับการอยู่ร่วมกันของหลากหลายชนชาติ ทำให้วัฒนธรรมของแต่ละชนชาติแต่ละภูมิภาค เต็มไปด้วยความแตกต่างหลากหลาย

ชาวจีนมักใช้ภูเขาหินหลังและแม่น้ำห้วยเหอเป็นเส้นแบ่งเขตใต้และเขตเหนือ และลักษณะอุปนิสัยของคนใต้กับคนเหนือมีความแตกต่างกันโดยคนเหนือค่อนข้างซื่อตรงไปตรงมา และให้ความสำคัญกับมิตรภาพ ส่วนคนใต้ละเอียดรอบคอบ สุภาพและถนัดทำการค้า นอกจากนี้ คนเหนือและคนใต้ในแต่ละท้องถิ่นก็มีจุดเด่นที่ต่างกัน อาทิ คนตะวันออกเฉียงเหนือมักเปิดเผยและตรงไปตรงมา ขณะที่คนเซี่ยงไฮ้มักเฉลียวฉลาด ส่วนคนปักกิ่งมักจะจริงจัง ด้านคนเทียนจินมักจะซื่อสัตย์ ส่วนคนซานซีมักจะขยันอดทน สำหรับคนกวางตุ้งมักจะเปิดเผยและเห็นแก่ผลประโยชน์ เป็นต้น

จากความแตกต่างกันทางวัฒนธรรมแม้เป็นคนท้องถิ่นเดียวกัน แต่พฤติกรรมอาจแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง อาทิ สามารถแบ่งนักธุรกิจปักกิ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. นักเรียนนอกเรียนจบมาจากต่างประเทศมักสะท้อนวัฒนธรรมต่างชาติออกมา 2. นักธุรกิจแถวจงกวนชุนหรือลูกค้าของจงกวนชุน คน

เหล่านี้ล้วนผ่านประสบการณ์ในการสร้างกิจการมาอย่างยากลำบากจึงมุ่งเน้นดำเนินธุรกิจอย่างเป็นรูปธรรมและ 3.ผู้บริหารธุรกิจของรัฐ กลุ่มนี้จะรับอิทธิพลจากวัฒนธรรมดั้งเดิมค่อนข้างมาก

ดังนั้นการคบค้าสมาคมกับคนจีนจะใช้รูปแบบเดียวไม่ได้ ดังคำกล่าวของชาวจีนที่ว่า “รู้เขารู้เรา รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้ง” กล่าวคือ ในการทำสงครามไม่เพียงต้องเข้าใจตนเอง แต่ต้องเข้าใจคู่ต่อสู้ เช่นนี้จึงจะชนะในทุกการรบได้

7.2 การแสดงออกถึงลักษณะเด่นของชาวจีน

แม้ว่าวัฒนธรรมจีนจะมีความแตกต่างหลากหลาย แต่ก็มีความเป็นเอกภาพ หลอมรวมกันเป็นหนึ่งเดียว เป็นเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนกับชนชาติอื่น เช่น การให้ความสำคัญกับครอบครัวถือเป็นพื้นฐานความคิดของชาวจีนทุกคน ไม่ยึดตัวเองเป็นที่ตั้ง ต่างจากวัฒนธรรมตะวันตกที่ตัวเองต้องมาก่อน ลักษณะดังกล่าวสะท้อนถึงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว กลมเกลียวกันของชาวจีนได้เป็นอย่างดี

7.2.1 ความถ่อมตัวของคนจีน

อุปนิสัยนี้ จะเด่นชัดเมื่อมีคนกล่าวชม โดยชาวจีนมักตอบกลับว่า “ที่ไหนกัน” “จั้นหรือ” หรือ “ชมเกินไปแล้ว” เป็นต้น ถือเป็นการแสดงถึงความถ่อมตัวของชาวจีน

ความถ่อมตัวนี้อาจทำให้ต่างชาติรู้สึกแปลกใจเช่น ในการรายงานผลการดำเนินงานชาวจีนมักพูดว่า “ความสามารถในการทำงานยังไม่ได้พอ ขอให้ทุกท่านช่วยชี้แนะด้วย” เพื่อเป็นการแสดงความถ่อมตัว หรือหากงานได้รับคำกล่าวชม ก็มักจะพูดว่า “งานของพวกเรายังมีส่วนที่ต้องแก้ไขและปรับปรุงอีกมาก” คำกล่าวเหล่านี้กลายเป็นคำพูดสูตรสำเร็จ ที่ทุกคนนำไปใช้อย่างเข้าใจความหมายที่แฝงอยู่ในคำพูดเหล่านี้ด้วย

ดังนั้นหากได้ยินคำพูดเหล่านี้ ไม่ต้องแปลกใจ เพราะเป็นเพียงคำพูดถ่อมตัว แต่ในใจของชาวจีนรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างมาก

ความถ่อมตัวของชาวจีนยังแสดงออกในด้านอื่นๆอีก อาทิ เมื่อเชิญทานข้าว ชาวจีนจะใช้เวลาทั้งวันในการจัดเตรียม และเมื่อถึงเวลาจะมีอาหารหลากชนิดวางเรียงรายเต็มโต๊ะ แต่กลับพูดว่า “นี่เป็นอาหารง่ายๆที่กินกันทั่วไป” หรือเมื่อชาวจีนมอบของขวัญสำคัญให้ แต่กลับพูดว่า “ของเล็กน้อย” ดังนั้นเวลาต้องติดต่อพูดคุยกับคนจีน ควรสังเกตว่าเมื่อใดเป็นการพูดถ่อมตัว เมื่อใดเป็นการพูดจริงจัง

นอกจากนี้ชาวจีนถือว่าความถ่อมตัวเป็นกิริยามารยาทอันงดงามอย่างหนึ่ง คนที่ถ่อมตัวจะได้รับความเคารพนับถือจากผู้คน ตรงข้ามกับคนที่ยโสโอหังมีแต่คนชิงชัง ดังนั้นการคบค้าสมาคมกับคนจีน หากถ่อมตัวมากเกินไป อาจทำให้คนจีนรู้สึกไม่พอใจ

7.2.2 ให้ความสำคัญกับความกลมเกลียวและทางสายกลาง

ชาวจีนส่วนใหญ่เห็นว่า “การไม่แก่งแย่งชิงดี” ถือเป็นลักษณะนิสัยที่งดงามน่ายกย่อง นอกจากนี้ยังให้คุณค่ากับความกลมเกลียวระหว่างสมาชิก และส่วนรวม อีกทั้งยังยึดถือความเท่าเทียมด้วย

“ความสามัคคีเป็นสิ่งล้ำค่า” ถือเป็นสัจธรรมที่ไม่มีวันเปลี่ยนแปลงของชาวจีน และด้วยธรรมชาติของชาวจีนชอบทำให้เรื่องใหญ่ให้กลายเป็นเรื่องเล็ก ส่วนเรื่องเล็กจะทำให้หมดไปเมื่อถูกละเมิดผลประโยชน์ส่วนตัว จะใช้วิธีไกล่เกลี่ย ประนีประนอม ต่างจากชาวอเมริกันที่พึ่งพิงระบบยุติธรรมเป็นหลัก ไม่ค่อยประนีประนอม

ดังนั้นหากต้องทำธุรกิจกับชาวจีน การกำหนดนโยบายต่าง ๆ จะใช้เวลานาน เนื่องจากการกำหนดนโยบายของบริษัทต้องได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์เสียก่อน

นอกจากนี้ชาวจีนมักไม่ชี้ข้อบกพร่องของอีกฝ่ายโดยซึ่งหน้า เพราะเกรงว่าจะเป็นการทำลายความรู้สึกระหว่างกัน และให้ความสำคัญกับสัญญาณระหว่างกันทำให้วัฒนธรรมทางธุรกิจของชาวจีนประสานเป็นหนึ่งเดียวจนกลายเป็นเป้าหมายร่วม ซึ่งแน่นอนว่าไม่ใช่เรื่องง่าย

ดังนั้นการทำธุรกิจกับชาวจีนจะต้องอดทน อย่าด่วนท้อแท้และถอดใจ เพราะชาวจีนมีอุปนิสัยเป็นมิตร ยินดีและพร้อมจะร่วมงานกับนักธุรกิจทุกเชื้อชาติ

7.2.3 ลัทธิส่วนรวม

เมื่อมีผลงานในการทำงานหรือสามารถคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ได้ โดยปกติแล้วชาวจีนจะไม่บอกว่าเป็นผลงานของตนเอง เนื่องจากอาจถูกมองว่าเป็นคนเย่อหยิ่งอวดดีและจะถูกตำหนิได้ ฉะนั้นชาวจีนจึงมักพูดว่า “นี่เป็นผลงานของทุกคน” หรือ “ทั้งนี้เกิดจากความสนับสนุนหรือให้ความสำคัญของผู้บริหาร”

เปรียบดังสุภาษิตของจีนที่ว่า “ปิ่นยังหวนกที่ไหลออกมา” หรือ “คนกลัวดัง สุกกลัวอ้วน” หมายความว่า การที่ประสบความสำเร็จเกินกว่าคนอื่น เป็นเรื่องที่ยู่อื่นยากจะยอมรับโดยเฉพาะในสังคมลัทธิส่วนรวมของจีน จนกลายเป็น “กฎ” ของสังคม เนื่องจากชาวจีนถือคติว่า “ทุกอย่างที่เป็นความดีความชอบล้วนเป็นของทุกคน”

ฉะนั้นหากพนักงานชาวจีนในบริษัทมีผลงานในการทำงาน และต้องการชมเชยพนักงานต่อหน้าทุกคน ควรระมัดระวังเป็นพิเศษ เพราะอาจทำให้ผู้ที่ได้รับการชมเชยรู้สึกอึดอัด และอาจทำลายความสัมพันธ์กับพนักงานคนอื่นได้

ส่วนกรณีที่บริษัทประสบกับปัญหาด้านการบริหารจัดการ จำเป็นต้องลดค่าใช้จ่าย โดยลดจำนวนพนักงาน หากใช้วิธีนี้ในประเทศจีนต้องระวังเป็นพิเศษเช่นกัน เพราะประเทศจีนเป็นสังคมลัทธิ

ส่วนรวม การตกลงของคนจำนวนหนึ่ง ส่งผลให้เกิดความสับสนคลอนในองค์กรโดยรวม ทางออกที่ดีที่สุดคือลดเงินเดือนพนักงานทั้งหมด และให้กำลังใจทุกคนให้มานะพินฝ่าและเอาชนะอุปสรรคไปด้วยกัน

โดยปกติคนจีนจะคำนึงถึงส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวและให้ความสำคัญต่อภาระหน้าที่ของตนที่มีต่อส่วนรวมเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งต่างจากชาวตะวันตกที่เน้นเสรีภาพและสิทธิส่วนบุคคลเป็นหลักนอกจากนี้ชาวจีนยังยึดถือ และปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์ของพนักงานด้วย

7.2.4 รักษาหน้าตาเชิงชีวิต

ในสังคมจีน “หน้าตา” คือสัญลักษณ์ที่แสดงออกถึงการได้รับการยอมรับจากสังคม ชาวจีนได้ให้ความสำคัญกับหน้าตามากเป็นพิเศษ ถึงขั้นไม่รักษากฎหมาย ระเบียบวินัย หรือสัจจะคุณธรรม เพื่อรักษาหน้าตาในสังคมของตนเอง

แม้ว่าการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมไม่ใช่เรื่องไกลตัวในปัจจุบันแต่วัฒนธรรมกลับยิ่งลึกซึ้งและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้คนมากขึ้นจึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมด้วย โดยเฉพาะในตลาดการค้าโลกมีตัวอย่างแห่งความล้มเหลวในการบริหารจัดการมากมาย เนื่องจากมองข้ามวัฒนธรรมทางธุรกิจ ดังนั้นก่อนที่จะตัดสินใจทำธุรกิจในตลาดใดก็ตามต้องสำรวจตลาดเพื่อให้เข้าใจถึงวัฒนธรรมการทำธุรกิจ อันจะเป็นพื้นฐานของความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ

ปัจจุบันประเทศจีนค่อยๆ มีการแลกเปลี่ยนและคบค้าสมาคมกับต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ความคิดและวัฒนธรรมของต่างประเทศจึงหลั่งไหลเข้าสู่ประเทศจีนเพิ่มขึ้นตามไปด้วยชาวจีนเองก็เริ่มเข้าใจวัฒนธรรมต่างชาติมากขึ้น นอกจากนี้การไหลเข้ามาของวัฒนธรรมต่างประเทศยังส่งผลให้วัฒนธรรมของประเทศจีนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกันและด้วยความเข้าใจถึงความแตกต่างนี้เอง ทำให้ชาวจีนไม่ได้คาดหวังให้ชาวต่างชาติที่ทำธุรกิจร่วมด้วยต้องมีวัฒนธรรมทางธุรกิจเฉกเช่นเดียวกับตน

7.3 วัฒนธรรมการทำธุรกิจของชาวจีน

(1) การนัดหมาย

ชาวจีนถือได้ว่าเป็นคนที่ตรงต่อเวลามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการนัดหมายกับบุคคลสำคัญหรือเป็นนัดสำคัญดังนั้นการไปถึงก่อนล่วงหน้าไม่กี่นาทีถือเป็นการแสดงความให้เกียรติอีกฝ่าย ฉะนั้นหากได้นัดหมายกับชาวจีน ห้ามไปสายเป็นอันขาด และควรไปถึงก่อนเวลานัดเล็กน้อย จะช่วยให้อีกฝ่ายรู้สึกดีตลอดจนเป็นการแสดงออกถึงความจริงใจและความน่าเชื่อถือ

นอกจากนี้ชาวจีนยังมีคำพังเพยที่ว่า “เวลาไม่มีค่า” หากพิจารณาพิเคราะห์ความรู้สึกที่ชาวจีนมีต่อเวลาจะพบว่าค่อนข้างขัดแย้งกัน ด้านหนึ่งให้รักษาเวลาขณะที่อีกด้านหนึ่งกลับไม่เห็นคุณค่าของเวลา สะท้อนให้เห็นอย่างเด่นชัดจากลักษณะเด่นที่ชาวจีนกลับใช้คนและเวลาแต่ถนอมวัตถุ ยอมกระทั่งเสียเวลาและชีวิตเพื่อแลกกับวัตถุมากกว่า ถึงแม้ว่าจะต้องตายก็ต้องเหลือวัตถุมากมายให้ลูกหลาน และได้นำความคิดนี้มาใช้เป็นเป้าหมายชีวิตแต่เมื่อวัฒนธรรมตะวันตกแพร่เข้าสู่ประเทศจีนมากขึ้น ความคิดเกี่ยวกับเวลาของชาวจีนก็ค่อย ๆ เปลี่ยนไป เนื่องจากประเทศตะวันตกใช้วัตถุแต่ถนอมคนและเวลา เพราะเห็นว่าชีวิตคนแสนสั้น เวลาจึงสำคัญมากส่งผลให้ในปัจจุบันชาวจีนมักจะพูดว่า “เวลาเป็นเงินเป็นทอง” หรือ “เวลาคือชีวิต”

(2) ชื่อ-สกุล

วัฒนธรรมการเรียกขานชื่อของชาวจีน จะเรียกนามสกุลและตามด้วยชื่อตัวอย่างเช่น “จางกวงอิง” ซึ่งจางเป็นนามสกุล ส่วนกวงอิงเป็นชื่อ เป็นต้น

โดยทั่วไปนามสกุลของชาวจีนจะมีเพียงพยางค์เดียว มีเพียงปริมาณไม่มากนักที่จะมีสองพยางค์ เช่น “จูเก่อ” “หวงฝูโหว่หยาง” เป็นต้นเช่นเดียวกับชื่อมักจะมีพยางค์เดียวหรือสองพยางค์ เมื่อต้องติดต่อทางธุรกิจจะคำนึงถึงความเคยชินการเขียนชื่อของชาวตะวันตกด้วย โดยหากเขียนชื่อแบบดั้งเดิมจะขีดเส้นใต้นามสกุลไว้ หรืออาจเขียนชื่อและสกุลแยกกัน อย่างเช่น หวัง เสี่ยวหย่า เป็นต้น ส่วนการเขียนชื่อและนามสกุลสลับกัน (เขียนนามสกุลไว้ด้านหลัง) เห็นได้น้อยมาก

สำหรับนามสกุลของชาวจีนมักสืบทอดจากนามสกุลของบิดา แม้จะแต่งงานแล้วผู้หญิงจีนยังรักษานามสกุลเดิมไว้ด้วยการไม่ใช้นามสกุลของสามี ซึ่งต่างจากประเทศตะวันตกและฮ่องกงแม้ฮ่องกงยังอนุรักษ์ความเคยชินแบบดั้งเดิมอยู่ แต่เมื่อผู้หญิงแต่งงาน มักนำนามสกุลของสามีวางไว้หน้านามสกุลตนเอง แล้วตามด้วยชื่อ เช่น จ้าวหลิงแต่งงานกับคุณหวัง ชื่อจะกลายเป็นหวังจ้าวหลิง และเรียกเธอว่า คุณนายหวัง แต่ปัจจุบันผู้หญิงสามารถยืนหยัดด้วยตัวเองมากขึ้นไม่ต้องพึ่งพาสามีในการดำเนินการทางธุรกิจ จึงไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงนามสกุลของสามี หรือเรียกคุณจ้าวเลย เป็นต้น

นอกจากนี้การเรียกนามสกุลและตามด้วยชื่อเป็นเรื่องที่เสียมารยาทอย่างยิ่งของชาวจีน โดยเฉพาะในระดับลูกน้องกับหัวหน้าหรือเด็กกับผู้ใหญ่ แต่หากมีความสนิทสนมกันเป็นพิเศษ สามารถเรียกชื่ออีกฝ่ายได้ โดยไม่ต้องมีนามสกุลนำหน้า แต่โดยทั่วไปมักจะเรียกนามสกุลของอีกฝ่าย ตามด้วยตำแหน่งหน้าที่ ไม่สามารถเรียกนามสกุลเพียงอย่างเดียวได้

(3) คำเรียกสถานภาพ

ตัวอย่างสรรพนาม หรือวิธีแนะนำที่ไม่เหมาะสมในการเรียกพนักงานของบริษัท ได้แก่:

“รองผู้จัดการทั่วไปหวัง ไม่ได้พบกันตั้งนาน”

“นี่คือดอกเตอร์จาง ผู้จัดการทั่วไปของเรา”เป็นต้นการเรียกเช่นนี้ อาจทำให้รองผู้จัดการนามสกุลหวังและดอกเตอร์นามสกุลจางไม่พอใจ เนื่องจากรองผู้จัดการทั่วไปหวังคงไม่ค่อยอยากให้สังเกตว่าเป็น “รอง” ผู้จัดการทั่วไปไม่ใช่ “ผู้จัดการทั่วไป” ดังนั้นควรเรียกว่า “ผู้จัดการทั่วไปหวัง” แต่ในกรณีเป็นทางการ และผู้จัดการทั่วไปตัวจริงอยู่ด้วย ควรเรียกว่า “รองผู้จัดการทั่วไปหวัง” มิฉะนั้นผู้จัดการทั่วไปอาจไม่ค่อยพอใจ

ส่วนดอกเตอร์นามสกุลจาง ดำรงตำแหน่งผู้จัดการทั่วไปของบริษัท ควรเรียกว่า “ผู้จัดการทั่วไปจาง” ไม่ใช่ “ดอกเตอร์จาง” เพราะในประเทศจีนตำแหน่งหน้าที่สำคัญกว่าวุฒิการศึกษาโดยเฉพาะในบริษัท จะไม่เรียกตำแหน่งวุฒิการศึกษา หรือหากใช้ก็วางไว้ข้างหลัง

ดังนั้นสรรพนามที่ใช้เรียก หรือวิธีแนะนำพนักงานตำแหน่งต่าง ๆ ในบริษัทที่ถูกต้อง คือ

“ผู้จัดการทั่วไปหวัง ไม่ได้พบกันตั้งนาน”

“นี่คือดอกเตอร์จาง ผู้จัดการทั่วไปของเรา”หรือ “นี่คือผู้จัดการทั่วไปของเรา ดอกเตอร์จาง”

แต่หากกรณีที่มีตำแหน่งสูงกว่า ควรเรียก “นามสกุล+ตำแหน่งหน้าที่”เช่น ผู้จัดการหวัง ผู้อำนวยการจ้าว เป็นต้น ส่วนการเรียกเพื่อนร่วมงานในระดับเดียวกัน และสนิทสนมกัน แต่อายุมากกว่า ควรเรียกว่า “เหล่าจาง” “เหล่าหวัง” หรือหากเป็นผู้ชายและอายุน้อยกว่า ควรเรียกว่า “เสี่ยวจาง” “เสี่ยวหวัง”

ส่วนกรณีที่เป็นเพื่อนร่วมงานที่อายุมากกว่า ควรเรียกด้วย “นามสกุล+ตำแหน่งหน้าที่”เช่น “วิศวกรจาง” หรือ “สมุหบัญชีหวัง” เป็นต้น แต่หากสนิทกันมาก จะเรียกว่า “เหล่าจาง” หรือ “เหล่าหวัง” ก็ได้สำหรับคนงาน สามารถเรียกว่า “จางซือฟู่” หรือ “หวังซือฟู่” เป็นต้น (“เหล่า” แปลว่าแก่ อาวุโส ส่วน “เสี่ยว” แปลว่า เล็ก น้อย เยารว้ย และ “ซือฟู่” แปลว่าครูใหญ่)

หากตำแหน่งหน้าที่ยาวเกินไป สามารถใช้คำย่อได้ เช่น “ผู้จัดการทั่วไปจาง”เรียกว่า “จางจ่ง” “วิศวกรหวัง”เรียกว่า “หวังกง” ซึ่งปัจจุบันคำย่อเหล่านี้กำลังเป็นที่นิยมใช้มากขึ้นเรื่อยๆ

สำหรับสถานการณ์ที่ค่อนข้างเป็นทางการ คำเรียกที่นิยมใช้ ได้แก่ “เซียนเซิง” (คุณ-ใช้กับผู้ชาย) “เสี่ยวเจี๋ย” (คุณ-ใช้กับผู้หญิง), “หนี่ว์ซือ” (คุณสภาพสตรี), “ไท่ไท่” (คุณนาย), “ฟู่เหริน” (เรียกสภาพสตรีที่แต่งงานแล้ว) เป็นต้นสรรพนามเหล่านี้สามารถใช้เรียกได้โดยตรง หรือตามหลังนามสกุลอีกฝ่ายได้ด้วย

(4) การแนะนำตัว

หากคุณอยู่กับลูกค้าสองคน คนแรกคือคุณหวังผู้จัดการทั่วไปของบริษัท A ส่วนอีกคนคือคุณหลี่ พนักงานของบริษัท B คุณจะแนะนำพวกเขาให้อีกฝ่ายรู้จักอย่างไร

“หวังจ่ง นี่คือนักงานของบริษัท B คุณหลี่” หรือ

“คุณหลี่ นี่คือผู้จัดการทั่วไปของบริษัทA คุณหวัง”

โดยปกติการแนะนำตะวันตก มักจะแนะนำผู้ที่มีตำแหน่งต่ำกว่าก่อนค่อนข้างตรงข้ามกับชาวจีนที่จะแนะนำผู้ที่มีตำแหน่งสูงกว่าก่อน ดังนั้นในสถานการณ์ข้างต้น จึงควรแนะนำคุณหวังก่อนแล้วจึงแนะนำคุณหลี่

ส่วนการแนะนำตนเองนั้นจำเป็นต้องรู้จักอีกฝ่ายก่อนที่จะมีกิจกรรมทางธุรกิจ เช่นชื่อ-นามสกุล และตำแหน่งหน้าที่เป็นต้น เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดความผิดพลาดจนกลายเป็นเรื่องตลกหรือสร้างความไม่ประทับใจได้และต้องระมัดระวังลำดับการแนะนำก่อน – หลังโดยใช้คำพูดที่สั้น กระชับ เพื่อสร้างความประทับใจ ที่สำคัญควรมีกิริยาที่สง่าผ่าเผยด้วย

(5) นามบัตร

ถ้าหากว่ามีความซื้อขั้บซ้อน ออกเสียงยาก หรือยศตำแหน่งมีมากเกินไปควรยื่นนามบัตรให้ก่อน เพื่อให้รู้ว่าควรเรียกอย่างไร อีกทั้งยังเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ทั้งสองฝ่าย

สำหรับธรรมเนียมในประเทศจีนนั้น หลังจากผู้อื่นแนะนำตัวแล้วจึงสามารถแลกเปลี่ยนนามบัตรกันได้ และวิธีการแลกเปลี่ยนนามบัตรค่อนข้างมีความพิถีพิถันดังนี้

ประการแรก เมื่อทำการค้ากับชาวจีนควรเตรียมนามบัตรสองภาษา โดยด้านหนึ่งเป็นภาษาของประเทศผู้มอบ อีกด้านเป็นภาษาจีน จะทำให้ผู้ที่ได้รับนามบัตรรู้ว่าควรจะเรียกด้วยภาษาจีนอย่างไร

ประการที่สอง เวลายื่นนามบัตรต้องใช้สองมือ โดยหงายด้านที่เป็นภาษาจีนไว้ข้างบน ถือเป็นการแสดงความเคารพอีกฝ่าย เช่นเดียวกับเวลารับนามบัตรต้องใช้สองมือในการรับเช่นกัน

ประการที่สาม หากต้องไปพบกับหลายคน ควรจะดูว่าคนไหนตำแหน่งสูงที่สุด แล้วยื่นนามบัตรให้คนนั้นก่อน หากจำเป็นค่อยยื่นนามบัตรให้กับคนอื่นตามลำดับหน้าที่การงานจากตำแหน่งสูงไปยั้งตำแหน่งต่ำ

ประการที่สี่ เมื่อรับนามบัตรแล้วอย่าเก็บนามบัตรที่ได้ทันทีควรอ่านรายละเอียดสักเล็กน้อยแต่ไม่ควรใช้เวลาอ่านมากเกินไป หรืออ่านเฉพาะชื่อ เพื่อช่วยให้จำโดยใช้วิธีการโยงใยหน้ากับนามบัตรของคนๆนั้นได้

ในประเทศจีน ผู้ที่มีตำแหน่งสูงจะได้รับความสนใจเป็นพิเศษ ดังนั้นในบางกรณีพนักงานบริษัทเล็กๆ บางแห่ง มักจะใส่ใจตำแหน่งให้สูงขึ้นในนามบัตรเพื่อดึงดูดความสนใจ

(6) การทักทาย

สำหรับการทักทายของชาวจีนมีหลากหลายวิธี ตัวอย่างเช่น ผงกศีรษะสำหรับคนที่สนิทสนมกัน ยิ้มให้กันหากความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายดีมาก หรือหากรอคอยที่จะพบกันมานาน อาจจะทักทายกัน

สั้นๆแต่หากอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นทางการ การจับมือเป็นวิธีที่ใช้บ่อยที่สุด และเป็นวิธีทักทายที่เลือกใช้เป็นอันดับต้นๆ

วิธีการจับมือต้องใช้มือขวาในการยื่นเพื่อทักทาย แต่ในบางกรณีสามารถใช้สองมือ เพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น นอกจากนี้วิธีการสัมผัสยังแสดงถึงระดับความสัมพันธ์ด้วย ตัวอย่างเช่น จับมือแบบค่อนข้างแรง เป็นการแสดงถึงความจริงใจ ไม่ใช่จับเป็นพิธีเท่านั้น หรือจับนิ้วมือเบาๆ หมายความว่าไม่ได้สนใจ ใส่ใจสักเท่าไรนัก หรือจับแรงมาก อาจเป็นการส่งสัญญาณให้รู้ว่าเป็นศัตรู เป็นต้น

นอกจากนี้การจับมือทักทายควรคำนึงถึงเวลาด้วย ถ้าใช้เวลาในการจับสั้นเกินไป แสดงให้เห็นว่าคุณไม่มีความจริงใจ ในทางตรงกันข้ามหากจับนานเกินไป อาจทำให้อีกฝ่ายรู้สึกกระอักกระอ่วนใจได้ โดยเฉพาะเมื่อสุภาพบุรุษจับมือกับสุภาพสตรี ดังนั้นทางที่ดีควรจับมือไปพลาและกล่าวทักทายไปพลาด้วย เมื่อกล่าวทักว่า “หนิห่าว” จบก็คลายมือได้

ในส่วนของการ “ให้เกียรติสุภาพสตรีก่อน” เป็นกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการจับมือด้วยเช่นกัน โดยควรรอให้สุภาพสตรีเป็นฝ่ายยื่นมือมาก่อน จึงค่อยยื่นมือออกไป หากคนที่จับมือเป็นข้าราชการหรือผู้นำที่มีตำแหน่งค่อนข้างสูง ควรให้เขาเป็นฝ่ายยื่นมือออกมาก่อนจึงค่อยยื่นมือออกไป

นอกจากการจับมือแล้ว ปกติชาวจีนไม่ชอบที่จะสัมผัสร่างกาย ดังนั้นการสวมกอด หรือการจูบ จะทำให้ชาวจีนรู้สึกกระอักกระอ่วนใจมากเช่นกัน

(7) การแต่งกาย

การแต่งกายคือการสร้างความประทับใจอันดับแรกในการพบปะกันครั้งแรก

การแต่งกายถือเป็นปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จของนักธุรกิจ เนื่องจากจีนเป็นประเทศที่มีลักษณะค่อนข้างอนุรักษ์นิยม จึงไม่คุ้นเคยกับการแต่งกายที่มีลักษณะไม่เป็นทางการ หรือสมัยนิยมมากเกินไปเช่น ผอมที่ย้อมหลากสีสัน ชุดโป๊เกินไปหรือน้ำหอมที่กลั่นฉุนเกินไป เป็นต้น ทรงผมที่แปลก การแต่งหน้าจัดใส่เครื่องประดับเยอะเกินไป น้ำหอมที่มีกลิ่นฉุนจัด ล้วนเป็นสิ่งที่ทำลายภาพพจน์ทั้งสิ้น

หากสุภาพบุรุษสวมกางเกงยีนส์ เสื้อลำลอง รองเท้าผ้าใบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสวมหมวกแก๊ป จะทำให้เข้าใจได้ว่าเพิ่งลงมาจากเขาส่วนของสุภาพสตรีหากสวมชุดราตรี เครื่องประดับแวววาว แต่งหน้าเข้ม มักทำให้คิดว่าไม่ได้มาเพื่อร่วมงานธุรกิจ แต่มาร่วมงานเต้นรำมากกว่า

ดังนั้นการแต่งกายที่เหมาะสม และเป็นทางการมากที่สุด คือ ควรเลือกชุดสีน้ำเงิน สีเทา หรือสีดำ เพราะสีเหล่านี้เหมาะสมกับทุกโอกาส ทุกสถานที่โดยสุภาพบุรุษควรสวมสูทผูกเน็คไทสีที่เข้ากัน หรือสีไม่ควรฉูดฉาดเกินไป ส่วนของสุภาพสตรีควรสวมชุดทำงานหรือชุดกระโปรงสีสุภาพ จะเป็นส่วนช่วยเสริมสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ร่วมเจรจาทางธุรกิจได้

สำหรับการใช้น้ำหอมของชาวตะวันตกนั้น ต้องระวังเป็นพิเศษ เนื่องจากการใช้น้ำหอมยังไม่เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายนักในหมู่ชาวจีน ดังนั้นก่อนจะเริ่มเจรจาธุรกิจกับชาวจีน อย่าใช้น้ำหอม หรือเลือกใช้กลิ่นอ่อนๆ แทน

(8) คำทักทาย

ชาวจีนมักใช้คำทักทายที่หลากหลาย อาทิ “กินข้าวหรือยัง”, “ไปไหนมา”, “ไม่เจอกันตั้งนาน หน้าที่การงานก้าวหน้าไปถึงไหนแล้ว”, “โห ! ดูสมบูรณ์ขึ้นนะ” เป็นต้น โดยเมื่อถูกถามเช่นนี้ไม่จำเป็นต้องตอบตรงๆ เนื่องจาก “กินข้าวหรือยัง” หรือ “ไปไหน” เป็นแค่คำทักทายที่ไม่ต้องการคำตอบเพียงแค่คุณ ผงกศีรษะอย่างมีมารยาท หรือทักทายถามทุกข์สุขกลับก็เพียงพอแล้วส่วนคำถามที่ว่า “หน้าที่การงานก้าวหน้าไปถึงไหนแล้ว” สามารถตอบว่า “ไม่หรอก ก็ยังอยู่ที่เดิม” ได้

เมื่อมีการพบปะเจอหน้ากัน สำหรับชาวจีนแล้ว การโอภาปราศรัยหรือการพูดคุยทักทายกันแต่เดิมความหมายของ “โอภาปราศรัย” คือการถามไถ่ทุกข์สุขจนกระทั่งยกยอปอปั้นกันเพื่อแสดงถึงความมีน้ำใจ และยังเป็นการสะท้อนถึงแนวทางการดำเนินชีวิตที่สืบทอดกันมายาวนานของชาวจีน อีกทั้งยังสะท้อนลักษณะพิเศษของสถานที่บางแห่งได้ด้วย

ถ้าเช่นนั้นสำหรับนักธุรกิจ เวลาพบหน้ากันควรโอภาปราศรัยอย่างไร

หากเป็นการพบกันครั้งแรก สามารถกล่าวว่า “ได้ยินชื่อเสียงมานาน” หรือ “เป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้พบ” จากนั้นจึงชมเชยว่า “บริษัทของคุณประสบความสำเร็จอย่างน่าภาคภูมิใจ...” หรือ “การคมนาคมในประเทศคุณทันสมัยมาก...” เป็นต้น หากอีกฝ่ายเพิ่งเดินทางจากต่างประเทศมาถึงสามารถพูดได้ว่า “ทุกท่านเดินทางมาไกลคงจะเหนื่อยกันแล้ว”

ดังนั้นการโอภาปราศรัย จึงช่วยให้ทั้งสองฝ่ายรู้สึกสนิทสนมใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น การคบค้าสมาคมกับชาวจีนจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้สิ่งเหล่านี้ไว้ด้วย

(9) การสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ

ชาวจีนให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์มากดังนั้นการทำธุรกิจสำหรับคนจีนแล้ว ไม่ใช่เพียงเพื่อธุรกิจในระยะสั้นเท่านั้น แต่โดยส่วนมากมักจะสร้างความสัมพันธ์กับคู่ค้าเพื่อความร่วมมือต่อไปในระยะยาวด้วย

เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา มีคนได้รับการอาศัยให้ว่ฮวนให้ช่วยเหลือหาหุ้นส่วนชาวอเมริกันให้กับนักธุรกิจชาวจีน 2 ปีต่อมาผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้เจรจาทำธุรกิจร่วมกัน เมื่อนักธุรกิจชาวจีนเดินทางมาถึงพบว่าฝ่ายชาวอเมริกันไม่เพียงแต่ร่างสัญญาเอาไว้แล้ว ยังพานักกฎหมายมาด้วย ทำให้นักธุรกิจจีนท่านนั้นรู้สึกว่าถูกดูหมิ่นเป็นอย่างยิ่ง จึงขอตัวกลับ

จากสถานการณ์ข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของรูปแบบการทำธุรกิจของทั้งสองประเทศ ในการพบกันครั้งแรกคือ นักธุรกิจจีนต้องการสร้างความสัมพันธ์กับคู่ค้า แต่นักธุรกิจอเมริกันกลับชอบที่จะเจรจาธุรกิจในพื้นที่ ดังสุภาษิตจีนที่ว่า “ค้าขายไม่สำเร็จ แต่ความสัมพันธ์ยังคงอยู่” หรือ “ความสัมพันธ์สำคัญกว่าผลประโยชน์” เป็นต้น

โดยชาวจีนมักใช้วิธีต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีและกระชับความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่าย เช่น จัดงานเลี้ยงหรือมอบของขวัญให้แก่กัน เป็นต้น ชาวต่างชาติอาจไม่เข้าใจและรู้สึกที่ชาวจีนไม่แยกแยะระหว่างเรื่องงานกับเรื่องส่วนตัว แต่ในความเป็นจริงชาวจีนคิดว่า คนที่มีความคุ้นเคยกันสามารถดำเนินงานร่วมกันได้ดีกว่า ดังนั้นหากต้องการให้การค้าสำเร็จลุล่วงด้วยดี ควรกระชับความสัมพันธ์กับอีกฝ่ายเสียก่อน

(10) การจัดงานเลี้ยง

หากคุณอยากจะทำการค้ากับชาวจีน ต้องพร้อมที่จะไปร่วมรับประทานอาหารกับคนจีน

เมื่อนักธุรกิจจีนต้องดำเนินงานสำคัญหรือต้องการแสดงความเคารพอีกฝ่ายการจัดงานเลี้ยงเป็นสิ่งที่สำคัญมากเนื่องจากชาวจีนเชื่อว่าการจัดงานเลี้ยงสามารถให้ผลตอบแทนที่ดีได้ การรับประทานอาหารพร้อมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ช่วยเชื่อมสัมพันธ์ให้งายดายยิ่งขึ้น เช่นเดียวกัน ก่อนที่จะตัดสินใจสำคัญทางธุรกิจ จะมีการจัดงานเลี้ยงเพื่อให้ทั้งสองฝ่ายเชื่อมสัมพันธ์ได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มโอกาสประสบความสำเร็จในการร่วมมือทางธุรกิจอีกด้วย

ถ้าเป็นเช่นนั้นจะได้รับเชิญให้ร่วมงานเลี้ยงตอนไหนบ้าง งานแรกคือ งานเลี้ยงต้อนรับเมื่อเจอกันครั้งแรก เป็นการต้อนรับผู้มาเยือนจากแดนไกล หรือในระหว่างการปรึกษาหารือทางธุรกิจ หรือกรณีที่ต้องการดำเนินการทางธุรกิจเกิดหุตุชะงักก็อาจได้รับเชิญให้ร่วมงานเลี้ยง เป็นส่วนช่วยให้สนิทสนมกันมากขึ้นและยังช่วยลดความชะงัก หรือติดขัดออกไปได้อีกด้วยและหลังจากเจรจาเสร็จเรียบร้อยแล้วจะมีงานเลี้ยงอีกครั้ง เพื่อฉลองความสำเร็จ หรืออาจมีงานเลี้ยงส่งอีกครั้ง เมื่อจะเดินทางออกจากประเทศจีน โดยเมื่อนักธุรกิจจีนเชิญร่วมงานเลี้ยง แสดงว่าพวกเขາอยากร่วมมือกันอย่างจริงจัง ดังนั้นจึงไม่ควรปล่อยให้โอกาสในการกระชับมิตรภาพและกระตุ้นความร่วมมือของทั้งสองฝ่ายนี้ต้องหลุดลอยไป

สำหรับสิ่งที่ควรระวังในการเข้าร่วมงานเลี้ยงทางธุรกิจ มีดังนี้ ประการแรก แยกที่ร่วมงานเลี้ยงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก โดยทั่วไปแล้วจำนวนคนร่วมงานของทั้งสองฝ่ายควรใกล้เคียงกัน และควรคำนึงถึงตำแหน่งหน้าที่ของผู้ที่เข้าร่วมงานด้วยหมายความว่า หากกรรมการผู้จัดการของบริษัทคู่ค้าได้รับเชิญ

กรรมการผู้จัดการหรือรองกรรมการผู้จัดการของบริษัทคุณควรเข้าร่วมด้วย หรือหากกรรมการผู้จัดการของบริษัทคู่ค้าเข้าร่วมงานเลี้ยง แต่บริษัทคุณส่งผู้จัดการแผนกไปร่วมงาน อาจทำให้บริษัทจีนเข้าใจว่าบริษัทคุณไม่ให้ความสำคัญกับการค้าครั้งนี้

ประการต่อมาตำแหน่งที่นั่ง โดยต้องจัดให้ที่นั่งตรงข้ามประตูเป็นของเจ้าภาพ ด้านขวามือของประธานเป็นที่นั่งของแขกผู้มีเกียรติ หากจำนวนคนที่มาของทั้งสองฝ่ายไม่มาก ควรจัดให้นั่งสลับกัน เพื่อความสะดวกในการหารือ ไม่ควรจัดให้คนของฝ่ายของตนนั่งด้านหนึ่ง แล้วคนของอีกฝ่ายนั่งอีกด้าน

นอกจากนี้ชาวจีนยังมีความโอ้อวดอารีเป็นอย่างยิ่ง หากได้รับเชิญให้ไปร่วมงานเลี้ยง พวกเขา มักจะชวนให้ทานอาหารและดื่มเหล้าหลายต่อหลายครั้งการตอบรับจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง โดยหากได้รับเชิญไปงานเลี้ยงจากชาวจีน จึงควรจะตอบรับสักครั้งแต่สิ่งที่ควรระวังคือ ชาวจีนมักเข้าใจว่างานเลี้ยงทางธุรกิจจะต้องดื่มสักดีศรีและมีระดับ ดังนั้นหากต้องเป็นเจ้าภาพ ควรหาภัตตาคารที่ค่อนข้างมีระดับ เยียบและหรูหรา เหมาะสำหรับการรับประทานอาหาร และการเจรจา ส่วนการสั่งอาหาร นอกจากจะต้องคำนึงถึงความชอบของฝ่ายตรงข้ามแล้ว ยังต้องคำนึงถึงราคาของอาหารอีกด้วย ควรเลือกสั่งอาหารที่มีราคาค่อนข้างสูง

(11) การดื่มเหล้า

ในวิถีของชาวจีน“เหล้า” ถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในการคบค้าทางธุรกิจ เหล้ายังมีบทบาทสำคัญเป็นพิเศษ ดังสุภาษิตจีนที่ว่า “ถ้าขาดเหล้าไม่ถือเป็นงานเลี้ยง” ฉะนั้นในงานเลี้ยงของชาวจีนเหล้าจึงเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ยอดเยี่ยมขาด

ชาวจีนชอบดื่ม “เหล้าขาว” โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหล้าที่มีความเข้มข้นของแอลกอฮอล์มาก เช่น เหล้าเหมาไถ ถือเป็นเหล้าที่มีระดับในบรรดาเหล้าขาวทั้งหมด ปัจจุบันชาวจีนหันมานิยมดื่มไวน์องุ่นและเปียร์ในงานเลี้ยงเช่นกัน แต่มักดื่มเหล้าขาวก่อน จากนั้นจึงจะดื่มเปียร์และไวน์องุ่น

สำหรับชาวจีนเชื่อว่าเหล้า “ยิ่งดื่มมากยิ่งขึ้นสนิทสนมกันมากขึ้น” แต่หากชาวจีนชวนดื่มเหล้า แต่ปฏิเสธและไม่ดื่ม ชาวจีนอาจรู้สึกว่าเป็นเพื่อนยังมีไม่มากพอ ส่วนข้ออ้างที่จะไม่ดื่มหรือดื่มน้อย ชาวจีนจะเข้าใจว่าเป็นคนไม่จริงใจ ไม่ควรค่าต่อการคบค้าดังนั้นไม่ว่าอย่างไรก็ตามควรดื่มสักเล็กน้อยแต่หากต้องดื่มทุกครั้งที่ถูกชวน ก็ยากที่จะรับไหว ฉะนั้นการรับมือกับการถูกชวนดื่มเหล้านี้จึงนับว่าเป็นเรื่องยากจะรับมือเช่นกันดังนั้นจึงควรชวนพนักงานที่ดื่มเหล้าได้ไปเป็นเพื่อน เมื่อถูกชวนให้ดื่มก็ขอให้เพื่อน

ร่วมงานช่วยดื่มแทนก็ได้ แต่เมื่อการเจรจาบรรลุผลสำเร็จ อาจดื่มให้เยอะขึ้น เพื่อแสดงถึงความจริงใจ และยินดีที่ได้ร่วมงานกัน

ส่วนกรณีที่ดื่มมากเกินไป จนไม่มีสติและเกรงว่าจะมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของบริษัทนั้น ในความเป็นจริงแล้วไม่มีผลกระทบแต่อย่างใด เนื่องจากชาวจีนโดยเฉพาะชาวจีนทางตอนเหนือชอบดื่มเหล้ามาก และเชื่อว่าการดื่มเหล้าจนเมาเป็นการแสดงออกถึงความเป็นชาย ทั้งยังแสดงถึงมิตรภาพระหว่างเป็นเพื่อน ดังสุภาษิตจีนที่ว่า “เมาแล้วถึงหยุดได้” และ “ไม่เมาไม่กลับ” เพราะฉะนั้นการ “เมา” จึงถือเป็นจุดสูงสุดของการดื่มเหล้าสำหรับชาวจีน

(12) การใช้ตะเกียบ

วัฒนธรรมการกินของจีนมีชื่อเสียงไปทั่วโลก เพราะชาวจีนไม่ใช้มีดและส้อมในการรับประทานอาหาร แต่ใช้ตะเกียบ หากได้รับเชิญให้ร่วมงานเลี้ยงควรลองใช้ตะเกียบในการรับประทานอาหาร เนื่องจากเป็นแสดงถึงการยอมรับในวัฒนธรรมจีน และยังช่วยกระชับความสัมพันธ์ด้วย และเพื่อสามารถเรียนรู้วิธีการใช้ตะเกียบได้เร็วขึ้น ควรฝึกฝนตามวิธีการดังต่อไปนี้ขั้นแรกควรใช้มือข้างที่ถนัดเพราะจะช่วยให้ใช้ตะเกียบได้คล่องแคล่วยิ่งขึ้น และควรจับตะเกียบให้แน่นและถูกวิธี โดยอย่าให้ทั้ง 5 นิ้วมากองรวมกัน ต้องให้ฝ่ามือกางออกใช้นิ้วกลางเป็นศูนย์กลาง ควรวางตะเกียบไว้ระหว่างนิ้ว และใช้นิ้วหัวแม่มือ คีบอาหารขึ้นมา ที่สำคัญห้ามเกร็งเป็นอันขาด

การใช้ตะเกียบมีขั้นตอน วิธีการที่พิถีพิถันเช่นเดียวกับการใช้มีดและส้อม และเพื่อกลายเรื่องตลก ในขณะที่รับประทานอาหารโดยเมื่อตัดสินใจว่าจะรับประทานอาหารจานไหนเป็นจานต่อไป อย่าแกว่งตะเกียบไปทั่ว เป็นการแสดงออกถึงการไร้มารยาท นอกจากนี้ห้ามปักตะเกียบไว้บนอาหารเป็นอันขาด เนื่องจากเป็นวิธีที่ใช้เช่นไหว้บรรพบุรุษ และควรหลีกเลี่ยงการดึงจานอาหารมาทางตนเองด้วยตะเกียบ ถือเป็นเรื่องหยาบคายมากสำหรับการรับประทานอาหารร่วมกับชาวจีน โดยควรยกจานอาหารขึ้นด้วยมือแทนการใช้ตะเกียบ เมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้ว ควรวางตะเกียบไว้บนที่วางตะเกียบ หากไม่มีที่วางตะเกียบ ให้วางตะเกียบราบไว้กับโต๊ะ

(13) อาหารจีน

“กินข้าวแล้วหรือยัง” มักเป็นคำทักทายของชาวจีนเมื่อพบปะกัน สะท้อนถึงการให้ความสำคัญกับเรื่องอาหารเป็นอันดับต้นๆ ไม่เพียงแต่รู้จักกินเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับวิธีการกินหรือกินอย่างไรให้

อร่อย และควรเลือกกินแต่ของดีมีประโยชน์ต่อร่างกาย อาหารจีนจึงมีตั้งแต่ระดับพื้นๆ ไปจนถึงระดับหรูหราอย่างเมนูฮ่องเต้

ประเทศจีนมีพื้นที่กว้างขวาง ภูมิประเทศและภูมิอากาศจึงแตกต่างกัน อีกทั้งจีนยังประกอบไปด้วยหลากหลายชนเผ่า ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลไปถึงอาหารตั้งแต่ทิศเหนือจรดทิศใต้ โดยวิธีการกินจะแตกต่างกันไปตามวัตถุดิบและวัฒนธรรมการกินของแต่ละชนเผ่า กลายเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของประเทศจีน ใครที่คิดอยากลิ้มลองอาหารจีนให้ถึงแก่นแท้ จำเป็นต้องรู้จักว่าเมืองจีนแบ่งอาหารออกเป็น 8 ต้นตำรับใหญ่ดังนี้

อาหารชานตง วัฒนธรรมการปรุงอาหารแห่งลุ่มแม่น้ำฮวงโหกลายเป็นอาหารประจำถิ่นชาวจีนทางเหนือ นับตั้งแต่ราชวงศ์ซ่งนอกจากนี้อาหารชานตงถือเป็นตำรับอาหารหลักในห้องเครื่องของราชสำนักหมิงปรุงถวายกษัตริย์และเหล่าราชินิกุล โดยเน้นกลิ่นและความสดใหม่ของอาหาร รสอาหารหนักไปทางเค็ม

อาหารเสฉวน ชาวไทยน่าจะคุ้นลิ้นกับอาหารเสฉวน เพราะมีรสชาติเข้มข้นเครื่องปรุงที่ขาดไม่ได้คือ พริกชี้หู พริกไทย จึงได้รับความนิยมพอสมควร แต่เดิมมีคำพังเพยว่า“กินอาหารที่จีนรสชาติอยู่ที่เสฉวน” เนื่องจากอาหารเสฉวนเป็นต้นตำรับอาหารแถบเมืองเฉิงตูและฉงชิ่ง โดยให้ความสำคัญกับวัตถุดิบที่ใช้ เน้นกลิ่นและรสชาติที่มีทั้งเปรี้ยว หวาน เผ็ด หอม ที่สำคัญที่สุดคือ ต้องใช้น้ำมันมากๆ

ส่วนอาหารจีนที่คนทั่วโลกคุ้นเคยคือ **อาหารกวางตุ้ง** จะเลือกใช้วัตถุดิบที่หลากหลาย เน้นการปรุงอาหารด้วยเนื้อสัตว์เป็นหลัก ให้ความสำคัญกับความสดใหม่ และกลมกล่อม โดยทั่วไปอาหารกวางตุ้งจะปรุงรสจัดในฤดูร้อนและฤดูใบไม้ร่วง ส่วนฤดูหนาวและฤดูใบไม้ผลิจะปรุงอาหารรสชาติค่อนข้างเข้มข้น

ขณะที่ **ฮกเกี้ยน** เป็นเมืองติดทะเลจึงอุดมไปด้วยอาหารทะเลมากกว่าเนื้อสัตว์อื่นโดยอาหารฮกเกี้ยนใส่กะปิและน้ำปลาเป็นหลัก หรือถ้าต้องการเปรี้ยวจะเหาะน้ำส้มสายชู หากต้องการรสเผ็ดก็มีพริกไทยและมัสตาร์ดที่ชูความเผ็ดแบบร้อนแรง

สำหรับอาหารที่มีชื่อของชาวจีนตอนใต้ คือ**อาหารซูโจว** จุดเด่น คือ ความใส่ใจ และความพิถีพิถันในขั้นตอนการปรุงเช่น เนื้อเปื่อยที่คนไทยคุ้นเคยนั้น ชาวซูโจวจะต้มจนเปื่อยนุ่มและมีกลิ่นหอมรสชาติออกเค็มปนหวาน ส่วนน่านกิงและเจิ้นเจียงจะมีชื่อเสียงด้านการปรุงเนื้อเป็ดเป็นหลัก

ส่วนอาหารจากเจ้อเจียงหากได้ลิ้มลองจะต้องขึ้นขอบ และหลงไหล เพราะนอกจากจะให้ความสำคัญเรื่องความลงตัวของส่วนผสมแล้ว ยังพิถีพิถันใส่ใจในรายละเอียดด้วยทำให้อาหารที่นี่ได้รับการยกย่องว่าเป็น “อาหารชั้นเลิศกว่า 3,000 ชนิด”

อาหารหนาน หรือเซียงไฮ้ ต้นตำรับจะเน้นความมันและเข้มข้น ให้ความสำคัญกับสีส้มของอาหาร โดยมากนิยมใช้พริกและเนื้อรมควันเป็นวัตถุดิบหลักเป็นอาหารที่มีครบทุกรสชาติ โดยเฉพาะรสเผ็ดและเปรี้ยว ถือเป็นเอกลักษณ์ของอาหารเมืองนี้

สุดท้ายอาหารอานฮุย มีจุดเด่นอยู่ที่การนำวัตถุดิบท้องถิ่นมาใช้ ให้ความสำคัญกับความแรงของกำลังไฟ เป็นการเล่นกับไฟเพื่อให้อาหารมีรสชาติสดหวานและกรอบ

(14) การสูบบุหรี่

สุภาจิตจีนได้กล่าวไว้ว่า “เหล้าและบุหรี่ ไม่มีการแบ่งเจ้าของ” ความหมายว่า ในกลุ่มเพื่อน ไม่มีการแบ่งเหล้าและบุหรี่ยังเป็นของใคร ดังนั้นหากมีเหล้าต้องให้ทุกคนดื่ม หากมีบุหรี่ยังต้องแบ่งปันให้กับคนอื่นด้วย

สำหรับประเทศจีนการเชิญสูบบุหรี่ เป็นการแสดงออกถึงความใกล้ชิด และแสดงถึงความมีมารยาทด้วย โดยชาวจีนจะยื่นบุหรี่ยีก่อน จากนั้นจะช่วยจุดบุหรี่ แล้วจึงจุดให้กับตนเอง แม้ว่าจะระหว่างการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจหรือในสถานการณ์ที่ค่อนข้างเป็นทางการคนจีนมักจะไม่ค่อยสูบบุหรี่ แต่ในเวลาส่วนตัวการสูบบุหรี่เป็นพฤติกรรมที่เห็นได้ทั่วไป โดยยี่ห้อของบุหรี่ยังแสดงให้เห็นถึงความสนใจรสนิยม และควมมีระดับอีกด้วย

ภายหลังจากที่พบปะกันแล้ว ชาวจีนจะยื่นบุหรี่ยีกฝ่ายด้วยความเคยชิน ถือเป็นกรช่วยเหลือช่องว่างลง ดังนั้นหากต้องติดต่อกิจกับชาวจีน จึงควรพกบุหรี่ยี่มีระดับติดตัวไว้และเมื่อคุ้นเคยกันแล้ว การจุดบุหรี่ยีกฝ่ายถือเป็นกรเริ่มต้นที่ดี ช่วยให้การติดต่อเป็นไปอย่างราบรื่นขึ้น

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนี้ความเคยชินเช่นนี้ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากผู้คนเริ่มตระหนักถึงผลเสียต่อสุขภาพจากบุหรี่ ความเคยชินในการเชิญชวนให้สูบบุหรี่ก็น้อยลงในการคบค้าทางธุรกิจระดับสูง ปัจจุบันสถานที่สาธารณะหลายแห่ง เช่น โรงพยาบาลเริ่มห้ามสูบบุหรี่แล้ว

(15) การมอบของขวัญ

เมื่อไปเยี่ยมเยือนหุ้นส่วนทางการค้าชาวจีนเป็นครั้งแรก จำเป็นต้องนำของขวัญไปด้วยหรือไม่ หากจะมอบของขวัญ ควรมอบอะไรให้ดี

ชาวจีนนิยมมอบของขวัญให้กัน ดังนั้นการเยี่ยมเยือนระหว่างเพื่อนฝูงและญาติมิตร จึงมักมอบของให้กัน เช่นเดียวกับการคบค้าทางธุรกิจ ชาวจีนมักมอบของให้กันเสมอเพื่อกระชับมิตรภาพของทั้งสองฝ่าย โดยอาจเลือกให้เมื่อพบกันครั้งแรกหรือหลังการเจรจาเสร็จสิ้นลงก็ได้และแม้การมอบของขวัญอาจไม่ใช่ขั้นตอนสำคัญทางธุรกิจ แต่ถือเป็นสิ่งที่ช่วยเติมเต็มให้การเจรจาสมบูรณ์ทั้งในแง่ของผลประโยชน์ และคุณค่าทางจิตใจ จึงเป็นขั้นตอนที่ไม่ควรละเลย

ส่วนการเลือกของขวัญนั้นไม่ควรมีมูลค่ามากเกินไป เนื่องจากอาจถูกมองเป็นการติดสินบนได้ และจะทำให้ผู้รับลำบากใจ และไม่ควรมีราคาถูกเกินไปเช่นกัน มิฉะนั้นอาจเกิดการเข้าใจผิดว่าไม่ให้เกียรติฝ่ายตรงข้ามได้

สิ่งที่ต้องระวังคือ ของขวัญที่ให้ควรเป็นของที่ผลิตในประเทศของผู้มอบและควรบรรจุห่อให้สวยงาม เป็นการแสดงถึงความใส่ใจ โดยการเลือกกระดุมห่อควรคำนึงถึงความเชื่อเรื่องสีในวัฒนธรรมจีนด้วยเช่น สีขาวแทนความตายและความเศร้าโศก ส่วนสีแดงแทนความรื่นเริงและโชคดี เป็นต้น โดยทั่วไปชาวจีนมักพิถีพิถันในเรื่องของขวัญที่เป็นคู่ เนื่องจากเชื่อว่าเลขคู่เป็นเลขไม่มงคล นอกจากนี้ชาวจีนยังถือเรื่องการมอบ “นาฬิกา” และ “ร่ม” อีกด้วย เนื่องจาก “นาฬิกา (ซ่งจง)” ทำให้นึกถึงคำว่า “ดูใจก่อนที่จะสิ้นใจ (ซ่งจง)” ส่วน “มอ برم (ซ่งसान)” มีความหมายว่า “แยกกัน (सान)”

นอกจากนี้เมื่อได้รับของขวัญควรแสดงถึงความเกรงอก เกรงใจ หมายถึง ผู้รับอาจปฏิเสธในตอนแรก โดยหลังจากปฏิเสธ 2-3 ครั้งจึงค่อยยอมรับ ดังนั้นเมื่อมอบของขวัญที่ประเทศจีน จึงควรมีความอดทนในการส่งมอบของขวัญส่วนการเปิดดูของขวัญต่อหน้าผู้มอบนั้น ในบางประเทศถือเป็นมารยาทที่ดี แต่ในประเทศจีนการกระทำเช่นนี้ถือว่าเป็นกริยาที่หยาบคาย ดังนั้นหลังจากที่ชาวจีนรับของขวัญด้วยมือทั้งสองข้างแล้ว โดยทั่วไปจะไม่เปิดดู แต่จะรอผู้มอบจากไปก่อนจึงจะเปิดดูภายหลัง แต่หากกรณีที่ได้รับของขวัญจากชาวจีน แม้ของจะไม่ได้มีราคาสูงมากนัก ก็ควรรับไว้ การปฏิเสธสิ่งของที่มอบให้อาจถูกมองว่าไม่มีความจริงใจที่จะร่วมมือกัน ยิ่งกว่านั้นอาจทำให้ผู้มอบเองรู้สึกไม่พอใจได้

(16) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

“ที่นี่เรามีสายสัมพันธ์เก่าแก่มาก”

“ฉันไม่มีสายสัมพันธ์อะไร เรื่องนี้จึงจัดการได้ไม่ค่อยง่ายนัก”

คำว่า “สายสัมพันธ์” เป็นคำที่ชาวจีนมักใช้บ่อย ๆ ซึ่งหมายถึงมิตรภาพระหว่างบุคคลใดก็ได้ หากบุคคลนั้นรู้จักคนเยอะ มีมิตรภาพมากมาย บุคคลนั้นก็จะมีช่องทางมากขึ้น ทำอะไรก็จะง่ายขึ้น จึงเรียกว่า มีสายสัมพันธ์ ส่วนความหมายของ “สายสัมพันธ์” นั้นหมายถึง ตำแหน่งบทบาทของคนหนึ่งกับคนอื่น ๆ กล่าวคือทุกคนล้วนแสดงบทบาทต่างกันในชีวิตประจำวัน มีสายสัมพันธ์กับคนอื่นในลักษณะต่างกัน สายสัมพันธ์เหล่านี้เปรียบเสมือนกับตาข่ายใหญ่ เป็นตาข่ายสายสัมพันธ์ที่นำพาให้เชื่อมต่อกัน โดยสิ่งที่สนับสนุนสายสัมพันธ์เหล่านี้คือ มิตรภาพระหว่างกัน ชาวจีนจึงพิถีพิถัน และเอาใจใส่เรื่องสายสัมพันธ์เป็นพิเศษ หรือกล่าวง่าย ๆ สัมพันธ์ หมายถึง สภาวะการโต้ตอบกันระหว่างบุคคล รวมไปถึงสายสัมพันธ์ด้านตำแหน่งบทบาทและสายสัมพันธ์ด้านมิตรภาพ

ชาวจีนยังให้ความสำคัญกับ “ไมตรีจิต” เป็นพิเศษ หากเชิญชาวจีนร่วมรับประทานอาหาร คนจีนจะหาโอกาสเลี้ยงตอบแทน มิฉะนั้นจะถูกมองว่าเป็นคนที่ไม่ใช่ไมตรีจิต และตามความคิดที่สืบทอดกันมาของชาวจีน ที่ปลูกฝังว่าควรมี “มารยาท” ต่อกัน หมายถึงประเพณีที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาด้วยความเคยชิน เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป และเป็นที่ยอมรับของสังคม หากต้องการทำความเข้าใจเกี่ยวกับ “มารยาท” ของชาวจีนนั้น ควรเข้าใจวัฒนธรรมจีนก่อน

ประเทศจีนเคยผ่านระบบสังคมศักดินา ปกครองโดยคนเป็นเวลาหลายพันปี ทำให้ชาวจีนบางส่วนอาจยังไม่ค่อยเข้าใจการปกครองด้วยกฎหมายนัก และบ่อยครั้งการตัดสินใจจะจัดการเรื่องราวต่างๆ ตามกฎหมายหรือไม่นั้นอาจขึ้นอยู่กับสายสัมพันธ์ซึ่งหมายถึง ไมตรีจิต ดังนั้นหากมีสายสัมพันธ์ มีไมตรีจิตต่อกัน เรื่องใหญ่จะกลายเป็นเรื่องเล็ก และเรื่องเล็กจะไม่เป็นปัญหาอีกต่อไป และด้วยการปฏิรูปและเปิดประเทศอย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้การปกครองด้วยกฎหมายเกิดความสมบูรณ์ขึ้นทีละขั้น ความรู้ความเข้าใจด้านการปกครองด้วยกฎหมายของชาวจีนจึงมีมากขึ้นด้วยหากแต่ไมตรีจิตยังคงมีอิทธิพลอยู่เช่นเคย เนื่องจากไมตรีจิตเป็นสิ่งที่ลึกซึ้ง เนื่องจากชาวจีนได้รับการปลูกฝัง จนกลายเป็นความเคยชินกับ “การสร้างไมตรีจิต” เพียงแค่สร้างไมตรีจิต ถักทอตาข่ายแห่งไมตรีจิตที่ดีให้ไว้ เมื่อถึงเวลาสามารถดำเนินการหรือจัดการปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างดี และราบรื่นขึ้น

เนื่องจากการสร้างไมตรีจิตมีความเป็นมาอันยาวนาน และยังเป็นที่ยึดมั่นอยู่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใหญ่ เช่น งานแต่งงาน งานศพ หรือเรื่องเล็กน้อย ล้วนต้อง “สร้างไมตรีจิต” ไว้ เนื่องจากสิ่งนี้กลายเป็นสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตประจำวันชาวจีน ขณะเดียวกันก็สร้างความยุ่งยากในการดำเนินชีวิตด้วย เช่น ญาติแต่งงานต้องมอบของขวัญให้ เพื่อนร่วมงาน เพื่อนบ้านแต่งงานก็ต้องมอบของให้เช่นกัน ยิ่งกว่านั้นเมื่อลูกๆ เข้าเรียนก็ต้องมอบของขวัญให้ ส่วนการบริหารบริษัทในจีนต้องจัดการสายสัมพันธ์ต่าง ๆ ให้ดี และควรคำนึงถึงปัจจัยด้านไมตรี-จิตเช่นกัน เนื่องจากการกระทำเช่นนี้ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและพนักงานมีความปรองดองทำให้สะดวกในการทำงาน

นอกจากนี้การกล่าวคำว่า “ไม่” อย่างตรงไปตรงมาถือเป็นเรื่องไร้มารยาทอย่างมากในประเทศจีน แม้ว่าเรื่องบางเรื่องจะไม่สามารถจัดการได้เลย แทนที่จะพูดว่า “ฉันทำไม่ได้” มักจะเลี่ยงด้วยการกล่าวหาว่า “เรื่องนี้จัดการได้ยากมาก” เนื่องจากการพูดว่า “ไม่” ถือเป็นเรื่องเสียหน้าเป็นอย่างมาก

สำหรับ “หน้าตา” ที่ชาวจีนกล่าวถึงมักหมายถึง “ไมตรีจิตส่วนบุคคล” เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชาวจีน นอกจากนี้ยังมี “กฎเกณฑ์เกี่ยวกับหน้าตา” หลายประการเช่นกันถือเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติตามในการทำงานหรือในการคบค้าสมาคมเช่น หากได้รับเชิญร่วมงานเลี้ยง ห้ามปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมาเด็ดขาด เนื่องจากการปฏิเสธทำให้ผู้อื่นเสียหน้าและเป็นการทำลายศักดิ์ศรีของเขาได้ และมีแนวโน้มจะสร้างความยุ่งยากในการคบค้ากันต่อไปของทั้งสองฝ่ายได้

ชาวจีนไม่เพียงแต่สนใจในหน้าตาของตัวเองเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญถึงหน้าตาของฝ่ายตรงข้ามอีกด้วย โดยทั่วไปชาวจีนมักพูดจาอ้อมค้อม และจะไม่กล่าวถึงข้อเสียของฝ่ายตรงข้ามโดยตรง เมื่อไม่เห็นด้วยกับทัศนคติของผู้อื่น จะไม่อธิบายอย่างตรงไปตรงมา ดังนั้นหากแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งอย่างตรงไปตรงมา ชาวจีนอาจรับไม่ได้ เนื่องจากการไม่ได้คำนึงถึงหน้าตาของคู่สนทนา

สำหรับชาวจีนไม่เพียงแต่ทุกคนมีหน้าตา แต่หน้าตานี้ยังแบ่งระดับใหญ่- เล็กที่สัมพันธ์กับตำแหน่งทางสังคม ตลอดจนชื่อเสียงบารมีของคนนั้นอีกด้วย กล่าวคือ หากตำแหน่งสูง มีบารมีมาก ทุกคนจะให้ความเคารพและให้เกียรติ

นอกจากนี้การสร้างสัมพันธ์อันดีกับผู้ใต้บังคับบัญชายังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ แต่สิ่งที่พึงระวัง คือ ชาวจีนใส่ใจ และให้ความสำคัญกับสายสัมพันธ์ส่วนบุคคลและไมตรีจิตมากเช่นพนักงานคนหนึ่งป่วยเป็นโรคมะเร็ง หัวหน้าระดับกลางคนหนึ่งไปพบเขา และจะให้เงินชดเชยเดือนละ 50 หยวน เจ้าของบริษัทต่างชาติรู้สึกแปลกใจมาก เนื่องจากเข้าใจว่าพนักงานคนนี้มี

ประกันการรักษาพยาบาลแล้ว จึงควรติดต่อกับหน่วยงานที่ทำประกัน เหตุใดจึงมาติดต่อกับบริษัท นอกจากนั้นการมอบเงินเดือนละ 50 หยวน ไม่สามารถช่วยอะไรได้เลยแต่ความเป็นจริงแล้วความคิดนี้เป็นสิ่งที่สืบทอดกันมาของจีน เนื่องจากชาวจีนเคยชินกับการหลักคิดที่ว่า “บริษัทเปรียบเสมือนบ้านของตัวเอง” เมื่อเกิดปัญหาขึ้นสิ่งแรกที่คิดถึงก่อนคือบริษัท แม้ว่าเหตุการณ์เช่นนี้พบเห็นได้น้อยมากในปัจจุบัน แต่ความคิดด้านไม่ตรีจิตของชาวจีนยังคงฝังรากลึกอยู่ดังนั้นเมื่อพนักงานประสบกับความยากลำบาก บริษัทควรใส่ใจและให้ความช่วยเหลือ แม้ว่ากำลังในการช่วยเหลือจะน้อยมาก แต่ผู้รับสามารถรับรู้ได้ถึงความอบอุ่นจากการช่วยเหลือ รวมถึงพนักงานคนอื่นๆ ที่สัมผัสความอบอุ่นจากการช่วยเหลือเพียงเล็กน้อยนี้ด้วย สุดท้ายพนักงานจะรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของบริษัทมากขึ้น การบริหารกิจการจะง่ายขึ้น

1) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

มีคำกล่าวว่า “คนต่างชาติชอบการแข่งขัน คนจีนชอบความปรองดอง” เนื่องจากเวลาชาวจีนจัดการเรื่องสายสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มักจะปฏิบัติตามหลักการนี้โดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม สำหรับบริษัทของจีน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีมากกว่าการแข่งขัน ทุกคนช่วยเหลือกัน ประสานงานกัน แม้จะไม่ยอมอยู่หลังคนอื่น แต่ก็ไม่ยอมโดดเด่นกว่าคนอื่นมากนัก

การสร้างความสัมพันธ์อันดีในกลุ่มเพื่อนร่วมงานนั้น เป็นเงื่อนไขข้อแรกของการทำงานอย่างมีความสุข ดังนั้นพนักงานในหน่วยงานเดียวกันจึงล้วนให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างยิ่ง โดยทั่วไปความขัดแย้งโดยตรงระหว่างเพื่อนร่วมงานนั้นไม่ค่อยเกิดขึ้นได้ หรือหากเกิดขึ้นจะไม่ให้ผู้อื่นรับรู้ได้โดยเมื่ออยู่ต่อหน้าผู้อื่นมักแสดงออกเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น นอกจากนี้ทั้งสองฝ่ายยังพยายามหาโอกาสคลี่คลายความขัดแย้ง หรือทำให้ความเข้าใจผิดต่อกันหมดไป

สำหรับการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนร่วมงานนั้น ก่อนอื่นต้องเรียนรู้ “การสร้างไมตรีจิต” เป็นอันดับแรก จากนั้นค่อยพยายามมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในระหว่างการทำงาน ดังนั้น “การรวมกลุ่ม” จึงเป็นสิ่งสำคัญในการอยู่ร่วมกับเพื่อนร่วมงานอย่างปรองดองแต่หากไม่ถนัดในการปฏิสัมพันธ์เพียงแค่อพยยัม การกล่าวทักทาย ล้วนเป็นสิ่งที่ทำให้เป็นหนึ่งเดียวกับกลุ่มได้เร็วขึ้น

ขณะเดียวกันในการทำงานอาจมีกลุ่มเล็กๆ ในหมู่เพื่อนร่วมงานกันเอง ซึ่งภายในกลุ่มเล็ก ๆ นี้ มักจะสนิทสนมกลมเกลียวกันเป็นพิเศษ มักช่วยเหลือ และมีไมตรีจิตต่อกันอยู่เสมอ โดยทั่วไปภายในกลุ่มเล็กจะมีคนหนึ่งทุกคนให้การสนับสนุน เป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดการและเป็นคนที่มิจิตใจอบอุ่น

อ้อมอารี ดังนั้นหากมีเรื่องอะไรทุกคนมักจะต้องเข้าหา และมีพลังในการชักจูงให้เกิดการรวมกลุ่ม ฉะนั้น หากเป็นผู้นำของบริษัท พี่ระลึกไว้ว่าต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลนี้ไว้ เมื่อเป็นเช่นนั้นงานของผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถดำเนินไปได้อย่างดี

2) ความสัมพันธ์กับลูกค้า

“ลูกค้าคือพระเจ้า” เป็นประโยคที่มักได้ยินกันบ่อย ๆ ดังนั้นเมื่อเรียกลูกค้าเป็นพระเจ้าแล้ว การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้าจึงถือเป็นสัจธรรมที่มีอาจเปลี่ยนแปลงได้โดยธรรมเนียมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้านั้นมีมานานแล้วเมื่อมีลูกค้าจะเกิดธุรกิจ เมื่อมีธุรกิจก็จะมีผลกำไร และเพื่อให้ธุรกิจการค้าประสบความสำเร็จมากขึ้นชาวจีนจึงพยายามสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าในลักษณะต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความสัมพันธ์แบบมิตรภาพระยะยาว ทำให้ธุรกิจดำเนินไปอย่างมั่นคง ยั่งยืน

สำหรับการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าในระยะยาวนั้นสามารถทำได้โดยการเชิญลูกค้าทานข้าว มอบของขวัญให้กับลูกค้า เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ และเมื่อถึงปลายปีควรเชิญลูกค้าร่วมรับประทานอาหาร มื้อใหญ่ พร้อมทั้งมอบของขวัญล้ำค่าให้กับลูกค้าด้วย ส่วนในเวลาปกติหรือวันหยุดเทศกาล หากมีเวลา ควรโทรศัพท์หาลูกค้าเพื่อทักทายบ้าง หรือไปเยี่ยมด้วยตนเอง ไม่ควรขาดการติดต่อ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่ง ที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า

และด้วยวัฒนธรรมของประเทศจีนที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ทางไมตรีจิตระหว่างบุคคล ดังนั้นจึงมักมองข้ามกฎเกณฑ์บางประการไปและควรสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าระยะยาวด้วย “ความซื่อสัตย์และความเชื่อใจ” เมื่อใช้ความซื่อสัตย์และความจริงใจเป็นทุน จะสามารถหาลูกค้าที่มั่นคงและสามารถเข้าถึงตลาดใหญ่ในจีนได้อย่างแน่นอน

3) ความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่รัฐ

การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับพนักงานในองค์กรและลูกค้า ไม่เพียงพอต่อการลงทุนสร้างโรงงานกระทั่งซื้อ-ขายสินค้าหรือบริการในจีนจึงไม่ควรลืมว่าการซื้อขายนั้น ต้องยึดหลัก 6P ซึ่งมี Power หมายถึง พลัง หรืออำนาจนั่นเอง นั่นคือ การจัดการความสัมพันธ์อันดีกับรัฐบาลนั่นเอง

นอกจากนี้ประเทศจีนได้ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบวางแผนจากส่วนกลางมาเป็นเวลาหลายปี แม้ว่าในปัจจุบันจะใช้ระบบเศรษฐกิจการตลาดแต่อิทธิพลของเศรษฐกิจแบบวางแผนจากส่วนกลางยังคงมี

อยู่ โดยเศรษฐกิจแบบวางแผนจากส่วนกลางนั้น รัฐบาลจีนมีสิทธิ์ในการจัดการงานด้านเศรษฐกิจโดยตรง ภาคเอกชนที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการผลิต ล้วนมุ่งสร้างความสัมพันธ์อันดีกับรัฐบาลเป็นพิเศษ

ส่วนภาวะสภาพแวดล้อมของรัฐบาลเป็นปัจจัยที่ต้องพิจารณาเป็นอันดับต้นๆ ในการลงทุน โดยสถานการณ์ทางการเมืองของจีนในขณะนี้มีความมั่นคง และมีเสถียรภาพ รัฐบาลระดมเงินทุนเป็นจำนวนมากเพื่อสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน อีกทั้งยังบริหารจัดการเรื่องการสร้างระบบต่าง ๆ เช่น ระบบการปกครองด้วยกฎหมายเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น เป็นต้น และปัจจุบันประเทศจีนกลายเป็นประเทศที่ดึงดูดนักลงทุนต่างชาติได้มากที่สุดประเทศหนึ่ง ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับรัฐบาล จะทำให้ผู้ประกอบการมีความสะดวกในการทำมาค้าขายและทำความเข้าใจต่อนโยบายเศรษฐกิจฉบับล่าสุดมากขึ้น

โดยการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับรัฐบาลนั้น ควรกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมซึ่งเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมที่รัฐบาลได้จัดขึ้น เช่น กิจกรรมช่วยเหลือผู้ยากไร้ ช่วยเหลือผู้ประสบภัย เป็นต้น การเข้าร่วมกิจกรรมด้านนี้จะช่วยเพิ่มการติดต่อกับรัฐบาล อีกทั้งยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาของของสาธารณชนอีกด้วย

(17) การเจรจาต่อรอง

ประเทศจีนเป็นสังคมแบบลัทธิส่วนรวมที่ได้รับอิทธิพลมาจากลัทธิขงจื้อ เน้นความเป็นหมู่คณะ ส่งเสริมความปรองดอง ดังนั้นการเจรจามักใช้เวลาาน หากต้องการเจรจากับชาวจีนจึงควรเตรียมเวลาไว้มากๆ และเมื่อยังไม่มียุติไม่ควรหมดความอดทนรีบตอบรับเงื่อนไข หรือทิ้งการเจรจาไป

นอกจากนี้ชาวจีนมีวัฒนธรรมการพูดคุยแบบส่วนรวม ความเห็นต้องเป็นเอกฉันท์จึงตัดสินใจขั้นสุดท้าย โดยผู้ที่มิตำแหน่งสูงจะยังมีอำนาจในการแสดงความคิดเห็นแต่สุดท้ายแล้วก็ต้องยึดการตัดสินใจของส่วนรวมเป็นหลัก

ขณะเดียวกันชาวจีนมักเลี่ยงการพูดคุยในรายละเอียดปลีกย่อย แต่จะคุยกันถึงหลักการทั่วไปเกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือในระยะยาวก่อน ยิ่งกว่านั้นชาวจีนยังชอบร่วมงานกับหุ้นส่วนที่เคยร่วมงานกันมาแล้ว และเลือกหุ้นส่วนที่เข้าใจและคิดว่าเชื่อถือได้

1) การเลือกผู้เจรจา

ตามวัฒนธรรมของจีนจะให้ความสำคัญกับอายุและประสบการณ์เป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้ที่เข้าร่วมเจรจาต้องมีตำแหน่งค่อนข้างสูง อายุมากพอสมควร ถือเป็นการแสดงถึงความจริงใจที่ได้ร่วมมือกัน

2) การต่อรองราคา

ในชีวิตประจำวันชาวจีนมักไม่เชื่อบริษัทที่ทางร้านค้าแจ้งในครั้งแรก ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อการเจรจาทำธุรกิจโดยในระหว่างการเจรจาชาวจีนมักไม่เชื่อบริษัทที่อีกฝ่ายเสนอมาในครั้งแรก ดังนั้นเมื่อได้รับการเสนอราคาจากอีกฝ่ายไม่ว่าราคาจะสมเหตุสมผลหรือไม่ ชาวจีนก็จะต่อรองราคาอีก ไม่เช่นนั้นจะรู้สึกขาดทุนหรือหลงกล ดังคำพังเพยที่ว่า “สินค้าเทียบ 3 ร้าน” หมายถึง เวลาซื้อของ ควรจะสำรวจให้ถี่ถ้วนเสียก่อนแล้วจึงเลือกร้านที่ดีที่สุด จึงถือเป็นกลยุทธ์ที่มักใช้ในระหว่างการเจรจาราคาของประเทศจีน หลังจากอีกฝ่ายเสนอราคามา ฝ่ายจีนมักจะหยิบยกราคาของบริษัทอื่นที่ถูกกว่าขึ้นมาเพื่อบีบให้อีกฝ่ายลดราคาให้

3) การทำสัญญา

เมื่อการเจรจาสิ้นสุด ทั้งสองฝ่ายก็จะลงนามในสัญญา ซึ่งบทบาทของสัญญาก็แตกต่างกันออกไปในแต่ละฉบับ บางประเทศเงื่อนไขในสัญญาค่อนข้างซับซ้อน เรียกได้ว่าเนื้อหาครอบคลุมสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นทั้งหมด และเมื่อลงนามไปแล้วก็ไม่อาจแก้ไขหรือเพิ่มเติมได้อีก ส่วนของประเทศจีนก็เป็นไปตามธรรมเนียมปฏิบัติของสากล โดยมีบทบาทของสัญญาและกฎหมายเป็นตัวกำหนด แต่เนื่องจากจีนเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์และมิตรภาพเป็นอย่างมาก พวกเขาจึงมีมุมมองเกี่ยวกับการทำสัญญาที่แตกต่างกันออกไป

โดยหลังจากลงนามในสัญญา ผู้ซื้อขายทั้งสองฝ่ายควรจะปฏิบัติตามสัญญา แต่ความเป็นจริงการปฏิบัติตามสัญญามักมีความยากลำบาก เนื่องจากเกี่ยวข้องกับเรื่องความสัมพันธ์ คือ เมื่อทั้งสองฝ่ายสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันแล้ว ภายใต้สถานการณ์สุดวิสัยจนไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้ทั้งหมด สามารถอะลุ่มอล่วย ประนีประนอมได้

(18) การบริหารจัดการ

บริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศจีน ไม่ใช่แค่เงินทุนและเทคโนโลยีเข้ามา แต่ยังนำวิธีการบริหารจัดการและประสบการณ์เข้ามาด้วย โดยบริษัทจีนเองก็เปิดรับ และนำประสบการณ์ของบริษัทต่างชาติเป็นเยี่ยงอย่างในการบริหารจัดการควบคู่ไปกับรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเองไว้ด้วย แม้บริษัทต่างชาติที่ดำเนินธุรกิจในจีนมีหลายแห่งที่ประสบความสำเร็จ แต่มีบางบริษัทที่มองข้ามวัฒนธรรมจีน จนทำให้เกิดการล้มเหลวมีอยู่ไม่น้อยเช่นกัน โดยเฉพาะเรื่องน้ำใจและความสัมพันธ์ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ไม่อาจละเลยได้

1) สิทธิหน้าที่และฐานะของแผนก

องค์กรของบริษัทจีนแบบดั้งเดิมค่อนข้างมีโครงสร้างที่ตายตัว มีลักษณะความสัมพันธ์ของลำดับขั้นที่เข้มงวด ทุกคนถูกควบคุมและตรวจสอบจากผู้บริหารที่ระดับสูงกว่า การพัฒนาของลำดับขั้นในองค์กรยิ่งทำให้ระยะห่างระหว่างผู้บริหารระดับสูงและพนักงานระดับล่างห่างกันมากขึ้น นอกจากนี้ อิทธิพลจากค่านิยมดั้งเดิมอย่าง “ขุนนางสูง 1 ชั้นกดขี่คนตาย” ยิ่งทำให้พนักงานระดับล่างเคารพยำเกรงผู้บริหารระดับสูงอย่างมาก ดังนั้นการประสานงานระหว่างคนตำแหน่งสูงและตำแหน่งที่ค่อนข้างต่ำกว่ามากจึงเป็นเรื่องยาก

2) แผนผังโครงสร้างของบริษัท

ฝ่ายการเงินและฝ่ายบุคคลถือเป็นหัวใจสำคัญของบริษัท โดยพนักงานทั้งสองแผนกนี้ดูเหมือนจะมีตำแหน่งสูงกว่าพนักงานทั่วไป ได้รับความเคารพยำเกรงจากพนักงานแผนกอื่นโดยแต่เดิมฝ่ายการเงินและฝ่ายบุคคลอยู่ในฝ่ายบริการ แต่ในประเทศจีนถือว่าเป็นตำแหน่งที่ค่อนข้างสูง ถึงขั้นเรียกว่าทั้ง 2 ฝ่ายนี้ว่า “ฝ่ายอิทธิพล” เพราะแผนกบุคคลมีอำนาจจัดเตรียมเพิ่มหรือลดพนักงานได้ ขณะที่ฝ่ายการเงินรับผิดชอบทรัพย์สินของบริษัท แม้จำนวนของพนักงานทั้ง 2 ฝ่ายนี้มีจำนวนไม่มาก ต่างจากฝ่ายผลิตและฝ่ายขายที่เป็นพนักงานส่วนใหญ่ของบริษัท

ดังนั้นการบริหารจัดการบริษัทจึงต้องให้ความสำคัญกับการดูแลบริหารฝ่ายการเงินและฝ่ายบุคคล รวมถึงเพิ่มความรู้ในการบริการให้แก่พนักงานของทั้งสองฝ่ายนี้ด้วย

3) การบริหารบุคลากร

ด้วยเหตุที่ชาวจีนให้ความสำคัญกับเรื่องมิตรภาพมาก ดังนั้นในฐานะผู้บริหารสามารถใช้ประโยชน์จากข้อดีจากการให้ความสำคัญต่อมิตรภาพของคนจีน เพื่อเพิ่มความสามัคคีให้แก่องค์กรและเพิ่มบาร์มีให้แก่ตนเองได้รวมทั้งในการบริหารการเอาชนะลูกน้องด้วยน้ำใจ ย่อมมีคุณค่าเหนือกว่าการปรับขึ้นเงินเดือนมาก

แต่การบริหารบริษัทจะอาศัยเพียงน้ำใจอย่างเดียวไม่ได้ เพราะจะทำให้ประสิทธิภาพการทำงานต่ำ และทำลายการพัฒนาของบริษัทอีกด้วย ปัจจุบันบริษัทจีนจำนวนมากเริ่มให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มากขึ้น และกำหนดระบบที่เข้มงวดมากขึ้น เพื่อแก้ไขผลเสียที่เกิดจากการยึดถือน้ำใจมากเกินไป โดยระบบที่สร้างขึ้นจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับการนำไปปฏิบัติ แม้คนจะสามารถกำหนดระบบได้

แต่คนก็สามารถเปลี่ยนแปลงระบบได้เช่นเดียวกัน ดังนั้นการบังคับใช้ระบบจึงเป็นสิ่งสำคัญ และต้องตรวจตราการใช้ระบบอย่างสม่ำเสมอเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่การบังคับใช้

4) การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน

โดยทั่วไปบริษัทจีนมีวิธีให้รางวัล 2 วิธี คือให้รางวัลเป็นสิ่งของและให้รางวัลด้านจิตใจ โดยการให้รางวัลเป็นสิ่งของคือการมอบเงินรางวัลให้แก่พนักงานดีเด่น ส่วนการให้รางวัลทางจิตใจคือการเรียกว่าเป็น“พนักงานอนาคตไกล”หรือ “พนักงานตัวอย่าง”เป็นต้นโดยการมอบรางวัลเป็นสิ่งของและรางวัลทางจิตใจมักจะใช้ในเวลาเดียวกัน

และด้วยลักษณะของประเทศจีนที่เป็นสังคมแบบลัทธิส่วนรวม การให้รางวัลใครสักคน จึงมักคำนึงถึงสังคมที่บุคคลนั้นอยู่ เป็นการผสมผสานการให้รางวัลระหว่างบุคคลและองค์กร คือ นอกจากให้รางวัลแก่พนักงานดีเด่นแล้ว ยังให้รางวัลแก่ทีมงานที่สังกัดอยู่ด้วย เพื่อป้องกันความขัดแย้ง และความยุ่งยากใจแก่ผู้ที่ได้รับรางวัลได้ แต่หลังจากปฏิรูปเปิดประเทศ ชาวจีนค่อยๆ รับวิธีการบริหารจัดการของต่างชาติเข้ามา โดยเมื่อหลายปีก่อนเมืองทางใต้เมืองหนึ่งให้รางวัลบุคคลที่มีผลงาน นำมาซึ่งการถกเถียงเกี่ยวกับเรื่องนี้ทั่วประเทศ โดยผลของการพูดคุยทำให้คนจำนวนมากยอมทิ้งแนวคิดแบบลัทธิเสมอภาคหันมารับแนวคิดที่ว่าคนมีความสามารถควรได้รับรางวัลมากขึ้น

5) เงินเดือน ประสิทธิภาพ และอายุ

ในสมัยก่อนประเทศจีนเป็นเศรษฐกิจแบบวางแผน บริษัทส่วนใหญ่เป็นรัฐวิสาหกิจ พนักงานถูกจ้างตลอดชีพ ซึ่งระบบการจัดสรรแบบนี้มีทั้งข้อดีและข้อเสีย โดยการจ้างตลอดชีพช่วยเพิ่มความรู้สึกรักภักดีและเป็นส่วนหนึ่งของบริษัท บริษัทไม่ต้องกังวลว่าจะเสียเงินเสียเวลาฝึกฝนพนักงานคนอื่น แต่ระบบแบบนี้จะจำกัดการแข่งขัน แม้ว่าพนักงานเหล่านี้จะมีความสามารถ แต่เด็กเกินไป จึงไม่ได้เลื่อนขั้น

สำหรับบริษัทที่รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมธรรมดั้งเดิมเช่นรัฐวิสาหกิจ การจะเปลี่ยนความคิดจึงไม่ใช่เรื่องง่าย หากเลื่อนตำแหน่งให้พนักงานอายุน้อยถือเป็นความเสี่ยงอย่างใหญ่หลวง อีกทั้งหลังเลื่อนตำแหน่งแล้ว ก็ยากที่จะได้รับการยอมรับและสนับสนุนจากพนักงานคนอื่นทำให้เกิดอุปสรรคในการทำงานตามมาได้

ส่วนในบริษัทเปิดใหม่นั้น การเลื่อนชั้นพนักงานอายุน้อยค่อนข้างทำได้ง่ายกว่า แต่ก็ต้องระวัง เพราะคนหนุ่มสาวจำนวนมากได้รับอิทธิพลจากแนวคิดดั้งเดิมน้อย หลังจากสะสมประสบการณ์ก็อาจมองหาตำแหน่งที่สูงกว่า และย้ายงานในที่สุด เสียทั้งเวลาและเงินที่ลงทุน

ดังนั้นสิ่งที่ช่วยให้วิธีการบริหารจัดการขององค์กรประสบความสำเร็จจะต้องทำให้พนักงานรู้สึกและรับรู้ได้ถึงความอบอุ่นขององค์กร พนักงานก็จะอยู่กับองค์กร และทุ่มเทกับหน้าที่

6) การทำงานล่วงเวลา

โดยปกติเรามักได้ยินเพื่อนที่ทำงานในบริษัทญี่ปุ่นบ่นเรื่องการทำงานล่วงเวลาอยู่เสมอและไม่ค่อยได้ยินคนที่ทำงานในบริษัทยุโรปบ่นเรื่องทำงานล่วงเวลา สะท้อนถึงวัฒนธรรมการทำงานของแต่ละประเทศที่ต่างกัน

สำหรับชาวจีนโดยเฉพาะทางตอนเหนือ มักเคยชินกับการนอนเร็วตื่นเร็ว ดังนั้นเวลาเริ่มงานจึงค่อนข้างเช้า คือแปดโมงเช้า เลิกงานห้าโมงเย็น จึงเรียกกลุ่มคนทำงานนี้ว่า “เช้าแปดเย็นห้า” การทำงานล่วงเวลาในบริษัทจีนมีไม่มาก เพราะพนักงานทุกคนเข้างานตามเวลา เลิกงานตามเวลา

ขณะที่ผู้หญิงจีนเองมักทำงานนอกบ้าน รวมทั้งดูแลครอบครัว ถือเป็นภาระหน้าที่หนักมาก ผู้หญิงจีนจึงไม่สามารถกลับบ้านได้ตามเวลา และไม่สามารถดูแลลูกหรือการทำงานบ้านต่างๆ ทำให้ผู้หญิงจีนส่วนใหญ่อาจรู้สึกไม่พอใจ เนื่องจากต้องรับภาระทั้งในและนอกบ้าน

ดังนั้นหากจำเป็นต้องทำงานล่วงเวลา บริษัทจะต้องจ่ายค่าล่วงเวลาตามที่ “กฎหมายแรงงาน” ของจีนกำหนดไว้ ในอัตราเท่ากับสองหรือสามเท่าของค่าตอบแทน

(19) ความเชื่อและสิ่งที่ไม่พึงกระทำ

1) ความหมายของสี

แม้ว่าความเข้าใจเรื่องสีส่วนใหญ่อาจเหมือนกัน แต่สีสันทันเหล่านี้ต่างแฝงไปด้วยวัฒนธรรม ค่านิยมทัศนคติ หรือความเชื่อไสศรัทธาที่ไม่ต่างกัน บางครั้งแม้เป็นสีเดียวกันสำหรับประเทศหนึ่งอาจแสดงถึงการเฉลิมฉลอง นำปิตินดีแต่สำหรับอีกประเทศอาจแสดงถึงเรื่องเศร้า ดังนั้นในการคบค้าสมาคมกับชาวต่างชาติจึงควรเข้าใจความแตกต่างเหล่านี้ด้วย

สีแดง เป็นสีที่คนจีนชอบที่สุด แสดงถึงสิริมงคลสมปรารถนา โดยเมื่อถึงวันเฉลิมฉลองในโอกาสต่างๆ เช่น การแต่งงาน เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของเจ้าสาวล้วนเป็นสีแดงทั้งหมด ห้องใหม่ต้องทาสีแดง เขียนอักษรชั่งอี๋ด้วยกระดาษแดง ผ้าห่มแดง คำกลอนคู่สีแดง แม้กระทั่งเงินของขวัญที่แขกจะให้ก็ต้องห่อด้วยกระดาษสีแดง ในเทศกาลตรุษจีนคนจีนมักจะติดคำขวัญคู่ไว้บนประตู ซึ่งใช้กระดาษสีแดง บริษัทที่เปิดกิจการใหม่ต้องใช้กระดาษสีแดงเขียนคำโคลงคู่ โดยใช้ผ้าแพรสีแดงตัดริบบิ้นในพิธีเปิด และจุดประทัดที่ห่อด้วยกระดาษสีแดง เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่า สีแดงเป็นตัวแทนแห่งการเฉลิมฉลอง

สีดำและสีขาว เป็นตัวแทนความหนักแน่น เครื่องขริม อยู่ในบรรยากาศที่สำรวมน่าเกรงขาม โดยทั่วไปความหมายของสีดำล้วนสื่อความหมายไปในทางไม่ดี

สีเหลือง เป็นสีของฮ่องเต้ โดยเสื้อผ้าที่ฮ่องเต้ใส่เรียกว่า “ฉลองพระองค์เหลือง” แลงการณ์ของฮ่องเต้เรียกว่า “คำแถลงการณ์เหลือง” สีเหลืองจึงหมายถึงสูงส่ง มีเกียรติ สง่า รุ่งโรจน์ แต่ปัจจุบันสีเหลืองมักเกี่ยวข้องกับความล้มเหลว

สีม่วง ในประเทศจีนสีม่วงถือเป็นสีที่แสดงถึงความสูงศักดิ์ และทรงเกียรติ

2) ตัวเลข

ตัวเลขคือ รูปแบบการนับรูปแบบหนึ่งที่มีมายาวนาน สำหรับชาวจีนแล้วตัวเลขต่างมีความหมายแฝงในตัวเอง

ชาวจีนไม่ชอบเลข 4 เนื่องจากในภาษาจีน เลข 4 ออกเสียงใกล้เคียงกับคำว่า “ตาย” ดังนั้นเลข 4 หรือตัวเลขที่มีเลข 4 อยู่มักจะไม่นิยมเป็นมงคล

เลข 6 แทนความราบรื่น และมักกล่าวว่า “หกหกกราบรื่น” หนุ่มสาวที่จะแต่งงานกันมักเลือกวันที่มีเลข 6 เป็นฤกษ์สำหรับพิธีแต่งงาน เป็นต้น

สำหรับเลข 8 นั้นในสมัยโบราณเป็นเลขที่คนไม่ค่อยชอบนัก เพราะแทนคำว่า “แยกจากกัน” แต่หลังจากที่ประเทศจีนผ่านการปฏิรูปและพัฒนาเศรษฐกิจ เลข 8 กลับได้รับความนิยมมากขึ้น โดยในภาษากวางตุ้ง “เลข 8” และ “เจริญร่ำรวย” ออกเสียงใกล้เคียงกัน ดังนั้นเลข 8 จึงมีความหมายว่าเจริญร่ำรวย เจริญรุ่งเรือง ร่ำรวยเงินทอง เมื่อคนกวางตุ้งได้คบค้าสมาคมกับคนต่างถิ่นความนิยมชมชอบเลข 8 จึงแพร่หลายไปในเมืองต่างๆ ของประเทศจีนด้วยสำหรับบริษัทที่เปิดใหม่ให้ประสบความสำเร็จ ส่วนใหญ่จะเลือกเปิดกิจการในวันที่มีเลข 8 และบางบริษัทกำหนดเวลาเปิดที่ 8.08 น. หรือ 8.18 น. เป็นต้น

นอกจากนี้เลข 8 ยังถือเป็นเลขสิริมงคลเลขหนึ่ง หมายเลขโทรศัพท์หรือป้ายทะเบียนรถที่มีเลข 8 กลายเป็นเลขที่คนทั่วไปเลือกก่อนเป็นอันดับแรก xxxx168 มีความหมายว่า “เจริญก้าวหน้าตลอดทาง” ส่วน xxxx518 มีความหมายว่า “ฉันต้องเจริญก้าวหน้า” เป็นต้น และเพื่อเอาใจและดึงดูดลูกค้า ห้างสรรพสินค้าบางแห่งยังตั้งราคาสินค้าด้วยเลข 8 ถือเป็นการสร้างจุดขายใหม่ ๆ เช่น 48 หยวน 68 หยวน 168 หยวน เป็นต้น

นอกจากชาวจีนจะไม่ชอบเลข 4 แล้ว ยังไม่ชอบเลข 250 อีกด้วยเพราะคนจีนเชื่อว่า 250 เป็นคำที่ไม่น่าฟัง มักใช้ตำ แสดงถึงโรคประสาทหรือสมองมีปัญหา ฉะนั้นในการกำหนดราคาสินค้าจะเลือกใช้ 248 หยวน หรือ 258 หยวนแทน

นอกจากนี้ชาวจีนยังชื่นชอบเลขคู่เพราะเชื่อว่าเรื่องดี ๆ มักจะมาเป็นคู่เสมอ ดังนั้นในการเฉลิมฉลองต่าง ๆ ชาวจีนจึงเลือกวันที่เป็นเลขคู่ หรือเวลามอบของขวัญให้กันมักจะให้เป็นคู่

3) สัตว์

แม้ในหลายประเทศ “สุนัข” เปรียบเสมือนเพื่อนเป็นเหมือนสมาชิกในบ้านชาวจีนจะเลี้ยงสุนัข หรือชอบสุนัขมากเพียงใดแต่ไม่ได้ยกย่องระดับสุนัขให้เทียบเท่ากับคน เช่นเดียวกับสัตว์ชนิดอื่น ๆ

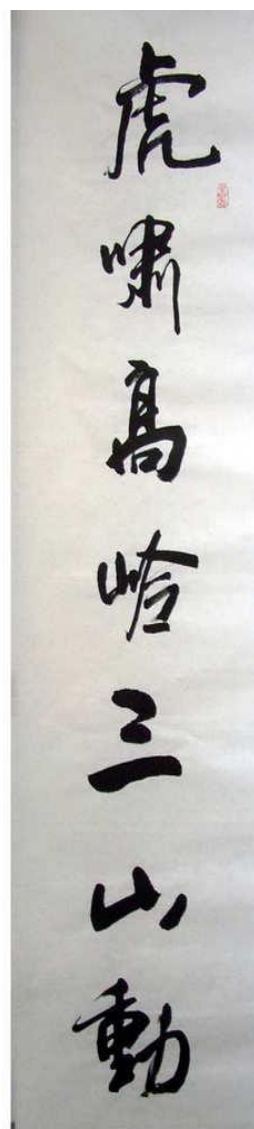
ในภาษาจีนมีสุภาษิตหรือสำนวนที่เกี่ยวกับสัตว์มากมาย ส่วนใหญ่คำที่เกี่ยวกับสัตว์ล้วนมีความหมายไม่ดี เช่น จิตใจเหี้ยมโหดเหมือนหมาป่าถือเป็นการดูถูกเหยียดหยามคน แมวร้องให้เมื่อเห็นหนู เป็นการแกล้งทำเป็นเมตตา และเปรียบเหมือนคนเสแสร้งจอมปลอมโง่เหมือนหมูคุ้ยโว เป็นการประจบสอพลอ เป็นต้น เนื่องจากสัตว์ทุกชนิดล้วนมีข้อบกพร่อง และคำที่เกี่ยวข้อง รวมถึงตัวเลขและสัตว์ส่วนใหญ่ ต่างพรรณนาถึงข้อบกพร่องเหล่านั้น

เมื่อไม่มีสัตว์ที่ตีสมบุรณ์แบบ ชาวจีนจึงจินตนาการสร้างสัตว์ที่ไม่มีข้อบกพร่องขึ้นมา นั่นคือ “มังกร หงส์และกิเลน” ซึ่งเป็นสัตว์ที่คนจีนชื่นชอบมากที่สุด

สำหรับคนต่างชาติ “มังกร” เป็นสัตว์ที่ดูร้ายน่ากลัว แต่ในวัฒนธรรมของจีน มังกรเป็นตัวแทนของ “ฮ่อ่งเต๋” ส่วน “หงส์” เป็นนกที่สวยงามจึงเป็นตัวแทนของ “พระมเหสี” ทั้งสองล้วนเป็นสัญลักษณ์แห่งความสูงส่ง เลิศล้ำและอำนาจ ขณะที่ “กิเลน” เป็นสัตว์ 4 ขาชนิดหนึ่ง เป็นสัญลักษณ์ของ “ความโชคดีและเป็นสิริมงคล” ฉะนั้นคำที่เกี่ยวข้องกับมังกร หงส์และกิเลนล้วนแฝงไปด้วยความหมายที่แสดงถึง

การสรรเสริญ โดยเฉพาะ มังกรและหงส์จะนำมาซึ่งความเป็นสิริมงคล ส่วนมังกรและเสือที่มีอิริยาบถกระโดดโลดเต้น แสดงถึงความฮึกเหิมประดุจมังกรและเสือที่ผาดโผน

ดังนั้นชาวจีนจึงมักจะนำสัตว์ทั้ง 3 ชนิดนี้มาใช้เพื่อตกแต่งประดับประดาและเป็นตัวแทนความเป็นสิริมงคลสมความปรารถนา

แหล่งที่มา <http://www.artisoo.com/images/chinesepainting3/CNAG234447.jpg>

บทที่ 8 วิเคราะห์และบทสรุป

8.1 ประเทศจีนกับนโยบายคุณภาพควบคู่กับประสิทธิภาพ

ปัญหา FDI (Foreign Direct Investment) ของจีน คือ การดึงเงินทุนต่างชาติและการควบคุมการดึงเงินทุนต่างชาติของภาครัฐระดับท้องถิ่นบางแห่งซึ่งยังคงอยู่ในวังวนแห่งการแข่งขันที่ไม่คำนึงถึงต้นทุนและใช้นโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยเปิดเขตพัฒนาพิเศษระดับท้องถิ่นอย่างพร่ำเพรื่อ อีกทั้งอนุญาตให้ใช้ที่ดินอย่างฟุ่มเฟือย โครงการที่ดำเนินการโดย FDI บางแห่งสิ้นเปลืองทรัพยากรเป็นอย่างมาก และก่อให้เกิดปัญหามลพิษต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง ในอดีตที่ผ่านมาการดำเนินงาน FDI ของภาครัฐระดับท้องถิ่นบางแห่ง ตลอดจนฝ่ายบริหารขององค์กรรัฐเหล่านั้น มีการเบี่ยงเบนไปในทางที่ให้ความสำคัญแก่ “ผลงาน FDI” ที่เน้นแต่การดึงทุนจากต่างชาติเป็นสำคัญโดยไม่คำนึงถึงคุณภาพ ซึ่งมักจะดึงเอาธุรกิจที่มีลักษณะใช้แรงงานมาก สิ้นเปลืองทรัพยากรและสร้างมลพิษแก่สิ่งแวดล้อมเข้าสู่ท้องถิ่นของตน ทำให้จีนต้องสูญเสียทรัพยากรมหาศาล และระบบนิเวศน์ถูกทำลายอย่างรุนแรง ทั้งนี้ ทำให้ความยั่งยืนด้านยุทธศาสตร์ FDI ถูกบั่นทอนลงเป็นอย่างมาก นอกจากรูปแบบการดึงดูดการลงทุนของรัฐบาลท้องถิ่นอย่างขาดเป้าหมายและไร้ความรับผิดชอบต่อส่วนรวมแล้ว การดำเนินงาน FDI ที่ดำเนินการโดยองค์กรในระดับต่างๆ ที่ซ้ำซ้อนกัน ขาดการรวมศูนย์ด้านทรัพยากรบุคคลและทรัพย์สิน ทำให้การดำเนินงานของท้องถิ่นบางแห่งเป็นไปในลักษณะกระจัดกระจาย สับสนและไร้ประสิทธิภาพอย่างร้ายแรง บางแห่งมีการกันที่ดินแปลงใหญ่ไว้โดยมิได้ใช้ประโยชน์ ทำให้ที่ดินตกอยู่ในสภาพรกร้างว่างเปล่าเป็นเวลานาน บางแห่งทำงานด้วยการใช้กลลวงต่างๆ นานาเพียงเพื่อให้ FDI เข้าเป้า ทำให้งาน FDI เบี่ยงเบนไปในทางปลุกปั่นและอาจนำไปสู่ภาวะฟองสบู่แตก ฝ่ายบริหารท้องถิ่นบางแห่งไม่มีวิสัยทัศน์ด้าน FDI ที่ชัดเจน และมุ่งแต่งงานเฉพาะหน้าโดยหวังผลในระยะสั้น เพื่อดึงทุนจากต่างประเทศโดยขาดการแยกแยะความสำคัญมากน้อยของแต่ละกรณี จึงส่งผลให้เศรษฐกิจเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

เนื่องจากในอดีตการพัฒนาประเทศของจีนยังขาดแคลนเงินทุนเป็นอย่างมาก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยแรงสนับสนุนจาก FDI แต่ปัจจุบันสถานการณ์ได้เปลี่ยนไป สังคมปัจจุบันต้องการสร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ที่พึ่งพาตนเองและสร้างประเทศด้วยการประหยัดพลังงาน นโยบาย FDI ของจีนจึงได้เปลี่ยนจากการเน้นปริมาณมาสู่การเน้นคุณภาพและประสิทธิภาพ จีนมีอาจมุ่งหวังเพื่อให้มีการเจริญเติบโตโดยไม่คำนึงถึงประสิทธิภาพ มีแต่ปริมาณโดยไม่คำนึงถึงคุณภาพ หรือเห็นแต่เหตุการณ์เฉพาะหน้าโดยไม่คำนึงถึงอนาคต

8.2 ประเทศจีนกับการปรับปรุงการรับเทคโนโลยีจากต่างประเทศให้เข้าสู่แนวทางที่ถูกต้อง

จากการดำเนินนโยบาย “ตลาดแลกเทคโนโลยี” อันยาวนาน เห็นได้ว่า เจตนาหนึ่งของการใช้เงินทุนจากต่างประเทศก็เพื่อที่จะได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า แต่จากการวิจัยพบว่า เทคโนโลยีที่มาพร้อมกับ FDI นั้น ส่วนใหญ่เป็นเทคโนโลยีที่ล้าสมัยหรือกำลังจะล้าสมัย การมีค่า FDI สูง มิได้ช่วยให้การสร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ของจีนเกิดการพัฒนาในสาระสำคัญ ตรงกันข้าม เทคโนโลยีจากต่างประเทศจำนวนมากที่มาพร้อมกับ FDI กลับมีผลกระทบต่อเทคโนโลยีดั้งเดิมของจีน เนื่องจากทำให้เทคโนโลยีดั้งเดิมของจีนถูก “บ่อนเซาะและล่มสลายลง” หากมองจากมิติทางธุรกิจและการค้าแล้ว ผลผลิตใหม่ที่มาพร้อมกับเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าจากต่างประเทศ แท้จริงแล้วเป็นการทำลายผลผลิตใหม่ที่ผลิตโดยเทคโนโลยีดั้งเดิมของจีน ในที่สุดกลายเป็นว่าถ้าจีนคิดจะแข่งขันกับบริษัทข้ามชาติก็จะต้องซื้อเทคโนโลยีจากต่างชาติเรื่อยไปไม่รู้จบ การสร้างนวัตกรรมใหม่ของจีนจะไม่มีทางบรรลุเป้าหมายได้ มีหน้าซ้ำเทคโนโลยีที่นำเข้าก็หาใช้ว่าจะก้าวหน้าเสมอไป สิ่งที่น่าอนก็คือตลาดในประเทศจีนถูกรอบครองโดยทุนต่างชาติ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างของเมืองเซินเจิ้น ตั้งแต่ต้นทศวรรษที่ ค.ศ.1980 ถึง ค.ศ. 1990 FDI ของเซินเจิ้น ส่วนใหญ่มาจากฮ่องกง ไต้หวัน ซึ่งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง และเป็นการลงทุนขนาดกลางและขนาดย่อมจากประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ถึงแม้การลงทุนจากบริษัทในสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และประเทศในยุโรปตะวันตก ก็เป็นการลงทุนในโครงการขนาดกลางและขนาดเล็ก เป็นส่วนใหญ่ โดยทั่วไปการลงทุนจะกระจุกตัวอยู่ในธุรกิจที่ใช้แรงงานมาก เช่น ธุรกิจสิ่งทอ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ของเล่นเด็ก และผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าระดับต่ำ ส่วนธุรกิจที่มีระดับเทคโนโลยีสูงกลับมีสัดส่วนของการลงทุนค่อนข้างต่ำ หากพิจารณาโดยสภาพรวม ระดับเทคโนโลยีของวิสาหกิจเหล่านั้นมิได้สูงกว่าระดับของรัฐวิสาหกิจจีนแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการส่งออกเทคโนโลยี ตาม FDI จะประสบความสำเร็จหรือไม่ ยังมีอาจสรุปได้ อย่างแน่ชัด แต่มีเสียงจากประชาชนจีนจำนวนมากกำลังเรียกร้องให้ปรับเปลี่ยนแนวนโยบาย FDI เพื่อให้ “วงจรแห่งการส่งออกเทคโนโลยี” ที่มาพร้อมกับการลงทุนจากต่างชาติสามารถปรับเข้าสู่แนวทางที่ถูกต้อง ประเทศจีนคาดหวังในการยกระดับเทคโนโลยีจากการนำเข้าเทคโนโลยีที่มาพร้อมกับการลงทุนของชาวต่างชาติ แต่หาได้ประสบความสำเร็จดังที่คาดหวังไม่ หากพิจารณาการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศญี่ปุ่นและประเทศเกาหลีใต้ จะพบว่า แม้การก้าวกระโดดของเศรษฐกิจญี่ปุ่นและเศรษฐกิจเกาหลีใต้ในอดีตจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ แต่ประเทศญี่ปุ่นและประเทศเกาหลีใต้ก็มีได้นำเข้าทุนต่างชาติและเทคโนโลยีในลักษณะที่ผูกติดกัน หากแต่ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ยังคงเงินทุนภายในประเทศ โดยวิสาหกิจภายในประเทศจะนำเข้าและศึกษาเทคโนโลยีที่ต้องการจากต่างประเทศเป็นกรณีๆ ไป การที่จะบรรลุเป้าหมายในการเชื่อมโยงเทคโนโลยีจากต่างประเทศเข้ากับเงินทุนภายในประเทศนั้น โดยการรับเทคโนโลยีพร้อมกับการสร้างนวัตกรรมใหม่ของตนเองด้วย กระบวนการนำเข้าเช่นนี้ จึงจะเป็นกระบวนการที่ทำให้โครงการลงทุนภายในประเทศสามารถยกระดับเทคโนโลยีขึ้น

เรื่อยๆ และเป็นกระบวนการเสริมสร้างชื่อเสียงผลิตภัณฑ์ภายใต้เครื่องหมายการค้าของประเทศอีกด้วย ที่ผ่านมามีประเทศญี่ปุ่นและประเทศเกาหลีใต้ต่างมีผลิตภัณฑ์ภายใต้เครื่องหมายการค้าของตนเองในธุรกิจผลิตภัณฑ์ การศึกษาสามารถพิสูจน์เรื่องนี้ได้เป็นอย่างดีว่าการส่งออกเทคโนโลยีของบริษัทข้ามชาติส่วนใหญ่บรรลุผลได้โดยวิธีการดังนี้

- (1) บริษัทท้องถิ่นได้รับเทคโนโลยีจากต่างประเทศโดยอาศัยความสัมพันธ์ที่มีกับบริษัทข้ามชาติ
- (2) บรรลุผลโดยผ่านกระบวนการเคลื่อนย้ายของทรัพยากรมนุษย์
- (3) บรรลุผลโดยผ่านการถ่ายทอดและเลียนแบบ

ดังนั้น ประเทศจีนจะต้องรับเอาเทคโนโลยีจากต่างประเทศมาเพื่อการส่งออกเทคโนโลยีด้วยการเสริมสร้างศักยภาพการถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่วิสาหกิจภายในประเทศ โดยส่งเสริมให้บริษัทข้ามชาติมาจัดตั้งสถาบันวิจัยในจีน ตลอดจนเสริมสร้างความร่วมมือทางธุรกิจที่ครบวงจรระหว่างวิสาหกิจภายในประเทศกับบริษัทข้ามชาติ

8.3 ประเทศจีนกับการสร้างสิ่งแวดล้อมทางกฎหมายที่ดี

ประเทศจีนมีปัจจัยสำคัญในการดึงดูดเงินทุนต่างชาติสองอันดับแรก คือ การผลิตต้นทุนต่ำและศักยภาพด้านการตลาด นอกจากนี้ยังมีด้านสิ่งแวดล้อมการลงทุนโดยรวม ในระยะไม่กี่ปีที่ผ่านมาชาวต่างชาติเริ่มเปลี่ยนการให้ความสนใจนโยบายส่งเสริมการลงทุนที่ได้รับสิทธิพิเศษเป็นการให้ความสนใจการปฏิบัติทางกฎหมาย ความโน้มเอียงทางธุรกิจที่ให้การส่งเสริมมาตรฐานทางเทคนิค การเสริมสร้างระบบกฎหมายให้มีความสมบูรณ์ การเพิ่มขีดความสามารถและการยกระดับของการบังคับใช้ทางกฎหมาย การปฏิรูประบบบริหารจัดการ ตลอดจนการเร่งการสร้างระบบใหม่และระบบการทำงานใหม่ ฯลฯ ในขณะที่การเคลื่อนไหวของทุนระหว่างประเทศมีแนวโน้มที่จะเป็นไปในทางที่มีเหตุผลมากขึ้น ด้านหนึ่งประเทศจีนควรที่จะเสริมสร้างระบบกฎหมายด้านการดึงดูดเงินทุนต่างชาติให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านความมั่นคง ความยั่งยืน การคาดการณ์ล่วงหน้าได้ และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ของนโยบายและกฎหมายการลงทุนของชาวต่างชาติ ประเทศจีนจะต้องพยายามสร้างสิ่งแวดล้อมทางกฎหมายและสิ่งแวดล้อมทางนโยบายที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความมั่นคง โปร่งใส และคาดการณ์ล่วงหน้าได้ เพื่อเอื้อต่อการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ อีกด้านหนึ่ง จีนจะต้องเสริมสร้างจิตสำนึกในการบังคับใช้กฎหมาย การดำเนินการที่เป็นไปอย่างเปิดเผย เป็นธรรมและโปร่งใส ยึดมั่นในการสร้างรัฐบาลที่บริหารประเทศ

ตามหลักธรรมาภิบาล เน้นภาคการปฏิบัติและดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมการปฏิบัติตามกฎหมายที่ดีแก่นักลงทุนชาวต่างชาติ ดำเนินแนวนโยบาย “กฎหมายนำหน้าการลงทุน” กล่าวคือ ควรที่จะถือแนวทางเร่งสร้างระบบกฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจการตลาดและปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการลงทุนของชาวต่างชาติเพื่อให้มีความเชื่อมั่นวางใจในการบังคับใช้กฎหมายมากขึ้น ซึ่งถือเป็นหน้าที่สำคัญเฉพาะหน้าของการดำเนินงานด้านการใช้เงินทุนต่างชาติให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจหลังจากประเทศจีนเข้าเป็นสมาชิก WTO แล้ว มีรูปแบบการลงทุนใหม่ เช่น การควบรวมกิจการและการเข้าถือหุ้นในบริษัทต่าง ๆ ของบริษัทข้ามชาติกลายเป็นรูปแบบการลงทุนสำคัญของนักลงทุนต่างชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการควบรวมกิจการอันเป็นการเคลื่อนไหวด้านเงินทุนต่างประเทศครั้งสำคัญนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ออกบังคับใช้โดยเร็ว เพื่อรองรับแนวโน้มการเคลื่อนไหวของทุนระหว่างประเทศ ทั้งนี้มีเพียงแต่มีความสำคัญต่อการขยายขนาดการดึงดูดเงินทุนต่างชาติและยกระดับการดึงดูดทุนต่างชาติในศตวรรษใหม่นี้เท่านั้น การมีสภาพแวดล้อมทางกฎหมายที่ดีจึงเป็นวิธีการสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของการปฏิรูปโครงสร้างรัฐวิสาหกิจอีกด้วย

ขณะเดียวกัน ประเทศจีนควรที่จะเร่งสร้างระบบป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการควบรวมกิจการของทุนต่างชาติ นอกจากจะต้องเร่งการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการผูกขาด กฎหมายว่าด้วยการต่อต้านการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม รวมถึงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์แล้ว ยังจะต้องสร้างระบบและมาตรฐานการประเมินพฤติกรรมของการควบรวมกิจการ มีผลกระทบต่อความมั่นคงของธุรกิจและความมั่นคงของชาติ ผลที่จะก่อให้เกิดภาวะการณ์ผูกขาดทางตลาดและผลกระทบต่อนโยบายยกระดับโครงสร้างภาคธุรกิจ ตลอดจนผลกระทบต่อการรั่วไหลของสินทรัพย์ที่ถือกรรมสิทธิ์โดยรัฐอันเนื่องจากการผูกขาดของทุนต่างชาติ

8.4 ประเทศจีนต้องสร้างมาตรฐานการแข่งขันที่เป็นธรรมระหว่างบริษัททุนจีนกับบริษัททุนต่างชาติ

ในอดีตที่ผ่านมา นโยบายส่งเสริมการลงทุนของจีนส่วนใหญ่จะใช้บังคับนักลงทุนต่างชาติ ซึ่งไม่อาจบังคับใช้กับนักลงทุนภายในประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างวิสาหกิจทุนจีนและวิสาหกิจทุนต่างชาติ ทำให้เกิดการบิดเบือนของระบบกลไกทางตลาด ผลจากมาตรการส่งเสริมการลงทุนดังกล่าว ทำให้เกิด “วิสาหกิจทุนต่างชาติเทียม” ขึ้น กล่าวคือ บริษัททุนจีนบางแห่งได้ไปจดทะเบียนเป็นบริษัทต่างชาติในต่างประเทศแล้วใช้ชื่อบริษัทต่างชาติกลับเข้ามาลงทุนในประเทศจีน พฤติกรรมเช่นนี้ทำให้เกิดสองมาตรฐานที่ซ้อนกันอยู่ คือ ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างวิสาหกิจทุนจีนกับวิสาหกิจทุนต่างชาติ สองมาตรฐานอีกอันคือ ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างวิสาหกิจทุนจีนกับวิสาหกิจทุนต่างชาติเทียม เมื่อวิสาหกิจจีนได้รับสิทธิประโยชน์เท่าเทียมกับวิสาหกิจต่างชาติแล้ว ซึ่งจะทำให้วิสาหกิจท้องถิ่นมีโอกาสเพิ่ม

ขีดความสามารถในการแข่งขันมากขึ้นและสามารถแข่งขันอย่างเป็นธรรมระหว่างวิสาหกิจจีนกับวิสาหกิจต่างชาติในที่สุด ดังนั้นประเทศจีนจึงควรปรับแนวนโยบายให้เอื้อต่อการลงทุนของบริษัทจีนและบริษัทต่างชาติบนพื้นฐานที่เสมอภาคและปฏิบัติเท่าเทียมกัน ทั้งด้านการอนุญาตให้เข้าสู่ตลาด สิทธิพิเศษด้านภาษี และเงื่อนไขการระดมทุน

ขณะเดียวกัน ภาคธุรกิจภายในประเทศที่อยู่ในภาวะการณ์ผูกขาดอันเป็นผลมาจากระบบเศรษฐกิจวางแผน เนื่องจากมิได้มีคู่แข่งเป็นเวลานานจึงขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ด้วยเหตุนี้ ภาคธุรกิจเหล่านี้ควรที่จะเปิดเสรีให้กับบริษัททุนภายในประเทศก่อนที่จะเปิดเสรีให้บริษัทต่างชาติ ประเทศจีนควรที่จะนำภาคธุรกิจที่มีลักษณะผูกขาดสูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐวิสาหกิจที่ไม่มีความสามารถในการแข่งขันเข้าสู่ตลาดหลักทรัพ์โดยเร็ว พร้อมทั้งกำหนดกฎหมาย กฎระเบียบว่าด้วยการคุ้มครองการแข่งขัน เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจภายในประเทศ เมื่อองค์กรธุรกิจแข็งแกร่งขึ้นจากการแข่งขัน ก็จะสามารถรับมือกับความกดดันที่มาพร้อมกับการเปิดประเทศอย่างกว้างขวางได้ดีขึ้น อีกทั้งสามารถใช้โอกาสการเปิดประเทศให้เป็นประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างประสิทธิภาพด้านการตลาด รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของทุนชาติให้มีความแข็งแกร่งยิ่งขึ้น ดังนั้น การนำเข้าทุนจากต่างประเทศนอกจากจะต้องคำนึงถึงสิทธิประโยชน์อันพึงได้รับที่เท่าเทียมกันของรัฐวิสาหกิจท้องถิ่นของจีนแล้วยังจะต้องระมัดระวังอันตรายที่เกิดจากการสูญเสียทรัพยากรของประเทศอันเนื่องมาจากการ “รู้เห็นเป็นใจกัน” ระหว่างบริษัททุนต่างชาติดักรัฐวิสาหกิจด้วย อีกทั้งจะต้องป้องกันภาวะการณ์ควมรวมกิจการของทุนต่างชาติที่คุกคามความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชาติด้วย

แม้ว่าประเทศจีนจะมีความได้เปรียบด้านการดึงดูดเงินทุนต่างชาติ แต่มีประเด็นที่มีอาจมองข้ามได้ คือ การดึงดูดเงินทุนต่างชาติด้อยมาก่อให้เกิดความสูญเสียทรัพยากรอันมหาศาลที่ไมอาจทดแทนด้วยการนำเข้าหรือกลับมาใหม่ได้ หากไม่ตระหนักถึงประเด็นนี้ ยุทธศาสตร์การดึงดูดเงินทุนต่างชาติของประเทศจีนย่อมมิใช่ยุทธศาสตร์แห่งชาติที่ยั่งยืน จีนจึงควรที่จะใช้รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงบูรณาการด้วยวิสัยทัศน์การพัฒนาแบบใหม่ โดยเน้นความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชาติ และเสริมสร้างศักยภาพในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ พร้อมทั้งกระจายอำนาจในการนำเข้าทุนจากต่างชาติ ลดขั้นตอนในการตรวจสอบและอนุมัติเพื่อเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมการลงทุนโดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมด้านเทคโนโลยีให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

8.5 การลงทุนจากต่างประเทศที่เหมาะสมกับประเทศจีนในศตวรรษที่ 21

ยุครุ่งเรืองแห่งการดึงดูดเงินทุนต่างชาติของประเทศจีนกำลังจะผ่านพ้นไป เกิดจากสาเหตุหลายประการ ดังนี้

ประการแรก การเปลี่ยนแปลงของความได้เปรียบทางต้นทุนของประเทศจีน เนื่องจากไม่กี่ปีที่ผ่านมา ท้องถิ่นต่างๆ ของจีนเริ่มมีการปรับขึ้นค่าจ้างต่ำสุดให้แก่พนักงานในวิสาหกิจตลอดมา

ประการที่สอง การปรับนโยบายและมาตรการการส่งเสริมการลงทุนของชาวต่างชาติ เนื่องจากประเทศจีนกำลังพิจารณาที่จะปรับความได้เปรียบทางนโยบายด้านการแข่งขันที่ทุนต่างชาติมีต่อวิสาหกิจท้องถิ่นลดน้อยลงเป็นลำดับ

ประการที่สาม นโยบายส่งเสริมการลงทุนในประเทศญี่ปุ่น ไทย เวียดนาม อินเดีย บราซิลและรัสเซีย ได้ให้สิทธิพิเศษและมีการพัฒนาสภาพแวดล้อมการลงทุนที่ดีขึ้น จึงทำให้เงินทุนที่หลั่งไหลเข้าสู่ประเทศจีนถูกกระจายไปสู่ประเทศดังกล่าวเป็นอย่างมาก

ประเทศจีนกำลังเผชิญกับการแข่งขันทางสากลอย่างรุนแรง ประเทศมากมายตั้งแต่ประเทศอินเดีย บราซิลและรัสเซีย ซึ่งเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากร ตลอดจนถึงประเทศเวียดนามและอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนาและล่าช้ากว่าจีน ก็กำลังอยู่ในระหว่างการปรับนโยบายเศรษฐกิจภายในประเทศ ทั้งยังมีการเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ เขตพัฒนาเทคโนโลยี เขตอุตสาหกรรมสินค้าขั้นต้น และใช้นโยบายดึงดูดเงินทุนต่างชาติโดยให้สิทธิพิเศษในการลงทุนมากขึ้นเช่นกัน แม้ว่าในอดีตประเทศจีนจัดเป็นประเทศอันดับแรกที่มีนักลงทุนต่างชาติเลือกลงทุนก็ตาม แต่ความได้เปรียบของประเทศจีนกำลังจะถูกประเทศคู่แข่งเข้าแทนที่ อันเนื่องจากผู้ลงทุนมีทางเลือกในการลงทุนที่มากขึ้นนั่นเอง

ภาวการณ์หยุดชะงักกระทั่งเสื่อมถอยของ FDI ต้องถือว่าเป็นปรากฏการณ์ที่ปกติ ซึ่งมีไ้เรื่องเลวร้ายเสมอไปสำหรับประเทศจีน ที่ว่าปกตินั้น เนื่องสภาพต้นทุนจากค่าแรงที่สูงขึ้นของจีนในหลายปีที่ผ่านมาและต้นทุนของทรัพยากร รวมถึงต้นทุนทางสิ่งแวดล้อมที่สูงขึ้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากการยกระดับของการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการยกระดับของจิตสำนึกที่เรียกร้องสิทธิด้านการคุ้มครองแรงงาน รวมทั้งการยกระดับของทัศนคติเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ทรัพยากร ดิน น้ำ อากาศ และพลังงาน ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้ไม่สามารถสนองความต้องการได้อย่างไม่มีวันสิ้นสุด ดังนั้นจึงควรคำนึงถึงความเคารพที่พึงมีต่อมนุษย์ ความเคารพที่พึงมีต่อธรรมชาติอันยิ่งใหญ่และความรับผิดชอบที่พึงมีต่อชนรุ่นหลัง การพัฒนาเศรษฐกิจที่แปรทรัพยากรเป็นเงินทุน ย่อมเป็นเส้นทางที่ไม่อาจเดินต่อไปได้ ถ้าสถานการณ์ดังกล่าวจะทำให้โรงงานที่ปล่อยมลภาวะต่างๆ หมดไปจากประเทศจีน ก็น่าจะเป็นสิ่งที่น่ายินดีอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตามการหยุดชะงักกระทั่งเสื่อมถอยลงของบทบาท FDI ก็มีประโยชน์ต่อประเทศจีนหลายด้านเช่นกัน

ประการแรก ถ้าพิจารณาในด้านการลงทุน การที่ประเทศจีนรับบทบาทเป็นโรงงานโลกจะทำให้ประเทศจีนอยู่ในสภาพเกินดุลการค้าอย่างมหาศาล มีเงินตราต่างประเทศหลังไหลเข้าสู่จีนมากขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้ธนาคารกลางต้องเพิ่มปริมาณเงินตราภายในประเทศให้สอดคล้องกับมูลค่าที่เพิ่มขึ้น รัฐบาลจีนได้ใช้มาตรการต่างๆ เพื่อควบคุมการปล่อยสินเชื่อของธนาคารอย่างเข้มงวด รวมถึงจำกัดการลงทุนทั้งในโครงการสาธารณูปโภคพื้นฐานและโครงการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมใหม่ แต่การเพิ่มปริมาณเงินตราจะส่งผลให้เศรษฐกิจและการลงทุนที่มีภาวะร้อนแรงอยู่แล้วทวีความร้อนแรงยิ่งขึ้น

ประการที่สอง โดยทั่วไป FDI จะมุ่งสู่ภาคการลงทุนและพื้นที่การลงทุนที่ให้ผลตอบแทนกำไรในอัตราสูง เพราะฉะนั้น FDI จึงมีส่วนทำให้เกิดความไม่สมดุลของการลงทุนระหว่างภาคธุรกิจและความไม่สมดุลระหว่างภูมิภาคเป็นอย่างมาก รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรที่ไม่เป็นธรรมระหว่างภาคธุรกิจหนึ่งกับภาคธุรกิจอื่น ระหว่างภูมิภาคหนึ่งกับภูมิภาคอื่น และระหว่างเขตเมืองกับเขตชนบท อีกทั้งส่งผลเสียต่อการพัฒนาเศรษฐกิจจีนอีกด้วย

ปัญหาเหล่านี้ ประเทศจีนได้รับบทเรียนมาแล้วหลายครั้ง เนื่องจากท้องถิ่นต่างๆ ได้ออกนโยบายเชิญชวนชาวต่างชาติมาลงทุนโดยเอื้อประโยชน์มากเกินไปและให้สิทธิพิเศษแก่การลงทุนของชาวต่างชาติมากกว่าที่ปฏิบัติกับคนในชาติ โดยเฉพาะกรณีที่หน่วยราชการท้องถิ่นต่างๆ ปฏิบัติกับวิสาหกิจต่างชาตินานาใหญ่ จึงมักมีการลดเงื่อนไขบังคับเกี่ยวกับการใช้ที่ดินและการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีท้องถิ่นขนาดใหญ่ จึงเป็นผลให้วิสาหกิจต่างชาตินานาใหญ่เหล่านั้นได้เข้ามาครอบครองทรัพยากรจำนวนมาก ปัญหาสำคัญยิ่งกว่านั้นคือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของทุนท้องถิ่น ทุนเอกชนและทุนชาติต้องเผชิญกับภาวะแวดล้อมการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม กระทั่งนำไปสู่การสูญเสียความสมดุลของภาวะแวดล้อมทางธุรกิจภายในภูมิภาค อาจกล่าวได้ว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศจีนที่ดำรงและเติบโตขึ้นในวงจรการค้าเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศจีนโดยแท้จริง ภาวะพึ่งพาการลงทุนจากภายนอกที่ขาดสตินอกจากจะขัดขวางการเติบโตของวิสาหกิจภาคเอกชนแล้ว ยังส่งผลต่อคุณภาพการลงทุนของผู้ลงทุนชาวต่างชาติเองอีกด้วย โดยข้อเท็จจริงในขณะนี้ผู้ลงทุนชาวต่างชาติได้กำไรในอัตราสูงผิดปกติอย่างง่ายดาย แต่ประเทศจีนไม่อาจคาดหวังได้ว่าพวกเขาจะถ่ายทอดเทคโนโลยี ทักษะการบริหารจัดการ รวมทั้งอบรมบุคลากรให้แก่จีนตามที่จีนต้องการ

ประเทศจีนในปัจจุบันนับวันจะมีช่างวิชาชีพที่มีความชำนาญมากขึ้น มีวิศวกรที่มีความสามารถมากขึ้น มีผู้บริโภคที่พิถีพิถันในการเลือกใช้สินค้ามากขึ้น รวมทั้งมีวิสาหกิจท้องถิ่นที่เข้มแข็งขึ้น หากวิสาหกิจต่างชาติดำเนินการจะแสวงหาผลกำไรในฐานะที่มันเศรษฐกิจและตลาดในประเทศก็จะต้องพิสูจน์ความสามารถพิเศษกันแล้ว

ในปี ค.ศ. 2004 ทั่วโลกมีสถิติด้านค่าใช้จ่ายทางวิจัยและพัฒนาทั้งสิ้น 7.5 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คาดว่าจะเพิ่มสูงขึ้นถึง 1.1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี ค.ศ. 2020 ข้างหน้า ภาคการสื่อสาร ซอฟต์แวร์

และไตรมาสแรกจะได้รับการพัฒนาที่รวดเร็วที่สุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30 ของรายจ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาทั้งหมดของโลก ส่วนที่รองลงมาคือภาคธุรกิจรถยนต์ อุตสาหกรรมอวกาศ และธุรกิจบริการด้านวิศวกรรม

เนื่องจากความขาดแคลนบุคลากรด้านเทคนิคในยุโรปและสหรัฐอเมริกา คาดว่าใน 15 ปีข้างหน้า การโยกย้ายเงินลงทุนด้านการวิจัยพัฒนาทั่วโลกเข้าสู่ภูมิภาคเอเชียจะเพิ่มสูงขึ้นถึง 15 เท่า กล่าวคือจะพุ่งสูงขึ้นถึง 2.25 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จาก 1-1.5 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปัจจุบัน มีวิสาหกิจมากมายไปสร้างฐานการวิจัยพัฒนาแห่งใหม่ที่ประเทศจีน นับว่าประเทศจีนได้คว้าตำแหน่งที่ 1 ของโลกได้อีกครั้งหนึ่งในมิติ FDI ใหม่ เมื่อถึงเวลานั้น ประเทศจีนจะต้องเผื่อระวังการผูกขาดที่อาจจะก่อตัวขึ้นจากทีมงานเทคโนโลยีจีนของบริษัทข้ามชาติบนเส้นทางการวิจัยพัฒนาของจีนโดยมีอาจมองข้ามได้

การแข่งขันทางการค้าในอดีตจะแข่งขันทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและเงินทุนเป็นหลัก แต่ปัจจุบันนี้ได้พัฒนามาสู่การแข่งขันด้านทรัพยากรบุคคลเป็นสำคัญ ดังจะเห็นได้ว่า การประกอบธุรกิจที่ประสบความสำเร็จนั้น จะต้องอาศัยรูปแบบการตลาดและการค้าที่แปลกใหม่ การบริหารการจัดการที่ดี และระบบข้อมูลข่าวสารที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันให้เหนือกว่าคู่แข่งด้วยกัน สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เกิดขึ้นจากปัญญาของทรัพยากรบุคคลแทบทั้งสิ้น นอกจากนี้ทรัพยากรบุคคลและภูมิปัญญาเป็นสิ่งสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ในทางการค้า ดังนั้นผลแห่งภูมิปัญญาเหล่านี้จึงต้องได้รับความคุ้มครองโดยกฎหมาย ซึ่งได้แก่ ทรัพย์สินทางปัญญานั้นเอง กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาจึงเป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองสิทธิพิเศษของธุรกิจแฟรนไชส์ ในการแข่งขันทางธุรกิจนั้น การแพ้ชนะของผู้แข่งขันขึ้นอยู่กับจำนวนทรัพย์สินทางปัญญาว่าใครมีมากน้อยกว่ากัน ผู้ที่มีทรัพย์สินทางปัญญามากย่อมทำให้เกิดอำนาจและความสามารถในการแข่งขันทางตลาดที่เหนือกว่าคู่แข่งด้วยกัน ด้วยเหตุนี้ การทำธุรกิจแฟรนไชส์ย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องทำความเข้าใจกับทรัพย์สินทางปัญญา ประเทศไทยและประเทศจีนต่างก็เป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งมีหลักการ คือ การเปิดตลาด การไม่เลือกปฏิบัติ การค้าขายอย่างเปิดเผย เพื่อให้บรรลุการค้าที่เสรี

องค์การการค้าโลกก่อตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1996 ซึ่งนอกจากจะทำหน้าที่กำกับการค้าแบบดั้งเดิมแล้ว ยังทำหน้าที่กำกับครอบคลุมไปถึงเรื่องมาตรฐานการลงทุน การค้าที่ไม่ใช่สินค้า (การค้าบริการ) และทรัพย์สินทางปัญญาอีกด้วย จะเห็นได้ว่า องค์การการค้าโลกได้ก่อกำเนิดรูปแบบใหม่เพิ่มเติมคือ ข้อตกลงว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า หรือเรียกย่อว่า TRIPs นั้นเอง ข้อตกลงว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้านั้น มีเนื้อหาครอบคลุมถึงเรื่องสิทธิบัตร การออกแบบด้านอุตสาหกรรม เครื่องหมายการค้า ความลับทางการค้า วงจรรวมและลิขสิทธิ์

ดังนั้น ในการไปทำการลงทุนธุรกิจแพรนไชส์ในประเทศจีน นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศจีน และข้อตกลงว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าขององค์การการค้าโลกอย่างถ่องแท้

8.6 ข้อเสนอแนะ

นักลงทุนไทยที่ต้องการทำการค้าการลงทุนในประเทศจีน จำเป็นต้องศึกษายุทธศาสตร์ นโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจีน รวมทั้งกฎหมายการค้าการลงทุน โดยเฉพาะต้องทำความเข้าใจระบบกฎหมาย กฎระเบียบบริหารของรัฐบาลกลางกับกฎระเบียบท้องถิ่นและกฎระเบียบบริหารท้องถิ่นของรัฐบาลท้องถิ่นอย่างถ่องแท้ โดยเฉพาะสิทธิประโยชน์ด้านภาษีที่รัฐบาลจีนส่งเสริมการลงทุน ปัจจุบันดังกล่าวล้วนเป็นสิ่งที่นักลงทุนจะต้องประสบหรือเกี่ยวข้องในการทำธุรกิจการค้า การที่นักลงทุนต่างชาติประสบปัญหาด้านการค้าการลงทุนในประเทศจีน เนื่องจากไม่ได้ศึกษาข้อมูลการค้าการลงทุน (ไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้) การลงทุนในประเทศจีน หากลงทุนในภาคธุรกิจหรืออุตสาหกรรมที่รัฐบาลส่งเสริมแล้ว จะได้สิทธิประโยชน์ตามมาตรการส่งเสริม นักลงทุนจึงจำเป็นต้องศึกษาข้อกำหนดและรายการภาคธุรกิจหรืออุตสาหกรรมที่รัฐบาลส่งเสริมและสอดคล้องกับความสามารถและศักยภาพของนักลงทุน

ประเทศจีน มีพื้นที่ที่กว้างใหญ่ ในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างทางกายภาพ เศรษฐกิจ ทรัพยากร และแรงงาน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่สำคัญและมีผลต่อนโยบายการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ การเลือกพื้นที่ที่จะทำการค้าการลงทุน จำเป็นที่จะต้องสอดคล้องกับนโยบายพัฒนาพื้นที่ เพื่อส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศนั้น ซึ่งมีนโยบายหลักๆ ดังนี้

- (1) นโยบายชายฝั่งตะวันออก
- (2) นโยบายชายแดน
- (3) นโยบายชายแม่น้ำ
- (4) นโยบายภาคกลาง
- (5) นโยบายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- (6) นโยบายภาคตะวันตก

ในขณะที่ประเทศจีนประกาศนโยบายกำหนดพื้นที่เพื่อส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ ดังที่กล่าวมาแล้ว หน่วยงานต่างๆ ของรัฐบาลจะออกกฎระเบียบบริหารกำหนดเขตนิคมส่งเสริมการลงทุน ออกมารองรับนโยบายของรัฐบาล เพื่อสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่เฉพาะในแต่ละพื้นที่ เขตนิคมนี้แยกประเภทได้ ดังนี้

- (1) เขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (2) เขตความร่วมมือทางเศรษฐกิจชายแดน
- (3) เขตส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวและที่พักตากอากาศ
- (4) เขตนิคมแปรรูปเพื่อการส่งออก
- (5) เขตนิคมสินค้าทัณฑ์บน
- (6) เขตนิคมพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยี
- (7) เขตนิคมพัฒนาอุตสาหกรรมนิวไฮเทคฯ

นักลงทุนจากประเทศไทยควรศึกษาเขตนิคมส่งเสริมการลงทุนเหล่านี้ ก่อนการตัดสินใจทำการค้าการลงทุน โดยเฉพาะปัญหาที่นักลงทุนจากต่างชาติมักประสบ (รายละเอียดได้กล่าวไว้ในรายงานฉบับนี้) เนื่องจากหากการการค้าการลงทุนของนักลงทุนไทยสอดคล้องกับเขตนิคมส่งเสริมการลงทุน จะทำให้การลงทุนได้รับความสะดวกยิ่งขึ้น และสิทธิประโยชน์ที่ประเทศจีน สนับสนุน หากเข้าไปลงทุนในพื้นที่ที่ไม่ได้รับการสนับสนุน หรือส่งเสริมการลงทุนจะประสบปัญหาต่างๆ มากมายหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านกฎหมายการลงทุน แรงงาน ตลาด ระบบขนส่ง (โลจิสติกส์) ฯลฯ

รูปแบบการลงทุนก็เป็นปัจจัยหลักในการทำการค้าการลงทุนในประเทศจีน การดำเนินการค้าการลงทุน นักลงทุนควรคำนึงถึงรูปแบบการลงทุน ไม่ว่าจะเป็น (1) กิจการร่วมทุน (ลักษณะหุ้นส่วนจดทะเบียน) (2) กิจการร่วมประกอบกิจการ (ลักษณะร่วมค้าในรูปสัญญา) (3) กิจการทุนต่างชาติ และ (4) บริษัทจำกัด (ลักษณะถือหุ้น) นอกเหนือจาก รูปแบบการลงทุนแล้ว การร่วมลงทุนกับวิสาหกิจชุมชน รัฐวิสาหกิจ หรือ เอกชนของจีน ก็จะเป็นทางเลือกหนึ่งในการเข้าถึงตลาดผู้บริโภคในประเทศจีน แต่ละรูปแบบมีทั้งข้อดีและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน นักลงทุนจึงต้องพิจารณาการหาผู้ร่วมลงทุนอย่างรอบคอบ

การที่นักลงทุนไทยต้องการทำการค้าการลงทุนในประเทศจีน ควรหาที่ปรึกษากฎหมายด้านการค้าการลงทุนที่มีความเชี่ยวชาญในประเทศจีน เพื่อศึกษากฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ อย่างถ่องแท้ ก่อนการตัดสินใจที่จะทำการค้าการลงทุน ในขณะที่เดียวกันการมีหุ้นส่วนหรือพันธมิตรทางการค้า (กวนซี) ก็สามารถช่วยให้ธุรกิจการค้าการลงทุนของนักลงทุนได้รับความสะดวก ในการดำเนินธุรกิจทางด้านกฎหมาย การบริหารจัดการ แรงงาน และการขนส่งสินค้า ตลอดจนการเข้าถึงตลาดผู้บริโภคในพื้นที่เป้าหมาย

บรรณานุกรม

Agreement on Trade in Services of the Framework Agreement on Comprehensive Economic Cooperation Between the Association of Southeast Asian Nation and The People's Republic of china, January 2007.

Bussiness Monitor. BMIComparativeData. Retrieved May 28, 2016 from
<https://bmo.bussinessmonitor.com/data/datatool?iso=CN>.

China Economic Net. China's "Go West" Strategy Retrieved May 28, 2016 from
<http://en.ce.cn/subject/3edcee/3rdceew/>

Deepak Bhattasali, Shantong li, will Martin (2004). China and the WTO: Accession, Policy Reform, and Poverty Reduction Strategies (World Bank Publication),127.
Dorothy J. Solinger (1984) Chinese Business under Socialism: The Politics of Domestic Commerce. Berkeley : University of California Press.

Fidelity Worldwide Investment (2015). One Belt, One Road Building Link Strengthening Influence Guangdong on Exemption and Reduction of Local Income Tax of Foreign Investment Enterprises 1992 Maritime Insight. (2015). The One Belt One Road Initiatives.
MOFCOM. Invest in china. Retrieved May 28, 2016 from
http://www.fdi.gov.cn/1800000121_10000183_8.html

National Bureau of Statistics of china. Retrieved May 28, 2016 from
<https://data.stats.gov.cn/english>

Polices of Zhejiang Government on the Encouragement of Foreign Direct Investment.
Report of the ASEAN-China Eminent Persons Group, ASEAN Secretariat, November 2005.
Spa China Magazine Spa, China Guide 2008, Spa China Guide 2009

The World Bank Group. World Development Indicators. Retrieved May 28, 2016 from
<https://www.data.worldbank.org/country/china>.

คู่มือการลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน ประจำปี 2559

Thai Biz China. ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน. สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน 2559
จาก <http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/thai-china/>

United Nations Security Council. Current Members. Retrieved May 9, 2016 from
<https://www.un.org/en/sc/members/>

แก้วตา โรหิตรัตนนะ (บรรณาธิการ) (2558). คู่มือการลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีนประจำปี 2558.
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน ข้อมูลรายมณฑล. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2559 จาก
<http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/about-china/country/>

ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน กรม. จีน ประกาศแนวทางการปฏิรูปเศรษฐกิจจีนเชิงลึกประจำปี 2558.
สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2559 จาก
http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/china-economic-business/result.php?SECTION_ID=442&ID=15591

ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน หน่วยงานธุรกิจไทยในจีน. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2559 จาก
<http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/thai-affairs/>

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัด กระทรวงพาณิชย์
สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง. โอกาสการค้าและการลงทุนในจีน. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2559
จาก <http://www.thaiembbeij.org/thaiembbeij/th/republic-of-china/investment/>

สุพรรณิกา จีนะ (2558). “เจาะลึก!! เขตการค้าเสรีฝูเจี้ยน (Fujian Free Trade Zone)” สืบค้นเมื่อ 1
มิถุนายน 2559 จาก
http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/articles/detail.php?BLOCK_ID=70&SECTION_ID=487&ELEMENT_ID=15097